

Briselē, 2018. gada 1. jūnijā
(OR. en)

9645/18

Starpiestāžu lieta:
2018/0216 (COD)

AGRI 263
AGRIFIN 52
AGRISTR 34
AGRILEG 84
AGRIORG 34
CODEC 941

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Direktors <i>Jordi AYET PUIGARNAU</i> kungs, Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vārdā
Saņemšanas datums:	2018. gada 1. jūnijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i> kungs
K-jas dok. Nr.:	COM(2018) 392 final
Temats:	Priekšlikums – EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1307/2013

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2018) 392 *final*.

Pielikumā: COM(2018) 392 *final*

Briselē, 1.6.2018
COM(2018) 392 final

2018/0216 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1307/2013

{SEC(2018) 305 final} - {SWD(2018) 301 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Komisijas priekšlikumā par daudzgadu finanšu shēmu (DFS) 2021.–2027. gadam (DFS priekšlikums)¹ ir noteikta kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) budžeta struktūra un galvenie virzieni. Pamatojoties uz to, Komisija nāk klajā ar regulu kopumu, kurā noteikts 2021.–2027. gada KLP tiesiskais regulējums, kā arī publisko ar šīs politikas turpmākās attīstības alternatīvo scenāriju ietekmes novērtējumu. Šajos priekšlikumos ir paredzēts, ka tie būs piemērojami no 2021. gada 1. janvāra, un tie tiek iesniegti 27 dalībvalstu Savienībai atbilstoši Eiropadomes 2017. gada 29. martā saņemtajam Apvienotās Karalistes paziņojumam par nodomu izstāties no Eiropas Savienības un *Euratom*, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību 50. pantu.

Par jaunāko KLP reformu lēmums tika pieņemts 2013. gadā, un tā tika īstenota 2015. gadā. Kopš tā laika konteksts, kurā minētā reforma tika plānota, ir būtiski mainījies. Konkrētāk, notikušas turpmāk aprakstītās izmaiņas.

Makroekonomikas faktoru, ģeopolitiskās spriedzes un citu spēku ietekmē lauksaimniecības cenas ir ievērojami samazinājušās.

Tirdzniecības sarunās uzsvars ir acīmredzamāk pārvirzījies no daudzpusējiem uz divpusējiem darījumiem, un ES ir kļuvusi atvērtāka pasaules tirgiem.

ES ir uzsākusies jaunas starptautiskās saistības, kas attiecas, piemēram, uz klimata pārmaiņu mazināšanu (ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Pušu konferences 21. sesijā (*COP 21*)) un plašiem starptautiskās attīstības aspektiem (līdz ar ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM)), kā arī centienus labāk reaģēt uz citām ģeopolitiskām norisēm, tostarp migrāciju.

Šīs pārmaiņas ir ierosinājušas publiskas debates par to, vai 2013. gada reforma dod KLP pietiekami labas iespējas pienācīgi risināt pašreizējās plaši izplatītās problēmas, kas saistītas ar lauksaimniecības nozares ekonomisko veselību, rūpēm par vidi, rīcību klimata pārmaiņu jomā un spēcīgu ekonomisko un sociālo struktūru ES lauku apgabalos, jo īpaši ņemot vērā jaunas rīcības iespējas tirdzniecības, bioekonomikas, atjaunojamo energoresursu enerģijas, aprites ekonomikas un digitālās ekonomikas jomā.

KLP ir jāmodernizē, lai tiktu galā ar minētajām problēmām, jāvienkāršo, lai ar problēmu risināšanu būtu saistīts pēc iespējas mazāks administratīvais slogs, un vēl vairāk jāaskaņo ar citiem ES politikas virzieniem, lai pēc iespējas palielinātu tās devumu Komisijas 10 prioritāšu un ilgtspējīgas attīstības mērķu izpildē. Kā Komisija atgādināja savā neseno paziņojumā par DFS, modernizētai kopējai lauksaimniecības politikai būs jāatbalsta pāreja uz pilnīgi ilgtspējīgu lauksaimniecības nozari un jāveicina lauku apvidu attīstība par rosīgiem apgabaliem, un stabili jānodrošina nekaitīga augstas kvalitātes pārtika vairāk nekā 500 miljoniem patērētāju. Lai nodrošinātu, ka Eiropas iedzīvotājiem tiek saražota nekaitīga, uzturvielām bagāta un daudzveidīga augstas kvalitātes pārtika par pieejamām cenām, un lai izveidotu spēcīgu sociālekonomisko struktūru lauku apvidos, Eiropai vajag viedu, noturīgu, ilgtspējīgu un konkurētspējīgu lauksaimniecības nozari. Modernizētai kopējai

¹ [COM(2018) 322 *final* – DFS regula].

lauksaimniecības politikai ir jāpalielina sava Eiropas pievienotā vērtība, atspoguļojot vērienīgākus vidiskos un klimatiskos mērķus un apmierinot iedzīvotāju gaidas attiecībā uz viņu veselību, vidi un klimatu.

Lai vairotu KLP ieguldījumu Komisijas 10 prioritāšu un ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) izpildē, Komisija plaši apspriedās par KLP vienkāršošanu un modernizēšanu, kā tas bija paredzēts Komisijas 2017. gada darba programmā. Apspriešanās galvenokārt pievērsās konkrētām nākotnes politikas prioritātēm, neskarot finansiālos piešķirumus, kas kopējai lauksaimniecības politikai atvēlēti nākamajā daudzgadu finanšu shēmā. Šā procesa ietvaros ne tikai norisinājās plaša apspriešana, bet arī tika analizēti pieejamie pierādījumi par KLP veikumu, tostarp attiecīgie *REFIT* platformas atzinumi.

Iznākums tika aprakstīts 2017. gada 29. novembrī pieņemtajā paziņojumā “Pārtikas un lauksaimniecības nākotne”. Paziņojums dod iespēju gan ES iestāžu starpā, gan ar ieinteresētajām personām veidot strukturētu dialogu par turpmāko KLP. Minētajā politikas dokumentā tika izklāstītas problēmas, mērķi un iespējamie risinājumi, kā panākt nākotnē noturīgu KLP, kam jābūt vienkāršākam, viedākam un modernam un kam jāvirza pāreja uz ilgtspējīgāku lauksaimniecību.

Konkrētāk, Komisija par galvenajām KLP prioritātēm laikposmam pēc 2020. gada noteica sparīgāku rīcību vides un klimata jomā, labāku atbalsta mērķorientēšanu un spēcīgāku palaušanos uz pētniecību, inovāciju un konsultācijām. Tā arī ierosināja KLP veikumu uzlabot ar jaunu īstenošanas modeli (JĪM), kurā politikas uzmanība ir pārvirzīta no atbilstības uz veikumu un ir palielināta subsidiaritāte, tādējādi panākot jaunu līdzsvaru starp ES un dalībvalstu atbildību. Jaunais modelis ir izstrādāts, lai labāk sasniegtu ES mērķus, un tas pamatojas uz stratēģisku plānošanu, plašu rīcībpolitikas intervenču klāstu un kopīgiem veikuma rādītājiem; tādējādi tiks uzlabota politikas saskaņotība visā turpmākajā KLP un saskaņotība ar citiem ES mērķiem.

• **Atbilstība spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

LESD 39. pantā ir noteikti KLP mērķi:

- celt lauksaimniecības ražīgumu, veicinot tehnikas attīstību un panākot lauksaimniecības ražošanas racionālu attīstību un ražošanas faktoru, jo īpaši darbaspēka, optimālu izmantojumu,
- šādi panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, jo īpaši palielinot lauksaimniecībā nodarbināto personu individuālos ienākumus,
- stabilizēt tirgus,
- nodrošināt piedāvāto produktu pieejamību tirgū,
- panākt, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām.

Šis priekšlikums pilnīgi atbilst Līgumā noteiktajiem KLP mērķiem. Ar to tiek modernizēts un vienkāršots Līguma noteikumu īstenošanas veids.

• **Atbilstība pārējiem Savienības politikas virzieniem**

Lauksaimniecībā un mežsaimniecībā tiek izmantoti 84 % no ES teritorijas. Šīs nozares ir atkarīgas no vides un arī ietekmē to. Tāpēc vairāki ierosinātie konkrētie KLP mērķi rosinās uz rīcību vides un klimata jomā saskaņā ar attiecīgajiem ES politikas virzieniem.

Ir labi zināms, ka patēriņa modeļi ietekmē sabiedrības veselību. Lauksaimniecības politika, būdama saistīta ar pārtiku un dažkārt arī ar pārtikas ražošanas veidu, ir saistīta arī ar veselības

politiku. Priekšlikumi pastiprina saikni ar veselības politiku, jo īpaši attiecībā uz veselīgiem ēšanas ieradumiem un antimikrobiālo līdzekļu izmantojuma samazināšanu.

ES ir svarīga izejvielu importētāja un vērtīgu lauksaimniecības un pārtikas produktu eksportētāja, tāpēc tā rada ietekmi uz pārtikas sistēmām ārpus ES. Saskaņā ar LESD 208. pantu priekšlikumā ņemti vērā ES attīstības sadarbības mērķi jaunattīstības valstīs izskaust nabadzību un panākt ilgtspējīgu attīstību, jo īpaši nodrošinot, ka ES atbalsts lauksaimniekiem neiespaido tirdzniecību vai iespaido to minimāli.

Visbeidzot, tāpat kā citās nozarēs, arī lauksaimniecībā un lauku apgabalos varētu labāk izmantot jaunās tehnoloģijas un zināšanas, jo īpaši digitālās tehnoloģijas. Priekšlikumi pastiprina saikni ar pētniecības politiku, lielu nozīmi politikas īstenošanas modelī piešķirot zināšanu apmaiņas organizēšanai. Tāpat arī, liekot uzsvāru uz digitalizāciju, tiek radīta saikne ar ES digitalizācijas programmu.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

LESD 42. pants un 43. panta 2. punkts KLP plānu regulai.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Līgumā par Eiropas Savienības darbību ir norādīts, ka lauksaimniecība ir dalītā Savienības un dalībvalstu kompetencē, bet tai pašā laikā ar Līgumu tiek izveidota kopēja lauksaimniecības politika ar kopējiem mērķiem un kopēju īstenošanu. Pašreizējās KLP īstenošanas sistēmas pamatā ir ES līmenī sīki izstrādātas prasības, un tajā ir paredzēta stingra kontrole, sankcijas un revīzijas kārtība. Šie noteikumi bieži vien ir ļoti preskriptīvi līdz pat lauku saimniecību līmenim. Vēlamo rezultātu un ES pievienotās vērtības gūšanai Savienības ļoti daudzveidīgajos lauksaimniecības un klimatiskajos apstākļos tomēr neder ne leļupējas, ne universālas pieejas.

Šajā priekšlikumā paredzētajā īstenošanas modelī Savienība nosaka rīcībpolitikas pamatparametrus (KLP mērķus, plašus intervences veidus, pamatprasības), bet dalībvalstis uzņemas lielāku atbildību un pārskatatbildību par mērķu un apstiprināto mērķrādītāju sasniegšanu.

Lielāka subsidiaritāte ļaus minēto mērķu un mērķrādītāju sasniegšanas procesā labāk ņemt vērā vietējos apstākļus un vajadzības. Dalībvalstu uzdevums būs pielāgot KLP intervences tā, lai pēc iespējas palielinātu to ieguldījumu ES mērķu sasniegšanā. Tiks saglabāti pašreizējie pārvaldības struktūrelementi, kuriem jāturpina nodrošināt visu politikas mērķu efektīvu uzraudzību un sasniegšanu, bet dalībvalstīm būs lielāka teikšana saņēmējiem piemērojamā atbilstības un kontroles satvara (tostarp kontroļu un sankciju) izstrādē.

• Proporcionalitāte

Uz ekonomiskajām, vidiskajām un sociālajām problēmām, ar ko saskaras ES lauksaimniecības nozare un lauku apgabali, ir jāreaģē pamatīgi — atbilstoši tam, ka tās ir ES nozīmes problēmas. Tam, ka dalībvalstīm tiek dotas lielākas iespējas uz rezultātiem vairāk vērsta modeļa ietvaros izvēlēties un pielāgot rīcībpolitikas rīkus, kas kopējā lauksaimniecības politikā ir pieejami mērķu sasniegšanai, vajadzētu vēl vairāk samazināt iespēju, ka rīcība KLP ietvaros kļūst neproporcionāla.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Tā kā visi sākotnējie akti ir Eiropas Parlamenta un Padomes regulas, grozījumi ir jāizdara ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu.

3. **EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

KLP ir dziļi iesakņojusies Eiropas Savienības (ES) uzbūvē un attīstībā. Tā tika izveidota 20. gs. 60. gadu sākumā ar Līgumā paredzētajiem mērķiem, un kopš tā laika tā ir piedzīvojusi vairākus reformu viļņus, kuru mērķis bija uzlabot lauksaimniecības nozares konkurētspēju, sekmēt lauku attīstību, risināt jaunas problēmas un labāk reaģēt uz sabiedrības prasībām. Pēdējā lielākā reforma tika pieņemta 2013. gadā. **2013. gada reformā KLP vispārīgie mērķi** bija sakārtoti trīs blokos:

- i) ekonomiski dzīvotspējīga pārtikas ražošana;
- ii) ilgtspējīga dabas resursu apsaimniekošana un klimata politika;
- iii) līdzsvarota teritoriālā attīstība.

Lai novērtētu progresu iepriekš minēto mērķu sasniegšanā un apzinātu turpmākās problēmas, plašā apspriešanas procesā tika rosinātas strukturētas diskusijas ar visām ieinteresētajām personām, tostarp ar lauksaimniecību nesaistītiem dalībniekiem. Papildus tam no bagātīgā par KLP pieejamās informācijas klāsta (1. izcēlumā turpmāk tekstā ir sniegts īss kopsavilkums) tika ievākti pierādījumi par KLP veikumu, un uz to pamata tika novērtēts kopējās lauksaimniecības politikas gadu gaitā panāktais un KLP trūkumi, īpašu uzmanību veltot KLP nesenākās reformas rezultātiem. Konkrētāk, tie bija šādi pierādījumi:

- pierādījumi, kas savākti ar kopīgo uzraudzības un novērtēšanas sistēmu (*CMEF*), kuru izmanto KLP veikuma mērīšanai²,
- pašreizējās daudzgadu finanšu shēmas darbības laikā (2014–2020) ieplānota virkne izvērtēšanas pētījumu, kuros tiks novērtēti pašreizējās KLP mērķi un kuru pirmie konstatējumi būs pieejami 2017./2018. gadā³;
gada īstenošanas ziņojumos (GĪZ) pieejamie rezultāti, kas attiecas uz progresu mērķrādītāju sasniegšanā un attiecīgo finansējumu lauku attīstības jomā,
- Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD interneta lapā ir publicēti vēl citi ar ietekmes novērtējumu saistītie dokumenti, dati, fakti un skaitļi, kas sniedz noderīgu papildinformāciju⁴.

² Izveidota ar 110. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulā (ES) Nr. 1306/2013 [par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes regulu \(EEK\) Nr. 352/78, \(EK\) Nr. 165/94, \(EK\) N. 2799/98, \(EK\) Nr. 814/2000, \(EK\) Nr. 1290/2005 un \(EK\) Nr. 485/2008 atcelšanu, kā arī ar Komisijas 2014. gada 22. jūlija Īstenošanas regulu \(ES\) Nr. 834/2014, ar ko nosaka noteikumus par to, \[kā piemērot kopējās lauksaimniecības politikas kopīgo uzraudzības un novērtēšanas sistēmu\]\(#\).](#)

³ Eiropas Komisijas (2017) [izvērtējumu un pētījumu plāns 2017.–2021. gadam](#), Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts.

⁴ Skatīt:
https://ec.europa.eu/agriculture/statistics/facts-and-figures_en;

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Tika organizēta atklāta sabiedriskā apspriešana, kurā tika iesniegts vairāk nekā 322 000 dokumentu, strukturēts dialogs ar ieinteresētajām personām, pieci ekspertu darbsemināri, saņemti *REFIT* platformas atzinumi un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas, Reģionu komitejas un valstu parlamentu pienesums. Šajā procesā tika ņemti vērā arī ieteikumi no Lauksaimniecības tirgu jautājumu darba grupas (*AMTF*)⁵ un Korkas konferences par lauku attīstību (2016)⁶.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Lai no ekspertiem ievāktu pierādījumus/zināšanas par jautājumiem, kas ir saistīti ar KLP, laikā no 2017. gada marta līdz 2018. gada februārim tika organizēta virkne speciālu darbsemināru. Šie darbsemināri deva iespēju ekspertiem un Komisijas amatpersonām savā starpā apmainīties ar viedokļiem un skaidrāk formulēt galvenos secinājumus/problēmjaudījumus, kas ir jāņem vērā modernizācijas un vienkāršošanas procesā.

Darbsemināros aplūkojamie pieci jautājumi tika izvēlēti tā, lai aptvertu vissvarīgākās jomas, kurās tika konstatēta zināšanu nepietiekamība un domstarpības par rīcībpolitikas pieejām. Darbsemināri tika veidoti, vadoties pēc līdzīgas metodikas, kuras pamatā bija šādi elementi:

- (1) visjaunāko pieejamo pierādījumu vākšana no ekspertiem, akadēmiskajām aprindām, praktiķiem un starptautiskajām iestādēm;
- (2) pievēršanās reālajos apstākļos gūtajai praktiskajai pieredzei;
- (3) novērtējums par jaunu tehnoloģiju/pieeju potenciālu uzlabot turpmākās politikas koncepciju konkrētajā aptvertajā jomā.

Darbsemināru kopsavilkumi un prezentācijas ir pieejamas šādā saitē:

https://ec.europa.eu/agriculture/events/cap-have-your-say/workshops_en.

1. darbseminārs: paraugprakse ar vidi un klimatu saistīto vajadzību apmierināšanā (2017. gada 23. un 24. marts)

Šajā divu dienu darbseminārā bija iesaistīti daudzi dažādi eksperti vides un klimata problēmu jomā. Tajā tika aplūkoti:

- ar vidi saistīto vajadzību novērtēšanai pieejamie rīki,
- pasākumu izmantojuma veicināšanas metodes (uzmanības centrā tika likta biheiviorālo pieeju nozīme).

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/consultations/cap-modernising/eco_background_final_en.pdf;

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/consultations/cap-modernising/env_background_final_en.pdf;

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/consultations/cap-modernising/soc_background_final_en.pdf.

⁵ Lauksaimniecības tirgu jautājumu darba grupas ziņojums (*AMTF* ziņojums) (2016) "[Improving Market Outcomes: Enhancing the Position of Farmers in the Supply Chain](#)" ("Tirgus iznākumu uzlabošana. Lauksaimnieku pozīciju nostiprināšana piegādes ķēdē").

⁶ Eiropas Komisijas tīmekļa lapa (2016), "[Cork 2.0: European Conference on Rural Development](#)" ("Korka 2.0: Eiropas konference par lauku attīstību").

2. darbseminārs: riska pārvaldība (2017. gada 18. un 19. maijs)

Šajā divu dienu darbseminārā centās gūt progresu pierādījumu vākšanā diskusijai par rīkiem, ar kuriem var atbalstīt lauksaimnieku kopienas, lai tā spētu labāk stāties pretī ražošanas, cenu un ienākumu apdraudējumiem. Tajā tika aplūkoti:

- ES tirgus drošības tīkla problēmas un nesenās izmaiņas ASV spēkā esošajā riska pārvaldības sistēmā,
- nākotnes līgumu stāvoklis Eiropas Savienībā, ES lauksaimniecības apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas nozare, publiskā un privātā sektora partnerības stāvoklis un sējumu apdrošināšanas shēma,
- ar uzvedību saistītie riska pārvaldības aspekti.

3. darbseminārs: pārtika un ar to saistīti jautājumi (2017. gada 31. maijs)

Darbseminārā par pārtiku un ar to saistītajiem jautājumiem tika aplūkota KLP saskaņotība ar veselības politiku un tās spēja atvieglot lauksaimnieku pielāgošanos patēriņa modeļu izmaiņām. Īpaši liela uzmanība tika pievērsta rezistencei pret antimikrobiāliem līdzekļiem.

4. darbseminārs: sociālekonomiskie jautājumi (2017. gada 9. jūnijs)

Darbseminārā par sociālekonomiskajiem jautājumiem galvenokārt pievērsās izaugsmes un darbvietau dinamikas analīzei ES lauksaimniecības pārtikas nozarē. Tajā, pamatojoties uz gadījumu pētījumiem, tika aplūkota saikne starp globālajām lauksaimniecības un pārtikas vērtības ķēdēm ES gan no konceptuālā, gan no praktiskā viedokļa.

5. darbseminārs: KLP veikuma mērīšana vides un klimata aspektā (2018. gada 26. februāris)

Darbseminārā tika izskatīts, kādus politikas pamatmērķus var noteikt ES līmenī, kā tos var īstenot dalībvalstu līmenī un kā tos var uzraudzīt, kontrolēt un izvērtēt.

• Ietekmes novērtējums

Ietekmes novērtējums, kas pamato tiesību aktu priekšlikumus, kā arī Regulējuma kontroles padomes (RSB) atzinumi ir pieejami šādā saitē:

Ietekmes novērtējumu saraksts un attiecīgie Regulējuma kontroles padomes atzinumi.

RSB sākotnēji izdeva negatīvu atzinumu. Tā atzinīgi novērtēja vērienīgo KLP modernizācijas un vienkāršošanas mērķi un dažādo scenāriju padziļināto analīzi, kas sniedz lietderīgu informāciju par kompromisiem starp politikas mērķiem, taču uzskatīja, ka ziņojumā būtu labāk jāizskaidro ierosinātā jaunā īstenošanas modeļa loģiskais pamatojums, realizējamība un darbība. Prasītie papildinājumi tika iekļauti ietekmes novērtējuma ziņojumā, tostarp īpašā pielikumā par priekšlikumiem jaunajam īstenošanas modelim. Uz tā pamata RSB sniedza pozitīvu atzinumu ar atrunām. RSB atzina, ka ziņojums ir uzlabots, taču lūdza sniegt sīkāku informāciju par to, kādi tieši aizsardzības mehānismi tiks izmantoti konstatēto risku mazināšanai. Ietekmes novērtējuma ziņojuma 1. pielikumā (dienestu darba dokuments) ir izskaidrots, kādi pielāgojumi tika veikti, lai izpildītu padomes prasības.

Ietekmes novērtējuma ziņojumā ir izklāstīti un apspriesti dažādi politikas varianti. Ietekmes novērtējumā neviens variants nav atzīts par vēlamāko. Tā vietā dažādajos variantos tika pārbaudītas dažādas priekšlikumu elementu kombinācijas, lai mēģinātu iegūt optimālu elementu kopumu.

Variantos būtībā tika pārbaudītas pretējīgas pieejas noteikto mērķu sasniegšanai:

1. dažāda mēroga vidiskie un klimatiskie mērķi, ar analīzi par obligāto un brīvprātīgo īstenošanas sistēmu potenciālajām sekām;
2. dažādi veidi, kā atbalstīt lauku saimniecību ienākumus un jo īpaši kā sadalīt atbalstu starp dažādiem lauksaimniekiem, pievēršot uzmanību potenciālajām sekām uz mazām un vidējām lauku saimniecībām;
3. plašākas sociālekonomiskās intervences, jo īpaši lauku attīstības politikas ietvaros, kā arī transversālas pieejas modernizācijai.

Pirmajā variantā tiek pārbaudīts brīvprātīgas ekoshēmas potenciāls palielināt vidisko un klimatisko mērķu vērīgumu. Tajā tiek izskatīta arī tādu riska pārvaldības rīku potenciālā nozīme, kas paredz mazākus tiešos maksājumus lauksaimnieku ienākumu atbalstam. Divi apakšvarianti atspoguļo dažādas dalībvalstu vidisko mērķu vērīguma pakāpes un pieejas tiešajiem maksājumiem jaunajā īstenošanas modelī.

Vēl vienā variantā paredzēta tiešo maksājumu labāka orientācija uz mērķi un vērīgāka nosacījumu sistēmas ieviešana, lai uzlabotu KLP kopējo ekonomisko un vidisko veikumu, kā arī risinātu klimata problēmas. Ir izstrādāti arī apakšvarianti, kuri atspoguļo atšķirīga mēroga dalībvalstu centienus vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanā.

Pēdējā variantā liels uzsvars ir likts uz rūpēm par vidi un uz nodarbinātību un, lai saglabātu darbvietas lauku apgabalos, uzmanība tiek pārvirzīta uz maziem un vidējiem lauksaimniekiem. Lai papildus veicinātu rīcību klimata politikas jomā un dabas resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, dalībvalstīm ir pienākums 30 % no I pīlāra maksājumiem atvēlēt piemaksām četrās brīvprātīgās shēmās, kas paredzētas lauksaimniekiem: bioloģiskajai lauksaimniecībai, ilggadīgajiem zālājiem, apgabaliem, kuros ir dabas ierobežojumi, un lineārajiem ainavas elementiem.

Ietekmes novērtējumā ir norādīti grūtie kompromisi, kas politikā, kura pievēršas tik daudziem dažādiem mērķiem, ir neizbēgami, ja ir būtiski mainījušies pamatparametri.

Viens no galvenajiem pamatparametriem ir KLP atbalsta līmenis. 5 % samazinājums, ko Komisija ierosināja 2018. gada maija paziņojumā par DFS 2021.–2027. gadam, ietilpst ietekmes novērtējumā aplūkotajā diapazonā.

Lauku saimniecību ienākumu jautājumā liela nozīme ir gan atbalsta līmenim, gan tā sadalījumam. Lai garantētu pārtikas nodrošinājumu, vidisko un klimatisko mērķu vērīgumu un lauku dzīvotspēju, nākotnē joprojām svarīga būs pienācīga atbalsta līmeņa un tātad pienācīga lauku saimniecību ienākumu līmeņa nodrošināšana. **Atbalsta mērķtiecīgāka piešķiršana** mazām un vidējām lauku saimniecībām un apgabaliem, kuros ir dabas ierobežojumi, var palīdzēt saglabāt vairāk darbvietu lauku saimniecībās, uzturēt lauksaimniecisko darbību visā teritorijā un tādējādi nostiprināt lauku apgabalu sociālekonomisko struktūru. Maksimuma noteikšana un konverģence var uzlabot tiešo maksājumu sadalījumu. Ir skaidrs, ka ikviens variants, kurš paredz būtiski pārdalīt tiešos maksājumus, tos novirzot zemāka ražīguma lauku saimniecībām un reģioniem, īstermiņā samazinās ES konkurētspēju, taču vienlaikus uzlabos vides aizsardzību. Taču mazāka skaidrība ir par to, kāda būtu vislabākā pasākumu kombinācija, kas varētu samazināt negatīvo ietekmi uz ienākumiem, tajā pašā laikā labāk risinot problēmas, kuras skar arī lauksaimniecību, piemēram, risināt vides un klimata problēmas vai apmierināt sabiedrības gaidas. Šajā nolūkā ir jāstimulē pielāgojumi, kas uzlabo nozares veikumu gan sociālekonomiskā, gan vides aspektā.

Ieinteresēto personu devums apspriešanā un veiktā analīze liecina, ka tas ir iespējams, ja vajadzīgie papildpasākumi, kuru mērķis ir **palielināt vidisko un klimatisko mērķu**

vērienīgumu, dod iespēju izmantot paraugpraksi (gan tradicionālajā, gan citu veidu lauksaimniecībā), kas aptver zināšanas, inovācijas un jaunākās attiecīgās tehnoloģijas.

Pamatojoties uz analīzē izdarītajiem pieņēmumiem un izvēlēm, secināms, ka KLP ekonomisko, vidisko un sociālo mērķu sasniegšanā, kā arī attiecībā uz KLP vēlamo modernizāciju un vienkāršošanu ir iespējami kompromisi. Kopumā pārdalīšana varētu radīt pieņemamu ietekmi uz ienākumiem un palīdzēt panākt vidisko un klimatisko mērķu vērienīguma vēlamo pieaugumu, kā arī veicināt citas **KLP sinerģijas**. Taču, lai to izdarītu, nozarei un rīcībpolitikai būtu jāizmanto inovācijas un tehnoloģiju piedāvātās iespējas, ar kurām modernizāciju un vienkāršošanu var panākt jau tagad.

Citu pieņēmumu un izvēļu konkrētie rezultāti noteikti būtu citādi, taču galvenais pamatvēstījums paliktu tāds pats, proti, *vēlamajam variantam, kā veidot turpmāko KLP, būtu jāapvieno dažādo variantu elementi, kam ir vislabākais veikums, un tajā pašā laikā jānovērš to nepilnības, ieviešot vajadzīgos aizsardzības mehānismus, ar kuriem ES mērogā tiktu nodrošināti vienlīdzīgi konkurences apstākļi*. Tas nozīmē, ka ir vajadzīgi skaidri kritēriji, pēc kuriem noteikt ienākumu atbalsta līmeni un sadalījumu (piem., maksimumu un/vai pakāpenisku samazināšanu), klimatisko un vidisko centienu vērienīgumu, nosacījumu sistēmu, modernizācijas stimulus un atbilstošo subsidiaritātes/vienkāršošanas līmeni.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Pašreizējās rīcībpolitikas īstenošanas sarežģītība lielā mērā ir saistīta ar uzsvaru uz ES līmenī noteiktu sīki izstrādātu noteikumu ievērošanu. Ierosinātajā jaunajā īstenošanas modelī vairs nebūs ES līmeņa atbalsttiesīguma kritēriju un dalībvalstis varēs noteikt tādas atbalsttiesīguma nosacījumus, kas ir vislabāk piemēroti to konkrētajiem apstākļiem. Sagaidāms, ka tādējādi tiks panākta daudz lielāka vienkāršība.

Vēstures gaitā KLP secīgu reformu rezultātā pārtapa par dažādiem instrumentiem. Dažkārt šo instrumentu koordinēšana ir sagādājusi grūtības. Pašreizējā priekšlikumā visi dažādie KLP atbalsta elementi ir apvienoti vienā saskaņotā sistēmā, kas samazinās ar KLP īstenošanu saistīto administratīvo slogu.

- **Pamattiesības**

Priekšlikumā tiek ievērotas pamattiesības, un tas atbilst principiem, kas jo īpaši nostiprināti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Komisijas priekšlikumā par daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (COM(2018) 322 *final*) paredzēts, ka ES budžeta liela daļa būtu jāturpina veltīt lauksaimniecībai, kas ir stratēģiski svarīga kopējā politika. Tāpēc tiek ierosināts, ka KLP būtu galvenā uzmanība jāvērs uz savām pamatdarbībām, atvēlot (pašreizējās cenās) 286,2 miljardus EUR Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondam (ELGF) un 78,8 miljardus EUR Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA).

Šos lauksaimniecības fondus papildina finansējums no programmas “Apvārsnis Eiropa”, jo šai programmai ierosinātais finansējums iekļauj 10 miljardus EUR pētniecības un inovācijas atbalstam pārtikas, lauksaimniecības, lauku attīstības un bioekonomikas jomā. ELGF tiks izveidota jauna lauksaimniecības rezerve, no kuras finansēs papildu atbalstu lauksaimniecības nozarei. Gadā neizmantotās rezerves summas tiks pārnestas uz nākamo gadu.

Attiecībā uz tiešo maksājumu sadalījumu dalībvalstu starpā tiek ierosināts, ka visas dalībvalstis, kuru tiešo maksājumu apjoms ir mazāks par 90 % no ES vidējā apjoma, turpina

2014.–2020. gada periodā aizsākto procesu un par 50 % samazina starpību, kas tās šķir no 90 %. Visas dalībvalstis sniegs ieguldījumu šīs tiešo maksājumu līmeņu ārējās konverģences finansēšanā. Dalībvalstīm atvēlētais tiešo maksājumu piešķirums KLP stratēģisko plānu regulā ir aprēķināts uz šā pamata.

Lauku attīstības jomā tiek ierosināts rast jaunu līdzsvaru starp ES un dalībvalstu budžeta nodrošināto finansējumu. Valstu līdzfinansējuma daļas palielināšana, kas paredzēta arī attiecībā uz Eiropas strukturālajiem un ieguldījumu fondiem, dos iespēju turpināt nodrošināt Eiropas lauku apgabaliem publisko atbalstu gandrīz tādā pašā līmenī kā līdz šim. ELFLA atbalsta sadalījums pamatojas uz objektīviem kritērijiem, kas saistīti ar politikas mērķiem, un ņemot vērā pašreizējo atbalsta sadalījumu. Tāpat kā tas tiek darīts pašlaik, mazāk attīstītajos reģionos arī turpmāk būtu jāpiemēro augstākas līdzfinansējuma likmes, kas būs piemērojamas arī atsevišķām intervencēm, piemēram, *Leader* un maksājumiem par apsaimniekošanas saistībām.

Dalībvalstīm būs zināma iespēja pārvietot summas no viena piešķiruma uz citu. Uz ELFLA piešķirumu var pārvietot līdz 15 % no attiecīgiem tiešajiem maksājumiem, un otrādi. No tiešajiem maksājumiem uz ELFLA piešķirumu var pārvietot lielāku procentuālo daļu intervences pasākumiem, kas ir vērsti uz vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanu, un gados jaunu lauksaimnieku darbības sākšanas dotācijām.

Informācija par KLP priekšlikuma finansiālo ietekmi ir izklāstīta priekšlikumam pievienotajā finanšu pārskatā.

5. CITI ELEMENTI

• Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība

Lai pārietu uz tādu politiku, kas būtu vairāk vērsta uz veikumu, ir jāizveido spēcīgs veikuma satvars, kas dos Komisijai iespēju, pamatojoties uz virkni kopīgu rādītāju, novērtēt un uzraudzīt politikas veikumu. Par politikas veikuma uzraudzības un novērtēšanas pamatu tiktu izmantota pašreizējā **kopīgā uzraudzības un novērtēšanas sistēma (CMEF)** un pašreizējā tiešo maksājumu un lauku attīstības uzraudzības sistēma, kuras tomēr būs jāracionalizē un jāpilnveido (cita starpā jānodrošina abu pīlāru saskaņotība). Būtu vajadzīgas papildu investīcijas atbilstošu rādītāju izstrādē un pietiekamu datu plūsmu nodrošināšanā.

Jauna **veikuma uzraudzības un izvērtēšanas sistēma (PMEF)** aptvers visus turpmākās KLP instrumentus: KLP stratēģiskos plānus un arī tos KLP elementus, uz kuriem neattiecas KLP stratēģiskie plāni (dažas tirgus kopīgās organizācijas (TKO) daļas, konkrētas shēmas). Veikumu attiecībā pret politikas konkrētajiem mērķiem novērtētu pēc virknes kopīgu rādītāju.

Jaunā modeļa struktūras pamatā būtu šādi principi:

- konteksta rādītāji savu aktualitāti nezaudē, jo tie atspoguļo ekonomikas, vides un sabiedrības vispārējo tendenču attiecīgos aspektus, kuri, visticamāk, ietekmēs veikumu,
- būtu jāatlasa ierobežots, bet vairāk mērķorientēts rādītāju kopums, un pirmām kārtām būtu jāizvēlas tādi rādītāji, kas pēc iespējas precīzāk atspoguļo to, vai atbalstītā intervence veicina mērķu sasniegšanu vairāk nekā noteiktais pamatscenārijs, un tie būtu skaidri jādefinē,

- kopējais politikas veikums tiks novērtēts ik pēc vairākiem gadiem, pamatojoties uz ietekmes rādītājiem. Ikgadējā politikas veikuma izskatīšanā tiks izmantoti visi rezultātu rādītāji,
- izlaides rādītāji ik gadu atspoguļotu sakarību starp izdevumiem un veikumu politikas īstenošanā. Šis ir katru gadu veicams uzdevums, kurā izmanto virkni (galvenokārt jau pieejamu) izlaides rādītāju,
- attiecīgo veikuma rādītāju uzticamību var palielināt sinerģija starp statistikas un administratīvajiem datiem, taču tam ir vajadzīga kvalitātes kontroles sistēma.

Būtībā tiek piedāvāts izmainīt pienākumus un iespējas kopēja skaidri noteikta un ieviesta satvara robežās, lai vienlaikus sasniegtu vairāk nekā vienu pamatmērķi, proti, panāktu vienkāršošanu, orientāciju uz rezultātiem (nevis uz atbilstību) un politikas efektivitāti un lietderību.

Paredzēts, ka politikas īstenošanas pastāvīgās uzraudzības un virzīšanas galvenais elements būs veikuma ikgadēja izskatīšana. Lai varētu faktiski sagatavot veikuma ikgadējo izskatīšanu, gada ziņojumā par KLP stratēģiskā plāna īstenošanu jeb *gada veikuma ziņojumā* būs jānorāda gan atbilstoši izlaides rādītāji, gan rezultātu rādītāji. Dalībvalstis ik gadu ziņos par paveikto jeb izlaidi un realizētajiem izdevumiem, kā arī attālumu līdz mērķrādītājiem, kas ir noteikti visam periodam un izteikti ar rezultātu rādītāju vērtībām.

Tiks veikti izvērtējumi saskaņā ar 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu 22. un 23. punktu, kurā trīs iestādes apstiprināja, ka spēkā esošo tiesību aktu un politikas izvērtēšanai jāveido pamats ietekmes novērtējumiem attiecībā uz turpmākās rīcības iespējām. Izvērtējumos, pamatojoties uz programmas rādītājiem / mērķrādītājiem, novērtēs programmas iedarbību uz vietas un veiks detalizētu analīzi par pakāpi, kādā programmu var uzskatīt par nozīmīgu, lietderīgu un efektīvu, vai tā rada pietiekamu ES pievienoto vērtību un vai tā ir saskanīga ar citām ES politikas jomām. Tajos tiks ietvertas gūtās mācības par to, kā konstatēt trūkumus / problēmas vai ikvienu iespēju uzlabot darbības vai to rezultātus un palīdzēt maksimizēt to izmantošanu / ietekmi.

• **Skaidrojošie dokumenti (direktīvām)**

Neattiecas.

• **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Priekšlikums aptver trīs regulas:

- Eiropas Parlamenta un Padomes regulu, ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1307/2013 (turpmāk “KLP stratēģisko plānu regula”),
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1306/2013 (turpmāk “KLP horizontālā regula”),
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu, ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu

organizāciju, Regulu (ES) Nr. 1151/2012 par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu kvalitātes shēmām, Regulu (ES) Nr. 251/2014 par aromatizētu vīna produktu definīciju, aprakstu, noformējumu, marķējumu un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību, Regulu (ES) Nr. 228/2013, ar ko ievieš īpašus pasākumus lauksaimniecības jomā attālākajiem Eiropas Savienības reģioniem, un Regulu (ES) Nr. 229/2013, ar ko nosaka īpašus pasākumus lauksaimniecībā par labu Egejas jūras nelielajām salām (turpmāk "Grozījumu regula").

Šīs regulas kopā pielāgo KLP, saskaņojot tās mērķus ar Ž. K. Junkera prioritātēm un IAM un vienlaicīgi vienkāršojot politikas īstenošanu. Līdz ar ES līmeņa atbalsttiesīguma nosacījumu atcelšanu KLP būs vairāk pielāgota vietējiem apstākļiem. Dalībvalstis varēs noteikt vairumu atbalsttiesīguma nosacījumu valsts līmenī, lai tie būtu piemēroti to konkrētajiem apstākļiem. Tai pašā laikā, ierobežojot tiešo saikni starp ES līmeņa atbalsttiesīguma nosacījumiem un galīgajiem saņēmējiem, tiks samazināts ar kontrolēm saistītais administratīvais slogs.

KLP nolūks ir panākt, ka lauksaimniecības, pārtikas un lauku apgabalu attīstība kļūst vēl ilgtspējīgāka, tāpēc KLP virsmērķi ir lauku saimniecību ekonomiskā dzīvotspēja, izturētspēja un ienākumi, uzlabots vidiskais un klimatiskais veikums un spēcīgāka lauku apvidu sociālekonomiskā struktūra. Turklāt vienojošais mērķis ir zināšanu, inovācijas un digitalizācijas veicināšana lauksaimniecībā un lauku apgabalos.

Jaunajai KLP būs šādi konkrēti mērķi:

- (a) lai stiprinātu uzturdrošību, atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā ES teritorijā;
- (b) pastiprināt orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju, vairāk akcentējot pētniecību, tehnoloģijas un digitalizāciju;
- (c) uzlabot lauksaimnieku pozīcijas vērtības veidošanas ķēdē;
- (d) sekmēt klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku;
- (e) veicināt ilgtspējīgu attīstību un tādu dabas resursu – ūdens, augsne un gaisa – efektīvu apsaimniekošanu;
- (f) veicināt bioloģiskās daudzveidības aizsargāšanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt biotopus un ainavas;
- (g) piesaistīt gados jaunus lauksaimniekus un veicināt uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos;
- (h) veicināt nodarbinātību, izaugsmi, sociālo iekļautību un vietējo attīstību lauku apvidos, kā arī veicināt bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību;
- (i) uzlabot ES lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu pārtiku, kā arī par dzīvnieku labturību.

Lai sasniegtu šos mērķus, dalībvalstis nodrošina KLP atbalsta vienkāršošanu un rezultatīvu veikumu. Tās, balstoties uz regulā minētajiem intervences tipiem, izstrādā saviem apstākļiem piemērotas intervences. Dalībvalstīm būs jāvelta īpaša uzmanība konkrētajiem mērķiem vides un klimata jomā, paaudžu maiņai un politikas īstenošanas modernizēšanai, pievēršoties labākai zināšanu, konsultāciju un jaunu (digitālu) tehnoloģiju izmantošanai.

Dalībvalstis intervences, ko tās ierosina ES konkrēto mērķu sasniegšanai, izklāstīs KLP stratēģiskajā plānā. Tiesību akti nosaka noteikumus par šāda KLP stratēģiskā plāna saturu, un

Komisija plānus pārbaudīs un apstiprinās. KLP stratēģiskajos plānos būs apvienota lielākā daļa KLP atbalsta instrumentu, ko finansē no ELGF (tostarp nozaru programmas, kas līdz šim tika veidotas saskaņā ar TKO regulu) un ELFLA. Tādējādi ar dalībvalstu starpniecību katrai dalībvalstij tiks izstrādāta viena saskaņota intervences stratēģija. KLP stratēģiskajos plānos dalībvalstis, izmantojot noteiktos kopīgos rezultātu rādītājus, noteiks mērķrādītājus, ko tās vēlas sasniegt plānošanas periodā.

Pēc tam, kad KLP stratēģiskie plāni būs izveidoti, dalībvalstis, izmantojot kopīgo rādītāju sistēmu, katru gadu ziņos par īstenošanā gūtajiem panākumiem. Dalībvalstis un Komisija uzraudzīs progresu un izvērtēs intervenču lietderību.

Turpmākajā iedaļā ir sniegta informācija par visu trīs regulu konkrēto saturu.

KLP stratēģisko plānu regula

I sadaļā ir noteikta regulas darbības joma un sniegtas definīcijas.

II sadaļā ir izklāstīti KLP vispārīgie un konkrētie mērķi, kas ir jāsasniedz ar intervencēm, kuras dalībvalstis iecerējušas savos KLP stratēģiskajos plānos. III sadaļā ir noteiktas vairākas kopējas prasības attiecībā uz KLP stratēģiskajiem plāniem, kā arī elementi, ko piemēro vairākām intervencēm. Kopējās prasības attiecas uz atbilstību tādiem vispārējiem principiem un pamattiesībām kā izvairīšanās no konkurences kropļošanas, iekšējā tirgus noteikumu ievērošana, nediskriminēšana, kā arī PTO iekšzemes atbalsta noteikumu ievērošana. To starpā ir arī prasības par konkrētiem elementiem, kas jādefinē KLP plānos, piemēram, kas ir lauksaimniecības platība, lauksaimnieciska darbība, īstens lauksaimnieks, gados jauns lauksaimnieks. Šajā iedaļā ir aprakstīti pienākumi, kas ir saistīti ar nosacījumu sistēmu (prasības, kas jāizpilda ikvienam platībatkarīgā maksājuma saņēmējam un attiecas uz labu lauksaimniecības praksi, kā arī pienākumi, kas izriet no ES tiesību aktiem), un vajadzība pēc labi funkcionējošiem lauku saimniecību konsultēšanas pakalpojumiem.

Visbeidzot, šajā sadaļā ir izklāstīts, kāda tipa intervences dalībvalstis var izmantot, lai īstenotu savus KLP stratēģiskos plānus. Intervenču tipi ir plašas to intervenču kategorijas, kuras dalībvalstis var izmantot savos KLP stratēģiskajos plānos.

IV sadaļā ir paredzēti finanšu noteikumi. Tajā jo īpaši ir noteikti finanšu piešķirumi sadalījumā pa dalībvalstīm un fondiem un ir formulēta iespēja pārvietot piešķirumus no viena fonda uz otru. Tajā ir noteiktas ELFLA iemaksu likmes attiecībā pret publiskajiem izdevumiem dalībvalstīs un noteikts dažu konkrētiem mērķiem paredzētu finanšu piešķirumu minimums vai maksimums.

V sadaļā ir izklāstīti noteikumi par KLP stratēģiskajiem plāniem. Tajā ir minēti elementi, kas dalībvalstīm jāņem vērā KLP stratēģisko plānu izstrādē, un noteikts, kādam vajadzētu būt tā minimālajam saturam, ieskaitot mērķrādītājus un finanšu plānojumu. Šajā sadaļā ir arī paskaidrots, kādus noteikumus piemēro, kad Komisija apstiprina KLP stratēģiskos plānus, un kā šos plānus var grozīt.

VI sadaļā ir paredzēti nepieciešamie elementi attiecībā uz koordināciju un pārvaldību. Ar to dalībvalstu iestādēm tiek uzlikta atbildība par konkrētiem ar KLP stratēģiskajiem plāniem saistītiem uzdevumiem. Lai iesaistītu visas ieinteresētās personas, ar šo sadaļu tiek izveidota uzraudzības komiteja. Turklāt ar šo sadaļu tiek izveidoti tīkli, kam jāsekmē KLP stratēģisko plānu sekmīga īstenošana. Šie tīkli tiks ieviesti gan valsts, gan ES līmenī. Visbeidzot, lai stimulētu zināšanu un inovāciju apmaiņu, ar šo sadaļu tiek izveidota Eiropas Inovācijas partnerība.

Ar VII sadaļu tiek ieviesta veikuma uzraudzības un izvērtēšanas sistēma, kurā iekļauti noteikumi par to, kad dalībvalstīm jāziņo par progresu savu KLP stratēģisko plānu izpildē un kas jāiekļauj šajos ziņojumos, kā arī noteikumus par to, kā šis progress tiks uzraudzīts un izvērtēts. Īpaši jāpiemin, ka šajā sadaļā ir ietverti noteikumi par veikuma bonusu, ko piešķir par labu vidisko un klimatisko veikumu.

Visbeidzot, VIII un IX sadaļā ir izklāstīti konkurences noteikumi, kuros paskaidrots, kā tieši ir jāpiemēro valsts atbalsta noteikumi, un nobeiguma noteikumi, kuros paskaidrots, kuras regulas tiek atceltas un kad šo regulu jāsāk piemērot.

KLP horizontālā regula

Tiek ierosināts arī turpmāk strukturēt KLP divos pīlāros, kā tas ir pašlaik, – I pīlārā iekļaut ikgadējos vispārēji piemērojamos pasākumus, ko papildina II pīlārā iekļautie pasākumi, kuri atspoguļo valstu un reģionu specifiku un ir ieplānoti saskaņā ar daudzgadu plānošanas pieeju. Tomēr, lai dalībvalstis varētu labāk pielāgot abos pīlāros iekļautos īstenošanas pasākumus savai reālajai situācijai un konkrētajiem lauksaimnieku apstākļiem, jaunajā KLP koncepcijā laikposmam pēc 2020. gada būs paredzēta lielāka subsidiaritāte. Lielāka subsidiaritāte nozīmē, ka tiek rasts jauns līdzsvars starp pienākumiem KLP pārvaldīšanā un meklētas jaunas attiecības starp Eiropas Savienību, dalībvalstīm un lauksaimniekiem.

Uz šā pamata pašreizējā KLP horizontālā regula tiek pielāgota jaunajam īstenošanas modelim un atspoguļo gan to, ka dalībvalstīm ir lielāka rīcības brīvība politikas īstenošanā (lai tā atbilstu to vietējām vajadzībām), gan mazāku birokrātijas slogu saņēmējiem, gan arī pāreju uz politiku, kuras uzmanības centrā ir veikums.

Lai ES līmenī uzvaru pārlīktu no atbilstības uz veikumu, ir skaidri jānosaka mērķi, kas ar šo politiku ir jāpanāk; kā jau minēts, šie mērķi tiks noteikti ES līmenī. Lai virzītos uz tādu politikas mehānismu, kurā politiku vairāk virzītu rezultāti, tiks pāriets no pārliecināšanās par pamatā esošo darījumu likumību un pareizību uz pārliecināšanos par veikumu un ES pamatprasību ievērošanu, piemēram, tādos aspektos kā integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS) vai pārvaldības struktūras (maksājumu aģentūras, koordinējošās struktūras, kompetentās iestādes un sertifikācijas struktūras). Pamatīgās un uzticamās pārvaldības sistēmas, kas ir raksturīgas KLP, tiks saglabātas.

KLP horizontālajā regulā līdztekus finansēšanas noteikumiem joprojām būs iekļauti noteikumi par pārbaužu un sankciju, nosacījumu izpildes pārbaužu un IAKS vispārīgajiem principiem. Tādējādi regulā ir izklāstīti noteikumi par finansēšanas, pārvaldības un kontroles sistēmām, noskaidrošanas procesiem (ikgadējo finansiālo noskaidrošanu un ikgadējo veikuma noskaidrošanu) un atbilstīguma procedūru.

Šī regula ietver dažādus vienkāršošanas elementus. Pirmkārt, jaunā ikgadējā veikuma noskaidrošana atspoguļo uzmanības pārlīkšanu no atsevišķa saņēmēja atbilstības uz politikas veikumu dalībvalstīs.

Otrkārt, tajā ir paredzēts samazināt maksājumu aģentūru skaitu un pastiprināt koordinējošās struktūras un sertifikācijas struktūras nozīmi atbilstoši jaunajam īstenošanas modelim. Tādējādi sistēma kļūs pārredzamāka un mazāk apgrūtinās gan valstu pārvaldes iestādes, gan Komisiju. Saskaņā ar Finanšu regulu ir ieviests vienotas revīzijas pieejas jēdziens, un Komisijas revīziju skaits var būt mazāks.

Grozījumu regula

Paziņojumā par pārtikas un lauksaimniecības nākotni ir apstiprināts, ka orientācija uz tirgu ir viens no galvenajiem KLP elementiem, bet arī uzsvērtas problēmas, kas ir saistītas ar vides ilgtspēju un klimata pārmaiņām. Tas arī ierauj lauksaimniecības nozari diskusijās par pārtiku un ar to saistītajām iedzīvotāju bažām, atgādinot, ka “politikas svarīgākais uzdevums ir palīdzēt lauksaimniekiem paredzēt ēšanas ieradumu pārmaiņas un attiecīgi savu ražošanu pielāgot tirgus signāliem un patērētāju prasībām”. Tā kā ES līmenī ir noteikti sīki izstrādāti noteikumi, kas var liegt veikt nepieciešamos pielāgojumus, šī reforma ir iespēja veikt vajadzīgās izmaiņas. Turklāt KLP būtu arī jāmazina iedzīvotāju bažas par lauksaimnieciskās ražošanas ilgtspēju.

Tāpēc ir paredzēts saglabāt Regulas (ES) Nr. 1308/2013 uzbūvi un galvenos elementus, bet grozīt dažus noteikumus, ņemot vērā ekonomiskās, vidiskās un sabiedrības izmaiņas, kas novērotas kopš 2014. gada, kad regula stājās spēkā.

Pirmkārt, ir paredzēts svītrot līdzšinējos Regulas (ES) Nr. 1308/2013 noteikumus par nozariskām intervencēm, jo nākotnes KLP intervences reglamentēs [KLP plānu regula] un, lai nodrošinātu lielāku saskanību starp KLP intervencēm, tās būs ietvertas dalībvalstu stratēģiskajos plānos.

Otrkārt, lai arī vīna politikas secīgās 2008. un 2013. gada reformas kopumā ir sasniegušas savus mērķus un panākušas ekonomiski rosīgas vīna nozares izveidošanos, ir radušās jaunas ekonomiskās, vidiskās un klimatiskās problēmas. Lai tiktu galā ar šīm problēmām, regulā ir paredzēti vairāki konkrēti pasākumi spēkā esošo noteikumu grozījumi.

Treškārt, Paziņojumā par pārtikas un lauksaimniecības nākotni tika aicināts vairost ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu (ĢIN) pievilcību lauksaimnieku un patērētāju acīs un padarīt šo sistēmu vieglāk pārvaldāmu. Tāpēc, lai vienkāršotu ĢIN sistēmu, paātrinātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrāciju un palielinātu produkta specifiskāciju grozījumu apstiprināšanas efektivitāti, ir ierosināts grozīt četrus pamataktos izklāstītos pasākumu spēkā esošos noteikumus par ĢIN. Šo izmaiņu mērķis ir panākt vienkāršāku ĢIN sistēmu, kuru patērētāji varētu labāk saprast, kuru būtu vieglāk popularizēt un kuras pārvaldība radītu mazākas administratīvās izmaksas.

Kas attiecas uz noteikumiem par vīna ĢIN – ierobežojot ES līmenī veikto pieteikumu izskatīšanu tā, ka tiktu pārbaudīts tikai tas, vai tajos nav acīmredzamu kļūdu, nošķirot intelektuālā īpašuma noteikumus no citām produkta specifiskācijā izklāstītām prasībām, kā arī dodot dalībvalstīm tiesības pieņemt lēmumus par grozījumiem, kam nav ES līmeņa ietekmes, tiktu atbilstoši subsidiaritātes un proporcionālītātes principam racionalizēta apstiprināšana, saīsināti termiņi un uzlabota resursu izmantošanas racionalitāte. Tāpat arī paredzams, ka dažu konkrētu procedūru, piemēram, iebildumu procedūras, vienkāršošana palielinās apstiprināšanas procesa efektivitāti.

Precizētā vīnu “aizsargāta izcelsmes nosaukuma” definīcija dos ražotāju grupām iespēju izmantot jaunus viensšķirnes vīnus – kas ir vajadzīgs arī klimata pārmaiņu dēļ – un ļaus pienācīgi pamatot pieteikumus atbilstoši reālajai situācijai vīnkopībā un vīndarībā. Ir ierosināts arī nostiprināt ĢIN aizsardzību pret ĢIN viltojumiem internetā un preču tranzītā.

Lai panāktu, ka vīna ĢIN shēma un lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu shēma ir savā starpā pietiekami saskaņotas, un lai iepriekšminētos labumus varētu gūt ar ĢIN apzīmēto produktu ražotāji arī šajā nozarē,

ierosinātā vīna ĢIN shēmas vienkāršošana ir jāattiecina arī uz pārtikas produktu ĢIN shēmu. Aromatizēto vīnu ĢIN shēma, kurā ir tikai 5 no 3350 ĢIN, nevar darboties, un tā būtu jāapvieno ar kādu citu shēmu; tam ir piemērota lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu shēma, jo tā jau attiecas uz citiem alkoholiskajiem dzērieniem.

Papildus tam regulā ir iekļauti noteikumi, ar kuriem iekšējos tiesību aktos tiek vienkārši iekļautas saistības, ko ES un tās dalībvalstis uzņēmas saistībā ar nesenajiem Pasaules Tirdzniecības organizācijas ministru lēmumiem, jo īpaši saistības, kas attiecas uz eksporta subsīdijām.

Visbeidzot, tiek ierosināts svītrot virkni novecojušu noteikumu, cita starpā noteikumus par cukura nozarei piemērojamo ražošanas regulējuma sistēmu un prasības, kuru termiņš beidzās 2016./2017. tirdzniecības gada beigās.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1307/2013

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 42. pantu un 43. panta 2. punktu,

ņemot vērā 1979. gada Pievienošanās aktu un jo īpaši 6. punktu tam pievienotajā 4. protokolā par kokvilnu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu⁷,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu⁸,

ņemot vērā Revīzijas palātas atzinumu,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Komisijas 2017. gada 29. novembra paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Pārtikas un lauksaimniecības nākotne” ir izklāstīta kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) nākotnes problemātika, mērķi un virzieni pēc 2020. gada. Minētie mērķi ietver arī to, ka KLP vairāk jāorientējas uz konkrētiem rezultātiem, jāveicina lauksaimniecības, mežsaimniecības un lauku apvidu modernizēšanās un ilgtspēja, tostarp ekonomiskā, sociālā, vidiskā un klimatiskā ilgtspēja, un jāpalīdz mazināt ar Savienības tiesību aktiem saistīto administratīvo slogu atbalsta saņēmējiem.
- (2) KLP ir straujāk un aktīvāk jāreaģē uz Savienības, starptautiska, valstu, reģionāla, vietēja un saimniecību līmeņa izaicinājumiem un iespējām, un tādēļ ir jāracionalizē KLP pārvaldība un jāuzlabo šīs politikas devums Savienības mērķu sasniegšanā, kā arī ievērojami jāsamazina administratīvais slogs. Uz veikuma konkrētību balstītā KLP īstenošanas modelī Savienībai būtu jāparedz politikas pamatparametri (tādi kā KLP

⁷ OV C , , . lpp.

⁸ OV C , , . lpp.

mērķi un pamatprasības), bet dalībvalstīm būtu jāuzņemas lielāka atbildība par veidu, kādā tās nodrošina izvirzīto mērķu un mērķrādītāju sasniegšanu. Lielāka subsidiaritāte ļauj labāk ņemt vērā vietējos apstākļus un vajadzības, jo tā individualizē atbalstu un šādi palielina tā pienesumu Savienības mērķu sasniegšanā.

- (3) Pilnībā Savienības līmenī noteiktu kopēju definīciju izmantošana dalībvalstīm ir radījusi zināmas grūtības savu nacionālo, reģionālo un vietējo īpatnību atspoguļošanā. Tāpēc būtu jādod rīcības brīvība dalībvalstīm pašām noteikt dažas KLP stratēģiskajā plānā iekļaujamās definīcijas. Lai nodrošinātu kopīgus vienlīdzīgus konkurences apstākļus, Savienības līmenī tomēr būtu jāparedz zināma sistēma un tās būtiskie pamatelementi ("pamatdefinīcijas"), kuras jāiestrādā minētajās definīcijās.
- (4) Lai nodrošinātu to, ka Savienība spēj ievērot savas PTO Lauksaimniecības nolīgumā noteiktās starptautiskās saistības par iekšējo atbalstu, un jo īpaši to, lai ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts un ar to saistītās intervences arī turpmāk varētu tikt paziņotas kā tā saucamais zaļās grupas atbalsts, kuram nav vai gandrīz nav tirgu kropļojošas ietekmes vai ietekmes uz ražošanu, lauksaimnieciskās darbības pamatdefinīcijā būtu jāparedz gan lauksaimniecības produktu ražošana, gan lauksaimniecības platības apsaimniekošana. Dalībvalstīm savos KLP stratēģiskajos plānos šī vispārīgā lauksaimnieciskās darbības definīcija būtu jāpielāgo vietējiem apstākļiem.
- (5) Lauksaimniecības platības pamatdefinīcija būtu jānosaka tā, lai saglabātu Savienības mērogā būtiskos elementus, kas nodrošina dalībvalstu lēmumu salīdzināmību, bet lai neierobežotu dalībvalstu iespējas sasniegt Savienības līmenī nospraustos mērķus. Ar lauksaimniecības platības pamatdefinīciju saistītās aramzemes, ilggadīgo stādījumu un ilggadīgo zālāju pamatdefinīcijas būtu jāformulē plaši, lai dalībvalstis tās vēlāk varētu precizēt atbilstoši vietējiem apstākļiem. Aramzemes pamatdefinīcija būtu jāformulē tā, lai ar dalībvalstu definīciju varētu aptvert dažādus ražošanas veidus, tostarp tādas sistēmas kā agromežsaimniecība un aramas platības, kurās aug arī krūmi un koki, un sistēmas, kurās jāizmanto papuves, un šādi nodrošināt to, ka attiecīgās intervences ir atsaistītas. Ar ilggadīgo stādījumu pamatdefinīciju būtu jāaptver gan faktiski ražojošas, gan neražojošas platības, kā arī stādaudzētavas un īscirtmeta atvasājs, precīzāku definīciju atstājot dalībvalstu ziņā. Ilggadīgo zālāju pamatdefinīcija būtu jāformulē tādā veidā, kas ļauj dalībvalstīm norādīt papildu kritērijus un iekļaut noganīšanai derīgas vai dzīvnieku barības iegūšanai izmantojamas platības, kurās aug ne tikai zāle vai kurās aug citi lopbarības zālaugi, neatkarīgi no tā, vai šādas platības tiek izmantotas.
- (6) ELFLA un programmas "Apvārsnis Eiropa" sinerģijām būtu jāiedrošina ELFLA pēc iespējas labāk izmantot pētniecības un inovācijas rezultātus, jo sevišķi programmas "Apvārsnis Eiropa" un Eiropas inovācijas partnerības (EIP) "Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja" finansēto projektu rezultātus, un tādējādi jāsekmē inovācija lauksaimniecības nozarē un lauku apvidos.
- (7) Lai panāktu juridisko noteiktību par to, ka atbalstu izmaksā par lauksaimnieka rīcībā esošu lauksaimniecības platību, kurā notiek lauksaimnieciska darbība, būtu jānosaka atbalsttiesīgā hektāra pamatdefinīcija, kura ietver būtiskākos šā jēdziena elementus. Lai novērstu divkāršu pieprasījumu iesniegšanu, dalībvalstīm būtu jānosaka, ar kādiem nosacījumiem zemi atzīst par lauksaimnieka rīcībā esošu zemi. Pastāvot varbūtībai, ka lauksaimniecības zemi reizumis uz īsu laiku var izmantot darbībām, kas nav izteikti lauksaimnieciskas, un to vidū ir nelauksaimnieciskas darbības, kuras spēj dažādot saimniecības ienākumus, dalībvalstīm būtu jānosaka, ar kādiem nosacījumiem par

atbalsttiesīgiem hektāriem var atzīt platības, kuras tiek izmantotas arī neluksaimnieciskai darbībai.

- (8) Lai aizsargātu sabiedrības veselību un nodrošinātu saskaņotību ar pārējo tiesisko regulējumu, atbalsttiesīgā hektāra definīcijā attiecībā uz kaņepju audzēšanas platībām būtu jāparedz, ka drīkst izmantot tikai tādu kaņepju šķirņu sēklas, kurām tetrahidrokanabinola saturs nepārsniedz 0,2 %.
- (9) Lai turpinātu uzlabot KLP veikumu, ienākumu atbalsts būtu jāorientē uz īsteniem lauksaimniekiem. Lai Savienības līmenī nodrošinātu vienotu pieeju šādi atbalsta orientēšanai, būtu jānosaka īstena lauksaimnieka pamatdefinīcija, kura ietver būtiskākos šā jēdziena elementus. Uz šā pamata dalībvalstīm savā KLP stratēģiskajā plānā, pamatojoties uz tādiem nosacījumiem kā, piemēram, ienākumu pārbaudes, darbaspēka izlietojums saimniecībā, uzņēmējsabiedrības mērķis un atrašanās reģistros, būtu jānosaka tas, kādi lauksaimnieki nav uzskatāmi par īsteniem. Turklāt šādi no atbalsta nebūtu jāizslēdz daudznazaru lauksaimnieki, kuri ir aktīvi lauksaimniecībā, bet veic arī neluksaimniecisku darbību ārpus savas saimniecības, jo viņu daudzpusīgā darbošanās bieži ir lauku apvidu sociālekonomiskās vides stiprinātāja.
- (10) Lai ar paaudžu maiņu saistītā mērķa kontekstā nodrošinātu konsekvenci starp tiešo maksājumu intervencēm un lauku attīstības intervencēm, būtu jānosaka gados jauna lauksaimnieka pamatdefinīcija, kura ietver būtiskākos šā jēdziena elementus.
- (11) Lai saturiski piepildītu Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 39. pantā nospraustos KLP mērķus un nodrošinātu to, ka Savienība pienācīgi stājas pretī tās nesenākajiem izaicinājumiem, ir lietderīgi izvirzīt vispārīgu mērķu kopumu, kas atspoguļotu paziņojumā “Pārtikas un lauksaimniecības nākotne” doto ievirzi. Turpinājumā Savienības līmenī būtu jānosaka konkrētu mērķu kopums, un dalībvalstīm tie būtu jāpiemēro savos KLP stratēģiskajos plānos. Ar šiem konkrētajiem mērķiem, kuri nodrošina attīstības ilgtspējīguma dažādo dimensiju līdzsvaru un ir saskaņā ar ietekmes novērtējumu, KLP vispārīgie mērķi būtu jāpārtulko konkrētākās prioritātēs, kurās ņemti vērā attiecīgie Savienības tiesību akti, jo īpaši klimata, enerģētikas un vides jomā.
- (12) Lai spētu atbilst Savienības lauksaimniecības, mežsaimniecības un pārtikas sistēmu daudzfunkcionalitātei, KLP ir jāklūst gudrākai, modernākai un ilgtspējīgākai un, ieguldot spēkus tehnoloģiju izstrādē un digitalizācijā un uzlabojot piekļuvi objektīvām, pamatotām, būtiskām un jaunām zināšanām, jāizmanto pētniecības un inovācijas iespējas.
- (13) Saskaņā ar KLP īstenošanas modeli Savienībai būtu jānosprauž Savienības mērķi un jānosaka intervenču veidi, kā arī dalībvalstīm piemērojamās Savienības pamatprasības, bet dalībvalstīm šīs Savienības satvars būtu jāpārveido atbalsta kārtībā, kuru piemēro saņēmējiem. Šajā kontekstā dalībvalstīm būtu jārīkojas saskaņā ar Pamattiesību hartu un vispārējiem Savienības tiesību principiem un jānodrošina, lai to tiesiskais regulējums par Savienības atbalsta piešķiršanu saņēmējiem pamatotos uz KLP stratēģisko plānu un būtu saskaņā ar šīs regulas un [HzR] principiem un prasībām.
- (14) Lai izkoptu lauksaimniecības dinamismu un izturētspēju un garantētu taisnīgu atbalstu lauksaimnieku ienākumiem, savu lielo nozīmi saglabā tiešie maksājumi. Līdzīgā kārtā, lai uzlabotos lauksaimnieku saņemtā tirgus atlīdzība, ir jāinvestē lauku saimniecību pārstrukturēšanā, modernizācijā, inovācijā, dažādošanā un jaunu tehnoloģiju ieviešanā.
- (15) Saistībā ar lielāku KLP orientēšanos uz tirgu, kas iezīmēta paziņojumā “Pārtikas un lauksaimniecības nākotne”, tirgus riski, klimata pārmaiņas un to radīto ekstrēmo

laikapstākļu notikumu pieaugošais biežums un intensitāte, kā arī sanitārās un fitosanitārās krīzes var radīt cenu nestabilitātes riskus un pastiprināt spiedienu uz ienākumiem. Tāpēc, lai arī galīgie atbildīgie par savas saimniecības stratēģiju ir paši lauksaimnieki, būtu jāizveido stabila sistēma, kas nodrošina pienācīgu riska pārvaldību. Mērķis ir sagādāt dalībvalstīm un lauksaimniekiem iespēju izmantot Savienības līmeņa platformu, kas iekārtota spēju veidošanai riska pārvaldības jomā un nodrošina lauksaimniekiem investīciju vajadzībām pienācīgus finanšu instrumentus, kā arī piekļuvi apgrozāmajam kapitālam, apmācībai, zināšanu pārnesei un konsultāciju pakalpojumiem.

- (16) Labākai vidrūpei un lielākiem klimata darbiem Savienības vidisko un klimatisko mērķu tuvināšanas kontekstā ir ļoti augsta prioritāte Savienības lauksaimniecības un mežsaimniecības nākotnes ainā. Tāpēc KLP struktūrai būtu jāatspoguļo izlēmīgāka virzība uz šo mērķu sasniegšanu. Saskaņā ar [jauno] īstenošanas modeli vidiskās degradācijas un klimata pārmaiņu jomā jāīstojas, orientējoties uz rezultātu, un LESD 11. pants tālab būtu jāuzskata par tādu, kas uzliek pienākumu sasniegt rezultātu.

Daudzus lauku apvidus Savienībā vajā tādas strukturālas problēmas kā pievilcīgu darba iespēju trūkums, prasmju deficīts un savienojamības, infrastruktūras un pamatpakalpojumu nepietiekamība, kā arī jaunatnes aizplūšana, tāpēc ir būtiski nostiprināt šo apvidu sociālekonomisko vidi saskaņā ar Korkas 2.0. deklarāciju, radot darbvietas un nodrošinot paaudžu maiņu, iedzīvinot šajos apvidos Komisijas iniciatīvu par nodarbinātību un izaugsmi, veicinot sociālo iekļaušanu, paaudžu maiņu un t. s. viedo ciematu veidošanos visās Eiropas lauku teritorijās. Kā norādīts paziņojumā “Pārtikas un lauksaimniecības nākotne”, labu izaugsmes un nodarbinātības potenciālu lauku apvidiem sola pievienotās vērtības veidošanas ķēdes tādās laukiem jaunās jaunās jomās kā atjaunojamā enerģija, jaunietekmes nozare – bioekonomika, aprites ekonomika un ekotūrisms. Šajā kontekstā finanšu instrumentiem un *InvestEU* garantijas izmantošanai var būt būtiska nozīme finansējuma pieejamības nodrošināšanā saimniecībām un uzņēmumiem un to izaugsmes spējas vairošanā. Lauku apvidos potenciāli ir iespējams nodarbināt trešo valstu valstspiederīgos, kas likumīgi uzturas dalībvalstī, un tādējādi veicināt viņu sociālo un ekonomisko integrāciju, it sevišķi sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju satvarā.

- (17) KLP vajadzētu turpināt gādāt par uzturdrošību, kas būtu jāsaprot kā jebkurā laikā iespējama piekļuve pietiekamam daudzumam nekaitīga un uzturvielām bagāta ēdiena. Turklāt tai būtu jāpalīdz uzlabot Savienības lauksaimniecības spēja reaģēt uz jaunām sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, arī par ilgtspējīgu lauksaimniecisko ražošanu, veselīgāku uzturu, pārtikas atkritumiem un dzīvnieku labturību. KLP arī turpmāk būtu jāveicina tādas produkcijas noiets, kurai piemīt konkrētas vērtīgas īpašības, un vienlaikus jāpalīdz lauksaimniekiem aktīvi pielāgot ražošanu tirgus signāliem un patērētāju pieprasījumam.
- (18) Nosprausto mērķu sasniegšanai un problēmjautājumu risināšanai vajadzīgo pārkārtojumu apjoms ir tik liels, ka ir lietderīgi paredzēt jaunu tiesisko regulējumu, kurš vienā regulā aptvertu Savienības atbalstu, ko finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un kurš aizstāj pašreizējo kārtību, kas noteikta ar Eiropas

Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013⁹ un ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1307/2013¹⁰.

- (19) Ar šo regulu būtu jānosaka, kādi noteikumi piemērojami Savienības atbalstam, kuru finansē no ELGF un ELFLA un piešķir ikvienas dalībvalsts izstrādātajā un Komisijas apstiprinātajā KLP stratēģiskajā plānā norādīto intervencu veidolā.
- (20) Lai nodrošinātu to, ka Savienība spēj ievērot savas PTO Lauksaimniecības nolīgumā noteiktās starptautiskās saistības par iekšējo atbalstu, dažu veidu intervences, kas paredzētas šajā regulā, arī turpmāk vajadzētu varēt paziņot kā t. s. zaļās grupas atbalstu, kuram nav vai gandrīz nav tirgu kropļojošas ietekmes vai ietekmes uz ražošanu, vai kā zilās grupas atbalstu, kas ir saistīts ar produkciju ierobežojošām programmām un tāpēc ir atbrīvots no samazināšanas pienākuma. Lai gan šīs regulas noteikumi par minēto veidu intervencēm jau tagad ir saskaņā ar PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikuma prasībām par zaļo grupu vai ar tā paša nolīguma 6. panta 5. punkta prasībām par zilo grupu, būtu jānodrošina, lai minētajām prasībām atbilstu arī šo veidu intervences, ko savos KLP stratēģiskajos plānos iekļaujošas dalībvalstis.
- (21) Turpinot darbu, kas iesākts ar iepriekšējo, līdz 2020. gadam īstenojamo savstarpējās atbilstības sistēmu, jaunā nosacījumu sistēma KLP pilnāpmēra atbalsta saņemšanu saista ar šā atbalsta saņēmēju atbilstību vides, klimata pārmaiņu, sabiedrības veselības, dzīvnieku veselības, augu veselības un dzīvnieku labturības pamatstandartiem. Šajos pamatstandartos vienkāršotā veidā pārņemta virkne tiesību aktos noteikto pārvaldības prasību (*SMR*) un laba zemes lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa (*LLVS*) standartu. Ar minētajiem pamatstandartiem būtu labāk jārisina vides un klimata jomas problemātika un labāk jāņem vērā KLP jaunā vidiskā struktūra, tādējādi paplašinot vidisko un klimatisko vērienu, kā Komisija to ir pieteikusi paziņojumos par pārtikas un lauksaimniecības nākotni un par daudzgadu finanšu shēmu (*MFF*). Nosacījumu sistēmas mērķis ir veicināt ilgtspējīgas lauksaimniecības attīstību, panākot to, ka atbalsta saņēmēji labāk izprot nepieciešamību ievērot pamatstandartus. Vēl viens mērķis ir padarīt KLP vairāk atbilstošu tam, ko gaida sabiedrība, un tālab uzlabot šīs politikas saskaņotību ar vidiskajiem, sabiedrības veselības, dzīvnieku veselības, augu veselības un dzīvnieku labturības konkrētajiem mērķiem. Nosacījumu sistēmai būtu organiski jāiekļaujas KLP vidiskajā struktūrā, kļūstot par pamatscenārija daļu virzībā uz tālejošākām vidiskajām un klimatiskajām saistībām, un šī sistēma būtu vispārēji jāpiemēro visā Savienībā. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai attiecībā uz šādām prasībām neatbilstošiem lauksaimniekiem saskaņā ar [HzR regulu] tiktu piemērotas samērīgas, efektīvas un preventīvas sankcijas.
- (22) LLVS standartu sistēmas mērķis ir palīdzēt mazināt klimata pārmaiņas un tām pielāgoties, risināt ar ūdens resursiem saistītās problēmas, gādāt par augsnes aizsardzību un kvalitāti un par bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un kvalitāti. Šī

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1305/2013 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 (OV L 347, 20.12.2013., 487. lpp.).

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1307/2013, ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 637/2008 un Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009 (OV L 347, 20.12.2013., 608. lpp.).

sistēma ir jāstiprina, lai ņemtu vērā, piemēram, līdz 2020. gadam piekopto praksi, kas saistīta ar tiešo maksājumu zaļināšanu, klimata pārmaiņu mazināšanu un vajadzību uzlabot lauku saimniecību ilgtspēju, jo sevišķi barības vielu pārvaldības jomā. Ir atzīts, ka ikviens LLVS standarts veicina vairāku mērķu sasniegšanu. Lai minēto standartu sistēmu īstenotu, dalībvalstīm attiecībā uz katru no Savienības līmenī noteiktajiem standartiem būtu jādefinē savs nacionālais standarts, kurā ņemta vērā attiecīgās teritorijas specifika, tostarp pedoloģiskie un klimatiskie apstākļi, pastāvošie lauksaimniecības apstākļi, zemes izmantojums, augsekas, lauksaimnieciskā prakse un lauku saimniecību struktūra. Lai uzlabotu LLVS vidiskā un klimatiskā pienesuma vērtību, dalībvalstis turklāt var noteikt vēl citus nacionālos standartus, kas ir saistīti ar III pielikumā izklāstītajiem galvenajiem mērķiem. Lai lauku saimniecībās balstītu gan agronomisko, gan vidisko veikumu, LLVS satvarā tiks izveidoti barības vielu pārvaldības plāni; tālab izmantos īpaši šim nolūkam paredzētu elektronisku Lauku saimniecības ilgtspējas rīku, kuru dalībvalstis darīs pieejamu individuāliem lauksaimniekiem. Šim rīkam – iesākumā ar minimālajām barības vielu pārvaldības funkcijām – būtu jānodrošina lēmumu pieņemšanas atbalsts lauku saimniecībās. Ar plašas sadarbības un modularitātes palīdzību turklāt būtu jānodrošina iespēja pievienot rīkam vēl citas elektroniskas lauksaimnieciskās un e-pārvaldības lietotnes. Lai nodrošinātu vienlīdzīgu konkurences apstākļus lauksaimnieku starpā un visā Savienībā, Komisija var dalībvalstīm palīdzēt ar šā rīka izstrādi un ar datu glabāšanu un apstrādes pakalpojumiem.

- (23) Dalībvalstīm ir pilnībā jāīsteno tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības, lai tās sāktu darboties saimniecību līmenī un nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret lauksaimniekiem. Lai nodrošinātu to, ka nosacījumu sistēma konsekventi stiprina politikas ilgtspējību, ar *SMR* būtu jāaptver galvenie Savienības tiesību akti tādās jomās kā vide, sabiedrības veselība, dzīvnieku veselība, augu veselība un dzīvnieku labturība, jo šo aktu īstenošana valsts līmenī nozīmē precīzi noteiktus individuālu lauksaimnieku pienākumus, tostarp pienākumus, ko paredz Padomes Direktīva 92/43/EEK¹¹ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK¹² vai Padomes Direktīva 91/676/EEK¹³. Lai ņemtu vērā Eiropas Parlamenta un Padomes kopīgo paziņojumu, kas pievienots Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 1306/2013¹⁴, nosacījumu sistēmas jomā kā *SMR* ir iekļauti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/60/EK¹⁵ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas

¹¹ Padomes 1992. gada 21. maija Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.).

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 30. novembra Direktīva 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību (OV L 20, 26.1.2010., 7. lpp.).

¹³ Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīva 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskās izcelsmes nitrāti (OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp.).

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1306/2013 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu (OV L 347, 20.12.2013., 549. lpp.).

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 23. oktobra Direktīva 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.).

2009/128/EK¹⁶ attiecīgie noteikumi un ir atbilstoši koriģēts laba lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa standartu saraksts.

- (24) Lai ilgtspējīgāk pārvaldītu lauku saimniecības un lauku darījumdarbību un uzlabotu tās vispārējo veikumu, dalībvalstīm būtu jāizveido ekonomiskos, vidiskos un sociālos aspektus aptveroši lauksaimniecisko konsultāciju pakalpojumi, kuru uzdevums būtu noteikt vajadzīgos uzlabojumus attiecībā uz visiem saimniecību līmeņa pasākumiem, kas paredzēti ar KLP stratēģiskajiem plāniem. Šiem lauksaimniecisko konsultāciju pakalpojumiem būtu jāpalīdz lauksaimniekiem un citiem KLP atbalsta saņēmējiem kļūt informētākiem par to, kā mijiedarbojas lauku saimniecību pārvaldība un zemes apsaimniekošana, no vienas puses, un noteikti – tostarp vidiski un klimatiski – standarti, prasības un informācija, no otras puses. Pēdējo skaitā ir KLP stratēģiskajā plānā noteiktie standarti, kurus piemēro vai kuri ir vajadzīgi lauksaimniekiem un citiem KLP atbalsta saņēmējiem, kā arī standarti, kas izriet no tiesiskā regulējuma tādās jomās kā ūdens, pesticīdu ilgtspējīga lietošana un kas izriet no iniciatīvām pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanā un risku pārvaldībā. Stiprinot šādu konsultāciju kvalitāti un lietderīgumu, dalībvalstīm konsultanti būtu jāintegrē lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmās (*AKIS*), lai tādējādi būtu iespējams sniegt pētniecības un inovācijas jomā jaunāko tehnisko un zinātnisko informāciju.
- (25) Lai ienākumu atbalstu sadalītu taisnīgāk, noteiktu maksimālo apjomu pārsniedzošas tiešo maksājumu summas būtu jāsamazina un iegūtie līdzekļi jāizmanto vai nu atsaistītajiem tiešajiem maksājumiem un prioritāri – ilgtspēju sekmējošajam pārdalošajam ienākumu papildatbalstam, vai jāpārvieto uz ELFLA. Lai tas nekaitētu nodarbinātībai, šā mehānisma piemērošanā būtu jāņem vērā darbaspēka izmaksas.
- (26) Savienības tiesību aktos būtu jāparedz, ka dalībvalstīm savā KLP stratēģiskajā plānā jānosaka prasības par to, kāda ir minimālā platība, par kuru var saņemt atsaistītos maksājumus. Šādām prasībām vajadzētu novērst pārmērīgu administratīvo slogu, kādu rada daudzu sīku maksājumu pārvaldība, un nodrošināt, ka atbalsts dod vērtīgu ieguldījumu to KLP mērķu īstenošanā, uz kuriem attiecas atsaistītie tiešie maksājumi. Lai garantētu lauksaimnieciskā ienākumu atbalsta minimumu visiem īstenajiem lauksaimniekiem, kā arī lai ievērotu Līgumā noteikto mērķi nodrošināt pietiekami augstu dzīves līmeni lauksaimniecībā nodarbinātajiem iedzīvotājiem, būtu jāizveido ikgadējs platībatkarīgs atsaistītais maksājums, kurš būtu piederīgs intervences veidam “ilgtspēju sekmējošs ienākumu pamatatbalsts”. Lai šo atbalstu labāk orientētu uz mērķi, maksājuma summas būtu jādiferencē atkarībā no teritoriju grupām un pamatojoties uz sociālekonomiskajiem un/vai agronomiskajiem apstākļiem. Lai traucējoši neietekmētu lauksaimnieku ienākumus, dalībvalstis var izvēlēties ilgtspēju sekmējošo ienākumu pamatatbalstu īstenošanā uz maksājumtiesību pamata. Šajā gadījumā maksājumtiesību vērtībai pirms jebkādas turpmākas konverģences būtu jābūt proporcionālai to vērtībai, kas noteikta saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1307/2013 paredzētajām pamata maksājuma shēmām, ņemot vērā arī par klimatu un videi labvēlīgu lauksaimniecības praksi paredzētos maksājumus. Lai turpinātu pakāpeniski attālināties no vēsturiskajām vērtībām, dalībvalstīm būtu jāturpina arī konverģēšana.

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Direktīva 2009/128/EK, ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanai (OV L 309, 24.11.2009., 71. lpp.).

- (27) Kad dalībvalstis atsaistīto tiešo atbalstu sniedz, pamatodamās uz maksājumtiesību sistēmu, tām būtu jāturpina pārvaldīt teritoriālām grupām izveidotu valsts rezervi vai rezerves. Šādas rezerves būtu prioritāri jāizmanto gados jauno lauksaimnieku un lauksaimniecisko darbību uzsākošo lauksaimnieku labā. Lai nodrošinātu netraucētu sistēmas darbību, ir vajadzīgi arī noteikumi par maksājumtiesību izmantošanu un nodošanu.
- (28) Mazās lauku saimniecības ir un paliek Savienības lauksaimniecības stūrakmens, jo tās balsta nodarbinātību laukos un sekmē teritoriālo attīstību. Lai veicinātu līdzsvarotāku atbalsta sadalījumu un samazinātu administratīvo slogu mazo summu saņēmējiem, dalībvalstīm vajadzētu spēt piedāvāt mazajiem lauksaimniekiem iespēju visus pārējos tiešos maksājumus aizstāt ar mazajiem lauksaimniekiem paredzētu fiksētas summas maksājumu.
- (29) Atzīstot nepieciešamību redzamā un izmērāmā veidā veicināt proporcionālāku atbalsta sadalīšanu par labu mazajiem un/vai vidējiem lauksaimniekiem, Savienības līmenī būtu jānosaka īpašs atsaistītais maksājums par hektāru – ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts. Lai šo papildatbalstu labāk orientētu uz mērķi un ņemtu vērā Savienības lauku saimniecību strukturālās atšķirības, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai izmaksāt papildatbalsta summas, kuru lielums ir atkarīgs no attiecīgā hektāru skaita.
- (30) Gados jauniejiem lauksaimniekiem ir finansiāli sarežģīti aizsākt un attīstīt jaunu saimniecisko darbību lauksaimniecības nozarē, un tas būtu jāņem vērā tiešo maksājumu iedalīšanā un orientēšanā. Šī attīstība ir svarīga Savienības lauksaimniecības nozares konkurētspējai, tāpēc dalībvalstis gados jauniejiem lauksaimniekiem drīkstētu sniegt ienākumu papildatbalstu. Šis intervences veids būtu jāievieš, lai pēc saimniekošanas uzsākšanas nodrošinātu gados jaunus lauksaimniekus ar ienākumu papildatbalstu.
- (31) KLP būtu jāgādā, lai sava klimatiskā pienesuma vērtību dalībvalstis palielinātu, cienot vietējās vajadzības un lauksaimnieku faktiskos apstākļus. KLP stratēģiskajos plānos tiešo maksājumu sadaļā dalībvalstīm būtu jāparedz lauksaimniekiem brīvprātīgas ekoshēmas, kurām vajadzētu būt pilnībā saskaņotām ar citām attiecīgajām intervencēm. Dalībvalstīm šīs shēmas būtu jādefinē vai nu kā maksājums, ko piešķir, lai stimulētu un atlīdzinātu par sabiedriskā labuma radīšanu ar videi un klimatam labvēlīgas lauksaimnieciskās prakses starpniecību, vai kā kompensācija par šādas prakses uzsākšanu. Abos gadījumos mērķim vajadzētu būt uzlabot KLP vidisko un klimatisko veikumu, un attiecīgi šīs shēmas būtu jāveido tā, lai pārsniegtu obligātās prasības, kas jau ir paredzētas ar nosacījumu sistēmu. Dalībvalstis var izvēlēties veidot tādu lauksaimniecības praksi ekoshēmas kā, piemēram, izvērstāka pastāvīgo ganību un ainavas iezīmju pārvaldība un bioloģiskā lauksaimniecība. Šādās shēmās var paredzēt arī sākuma līmeni, kurš jāsasniedz, pirms notiek tālejošāku saistību uzņemšanās lauku attīstības jomā.
- (32) Būtu jāļauj dalībvalstīm daļu no sava maksimālā finansiālā apjoma, kas ar tiešajiem maksājumiem pieejams saistītajam ienākumu atbalstam, izmantot, lai uzlabotu tādu konkrētu nozaru un produkcijas konkurētspēju, ilgtspēju un/vai kvalitāti, kuras sociāli, ekonomiski vai vidiski ir īpaši nozīmīgas un saskaras ar zināmām grūtībām. Turklāt būtu arī jāļauj dalībvalstīm papildu daļu no sava maksimālā finansiālā apjoma, kas pieejams tiešajiem maksājumiem, izmantot, lai saistīto ienākumu atbalstu piešķirtu īpaši par proteīnaugu audzēšanu, jo tādā veidā tiek samazināta Savienības atkarība šajā jomā.

- (33) Būtu jānodrošina saistītā ienākumu atbalsta atbilstība Savienības starptautiskajām saistībām. Konkrēti tas attiecas uz prasībām, kas noteiktas VTT satvarā noslēgtajā Eiropas Ekonomikas kopienas un Amerikas Savienoto Valstu Saprašanās memorandā par eļļas augiem¹⁷, kāds tas ir piemērojams pēc ES atsevišķās eļļas augu bāzes platības izmaiņām sakarā ar ES sastāva izmaiņām. Tālab Komisijai būtu jābūt pilnvarotai pieņemt īstenošanas aktus par sīki izstrādātiem noteikumiem šajā jomā.
- (34) Saskaņā ar mērķiem, kuri noteikti 4. protokolā par kokvilnu, kas pievienots 1979. gada Pievienošanās aktam, ir jāturpina ar kokvilnas audzēšanu saistītais kultūratkarīgais maksājums par atbalsttiesīgu hektāru, kā arī jāturpina atbalstīt starpnozaru organizācijas kokvilnas audzēšanas reģionos. Tomēr tāpēc, ka budžeta līdzekļu piešķirums attiecībā uz kokvilnu ir fiksēts un to nevar izmantot citiem mērķiem un šīs programmas īstenošana notiek uz Līguma tiesību normas pamata, maksājumam par kokvilnu nevajadzētu būt vienai no intervencēm, kas apstiprinātas ar KLP stratēģisko plānu. Lai nodrošinātu to, ka kultūratkarīgais maksājums par kokvilnu tiek piemērots un pārvaldīts efektīvi, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt attiecīgus tiesību aktus.
- (35) Nozariskās intervences ir vajadzīgas, lai palīdzētu sasniegt KLP mērķus un stiprinātu sinerģiju ar pārējiem KLP instrumentiem. Lai nodrošinātu vienlīdzīgu konkurences apstākļus iekšējā tirgū un novērstu nevienlīdzīgu vai negodīgu konkurenci, saskaņā ar jauno īstenošanas modeli Savienības līmenī būtu jāizstrādā minimālās prasības par šādu nozarisko intervenču saturu un mērķiem. Dalībvalstīm būtu jāpamato šo intervenču iekļaušana savos KLP stratēģiskajos plānos un jānodrošina konsekvence ar pārējām attiecīgās nozares intervencēm. Savienības līmenī nosakāmajiem intervenču pamatveidiem būtu jāattiecas uz tādām nozarēm kā augļi un dārzeņi, vīns, biškopības produkti, olīveļļa un galda olīvas, apiņi un vēl nenoteikti citi produkti, kuru gadījumā tiek uzskatīts, ka nozarisku programmu izveide labvēlīgi ietekmēs dažu vai visu šīs regulas aptverto KLP vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanu.
- (36) Lai saglabātu intervences specifiskumu un atvieglotu šīs regulas nozarisko intervenču plānošanu vīna, olīveļļas un galda olīvu, apiņu un vēl nenoteiktu citu lauksaimniecības produktu nozarē, ir vajadzīgs valsts finansējums un cita veida maksimālās summas. Tomēr lai nemazinātu augļu un dārzeņu un biškopības nozariskajām intervencēm specifisko papildmērķu sasniegšanas iespējas, Savienības finansiālo palīdzību šajās nozarēs būtu jāturpina piešķirt saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013¹⁸. Ja dalībvalstis savos KLP stratēģiskajos plānos ieviestu atbalstu par minēto citu produktu nozariskajām intervencēm, atbilstošais finanšu piešķirums būtu jāatskaita no attiecīgās dalībvalsts tiešo maksājumu intervenču atbalsta piešķiruma, tādējādi saglabājot finansiālu neitralitāti. Ja dalībvalsts izvēlētos neīstenot

¹⁷ VTT satvarā noslēgtais Eiropas Ekonomikas kopienas un Amerikas Savienoto Valstu Saprašanās memorands par eļļas augiem (OV L 147, 18.6.1993.).

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 (OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.).

apiņu un olīveļļas nozariskās intervences, saistītie piešķirumi būtu jādara attiecīgajai dalībvalstij pieejami tiešo maksājumu intervencēm paredzētu papildpiešķirumu veidā.

- (37) Lauku attīstības intervencu principus nosaka Savienības līmenī; jo īpaši tas attiecas uz dalībvalstu izmantoto atlases kritēriju piemērošanas pamatprasībām. Tomēr dalībvalstīm vajadzētu būt lielai rīcības brīvībai atbilstoši savām vajadzībām paredzēt īpašus nosacījumus. Lauku attīstības intervences ietver maksājumus par vidiskām, klimatiskām un citām pārvaldības saistībām, kuras dalībvalstīm atbilstoši to īpašajām nacionālajām, reģionālajām vai vietējām vajadzībām būtu jāatbalsta visā to teritorijā. Dalībvalstīm vajadzētu piešķirt maksājumus lauksaimniekiem un citiem zemes apsaimniekotājiem, kuri brīvprātīgi uzņemas pārvaldības saistības, kas veicina klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām, kā arī vides aizsargāšanu un uzlabošanu, tostarp tādos aspektos kā ūdens kvalitāte un daudzums, gaisa kvalitāte, augsne, bioloģiskā daudzveidība un ekosistēmu pakalpojumi, tostarp brīvprātīgas saistības par *Natura 2000* teritorijām un atbalsts ģenētiskajai daudzveidībai. Atbalstu pārvaldības saistību maksājumu veidā var piešķirt arī par vietējā līmenī vadītu, integrētu vai sadarbīgu pieeju un par intervencēm, kas orientētas uz konkrētu rezultātu.
- (38) Pārvaldības saistību atbalsta piemēri ir bioloģiskās lauksaimniecības prēmijas par bioloģiskās saimniekošanas platības uzturēšanu vai par pāreju uz to; maksājumi par cita veida intervenci, ar kuru atbalsta videi nekaitīgas ražošanas sistēmas, piemēram, agroekoloģiju, saglabājošo lauksaimniecību un integrēto ražošanu; meža vidiskie un klimatiskie pakalpojumi un meža saglabāšana; prēmijas par mežu un agromežsaimniecības sistēmu ierīkošanu; dzīvnieku labturība; ģenētisko resursu saglabāšana, ilgtspējīga izmantošana un izstrāde. Dalībvalstis pēc vajadzības var izstrādāt citas šāda veida shēmas. Šāda veida maksājumiem vajadzētu segt tikai tās papildu izmaksas un negūtos ienākumus, kas izriet no saistībām, kuras pārsniedz Savienības un valsts tiesību aktos vai – ar zināmiem nosacījumiem – KLP stratēģiskajos plānos noteiktos parastos obligātos standartus un prasības. Uz šā veida intervencēm attiecošās saistības var uzņemties uz iepriekš noteiktu gada vai daudzgadu laikposmu, un pienācīga pamatojuma gadījumā to ilgums varētu arī pārsniegt septiņus gadus.
- (39) Mežsaimniecības pasākumiem būtu jāveicina Savienības meža stratēģijas īstenošana, un tiem būtu jābalstās uz dalībvalstu nacionālā vai vietējā mēroga meža programmām vai līdzvērtīgiem instrumentiem, kas jāveido, pamatojoties uz saistībām, kuras izriet no regulas par zemes izmantošanā, zemes izmantošanas maiņā un mežsaimniecībā radušos siltumnīcefekta gāzu emisiju un piesaistījumu iekļaušanu klimata un enerģētikas politikas satvarā laikposmam līdz 2030. gadam (“*LULUCF* regula”) un kuru uzņemšanās notikusi ministru konferencē par Eiropas mežu aizsardzību. Intervences būtu jābalsta uz meža apsaimniekošanas plāniem vai līdzvērtīgiem instrumentiem, un tās var ietvert meža platību paplašināšanu un meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu, tostarp apmežojot zemi un ierīkojot agromežsaimniecības sistēmas; meža resursu aizsargāšanu, atjaunošanu un uzlabošanu, ņemot vērā adaptācijas vajadzības; investīcijas, ar kurām garantē un veicina mežu saglabāšanu un izturētspēju, un meža ekosistēmas un klimatisko pakalpojumu sniegšanu, un pasākumus un investīcijas par labu atjaunojamai enerģijai un bioekonomikai.
- (40) Lai nodrošinātu taisnīgus ienākumus un lauksaimniecības nozares izturētspēju visā Savienības teritorijā, dalībvalstis var lauksaimniekiem piešķirt atbalstu par platībām, kurās ir dabiski vai citi platībatkarīgi ierobežojumi. Attiecībā uz *ANC* maksājumiem par platībām, kurās ir dabiski ierobežojumi, būtu jāturpina piemērot 2014.–2020. gada Lauku attīstības politikā izmantotais apzīmējums. Lai KLP dotu lielāku Savienības

pievienoto vidisko vērtību un stiprinātu sinerģijas ar investīciju finansēšanu dabas un bioloģiskās daudzveidības jomā, ir jāsaglabā atsevišķs pasākums, kura mērķis ir kompensēt saņēmējiem ar *Natura 2000* un Ūdens pamatdirektīvu saistītos traucēkļus. Tāpēc un lai veicinātu *Natura 2000* teritoriju efektīvu pārvaldību, būtu jāturpina piešķirt atbalstu lauksaimniekiem un meža tiesiskajiem valdītājiem un tādējādi palīdzēt tiem novērst konkrētus traucēkļus, kuri izriet no Direktīvas 2009/147/EK un Direktīvas 92/43/EEK īstenošanas. Būtu jādara pieejams atbalsts arī tam, lai lauksaimniekiem upes baseina apgabalos palīdzētu novērst traucēkļus, kas tiem radušies Ūdens pamatdirektīvas īstenošanas rezultātā. Atbalsts būtu jāsaista ar konkrētām prasībām, kas izklāstītas KLP stratēģiskajā plānā un pārsniedz attiecīgos obligātos standartus un prasības. Dalībvalstīm turklāt būtu jānodrošina, lai maksājumi lauksaimniekiem nedublētos ar ekoshēmu maksājumiem. Turklāt dalībvalstīm KLP stratēģisko plānu vispārējā koncepcijā būtu jāņem vērā *Natura 2000* teritoriju īpašās vajadzības.

- (41) Vēl viens veids, kā virzīties uz KLP mērķu sasniegšanu, ir investīciju – kā ienesīgu, tā neienesīgu – atbalstīšana lauku saimniecībās un ārpus tām. Šādas investīcijas var attiekties, piemēram, uz infrastruktūru, kas saistīta ar lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību, modernizāciju vai pielāgošanos klimata pārmaiņām, arī ar piekļuvi lauksaimniecības un meža zemei, zemes konsolidāciju un uzlabošanu, agromežsaimniecības praksi, energoapgādi un energotaupību un ūdensapgādi un ūdens resursu taupību. Lai KLP stratēģiskos plānus konsekventāk saskaņotu ar Savienības mērķiem un lai dalībvalstīm radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, šajā regulā būtu jāiekļauj neatbalstāmu investīciju veidu saraksts.
- (42) Ir jānovērš ieguldījumu nepietiekamība Savienības lauksaimniecības nozarē un jāuzlabo piekļuve finanšu instrumentiem attiecībā uz prioritārām grupām, proti, gados jaunie lauksaimnieki un nozares jaunpieņacēji, jo tiem ir augstāks riska profils, un tāpēc būtu jāveicina *InvestEU* garantiju, kā arī dotāciju un finanšu instrumentu apvienojuma izmantošana. Dažādās dalībvalstīs finanšu instrumentus izmanto visai dažādi, jo atšķiras tas, cik viegli ir piekļūt finansējumam, cik attīstīts ir banku sektors, vai jāņem vērā riska kapitāla faktors, cik ierasti tie ir valsts pārvaldes iestādēm un kāds ir potenciālais saņēmēju loks, tāpēc dalībvalstīm KLP stratēģiskajos plānos būtu jānosaka attiecīgas mērķvērtības, saņēmēji un preferenciālie nosacījumi un arī citi iespējamie attiecināmības noteikumi.
- (43) Gados jaunie lauksaimnieki un nozares jaunpieņacēji joprojām saskaras ar ievērojamiem šķēršļiem attiecībā uz piekļuvi zemei, augstajām cenām un kredītu pieejamību. Viņu saimniecisko darbību (gan ražošanas līdzekļus, gan produkciju) vairāk apdraud cenu svārstības, un viņu vajadzības pēc izglītošanās uzņēmējdarbības un riska pārvaldības priekšmetos ir lielas. Tāpēc ir ļoti svarīgi turpināt atbalstīt jaunuzņēmumu veidošanu un jaunās saimniecības. Saskaņā ar šo jautājumu saistīto konkrēto mērķi dalībvalstīm būtu jāparedz stratēģiska pieeja un jānosaka skaidrs un saskaņots intervenču kopums attiecībā uz paaudžu maiņu. Tālab dalībvalstis KLP stratēģiskajā plānā var paredzēt preferenciālus nosacījumus par finanšu instrumentiem, kas domāti gados jaunie lauksaimnieki un nozares jaunpieņacēji, un šim nolūkam būtu jānodala summa, kas atbilst vismaz 2 % ikgadējo tiešo maksājumu finansējuma. Maksimālo atbalstu par gados jaunu lauksaimnieku un lauku jaunuzņēmumu darījumdarbības uzsākšanu būtu jāparedz palielināt līdz pat 100 000 EUR; tam vajadzētu būt pieejamam ar finanšu instrumentu veidā sniegta atbalsta starpniecību vai apvienojumā šādu atbalstu.

- (44) Ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt atbilstīgus riska pārvaldības instrumentus, būtu jāsaglabā apdrošināšanas prēmiju un kopfondu maksājumi, kurus finansētu ELFLA. Kopfondu kategorijā ietilpst gan ar ražošanas zaudējumiem saistītie fondi, gan vispārēji un nozarspecifiski ienākumu stabilizācijas instrumenti, kas ir saistīti ar ienākumu zaudējumiem.
- (45) Ar atbalstu būtu jānodrošina iespēja izveidot un īstenot vismaz divu subjektu sadarbību nolūkā sasniegt KLP mērķus. Atbalstīt var jebkuru šādas sadarbības aspektu: tā var būt kvalitātes shēmu izveidošana; kolektīvi vidiskie un klimata darbi; īsu piegādes ķēžu un vietējo tirgu izveides veicināšana; izmēģinājuma projekti; darbības grupu projekti plašākā EIP “Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja” vietējās attīstības projektu, viedo ciematu, pircēju klubu un lauksaimniecības tehnikas apvienību kontekstā; saimniecību partnerības; meža apsaimniekošanas plāni: tīkli un kopas jeb klasteri; sociālā lauksaimniecība; kopienas atbalstīta lauksaimniecība; ar *LEADER* saistītā rīcība un ražotāju grupu un ražotāju organizāciju dibināšana, kā arī citu veidu sadarbība, ko uzskata par vajadzīgu, lai sasniegtu kādus konkrētus KLP mērķus.
- (46) Paziņojumā “Pārtikas un lauksaimniecības nākotne” minēta zināšanu apmaiņa un uzmanība koncentrēta uz inovāciju kā uz transversālu jaunās KLP mērķi. Ar KLP vajadzētu turpināt atbalstīt interaktīvo inovācijas modeli, kas uzlabo darbojošos personu sadarbību, lai labāk izmantotu savstarpēji papildinošās zināšanas un izplatītu praktiskus risinājumus. *AKIS* satvarā būtu jānostiprina lauksaimniecisko konsultāciju pakalpojumi. KLP stratēģiskajā plānā būtu jāsniedz informācija par to, kā mijiedarbosies konsultanti, pētnieki un lauku tīkli. Ikvienai dalībvalstij vai reģionam pēc vajadzības, izmantojot šajā regulā izstrādāto veidu intervences, jāspēj piemēklēt sev piemērotu zināšanu apmaiņu un inovāciju sekmējošu rīcību.
- (47) No ELGF būtu jāturpina finansēt tiešo maksājumu intervences un nozariskās intervences, bet no ELFLA būtu jāturpina finansēt lauku attīstības intervences, kas aprakstītas šajā regulā. KLP finanšu pārvaldības noteikumi būtu jānosaka atsevišķi katram no šiem abiem fondiem un to atbalstītajām aktivitātēm, ņemot vērā to, ka attiecībā uz mērķu sasniegšanu jaunais īstenošanas modelis dalībvalstīm nodrošina lielāku elastību un subsidiaritāti. Šīs regulas paredzētajām intervencēm būtu jāaptver laikposms no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim.
- (48) Atbalsts par KLP stratēģiskā plāna paredzētajiem tiešajiem maksājumiem būtu jāpiešķir šīs regulas noteiktu valsts piešķirumu robežās. Šiem valsts piešķirumiem būtu jāatspoguļo turpinošās izmaiņas, kuru gaitā piešķirumi tajās dalībvalstīs, kur atbalsta līmenis par hektāru ir viszemākais, tiek pakāpeniski palielināti, lai izlīdzinātu 50 % no pašreizējās atšķirības un sasniegtu 90 % no Savienības vidējā rādītāja. Lai ņemtu vērā maksājumu samazināšanas mehānismu un to, kā dalībvalsts izmanto šādi iegūtos līdzekļus, būtu jāatļauj dalībvalsts KLP stratēģiskā plāna gada indikatīvo finanšu piešķirumu kopsummai pārsniegt valsts piešķiruma summu.
- (49) Lai atvieglotu ELFLA līdzekļu pārvaldību, attiecībā uz publiskajiem izdevumiem dalībvalstīs būtu jānosaka vienota iemaksas likme atbalstam no ELFLA. Lai ņemtu vērā dažu veidu darbību īpašo nozīmi vai specifiku, tām būtu jānosaka īpašas iemaksu likmes. Lai mazinātu specifiskos ierobežojumus, ko rada attīstības pakāpe, nošķirtība un atrašanās uz salām, būtu jānosaka piemērota ELFLA iemaksu likme mazāk attīstītajiem reģioniem, LESD 349. pantā minētajiem tālākajiem reģioniem un Egejas jūras nelielajām salām.

- (50) No ELFLA nebūtu jāatbalsta videi potenciāli kaitīgas investīcijas. Tāpēc šajā regulā jāparedz vairāki izņēmumi, kā arī iespēja minētās garantijas sīkāk izstrādāt ar deleģētajiem aktiem. Jānorāda, ka no ELFLA nevajadzētu finansēt investīcijas apūdeņošanā, kas nav saistītas ar laba attiecīgo ūdensobjektu stāvokļa sasniegšanu vai saglabāšanu, un investīcijas apmežošanā, kas nav saistītas ar klimatisko un vidisko mērķu sasniegšanu saskaņā ar ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas principiem.
- (51) Lai nodrošinātu atbilstīgu finansējumu dažām konkrētām prioritātēm, ELFLA atbalsta sakarībā būtu jānosaka noteikumi par minimālajiem finanšu piešķirumiem šīm prioritātēm. Lai lauksaimnieku vidū nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, būtu jānosaka arī tiešajos maksājumos ietilpstošā saistītā atbalsta maksimālais piešķirums. Turklāt būtu arī jāļauj dalībvalstīm papildu daļu no sava maksimālā finansiālā apjoma, kas pieejams tiešajiem maksājumiem, izmantot, lai saistīto ienākumu atbalstu piešķirtu īpaši par proteīnaugu produkcijas konkurētspējas, ilgtspējas un/vai kvalitātes uzlabošanu.
- (52) Atspoguļojot to, cik svarīgi ir risināt klimata pārmaiņu problemātiku, saskaņā ar ES apņemšanos īstenot Parīzes nolīgumu un ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus šī programma palīdzēs klimata darbus integrēt Savienības rīcībpolitikās un sasniegt kopējo mērķi, kurš paredz, ka 25 % no ES budžeta izdevumiem jāklūst par tādiem, kas atbalsta klimatisko mērķu sasniegšanu. Sagaidāms, ka ar KLP saistītās rīcības ietekme uz klimatiskajiem mērķiem izpaudīsies 40 % no KLP kopējā finansējuma. Attiecīgā rīcība tiks formulēta programmas sagatavošanas un īstenošanas posmā un pārvērtēta attiecīgo izvērtējuma un izskatīšanas procesu gaitā.
- (53) Nododot dalībvalstīm atbildību par vajadzību novērtēšanu un mērķrādītāju sasniegšanu, tiek palielināts elastīgums un iespēja veidot tiešo maksājumu intervenču un nozarisko intervenču apvienojumus ar lauku attīstības intervencēm. Šī iespēja būtu jāpapildina ar zināmu elastīgumu, kas ļauj koriģēt attiecīgos līdzekļu apjomus, kurus piešķir valsts. Gadījumiem, kad dalībvalstis lēš, ka priekšiedalītais finansējums ir pārāk mazs, lai būtu iespējams īstenot visus iecerētos pasākumus, ir pamatoti paredzēt zināmu elastīgumu, bet vienlaikus nebūtu jāpieļauj, ka tiešais ienākumu atbalsts kādā gadā pārāk krasi atšķiras no ELFLA daudzgadu intervencēm pieejamajām summām.
- (54) Lai palielinātu Savienības pievienoto vērtību un saglabātu funkcionējošu lauksaimniecības iekšējo tirgu, kā arī lai sasniegtu iepriekšminētos vispārīgos un konkrētos mērķus, dalībvalstīm šajā regulā paredzētos lēmumus nevajadzētu pieņemt izolēti, bet gan strukturētā procesā, kura taustāmā izpausme ir KLP stratēģiskais plāns. Ar lejupējiem Savienības noteikumiem būtu jānosaka KLP konkrētie Savienības mēroga mērķi, galvenie intervences veidi, veikuma satvars un pārvaldības struktūra. Šādas uzdevumu sadales mērķis ir panākt, lai ieguldītie finanšu resursi pilnībā atspoguļotos sasniegtajos rezultātos.
- (55) Lai šie KLP stratēģiskie plāni būtu patiesi stratēģiski un lai veicinātu to sasaisti ar citām Savienības rīcībpolitikām un konkrēti ar valsts ilgtermiņa mērķrādītājiem, kas jau ir noteikti, pamatojoties uz Savienības tiesību aktiem vai uz starptautiskiem nolīgumiem klimata pārmaiņu, meža, bioloģiskās daudzveidības un ūdens resursu jomā, ir lietderīgi, lai katrai dalībvalstij būtu viens vienots KLP stratēģiskais plāns.
- (56) KLP stratēģiskā plāna izstrādes gaitā dalībvalstīm būtu jāanalizē sava specifiskā situācija un vajadzības, jānosaka ar KLP mērķu sasniegšanu saistītie mērķrādītāji un jāizstrādā šo mērķrādītāju izpildei vajadzīgās intervences, kas vienlaikus ir atbilstošas valsts un konkrētajam reģionālajam kontekstam; tas attiecas arī uz LESD 349. pantā minētajiem tālākajiem reģioniem. Šādam procesam būtu jāveicina lielāka

subsidiaritāte vienotā Savienības satvarā un vienlaikus būtu nodrošināta vispārējo Savienības tiesību principu un KLP mērķu ievērošana. Tāpēc ir lietderīgi noteikt, kādiem jābūt KLP stratēģisko plānu strukturālajiem un saturiskajiem elementiem.

- (57) Lai nodrošinātu to, ka dalībvalstu noteiktie mērķrādītāji un izstrādātās intervences ir pienācīgas un dod iespējami lielāku ieguldījumu KLP mērķu īstenošanā, KLP stratēģisko plānu pamatā ir jābūt iepriekšējai vietējo apstākļu analīzei un vajadzību novērtējumam saistībā ar KLP mērķiem.
- (58) Ar KLP stratēģiskajiem plāniem būtu jāaptver gan tiešo maksājumu, gan nozariskās, gan lauku attīstības intervences, un tāpēc tiem būtu jābūt orientētiem uz daudzveidīgo KLP instrumentu savstarpējās saskaņotības stiprināšanu. Tiem būtu arī jānodrošina un jāparāda dalībvalstu izvēļu salāgotība un piemērotība Savienības prioritātēm un mērķiem. Tāpēc ir lietderīgi minētajos plānos ietvert uz rezultātu orientētu intervences stratēģiju, kas strukturēta ar KLP konkrēto mērķu palīdzību, pie kuriem norādīti arī skaitliski mērķrādītāji. Lai būtu iespējama ikgadēja uzraudzība, minētos mērķrādītājus ir lietderīgi pamatot ar rezultātu rādītājiem.
- (59) Stratēģijā būtu arī jāizceļ KLP instrumentu un citu Savienības rīcībpolitiku savstarpējā papildināmība. Konkrēti katrā KLP stratēģiskajā plānā vajadzības gadījumā būtu jāuzņem vides un klimata jomas tiesību akti, bet no tiem izrietošie valstu plāni būtu jāapraksta nodaļā par pašreizējā stāvokļa analīzi (SVID analīzē). Ir lietderīgi uzskaitīt likumdošanas instrumentus, uz kuriem KLP stratēģiskajā plānā ir konkrēti jāatsaucas.
- (60) Būtu jādod dalībvalstīm izvēles elastīguma iespēja attiecībā uz to, vai KLP stratēģiskā plāna īstenošana būtu daļēji deleģējama reģioniem; lai labāk koordinētu reģionu darbu, kad tie risina jautājumus, kuri ir aktuāli visas valsts mērogā, šādi deleģēšanai jānotiek, pamatojoties uz valsts līmeņa sistēmu, un tāpēc ir lietderīgi KLP stratēģiskajos plānos aprakstīt to, kā jānotiek valsts un reģionālā līmeņa intervenču mijiedarbībai.
- (61) KLP stratēģiskajiem plāniem vajadzētu ļaut Komisijai īstenot tās atbildību par Savienības budžeta pārvaldību un sniegt dalībvalstīm juridisko noteiktību attiecībā uz dažiem plāna elementiem, tāpēc ir lietderīgi, lai plānos būtu konkrēti aprakstītas individuālās intervences, tostarp to attiecināmības nosacījumi, budžeta piešķirumi, plānotās izlaides un vienības izmaksas. Lai iegūtu pārskatu par visiem budžeta un katras individuālas intervences aspektiem, ir vajadzīgs finanšu plāns un mērķrādītāju plāns.
- (62) Lai nodrošinātu KLP stratēģisko plānu tūlītēju uzsākšanu un efektīvu īstenošanu, ELGF un ELFLA atbalsta saņemšana būtu jāīsteno labā administratīvā satvarā. Tāpēc katrā KLP stratēģiskajā plānā būtu jānorāda visas šā plāna pārvaldības un koordinācijas sistēmas, tostarp kontroles un sodu sistēmas un uzraudzības un ziņošanas sistēmas.
- (63) Ņemot vērā vispārējo mērķi modernizēt lauksaimniecības nozari un atzīmējot tās horizontālo raksturu, ir lietderīgi, lai dalībvalstis KLP stratēģiskajā plānā atsevišķi aprakstītu, kādā mērā šāds plāns veicinās minētā mērķa sasniegšanu.
- (64) Ņemot vērā bažas par dalītas pārvaldības radīto administratīvo slogu, īpaša uzmanība KLP stratēģiskajā plānā būtu jāvelta vienkāršošanai.
- (65) Nav iederīgi Komisijai apstiprināt informāciju, ko var uzskatīt par paskaidrojošu vai vēsturisku vai kas ir dalībvalstu atbildībā, tāpēc daļa informācijas būtu jāsniedz KLP stratēģiskā plāna pielikumos.

- (66) Saskaņā ar 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumu par labāku likumdošanas procesu un konkrēti ar tā 22. un 23. punktu atbalsta fondi jāizvērtē, pamatojoties uz informāciju, kas ir konkrētu uzraudzības prasību piemērošanas rezultāts, un vienlaikus jānovērš pārmērīga regulēšana un administratīvais slogs, jo īpaši attiecībā uz dalībvalstīm. Minētajās prasībās vajadzības gadījumā var ietvert izmērāmus rādītājus, kuri ļauj izvērtēt, kāda ir fondu ietekme uz vietas.
- (67) Izšķiroši svarīgi ir tas, lai KLP stratēģisko plānu apstiprinātu Komisija, – tas garantētu, ka politikas īstenošana notiek saskaņā ar kopīgajiem mērķiem. Saskaņā ar subsidiaritātes principu Komisijai būtu jāsniedz dalībvalstīm atbilstošas vadlīnijas, ko caurstrāvo saskaņīga un ambicioza intervences loģika.
- (68) Ir jāparedz KLP stratēģisko plānu pārplānošanas un pārskatīšanas iespēja saskaņā ar šīs regulas nosacījumiem.
- (69) Par katra KLP stratēģiskā plāna pārvaldību un īstenošanu būtu jāatbild vadošajai iestādei. Tās pienākumi būtu jānorāda šajā regulā. Vadošajai iestādei būtu jānodod iespēja daļu savu pienākumu deleģēt, vienlaikus saglabājot atbildību par pārvaldības efektivitāti un pareizību. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai KLP stratēģisko plānu pārvaldībā un īstenošanā Savienības finansiālās intereses tiktu aizsargātas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) [*jaunā Finanšu regula*] un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) [*jaunā Horizontālā regula*].
- (70) Saskaņā ar dalītās pārvaldības principu KLP īstenošanā Komisijai palīdz komitejas, kuras sastāv no dalībvalstu pārstāvjiem. Lai vienkāršotu sistēmu un racionalizētu stāvokli dalībvalstīm, šīs regulas īstenošanas nolūkiem izveido tikai vienu – Uzraudzības komiteju, kurā tiek apvienotas uz 2014.–2020. gada plānošanas perioda laiku izveidotās Lauku attīstības komiteja un Tiešo maksājumu komiteja. Tādējādi pienākumu palīdzēt dalībvalstīm ar KLP stratēģisko plānu īstenošanu savstarpēji dala attiecīgā vadošā iestāde un minētā Uzraudzības komiteja. Saskaņā ar šo regulu Komisijas palīgu vidū būtu jābūt arī Kopējās lauksaimniecības politikas komitejai.
- (71) Ar ELFLA tehnisko palīdzību pēc Komisijas ierosmes būtu jāatbalsta rīcība, kas saistīta ar [*HzR 7. pantā*] minēto uzdevumu izpildi. Tehnisko palīdzību pēc dalībvalstu ierosmes var sniegt arī tālab, lai izpildītu uzdevumus, kas vajadzīgi pārvaldības efektivitātes nodrošināšanai un atbalsta īstenošanai saistībā ar KLP stratēģisko plānu. Tehniskās palīdzības palielināšana pēc dalībvalsts ierosmes ir pieejama vienīgi attiecībā uz Maltu.
- (72) Situācijā, kad dalībvalstīm intervenču izstrādē ir dota daudz lielāka elastība un subsidiaritāte, tieši ir galvenais līdzeklis, ar kura palīdzību vada un virza politiku un nodrošina pietiekamu uzmanību un kapacitāti dalībvalstīs. Vienotam tīklam vajadzētu nodrošināt labāku Savienības, valsts un reģionālā līmeņa tīklošanās aktivitāšu koordināciju. Pašreizējo Eiropas Lauku attīstības tīklu un EIP “Lauksaimniecības ražīguma un ilgtspēja” tīklus un valsts lauku tīklus aizstās Eiropas un valsts KLP tīkls, proti, tiks radīta plašākas zināšanu apmaiņas platforma, kas ļaus izmantot Eiropas mēroga politikas, jo īpaši programmas “Apvārsnis Eiropa” rezultātus un pievienoto vērtību. EIP “Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja” tiek izveidota šajā pašā zināšanu apmaiņas un inovācijas uzlabošanas kontekstā, interaktīvo inovācijas modeli īstenojot saskaņā ar šīs regulas metodiku.
- (73) Ikvienu KLP stratēģiskā plāna īstenošana un virzība uz nospraustajiem mērķrādītājiem būtu regulāri jāuzrauga. Šāda KLP veikuma, uzraudzības un izvērtēšanas sistēma būtu

jāizveido, lai uzskatāmi parādītu paveikto un novērtētu politikas īstenošanas ietekmi un efektivitāti.

- (74) Orientēšanās uz rezultātu, kuru ir iedarbinājis jaunais īstenošanas modelis, prasa veidot izteiktu veikuma kultūru, jo sevišķi tāpēc, lai KLP stratēģisko plānu pienesums palīdzētu virzīties arī uz citu dalīti pārvaldīto politiku plašajiem vispārīgajiem mērķiem. Veikumā balstīta politika paredz veikt ikgadēju un daudzgadēju novērtējumu, kura pamatā ir atlasīti izlaides, rezultātu un ietekmes rādītāji, kas definēti veikuma, uzraudzības un izvērtēšanas sistēmā. Tālab būtu jāatlasa apjomā ierobežots un mērķorientēts rādītāju kopums, kurš pēc iespējas ciešāk atspoguļo to, vai atbalstītā intervence palīdz sasniegt nospraustos mērķus. Ar vidiskajiem un klimatiskajiem mērķiem saistītie rezultātu un izlaides rādītāji var aptvert intervences, kuras paredzētas ar valsts vidiskās un klimatiskās plānošanas instrumentiem, kas izveidoti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.
- (75) Veikuma, uzraudzības un izvērtēšanas sistēmas satvarā dalībvalstīm būtu jāuzrauga paveiktais un katru gadu jāziņo Komisijai par sasniegtajiem rezultātiem. Uz dalībvalstu sniegtās informācijas pamata Komisijai, izmantojot rādītāju pamatkopumu, būtu jāziņo par to, kas virzībā uz konkrēto mērķu sasniegšanu paveikts visā plānošanas periodā.
- (76) Būtu jāievieš mehānismi, kas ļautu aizsargāt Savienības finansiālās intereses gadījumā, ja KLP stratēģisko plānu īstenošana ievērojami attālinātos no noteiktajiem mērķrādītājiem. Ievērojama un nepamatota negatīva veikuma gadījumā dalībvalstīm var būt jāiesniedz rīcības plāni. Tas varētu izraisīt maksājumu atlikšanu un pat Savienības līdzekļu piešķirtuma samazināšanu, ja plānotos rezultātus sasniegt neizdotos. Lai veicinātu labu vidisko un klimatisko veikumu, kā daļa no stimulēšanas mehānisma turklāt tiek iedibināta vispārīga veikuma prēmija.
- (77) Saskaņā ar dalītas pārvaldības principu dalībvalstīm vajadzētu būt atbildīgām par savu KLP stratēģisko plānu izvērtēšanu, bet Komisija ir atbildīga par dalībvalstu *ex ante* (provizorisks) un *ex post* (retrospektīvs) izvērtējumu apkopošanu Savienības līmenī.
- (78) Lai piemērotu šo regulu un veiktu finansiālo tiesību uzraudzību, analīzi un pārvaldību, vajadzīgi dalībvalstu paziņojumi. Lai nodrošinātu šajā regulā izklāstīto noteikumu pareizu piemērošanu un lai šādi paziņojumi būtu operatīvi, efektīvi, precīzi, lai tie atmaksātos un lai tiktu nodrošināta personas datu aizsardzība, būtu jādeleģē pilnvaras Komisijai pieņemt attiecīgus tiesību aktus, tostarp par starptautiskos nolīgumos paredzētām paziņošanas prasībām un sīkākiem noteikumiem par paziņojamās informācijas būtību un veidu, apstrādājamo datu kategorijām un maksimālo uzglabāšanas laiku, tiesībām piekļūt informācijai vai informācijas sistēmām un informācijas publicēšanas nosacījumiem.
- (79) Šīs regulas paredzēto veidu intervences būtu pamatojamas ar LESD 107., 108. un 109. pantu. Tomēr, ņemot vērā lauksaimniecības nozares specifiku, minētie LESD noteikumi nebūtu jāpiemēro tiešo maksājumu un lauku attīstības intervencēm, kas saistītas ar šīs regulas satvarā veiktām darbībām, uz kurām attiecas LESD 42. pants, vai dalībvalstu veiktajiem maksājumiem, kas paredzēti, lai sniegtu valsts papildfinansējumu lauku attīstības intervencēm, par kurām piešķirts Savienības atbalsts un uz kurām attiecas LESD 42. pants.
- (80) Lauksaimnieki aizvien vairāk saskaras ar ienākumu nepastāvības riskiem; daļēji tas notiek tirgus risku ietekmē, bet daļēji tāpēc, ka Savienības lopkopības un zemkopības resursu ietekmē ekstrēmi laikapstākļu notikumi un biežas sanitārās un fītosanitārās

krīzes. Lai ienākumu nepastāvību mazinātu, iedrošinot lauksaimniekus labajos gados uzkrāt līdzekļus, lai būtu ko tērēt sliktajos gados, valsts nodokļu pasākumi, ar kuriem lauksaimniekiem piemērojamo ienākuma nodokļa bāzi aprēķina, pamatojoties uz daudzgadu periodu, nebūtu jāattiecina uz valsts atbalsta noteikumiem.

- (81) Personas dati, kas savākti šīs regulas noteikumu piemērošanas nolūkā, būtu jāapstrādā šādam nolūkam atbilstošā veidā. Tie būtu arī jāanonimizē, jāagregē, ja tos apstrādā uzraudzības vai izvērtēšanas nolūkā, un jāaizsargā saskaņā ar Savienības tiesību aktiem par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti, jo īpaši ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 45/2001¹⁹ un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679²⁰. Datu subjekti būtu jāinformē par šādu apstrādi un par viņu tiesībām attiecībā uz datu aizsardzību.
- (82) Lai papildinātu konkrētus nebūtiskus šīs regulas elementus, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu²¹. Lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (83) Lai nodrošinātu juridisko noteiktību, aizsargātu lauksaimnieku tiesības un garantētu to, ka tiešo maksājumu intervences noris gludi, saskanīgi un iedarbīgi, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt noteiktus aktus, ar kuriem par maksājumu piešķiršanas priekšnoteikumu nosaka to, ka jāizmanto sertificētas konkrētu kaņepju šķirņu sēklas, kā arī paredz kaņepju šķirņu noteikšanas kārtību un šo šķirņu tetrahidrokanabinola satura verifikācijas kārtību; pieņem laba lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa noteikumus un nosaka dažus ar tiem saistītus elementus attiecībā uz atbalsttiesīguma prasībām un noteikumus par deklarāciju saturu un maksājumtiesību aktivizēšanas prasībām; sīkākus noteikumus par ekoshēmām; pasākumus, kuru mērķis ir panākt, lai saistītā ienākumu atbalsta saņēmēji neciestu no strukturāliem nozares tirgus traucējumiem, tostarp lēmumu par to, ka šāda atbalsta izmaksāšanu, pamatojoties uz ražošanas vienībām, par kurām tas bijis piešķirts iepriekšējā atsaucē laikposmā, drīkst turpināt līdz 2027. gadam; noteikumus un nosacījumus par konkrētas zemes un šķirņu izmantošanas atļaušanu saistībā ar kultūratkarīgo maksājumu par kokvilnu un noteikumus par tā piešķiršanas nosacījumiem.
- (84) Lai nozariskās intervences palīdzētu sasniegt KLP mērķus un stiprinātu sinerģiju ar pārējiem KLP instrumentiem un lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus iekšējā tirgū un novērstu nevienlīdzīgu vai negodīgu konkurenci, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt attiecīgus tiesību aktus, ar kuriem nosaka starpnozaru

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. decembra Regula (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti (OV L 8, 12.1.2001., 1. lpp.).

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regula (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

²¹ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

organizāciju apstiprināšanas kritērijus un noteikumus, ko piemēro situācijās, kad apstiprinātā starpnozaru organizācija šiem kritērijiem neatbilst, un ražotāju pienākumus; noteikumus, ar kuriem nodrošina nozarisko intervencu pareizu darbību, noteikumus par Savienības finansiālās palīdzības aprēķināšanu, par atsaucē laikposmiem un to, kā aprēķināma tirgū laistās produkcijas vērtība, un noteikumus par Savienības finansiālās palīdzības maksimālo līmeni attiecībā uz izņemšanu no tirgus; noteikumus, ar kuriem nosaka izdevumu maksimālo apjomu attiecībā uz vīnadārzu atkārtoto apstādīšanu; noteikumus, ar kuriem saskaņā ražotājiem jāizņem no tirgus vīndarības blakusprodukti, noteikumus par izņēmumiem no minētā pienākuma, kurus nosaka, lai neradītu papildu administratīvo slogu, un noteikumus par destilētāju brīvprātīgu sertificēšanos. Konkrētāk, lai nodrošinātu Savienības fondu izmantojuma efektivitāti un lietderīgumu biškopības nozariskajās intervencēs, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt attiecīgus tiesību aktus, ar kuriem nosaka papildu prasības par paziņošanas pienākumu un par minimālajām Savienības iemaksām attiecībā uz izdevumiem, ar kuriem šā veida intervences īsteno.

- (85) Lai nodrošinātu juridisko noteiktību un garantētu, ka lauku attīstības intervences sasniedz nospraustos mērķus, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt attiecīgus tiesību aktus attiecībā uz pārvaldības saistībām, investīcijām un sadarbību.
- (86) Lai būtu iespējams grozīt dažus nebūtiskus šīs regulas elementus, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras saskaņā ar LESD 290. pantu pieņemt tiesību aktus attiecībā uz dalībvalstu piešķirumiem par tiešo maksājumu intervencēm un noteikumus par KLP stratēģiskā plāna saturu.
- (87) Lai nodrošinātu vienādus šīs regulas īstenošanas nosacījumus un novērstu lauksaimnieku negodīgu konkurenci vai diskriminēšanu, būtu jāpiešķir Komisijai īstenošanas pilnvaras attiecībā uz eļļas augu atsaucē atbalstplatību noteikšanu; to, kādā kārtībā piešķirama ar kultūratkarīgo kokvilnas maksājumu saistītā konkrētas zemes un šķirņu izmantošanas atļauja un kādi ir ar šo atļauju saistītie paziņojumi; kā aprēķināms maksājuma samazinājums, ja atbalsttiesīgā kokvilnas platība pārsniedz bāzes platību; kāda ir Savienības finansiālā palīdzība par vīndarības blakusproduktu destilāciju; kāds ir lauku attīstības intervencēm paredzētās Savienības palīdzības kopapjoma ikgadējais sadalījums dalībvalstīm; kādi ir KLP stratēģiskajā plānā iekļaujamo elementu pasniegšanas noteikumi; kāda ir KLP stratēģisko plānu apstiprināšanas kārtība un termiņi un kā notiek KLP stratēģisko plānu grozīšanas prasījumu iesniegšana un apstiprināšana; kādi ir attiecībā uz KLP stratēģisko plānu piedāvātajām iespējām paredzamo informācijas un publicitātes prasību piemērošanas vienotie nosacījumi; kādi ir veikuma, uzraudzības un izvērtējuma noteikumi; kā pasniedzams gada veikuma ziņojuma saturs; kādi ir noteikumi par informāciju, kas dalībvalstīm jānosūta, lai Komisija varētu izdarīt veikuma novērtējumu, un noteikumi par datu vajadzībām un sinerģiju starp potenciālajiem datu avotiem, un kādā kārtībā nodrošināma konsekventa pieeja, kas ļauj lemt par veikuma prēmiju piešķiršanu dalībvalstīm. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011²².

²² Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regula (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

- (88) Pienācīgi pamatotos gadījumos, kad ārkārtas apstākļos nenovēršamu un steidzamu iemeslu dēļ tas vajadzīgs, lai risinātu specifiskas problēmas, vienlaikus nodrošinot tiešo maksājumu sistēmas nepārtrauktību, Komisijai būtu jāpieņem tūlītēji piemērojami īstenošanas akti. Turklāt pienācīgi pamatotos gadījumos, kad ārkārtas apstākļi ietekmē maksājumu efektīvu īstenošanu saskaņā ar šajā regulā paredzētajām atbalsta shēmām, Komisijai būtu jāpieņem tūlītēji piemērojami īstenošanas akti, kas saistīti ar nepieciešamību risināt vienā vai vairākās dalībvalstīs radušās neparedzētas problēmas, vienlaikus nodrošinot tiešo maksājumu sistēmas nepārtrauktību.
- (89) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 228/2013 un ²³Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 229/2013²⁴ būtu jāpaliek ārpus šīs regulas darbības jomas, izņemot tad, ja dota skaidra atsauce uz konkrētiem šo regulu noteikumiem.
- (90) Šīs regulas mērķus nevar pietiekami labi sasniegt dalībvalstīs, ja tās darbojas atsevišķi, bet, ņemot vērā lauku apvidu atšķirīgumu un ierobežotos dalībvalstu finanšu resursus, šādi mērķi ir labāk sasniedzami Savienības līmenī ar Savienības finansējuma daudzgadu garantiju un koncentrējoties uz skaidri noteiktām prioritātēm, un tāpēc Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (91) Tādēļ Regula (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013 būtu jāatceļ.
- (92) Lai atvieglotu pāreju no Regulā (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013 noteiktās kārtības uz šajā regulā noteikto kārtību, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt attiecīgus tiesību aktus par pasākumiem, ar kuriem aizsargā saņēmēju iegūtās tiesības un tiesisko palāvību.
- (93) Lai nodrošinātu juridisko noteiktību un nepārtrauktību, īpašos noteikumus, kurus Horvātijai piemēro saskaņā ar tiešo maksājumu un valsts tiešo papildmaksājumu pakāpeniskās ieviešanas mehānismu, būtu jāturpina piemērot līdz 2021. gada 1. janvārim,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

²³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 13. marta Regula (ES) Nr. 228/2013, ar ko ievieš īpašus pasākumus lauksaimniecības jomā attālākajiem Eiropas Savienības reģioniem (OV L 78, 20.3.2013., 23. lpp.).

²⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 13. marta Regula (ES) Nr. 229/2013, ar ko nosaka īpašus pasākumus lauksaimniecībā par labu Egejas jūras nelielajām salām (OV L 78, 20.3.2013., 41. lpp.).

I SADAĻA

PRIEKŠMETS UN DARBĪBAS JOMA,

PIEMĒROJAMIE NOTEIKUMI UN DEFINĪCIJAS

1. pants

Priekšmets un darbības joma

1. Šīs regulas noteikumi ir par:
 - (a) vispārīgajiem un konkrētajiem mērķiem, kas jāsasniedz ar Savienības atbalstu, kuru saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP) finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), kā arī ar minētajiem mērķiem saistītajiem rādītājiem;
 - (b) intervences veidiem un kopējām prasībām, kas dalībvalstīm izvirzītas minēto mērķu sasniegšanai, kā arī ar to saistīto finansēšanas kārtību;
 - (c) KLP stratēģiskajiem plāniem, kuri jāizstrādā dalībvalstīm un kuros saskaņā ar konkrētajiem mērķiem un konstatētajām vajadzībām nosaka mērķrādītājus un intervences un iedala finanšu resursus;
 - (d) koordinēšanu un pārvaldību, kā arī uzraudzību, ziņošanu un izvērtēšanu.
2. Šo regulu piemēro Savienības atbalstam, ar kuru no ELGF un ELFLA finansē KLP stratēģiskajā plānā paredzētās intervences; minēto plānu izstrādā ikviena dalībvalsts, apstiprina Komisija, un tas aptver laikposmu no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim.

2. pants

Piemērojamie noteikumi

1. Atbalstam, kuru sniedz saskaņā ar šo regulu, piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) [HzR]²⁵ un saistībā ar to pieņemtos noteikumus.
2. Atbalstam, kuru ELFLA finansē saskaņā ar šo regulu, piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) [CPR]²⁶ II sadaļas III nodaļu, III sadaļas II nodaļu un 41. un 43. pantu.

3. pants

Definīcijas

Savienības atbalsta piešķiršanā, kas notiek saskaņā ar šo regulu, piemēro šādas definīcijas:

- (a) “lauksaimnieks” ir fiziska vai juridiska persona vai fizisku vai juridisku personu grupa neatkarīgi no šādai grupai un tās locekļiem valsts tiesību aktos piešķirtā juridiskā statusa, kuras saimniecība atrodas vietā, uz ko attiecas Līgumu teritoriālā

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes [...] Regula (ES) [...] par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1306/2013 (OV L [...], [...], [...] lpp.).

²⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes [...] Regula (ES) [...] (OV L [...], [...], [...] lpp.).

piemērošanas joma, kā definēts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 52. pantā saistībā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 349. un 355. pantu, un kura veic dalībvalstu definētu lauksaimniecisku darbību;

- (b) “saimniecība” ir visas lauksaimnieciskām darbībām izmantotās un lauksaimnieka apsaimniekotās vienības, kuras atrodas tās pašas dalībvalsts teritorijā;
- (c) “intervence” ir atbalsta instruments ar attiecīgajiem atbalsttiesīguma nosacījumiem, kuru dalībvalstis savā KLP stratēģiskajā plānā noteikušas atbilstoši šajā regulā paredzētam intervences veidam;
- (d) “atbalsta likme” ir darbībā ieguldīto publisko iemaksu likme. Finanšu instrumentu gadījumā tā ir Komisijas Regulas (ES) Nr. 702/2014²⁷ 2. panta 20) punktā definētais atbalsta dotācijas bruto ekvivalents;
- (e) “kopfonds” ir shēma, ko dalībvalsts akreditējusi saskaņā ar saviem tiesību aktiem un kas paredz iesaistīto lauksaimnieku apdrošināšanos un kompensāciju izmaksāšanu, ja iesaistītie lauksaimnieki cieš ekonomiskus zaudējumus;
- (f) “darbība” ir:
 - i) projekts, līgums, rīcība vai projektu grupa, kas atlasīta attiecīgo programmu satvarā;
 - ii) (finanšu instrumentu kontekstā) programmiegulājums finanšu instrumentā un sekojošais finansiālais atbalsts, kuru ar minētā finanšu instrumenta starpniecību sniedz galasaņēmējam;
- (g) “starpniekstruktūra” ir publisko tiesību vai privāttiesību struktūra, kas darbojas vadošās iestādes pakļautībā vai kas šādas iestādes vārdā veic noteiktus pienākumus;
- (h) lauku attīstības intervenču gadījumā “saņēmējs” ir:
 - i) publisko tiesību vai privāttiesību struktūra, subjekts, kuram var arī nebūt juridiskas personas statusa, vai fiziska persona, kas ir atbildīga par darbību sākšanu vai par darbību sākšanu un īstenošanu;
 - ii) (valsts atbalsta shēmu kontekstā) atbalstu saņemošā struktūra;
 - iii) (finanšu instrumentu kontekstā) līdzdalības fondu īstenojošā struktūra vai – ja tāds nav paredzēts – īpašo fondu īstenojošā struktūra, vai – ja finanšu instrumentu pārvalda vadošā iestāde – vadošā iestāde;
- (i) “mērķrādītāji” ir iepriekš noteikti parametri, kas zināma laikposma beigās jāasniedz ar konkrētu mērķi raksturojošiem rezultātu rādītājiem;

²⁷ Komisijas 2014. gada 25. jūnija Regula (ES) Nr. 702/2014, ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV L 193, 1.7.2014., 1. lpp.).

- (j) “starpposma mērķrādītāji” ir iepriekš noteikti starpposma parametri, kas zināmā KLP stratēģiskā plāna laikposma brīdī jāsasniedz ar konkrētu mērķi raksturojošiem rādītājiem.

4. pants

KLP stratēģiskajos plānos formulējamās definīcijas

1. Dalībvalstis savos KLP stratēģiskajos plānos definē, kas ir lauksaimnieciska darbība, lauksaimniecības platība, atbalsttiesīgs hektārs, īstens lauksaimnieks un gados jauns lauksaimnieks:
- (a) “lauksaimniecisku darbību” definē tā, lai iekļautu gan LESD I pielikumā uzskaitīto lauksaimniecības produktu ražošanu un arī kokvilnas un īscirtmeta atvasāja audzēšanu, gan lauksaimniecības platības uzturēšanu stāvoklī, kas ir piemērots noganīšanai vai kultūru audzēšanai bez īpašām sagatavošanas darbībām papildus parasto lauksaimniecības metožu un tehnikas izmantošanai;
 - (b) “lauksaimniecības platību” definē tā, lai aptvertu aramzemi, ilggadīgos stādījumus un ilggadīgos zālājus. Terminus “aramzeme”, “ilggadīgie stādījumi” un “ilggadīgie zālāji” dalībvalstis sīkāk precizē pēc šādas sistēmas:
 - i) “aramzeme” ir apstrādāta augkopības zeme vai augkopībai pieejama papuves platība un ietver arī platības, kuras atstātas atmatā saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1257/1999²⁸ 22., 23. un 24. pantu, Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005²⁹ 39. pantu, Regulas (ES) Nr. 1305/2013 28. pantu vai šīs regulas 65. pantu;
 - ii) “ilggadīgie stādījumi” ir kultūraugi, ko neaudzē augsekā un kas nav ilggadīgie zālāji un pastāvīgās ganības, un kas attiecīgajā zemē aug piecus gadus vai ilgāk un atkārtoti dod ražu, tostarp stādaudzētavas un īscirtmeta atvasāji;
 - iii) “ilggadīgie zālāji un pastāvīgās ganības” (kopā saukti par ilggadīgajiem zālājiem) ir zeme, kura piecus gadus vai ilgāk vairs nav iekļauta saimniecības augsekas sistēmā un kuru izmanto zāles vai citu lopbarības zālaugu dabiskai audzēšanai (pašsējā) vai kultivējot (iesējot). Tur var augt arī citi augi, piemēram, krūmi un/vai koki, kurus var noganīt vai izmantot dzīvnieku barības ieguvei;
 - (c) tiešo maksājumu intervenču vajadzībām “atbalsttiesīgu hektāru” definē tā, lai ietvertu visas saimniecībā esošās lauksaimniecības platības:
 - i) kas tā gada laikā, par kuru pieprasīts atbalsts, ir izmantotas lauksaimnieciskai darbībai vai – ja platību izmanto arī ar lauksaimniecību nesaistītām darbībām – ir izmantotas pārsvarā lauksaimnieciskām darbībām, un kas ir lauksaimnieka rīcībā. Ja ir pienācīgi pamatoti vidiski

²⁸ Padomes 1999. gada 17. maija Regula (EK) Nr. 1257/1999 par Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) atbalstu lauku attīstībai un dažu regulu grozīšanu un atcelšanu (OV L 160, 26.6.1999., 80. lpp.).

²⁹ Padomes 2005. gada 20. septembra Regula (EK) Nr. 1698/2005 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) (OV L 277, 21.10.2005., 1. lpp.).

iemesli, atbalsttiesīgie hektāri var ietvert atsevišķas platības, ko lauksaimnieciskām darbībām izmanto tikai reizi divos gados;

- ii) par kurām bija tiesības saņemt maksājumus saskaņā ar šīs regulas III sadaļas II nodaļas 2. iedaļas 2. apakšiedaļu vai saskaņā ar pamata maksājuma shēmu vai vienoto platībmaksājuma shēmu, kas paredzētas Regulas (ES) Nr. 1307/2013 III sadaļā, un kuras:
 - Direktīvu 92/43/EEK un 2009/147/EK vai Direktīvas 2000/60/EK īstenošanas rezultātā vairs neatbilst Regulas (ES) Nr. 1307/2013 a) punktā noteiktajai atbalsttiesīgā hektāra definīcijai;
 - individuālā lauksaimnieka attiecīgo saistību laikā ir apmežotas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1257/1999 31. pantu vai Regulas (EK) Nr. 1698/2005 43. pantu, vai Regulas (ES) Nr. 1305/2013 22. pantu, vai saskaņā ar valsts shēmu, kuras nosacījumi izklāstīti Regulas (EK) Nr. 1698/2005 43. panta 1., 2. un 3. punktā vai Regulas (ES) Nr. 1305/2013 22. pantā, vai šīs regulas 65. un 67. pantā;
 - individuālā lauksaimnieka attiecīgo saistību laikā ir atstātas atmatā saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1257/1999 22., 23. un 24. pantu, Regulas (EK) Nr. 1698/2005 39. pantu, Regulas (ES) Nr. 1305/2013 28. pantu vai šīs regulas 65. pantu..

Kaņepju audzēšanas platības atbalsttiesīgas ir tikai tad, ja izmantoto šķirņu tetrahydrokanabinola saturs nepārsniedz 0,2 %;

- (d) “Īstenu lauksaimnieku” definē tā, lai atbalstu nepiešķirtu personām, kuru lauksaimnieciskā darbība ir maznozīmīga daļa no šo personu vispārējās saimnieciskās darbības vai kuru galvenā darījumdarbība nav lauksaimnieciska, bet arī tā, lai no atbalsta neizslēgtu daudznozaru lauksaimniekus. Šī definīcija, pamatojoties uz tādiem nosacījumiem kā, piemēram, ienākumu pārbaudes, darbaspēka izlietojums saimniecībā, uzņēmēj sabiedrības mērķis un/vai atrašanās reģistros, ļauj noteikt, kādus lauksaimniekus neuzskata par īsteniem;
- (e) “gados jaunu lauksaimnieku” definē tā, lai paredzētu, ka:
 - i) lauksaimnieka vecums nepārsniedz 40 gadus;
 - ii) lauksaimnieks ir lauku saimniecības vadītājs;
 - iii) lauksaimnieks ir attiecīgi apmācīts un/vai ar vajadzīgajām prasmēm.

- 2. Lai nodrošinātu sabiedrības veselības aizsardzību, Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt šo regulu papildinošus deleģētos aktus, ar kuriem par maksājumu piešķiršanas priekšnoteikumu nosaka to, ka jāizmanto sertificētas konkrētu kaņepju šķirņu sēklas, kā arī nosaka kaņepju šķirņu noteikšanas kārtību un 1. punkta c) apakšpunktā minētā tetrahydrokanabinola satura verificācijas kārtību.

II SADAĻA MĒRĶI UN RĀDĪTĀJI

5. pants

Vispārīgie mērķi

ELGF un ELFLA atbalstu sniedz, lai lauksaimniecība, nodrošinājums ar pārtiku un lauku apvidi attīstītos ilgtspējīgākā veidā, un šis atbalsts palīdz sasniegt šādus vispārīgos mērķus:

- (a) attīstīt gudru, izturētspējīgu un daudzveidīgu lauksaimniecību, kas garantē uzturdrošību;
- (b) balstīt vidprūpi un klimata darbus un veicināt Savienības vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanu;
- (c) stiprināt sociālekonomisko vidi lauku apvidos.

Šos mērķus papildina horizontālais mērķis – ar zināšanām, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus, veicinot jaunā apgūšanu, kopīgošanu un tālāku izplatīšanu.

6. pants

Konkrētie mērķi

1. Vispārīgo mērķu sasniegšanu tuvinā ar šādu konkrētu mērķu starpniecību:
 - (a) lai stiprinātu uzturdrošību, atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā;
 - (b) pastiprināt orientēšanos uz tirgu un vairo konkurētspēju, tostarp ar lielāku uzsvāru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju;
 - (c) uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē;
 - (d) dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā, pielāgoties tām un attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku;
 - (e) veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu – ūdens, augsnes un gaisa – efektīvu pārvaldīšanu;
 - (f) palīdzēt aizsargāt bioloģisko daudzveidību, stiprināt ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt biotopus un ainavas;
 - (g) piesaistīt gados jaunus lauksaimniekus un veicināt darījumdarbību lauku apvidos;
 - (h) veicināt nodarbinātību, izaugsmi, sociālo iekļautību un vietējo attīstību lauku apvidos, tostarp veicināt bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību;
 - (i) uzlabot ES lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumiem un par dzīvnieku labturību.
2. Konkrēto mērķu īstenošanā dalībvalstis nodrošina KLP atbalsta vienkāršošanu un veikuma faktiskumu.

7. pants

Rādītāji

1. To, cik lielā mērā ir sasniegti 5. pantā un 6. panta 1. punktā nosauktie mērķi, novērtē, pamatojoties uz kopējiem rādītājiem, kuri raksturo izlaidi, rezultātu un ietekmi. Kopējo rādītāju komplektā ietilpst:

- (a) izlaides rādītāji, kas uzrāda ar atbalstītajām intervencēm panākto izlaidi;
- (b) rezultāta rādītāji, kas ir saistīti ar attiecīgajiem konkrētajiem mērķiem un ko izmanto, lai KLP stratēģiskajos plānos attiecībā uz šiem mērķiem noteiktu skaitliskus (arī starpposma) mērķrādītājus un novērtētu, kā sekmējas virzība uz minēto mērķrādītāju sasniegšanu. Ar vidiskajiem un klimatiskajiem konkrētajiem mērķiem saistītie mērķrādītāji var aptvert intervences, kuras īsteno ar attiecīgiem valsts vidiskās un klimatiskās plānošanas instrumentiem, kas izveidoti saskaņā ar XI pielikumā uzskaitītajiem Savienības tiesību aktiem;
- (c) ietekmes rādītāji, kas ir saistīti ar 5. pantā un 6. panta 1. punktā nosauktajiem mērķiem un tiek izmantoti KLP stratēģisko plānu un pašas KLP kontekstā.

Kopējie izlaides, rezultāta un ietekmes rādītāji ir izklāstīti I pielikumā.

2. Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt I pielikumu grozošus deleģētos aktus, ar kuriem kopējos izlaides, rezultāta un ietekmes rādītājus koriģē, lai ņemtu vērā to piemērošanas pieredzi un vajadzības gadījumā pievienotu jaunus rādītājus.

III SADAĻA KOPĒJĀS PRASĪBAS UN INTERVENČU VEIDI

I NODAĻA KOPĒJĀS PRASĪBAS

1. IEDAĻA VISPĀRĒJIE PRINCIPI

8. pants Intervenču atlasīšana

Dalībvalstis, kad tās saskaņā ar šajā nodaļā iekļautajām kopējām prasībām nosaka šīs sadaļas II, III un IV nodaļā aprakstītajiem intervenču veidiem atbilstošas intervences, cenšas sasniegt II sadaļā izklāstītos mērķus.

9. pants Vispārējie principi

Sava KLP stratēģiskā plāna intervences dalībvalstis veido saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un vispārējiem Savienības tiesību principiem.

Dalībvalstis nodrošina, lai intervences būtu izveidotas, pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, būtu saderīgas ar iekšējo tirgu un nekropļotu konkurenci.

Dalībvalstis izveido tiesisko regulējumu, kurš Savienības atbalsta piešķiršanu saņēmējiem regulē atbilstīgi KLP stratēģiskajam plānam un saskaņā ar šīs regulas un Regulas (ES) [HzR] principiem un prasībām.

10. pants PTO iekšējais atbalsts

1. Dalībvalstis nodrošina, lai šīs regulas II pielikumā uzskaitītajiem intervenču veidiem atbilstošās intervences, kuras ietver definīcijas, kas noteiktas 3. pantā vai formulējamas KLP stratēģiskajā plānā, kā noteikts 4. pantā, būtu saskaņā ar PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikuma 1. punktu.

Minētajām intervencēm turklāt jābūt saskaņā arī ar PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikuma punktu, kas papildus norādīts šīs regulas II pielikumā. Intervences, kuras nav ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts, ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts, ienākumu papildatbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem vai klimatiskās un vidiskās shēmas, drīkst atbilst kādam citam PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikuma punktam, ja šī saikne ir pienācīgi pamatota KLP stratēģiskajā plānā.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai intervences, kuru pamatā ir šīs sadaļas II nodaļas 3. iedaļas 2. apakšiedaļā paredzētais kultūratkarīgais maksājums par kokvilnu, būtu saskaņā ar PTO Lauksaimniecības nolīguma 6. panta 5. punktu.

2. IEDAĻA NOSACĪJUMU SISTĒMA

11. pants

Princips un darbības joma

1. Savos KLP stratēģiskajos plānos dalībvalstis iekļauj nosacījumu sistēmu, ar kuru saskaņā šīs sadaļas II nodaļā paredzēto tiešo maksājumu vai 65., 66. un 67. pantā paredzēto ikgadējo piemaksu saņēmējus administratīvi soda tad, ja tie neievēro III pielikumā minētās Savienības tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un KLP stratēģiskajā plānā noteiktos III pielikumā minētos laba zemes lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa standartus šādās konkrētās jomās:
 - (a) klimats un vide;
 - (b) sabiedrības veselība, dzīvnieku veselība un augu veselība;
 - (c) dzīvnieku labturība.
2. KLP stratēģiskajā plānā iekļaujamie noteikumi par administratīvajiem sodiem ir saskanīgi ar Regulas (ES) [HZR] IV sadaļas IV nodaļas prasībām.
3. Tiesību aktus, kas attiecībā uz tiesību aktos noteiktajām pārvaldības prasībām minēti III pielikumā, piemēro tajā redakcijā, kurā tie ir kļuvuši piemērojami, bet direktīvas – tādā veidā, kā tās īstenotas dalībvalstīs.
4. Šajā iedaļā “tiesību aktos noteikta pārvaldības prasība” ir katra atsevišķa Savienības tiesību aktos noteiktā pārvaldības prasība, kas minēta III pielikumā, ir noteikta ar kādu konkrētu tiesību aktu un pēc būtības atšķiras no visām pārējām prasībām tajā pašā tiesību aktā.

12. pants

Dalībvalstu pienākumi attiecībā uz labu lauksaimniecisko un vidisko stāvokli

1. Dalībvalstis nodrošina to, lai visās lauksaimniecības platībās, tostarp zemē, ko vairs neizmanto ražošanai, saglabātos labs lauksaimnieciskais un vidiskais stāvoklis. Dalībvalstis, ievērojot III pielikumā minēto standartu galvenos mērķus, un ņemot vērā raksturīgās attiecīgo platību īpašības – tostarp augsnes un klimatiskos apstākļus, esošās lauksaimniecības sistēmas, zemes izmantojumu, augseku, lauksaimniecības praksi un saimniecību struktūru –, valsts vai reģiona līmenī nosaka minimālos standartus, kurus piemēro ar labu zemes lauksaimniecisko un vidisko stāvokli saistītā atbalsta saņēmējiem.
2. Attiecībā uz III pielikumā izklāstītajiem galvenajiem mērķiem un ar tiem saistītajiem standartiem dalībvalstis var noteikt savus papildu standartus. Tomēr dalībvalstis minimālos standartus nosaka tikai tādiem galvenajiem mērķiem, kas izklāstīti III pielikumā.
3. Dalībvalstis izveido sistēmu, ar kuru ieinteresētajiem saņēmējiem nodrošina III pielikumā attiecībā uz barības vielām minēto Lauku saimniecības ilgtspējas rīku ar minimālo saturu un funkcijām, kas noteiktas minētajā pielikumā.

Komisija var dalībvalstīm palīdzēt ar šā rīka un ar datu glabāšanas un apstrādes pakalpojumu prasību izstrādi.

4. Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt šo regulu papildinošus deleģētos aktus par laba lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa noteikumiem, tostarp noteikt III pielikumā minētās ilggadīgo zālāju īpatsvara saglabāšanas sistēmas (LLVS 1) elementus, proti, atskaites gadu un pārveidojumu proporciju, kā arī noteikt attiecībā uz barības vielām izstrādātā Lauku saimniecības ilgtspējas rīka formātu un šo rīku papildinošo elementu un funkciju minimumu.

3. IEDAĻA

LAUKSAIMNIECISKO KONSULTĀCIJU PAKALPOJUMI

13. pants

Lauksaimniecisko konsultāciju pakalpojumi

1. Dalībvalstis KLP stratēģiskajā plānā iekļauj pakalpojumu sistēmu, kura lauksaimniekiem un citiem KLP atbalsta saņēmējiem nodrošina konsultācijas par zemes apsaimniekošanu un lauku saimniecības vadīšanu (“lauksaimniecisko konsultāciju pakalpojumi”).
2. Lauksaimniecisko konsultāciju pakalpojumi aptver ekonomisko, vidisko un sociālo dimensiju un sniedz pētniecības un inovācijas jomā jaunāko tehnisko un zinātnisko informāciju. Tos iestrādā saistītajā pakalpojumu struktūrā, kurā lauksaimniecības konsultanti, pētnieki, lauksaimnieku organizācijas un citas attiecīgas ieinteresētās personas kopā veido lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas (AKIS).
3. Dalībvalstis nodrošina, lai sniegtās lauksaimnieciskās konsultācijas būtu objektīvas un lai konsultantiem nebūtu interešu konflikta.
4. Lauksaimniecisko konsultāciju pakalpojumi aptver vismaz:
 - (a) visas lauksaimniekiem un citiem KLP stratēģiskajā plānā noteiktiem saņēmējiem piemērojamās prasības, nosacījumus un pārvaldības saistības, tostarp nosacījumu sistēmas paredzētās prasības un standartus, atbalsta shēmu nosacījumus, kā arī informāciju par finanšu instrumentiem un darījumdarbības plāniem, kas izveidoti saskaņā ar KLP stratēģisko plānu;
 - (b) prasības, ko dalībvalstis noteikušas, lai īstenotu Direktīvu 2000/60/EK, Direktīvu 92/43/EEK, Direktīvu 2009/147/EK, Direktīvu 2008/50/EK, Direktīvu (ES) 2016/2284, Regulu (ES) 2016/2031, Regulu (ES) 2016/429, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1107/2009³⁰ 55. pantu un Direktīvu 2009/128/EK;
 - (c) lauksaimniecisko praksi, kas novērš mikrobu rezistences veidošanos un ir minēta paziņojumā “Eiropas “Viena veselība” rīcības plāns pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences (AMR) apkarošanai”³¹;
 - (d) 70. pantā minēto riska pārvaldību;

³⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Regula (EK) Nr. 1107/2009 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK (OV L 309, 24.11.2009., 1. lpp.).

³¹ Eiropas “Viena veselība” rīcības plāns pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences (AMR) apkarošanai (COM(2017) 339 final).

- (e) atbalstu inovācijai, jo īpaši 114. pantā minētās Eiropas inovācijas partnerības “Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja” darbības grupu projektu sagatavošanai un īstenošanai;
- (f) lauksaimniecisko un lauku apvidu digitālo tehnoloģiju izstrādi, kas minēta 102. panta b) punktā.

II NODAĻA

TIEŠO MAKSĀJUMU INTERVENCES

1. IEDAĻA

INTERVENČU VEIDI UN MAKSĀJUMU SAMAZINĀŠANA

14. pants

Tiešo maksājumu intervenču veidi

1. Šajā nodaļā paredzētās intervences var izpausties kā atsaistītie un saistītie tiešie maksājumi.
2. Atsaistītie tiešie maksājumi ir šādi:
 - (a) ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts;
 - (b) ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts;
 - (c) ienākumu papildatbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem;
 - (d) klimatiskās un vidiskās shēmas.
3. Saistītie tiešie maksājumi ir šādi:
 - (a) saistītais ienākumu atbalsts;
 - (b) kultūratkarīgais maksājums par kokvilnu.

15. pants

Maksājumu samazināšana

1. Tiešo maksājumu summu, kura konkrētā kalendārajā gadā lauksaimniekam piešķirama saskaņā ar šo nodaļu un kuras apjoms pārsniedz 60 000 EUR, dalībvalstis samazina šādi:
 - (a) vismaz par 25 %, ja summa ir robežās no 60 000 līdz 75 000 EUR;
 - (b) vismaz par 50 %, ja summa ir robežās no 75 000 līdz 90 000 EUR;
 - (c) vismaz par 75 %, ja summa ir robežās no 90 000 līdz 100 000 EUR;
 - (d) par 100 %, ja summa pārsniedz 100 000 EUR.
2. Pirms 1. punkta piemērošanas dalībvalstis no tiešo maksājumu summas, kura konkrētā kalendārajā gadā lauksaimniekam piešķirama saskaņā ar šo nodaļu, atskaita:
 - (a) lauksaimnieka deklarētās ar lauksaimniecisku darbību saistītās algas, tostarp ar nodarbināšanu saistītos nodokļus un sociālās iemaksas, un
 - (b) tādām regulāram un neapmaksātam darbam atbilstošās izmaksas, kuru saistībā ar lauksaimniecisku darbību veic attiecīgajā saimniecībā strādājošas personas,

kas algu nesam vai sam mazāku atalgojumu nekā to, kādu parasti maksā par sniegtajiem pakalpojumiem, bet kas tiek atalgots ar lauksaimnieciskās darbīgas darbības saimniecisko rezultātu starpniecību.

Iepriekš a) un b) punktā minētās summas dalībvalstis aprēķina, ar lauksaimniecisku darbību saistītās vidējās standartalgas, kādas tās ir valsts vai reģionālā līmenī, reizinot ar attiecīgā lauksaimnieka deklarēto gada darba vienību skaitu.

3. Maksājumu samazināšanas rezultātā iegūtās aplēstās summas galvenokārt izlieto ilgtspēju sekmējošajam pārdalošajam ienākumu papildatbalstam un pēc tam – citām atsaistīto tiešo maksājumu intervencēm.

Minētās summas dalībvalstis drīkst arī pilnībā vai daļēji izmantot, lai ar pārvietojuma palīdzību finansētu IV nodaļā paredzētās intervences, kuras ir saistītas ar ELFLA. Šādu pārvietojumu uz ELFLA atspoguļo KLP stratēģiskā plāna finanšu tabulās, un 2023. gadā to var pārskatīt saskaņā ar 90. pantu. Uz minēto pārvietojumu neattiecas saskaņā ar 90. pantu noteiktais maksimālais apmērs, ko piemēro līdzekļu pārvietojumiem no ELGF un ELFLA.

4. Lai nodrošinātu līdzekļu pareizu sadali atbalsttiesīgajiem saņēmējiem, Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt šo regulu papildinošus deleģētos aktus, ar kuriem nosaka saskaņotu pamatu, ko piemērot 1. punktā noteiktā maksājumu samazinājuma aprēķināšanā.

2. IEDAĻA

ATSAISTĪTIE TIEŠIE MAKSĀJUMI

1. APAKŠIEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

16. pants

Minimālās prasības atsaistīto tiešo maksājumu saņemšanai

1. Atsaistītos tiešos maksājumus dalībvalstis piešķir saskaņā ar šīs iedaļas nosacījumiem un tā, kā dalībvalstis sīkāk precizējušas savā KLP stratēģiskajā plānā.
2. Dalībvalstis nosaka platības sliekšņvērtību un atsaistītos tiešos maksājumus piešķir tikai īsteniem lauksaimniekiem, kuru saimniecības atbalsttiesīgā platība, par ko tiek pieprasīti atsaistītie tiešie maksājumi, ir lielāka nekā minētā platības sliekšņvērtība.

Kad dalībvalstis nosaka platības sliekšņvērtību, tās cenšas nodrošināt, lai atsaistītos tiešos maksājumus īsteniem lauksaimniekiem piešķirtu tikai tad, ja:

- (c) attiecīgo maksājumu pārvaldība nerada pārmērīgu administratīvo slogu un
 - (d) attiecīgie maksājumi dod lietderīgu pienesumu to 6. panta 1. punktā nosaukto mērķu izpildē, kuru labad atsaistītie tiešie maksājumi tiek piešķirti.
3. Attiecīgās dalībvalstis drīkst nolemt 1. punktu nepiemērot tālākajiem reģioniem un Egejas jūras nelielajām salām.

2. APAKŠIEDAĻA

ILGTSPĒJU SEKMĒJOŠAIS IENĀKUMU PAMATATBALSTS

17. pants *Vispārīgi noteikumi*

1. Ilgtspēju sekmējošu ienākumu pamatatbalstu ("ienākumu pamatatbalsts") dalībvalstis paredz saskaņā ar šīs apakšiedaļas nosacījumiem un tā, kā dalībvalstis sīkāk precizējušas savā KLP stratēģiskajā plānā.
2. Ienākumu pamatatbalstu dalībvalstis paredz par atbalsttiesīgu hektāru izmaksājama ikgadēja atsaistīta maksājuma veidā.
3. Neskarot 19.–24. pantu, ienākumu pamatatbalstu piešķir par katru īstena lauksaimnieka deklarēto atbalsttiesīgo hektāru.

18. pants *Atbalsta apjoms par hektāru*

1. Atbalstu izmaksā kā vienotu summu par hektāru, izņemot tad, ja dalībvalstis nolemj ienākumu pamatatbalstu piešķirt, pamatojoties uz 19. pantā minētajām maksājumtiesībām.
2. Attiecībā uz līdzīgos sociālekonomiskos un agronomiskos apstākļos esošām teritoriju grupām dalībvalstis var nolemt par hektāru izmaksājamā ienākumu pamatatbalsta summu diferencēt.

19. pants *Maksājumtiesības*

1. Dalībvalstis, kas ir piemērojušas Regulas (ES) Nr. 1307/2013 III sadaļas I nodaļas 1. iedaļā noteikto pamata maksājuma shēmu, var nolemt ienākumu pamatatbalstu piešķirt, pamatojoties uz šīs regulas 20.–24. pantā aprakstītajām maksājumtiesībām.
2. Ja dalībvalstis, kas ir piemērojušas Regulas (ES) Nr. 1307/2013 III sadaļas I nodaļas 1. iedaļā noteikto pamata maksājuma shēmu, nolemj maksājumtiesības ienākumu pamatatbalsta piešķiršanā neizmantot, tad maksājumtiesības, kas iedalītas saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1307/2013, zaudē spēku 2020. gada 31. decembrī.

20. pants *Maksājumtiesību vērtība un konverģence*

1. Pirms īstenot šajā pantā paredzēto konverģenci, dalībvalstis nosaka maksājumtiesību vienības vērtību, un to dara, maksājumtiesību vērtību precizējot atbilstoši šo tiesību vērtībai, kas par 2020. pieprasījumu gadu noteikta saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1307/2013, un radniecīgajam maksājumam, kas par klimata un videi labvēlīgu lauksaimniecības praksi attiecībā uz 2020. pieprasījumu gadu paredzēts minētās regulas III sadaļas III nodaļā.
2. Dalībvalstis var nolemt maksājumtiesību vērtību diferencēt saskaņā ar 18. panta 2. punktu.
3. Dalībvalstis vēlākais līdz 2026. pieprasījumu gadam nosaka maksājumtiesību vērtības maksimālo līmeni dalībvalstī vai katrā saskaņā ar 18. panta 2. punktu noteiktajā teritoriju grupā.

4. Ja maksājumtiesību vērtība, kas noteikta saskaņā ar 1. punktu, dalībvalsts robežās vai saskaņā ar 18. panta 2. punktu noteiktas teritoriju grupas robežās nav vienāda, dalībvalstis nodrošina, lai vēlākais līdz 2026. pieprasījumu gadam maksājumtiesību vērtība būtu konverģējusi, tuvinoties vienotai vienības vērtībai.
5. Kad dalībvalstis piemēro 4. punktu, tās nodrošina, lai vēlākais par 2026. pieprasījumu gadu maksājumtiesību vērtība visos gadījumos būtu vismaz 75 % no tās vidējās summas par vienu vienību, kura ienākumu pamatatbalstam plānota par 2026. pieprasījumu gadu un attiecībā uz dalībvalsti vai uz teritorijām, kas noteiktas saskaņā ar 18. panta 2. punktu, paredzēta saskaņā ar 106. panta 1. punktu nosūtītajā KLP stratēģiskajā plānā.
6. Šā panta 4. un 5. punkta izpildei vajadzīgos maksājumtiesību vērtības pieaugumus dalībvalstis finansē, izmantojot 3. punkta piemērošanas rezultātā iegūtās varbūtīgās summas un vajadzības gadījumā samazinot atšķirību starp maksājumtiesību vienības vērtību, kas noteikta saskaņā ar 1. punktu, un to vidējo summu par vienu vienību, kura ienākumu pamatatbalstam par 2026. pieprasījumu gadu plānota attiecībā uz dalībvalsti vai uz teritorijām, kas noteiktas saskaņā ar 18. panta 2. punktu, un paredzēta saskaņā ar 106. panta 1. punktu nosūtītajā KLP stratēģiskajā plānā.

Dalībvalstis var nolemt minēto samazinājumu piemērot visām maksājumtiesībām vai daļai maksājumtiesību, kuru vienības vērtība noteikta saskaņā ar 1. punktu un pārsniedz to vidējo summu par vienu vienību, kura ienākumu pamatatbalstam par 2026. pieprasījumu gadu plānota attiecībā uz dalībvalsti vai uz teritorijām, kas noteiktas saskaņā ar 18. panta 2. punktu, un paredzēta saskaņā ar 106. panta 1. punktu nosūtītajā KLP stratēģiskajā plānā.
7. Šā panta 6. punktā minēto samazināšanu veic, pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem. Neskarot atbilstīgi 5. punktam noteikto minimumu, šādi kritēriji var ietvert samazinājuma maksimuma noteikšanu, un tas nedrīkst būt mazāks par 30 %.

21. pants

Maksājumtiesību aktivizēšana

1. Ienākumu pamatatbalstu īsteniem lauksaimniekiem, kuriem ir īpašumā esošas vai nomātas maksājumtiesības, dalībvalstis piešķir pēc tam, kad šīs maksājumtiesības ir aktivizētas. Dalībvalstis nodrošina, lai maksājumtiesību aktivizēšanas nolūkā īsteni lauksaimnieki deklarētu ar maksājumtiesībām saistītos atbalsttiesīgos hektārus.
2. Dalībvalstis nodrošina, lai maksājumtiesības, tostarp faktiskas vai paredzamas mantošanas gadījumā, varētu aktivizēt vienīgi tajā dalībvalstī vai saskaņā ar 18. panta 2. punktu noteiktā teritoriju grupā, kurā tās ir tikušas iedalītas.
3. Dalībvalstis nodrošina, lai aktivizētās maksājumtiesības dotu tiesības uz tajās noteiktās summas izmaksu.

22. pants

Maksājumtiesību rezerves

1. Ikviens dalībvalsts, kura nolemj ienākumu pamatatbalstu piešķirt, pamatojoties uz maksājumtiesībām, pārvalda valsts rezervi.

2. Atkāpjoties no 1. punkta, ja dalībvalsts nolemj ienākumu pamatatbalstu diferencēt saskaņā ar 18. panta 2. punktu, tā var nolemt izveidot rezervi katrai atsevišķai saskaņā ar minēto pantu noteiktajai teritoriju grupai.
3. Dalībvalstis nodrošina, lai maksājumtiesības no rezerves tiktu iedalītas vienīgi īsteniem lauksaimniekiem.
4. Dalībvalstis savu rezervi prioritāri izmanto, lai maksājumtiesības iedalītu:
 - (a) gados jauniem lauksaimniekiem, kuri nesen ir nodibinājuši savu pirmo lauku saimniecību;
 - (b) lauksaimniekiem, kuri nesen ir nodibinājuši savu pirmo lauku saimniecību, ir tās vadītāji un kuri ir atbilstoši apmācīti vai ieguvuši vajadzīgās prasmes, ko dalībvalstis noteikušas attiecībā uz jaunajiem lauksaimniekiem.
5. Dalībvalstis iedala [jaunas] maksājumtiesības vai palielina esošo maksājumtiesību vērtību īsteniem lauksaimniekiem, kuri uz to ir tiesīgi saskaņā ar galīgu tiesas nolēmumu vai saskaņā ar dalībvalsts kompetentās iestādes pieņemtu galīgu administratīvu aktu. Dalībvalstis nodrošina, lai minētie īstnie lauksaimnieki ar minēto nolēmumu vai aktu noteiktās maksājumtiesības pienācīgā skaitā un vērtībā saņemtu termiņā, kuru nosaka pašas dalībvalstis.
6. Ja rezerve izrādās nepietiekama, lai saskaņā ar 4. un 5. punktu varētu iedalīt maksājumtiesības, dalībvalstis nodrošina, lai rezerve tiktu papildināta, lineāri samazinot visu maksājumtiesību vērtību.
7. Dalībvalstis var paredzēt papildu noteikumus par rezerves izmantošanu un par gadījumiem, kuros sāktu darboties rezerves papildināšana, lineāri samazinot visu maksājumtiesību vērtību.
8. No rezerves iedalīto jauno maksājumtiesību vērtību dalībvalstis nosaka valsts vidējā līmenī, kāds maksājumtiesību vērtībai ir to iedalīšanas gadā, vai vidējā līmenī, kāds maksājumtiesību vērtībai to iedalīšanas gadā ir katrā teritoriju grupā, kura noteikta saskaņā ar 18. panta 2. punktu.
9. Dalībvalstis var nolemt esošo maksājumtiesību vērtību palielināt līdz valsts vidējam līmenim, kāds tas ir iedalīšanas gadā, vai līdz vidējam līmenim, kāds tas ir katrai teritoriju grupai, kura noteikta saskaņā ar 18. panta 2. punktu.

23. pants
Deleģētās pilnvaras

Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt šo regulu papildinošus deleģētos aktus, ar kuriem paredz noteikumus par:

- (a) rezerves izveidošanu;
- (b) piekļuvi rezervei;
- (c) deklarāciju saturu un maksājumtiesību aktivizēšanas prasībām.

24. pants
Maksājumtiesību nodošana

1. Izņemot faktisku vai paredzamu mantošanu, maksājumtiesības nodod vienīgi īsteniem lauksaimniekiem.

2. Ja dalībvalstis nolemj ienākumu pamatatbalstu diferencēt saskaņā ar 18. panta 2. punktu, maksājumtiesības nodod vienīgi tās teritoriju grupas robežās, kurā šīs maksājumtiesības ir iedalītas.

25. pants

Fiksētas summas maksājums mazajiem lauksaimniekiem

Maksājumus pašu dalībvalstu definētiem mazajiem lauksaimniekiem dalībvalstis drīkst piešķirt fiksētas summas veidā, tādējādi aizstājot šajā iedaļā un šīs nodaļas 3. iedaļā paredzētos tiešos maksājumus. Atbilstošo intervenci savā KLP stratēģiskajā plānā dalībvalstis izstrādā kā tādu, kas lauksaimniekiem ir fakultatīva.

3. APAKŠIEDAĻA IENĀKUMU PAPILDATBALSTS

26. pants

Ilgspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts

1. Ilgtspēju sekmējošu pārdalošu ienākumu papildatbalstu ("pārdalošais ienākumu papildatbalsts") dalībvalstis paredz saskaņā ar šā panta nosacījumiem un tā, kā dalībvalstis sīkāk precizējušas savā KLP stratēģiskajā plānā.
2. Atbalsta pārdalīšanu no lielākām uz mazākām vai vidēji lielām lauku saimniecībām dalībvalstis nodrošina, paredzot pārdalošu ienākumu atbalstu, proti, ikgadēju atsaistītu maksājumu, kuru par atbalsttiesīgu hektāru izmaksā lauksaimniekiem, kas ir tiesīgi saņemt 17. pantā minēto ienākumu pamatatbalstu.
3. Dalībvalstis nosaka vienotu atbalsta summu par hektāru vai diferencē atbalsta summu atkarībā no hektāru kopskaita, kā arī nosaka, kāds ir maksimālais hektāru skaits, par kuru lauksaimniekam ir iespējams saņemt pārdalošo ienākumu atbalstu.
4. Konkrētam pieprasījumu gadam plānotā summa par hektāru nepārsniedz tiešo maksājumu vidējo summu par hektāru, kuru valstī maksā attiecīgajā pieprasījumu gadā.
5. Valstī veikto tiešo maksājumu vidējo summu par hektāru nosaka pēc valsts maksimālā apjoma, kas IV pielikumā tiešajiem maksājumiem noteikts par konkrētu pieprasījumu gadu, un ienākumu pamatatbalsta apjoma, kurš par minēto pieprasījumu gadu pienākas par hektāros izteiktu kopējo plānoto izlaidi.

27. pants

Ienākumu papildatbalsts gados jaunažiem lauksaimniekiem

1. Dalībvalstis var paredzēt ienākumu papildatbalstu gados jaunažiem lauksaimniekiem, un to dara saskaņā ar šā panta nosacījumiem un tā, kā dalībvalstis sīkāk precizējušas savā KLP stratēģiskajā plānā.
2. Pildot 6. panta 1. punkta g) apakšpunktā nosaukto konkrēto mērķi "piesaistīt gados jaunus lauksaimniekus un veicināt darījumdarbību lauku apvidos" un pienākumu vismaz 2 % no summām, ko dalībvalsts iedala tiešajiem maksājumiem, saskaņā ar 86. panta 4. punktu atvēlēt šim mērķim, dalībvalstis var paredzēt ienākumu papildatbalstu gados jaunažiem lauksaimniekiem, kuri nesen ir nodibinājuši savu pirmo lauku saimniecību un kuri ir tiesīgi saņemt 17. pantā minēto ienākumu pamatatbalstu.

3. Ienākumu papildatbalstu gados jaunajiem lauksaimniekiem paredz par atbalsttiesīgu hektāru piešķirama ikgadēja atsaistīta maksājuma veidā.

4. APAKŠIEDAĻA

KLIMATISKĀS UN VIDISKĀS SHĒMAS

28. pants

Klimatiskās un vidiskās shēmas

1. Brīvprātīgu klimatisko un vidisko shēmu (“ekoshēmu”) satvarā sniegtu atbalstu dalībvalstis paredz saskaņā ar šā panta nosacījumiem un tā, kā dalībvalstis sīkāk precizējušas savā KLP stratēģiskajā plānā.
2. Ar šā veida intervenci dalībvalstis atbalsta īstenus lauksaimniekus, kuri apņemas savos atbalsttiesīgajos hektāros piekopt klimatam un videi labvēlīgu lauksaimniecības praksi.
3. Dalībvalstis izveido klimatam un videi labvēlīgas lauksaimniecības prakses paņēmieni sarakstu.
4. Šos praktiskos paņēmienus izstrādā tā, lai ar tiem sasniegtu vienu vai vairākus no 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem vidiskajiem un klimatiskajiem mērķiem.
5. Šā veida intervencēs dalībvalstis maksā tikai tiem saņēmējiem, kuri apņēmušies:
 - (a) pārsniegt attiecīgās tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un laba lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa standartus, kas noteikti saskaņā ar šīs sadaļas I nodaļas 2. iedaļu;
 - (b) pārsniegt prasību minimumu, kas noteikts attiecībā uz mēslošanas līdzekļu un augu aizsardzības līdzekļu izmantošanu un dzīvnieku labturību, kā arī citas obligātās prasības, kas noteiktas ar valsts un Savienības tiesību aktiem;
 - (c) pārsniegt nosacījumus, kas saskaņā ar 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu paredzēti attiecībā uz lauksaimniecības platības uzturēšanu noteiktā stāvoklī;
 - (d) pildīt saistības, par kurām netiek piešķirti maksājumi saskaņā ar 65. pantu.
6. Ekoshēmu atbalstu paredz par atbalsttiesīgu hektāru piešķirama ikgadēja maksājuma veidā, proti, vai nu kā
 - (a) maksājumus, kuri papildina šīs iedaļas 2. apakšiedaļā noteikto ienākumu pamatatbalstu, vai
 - (b) maksājumus, ar kuriem saņēmējiem pilnībā vai daļēji kompensē 65. pantā noteikto apņemšanos rezultātā radušās papildu izmaksas un negūtos ienākumus.
7. Dalībvalstis nodrošina, lai šā panta intervences būtu saskaņā ar 65. panta intervencēm.
8. Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt šo regulu papildinošus deleģētos aktus, ar kuriem paredz sīkākus noteikumus par ekoshēmām.

3. IEDAĻA

SAISTĪTIE TIEŠIE MAKSĀJUMI

1. APAKŠIEDAĻA

SAISTĪTAIS IENĀKUMU ATBALSTS

29. pants *Vispārīgi noteikumi*

1. Dalībvalstis var piešķirt saistīto ienākumu atbalstu īstēniem lauksaimniekiem, un to dara saskaņā ar šīs apakšiedaļas nosacījumiem un tā, kā dalībvalstis sīkāk precizējušas savā KLP stratēģiskajā plānā.
2. Dalībvalstu intervences 30. pantā uzskaitītajām atbalstāmajām nozarēm un produkcijai vai īpašajiem saimniekošanas veidiem palīdz tādā veidā, ka, uzlabojot konkurētspēju, ilgtspēju vai kvalitāti, ļauj tiem risināt aktuālās problēmas vai grūtības.
3. Saistīto ienākumu atbalstu paredz par hektāru vai par dzīvnieku piešķirama ikgadēja maksājuma veidā.

30. pants *Darbības joma*

Saistīto ienākumu atbalstu drīkst piešķirt tikai šādām nozarēm, kuru produkcijas un īpašo saimniekošanas veidu uzturēšanai ir svarīgi ekonomiski, sociāli vai vidiski iemesli: labība, eļļas augi, proteīnaugi, pākšaugi, lini, kaņepes, rīsi, rieksti, cietes kartupeļi, piens un piena produkti, sēklas, aitas gaļa un kazas gaļa, liellopu un teļa gaļa, olīveļļa, zīdītāriņi, sausā lopbarība, apiņi, cukurbietes, cukurniedres un cigoriņi, augļi un dārzeņi, īscirtmeta atvasāji un citas nepārtikas kultūras, kas nav kokaugi un ko izmanto tādas produkcijas ražošanai, ar kuru potenciāli varētu aizstāt fosilos materiālus.

31. pants *Atbalsttiesīgums*

1. Saistīto ienākumu atbalstu par hektāru veicama maksājuma veidā dalībvalstis drīkst piešķirt tikai par tādām platībām, kuras atbilstoši dalībvalstu definīcijai ir atbalsttiesīgi hektāri.
2. Ja saistītais ienākumu atbalsts ir par liellopiem vai aitām un kazām, dalībvalstis izvirza atbalsttiesīguma priekšnosacījumu, kurš prasa dzīvniekus identificēt un reģistrēt attiecīgi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1760/2000³² vai saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 21/2004³³. Tomēr,

³² Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 17. jūlija Regula (EK) Nr. 1760/2000, ar ko izveido liellopu identifikācijas un reģistrācijas sistēmu un paredz liellopu gaļas un liellopu gaļas produktu marķēšanu, kā arī atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 820/97 (OV L 204, 11.8.2000., 1. lpp.).

³³ Padomes 2003. gada 17. decembra Regula (EK) Nr. 21/2004, ar ko izveido aitū un kazu identifikācijas un reģistrācijas sistēmu un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1782/2003 un Direktīvas 92/102/EEK un 64/432/EEK (OV L 5, 9.1.2004., 8. lpp.).

neskarot citus atbalsttiesīguma nosacījumus, liellopus vai aitas un kazas uzskata par atbalsttiesīgām arī tad, ja identificēšanas un reģistrēšanas prasības tiek izpildītas līdz konkrētai attiecīgā pieprasījumu gada dienai, kura jānosaka dalībvalstīm.

32. pants

Pasākumi, kuru mērķis ir panākt, lai saistītā ienākumu atbalsta saņēmēji neciestu no strukturāliem nozares tirgus traucējumiem

Lai brīvprātīga saistītā atbalsta saņēmēji neciestu no strukturāliem nozares tirgus traucējumiem, Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt šo regulu papildinošus deleģētos aktus, ar kuriem paredz attiecīgus pasākumus. Ar minētajiem deleģētajiem aktiem dalībvalstīm var atļaut nolemt, ka saistītā ienākumu atbalsta izmaksāšanu, pamatojoties uz ražošanas vienībām, par kurām šāds atbalsts bijis piešķirts iepriekšējā atsaucē laikposmā, var turpināt līdz 2027. gadam.

33. pants

Eiropas Ekonomikas kopienas un Amerikas Savienoto Valstu Saprašanās memorands par eļļas augiem un tā īstenošana

1. Ja saistītā ienākumu atbalsta intervence attiecas uz vienu vai vairākiem eļļas augu veidiem, kas minēti pielikumā Eiropas Ekonomikas kopienas un Amerikas Savienoto Valstu Saprašanās memorandam par eļļas augiem³⁴, tad, lai nodrošinātu Savienības starptautisko saistību izpildi, kopējā atbalstplatība, kuru nosaka pēc attiecīgo dalībvalstu KLP stratēģiskajos plānos iekļautās plānotās izlaides, nepārsniedz maksimālo atbalstplatību, kas noteikta attiecībā uz visu Savienību.

Vēlākais 6 mēnešus pēc šīs regulas stāšanās spēkā Komisija pieņem īstenošanas aktus, ar kuriem attiecībā uz katru dalībvalsti nosaka indikatīvu atsaucē atbalstplatību, kuru aprēķina, par pamatu ņemot katras dalībvalsts īpatsvaru audzēšanas vidējā platībā, kāda tā Savienībā bijusi piecos gados pirms gada, kurā spēkā stājas šī regula. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 139. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

2. Katra dalībvalsts, kas plāno piešķirt saistīto ienākumu atbalstu par eļļas augiem, uz kuriem attiecas 1. pantā minētais Saprašanās memorands, savā KLP stratēģiskā plāna priekšlikumā, kas minēts 106. panta 1. punktā, norāda attiecīgo plānoto izlaidi, kas izteikta hektāros.

Ja pēc tam, kad dalībvalstis ir paziņojušas visu plānoto izlaidi, izrādās, ka Savienībai noteiktā maksimālā atbalstplatība ir pārsniegta, Komisija katrai dalībvalstij, kura paziņojusi vairāk nekā savai atsaucē platībai atbilstošu izlaidi, aprēķina plānotās izlaides pārsniegumam proporcionālu samazinājuma koeficientu. Rezultātā atbalstplatību koriģē, lai tā nepārsniegtu Savienībai noteikto maksimālo atbalstplatību, kas minēta 1. punktā. Katrai attiecīgajai dalībvalstij par šo samazinājuma koeficientu paziņo ar Komisijas apsvērumiem, kurus saskaņā ar 106. panta 3. punktu sniedz par KLP stratēģisko plānu. Samazinājuma koeficientu

³⁴ VVTT satvarā noslēgtais Eiropas Ekonomikas kopienas un Amerikas Savienoto Valstu Saprašanās memorands par eļļas augiem (OV L 147, 18.6.1993.).

katrai dalībvalstij nosaka īstenošanas aktā, ar kuru Komisija atbilstīgi 106. panta 6. punktam apstiprina dalībvalsts KLP stratēģisko plānu.

Pēc 106. panta 1. punktā minētās dienas dalībvalstis vairs nedrīkst savu atbalstplatību grozīt pēc pašu iniciatīvas.

3. Ja dalībvalsts vēlas palielināt savu 1. punktā minēto plānoto izlaidi, kas norādīta Komisijas apstiprinātajā KLP stratēģiskajā plānā, pārskatīto plānoto izlaidi tā Komisijai paziņo, līdz iepriekšējā pieprasījumu gada 1. janvārim (neieskaitot) saskaņā ar 107. panta 1. punktu prasot grozīt KLP stratēģisko plānu.

Vajadzības gadījumā, lai novērstu to, ka tiek pārsniegta Savienībai noteiktā maksimālā atbalstplatība, kas minēta 1. punktā, Komisija pārskata turpat minētos samazinājuma koeficientus, kas noteikti dalībvalstīm, kuras savos KLP stratēģiskajos plānos ir pārsniegušas atsauces platību.

Komisija vēlākais līdz iepriekšējā pieprasījumu gada 1. februārim (neieskaitot) informē attiecīgās dalībvalstis par samazinājuma koeficienta pārskatīšanu.

Katra attiecīgā dalībvalsts līdz iepriekšējā pieprasījumu gada 1. aprīlim (neieskaitot) iesniedz atbilstošu prasījumu par KLP stratēģiskā plāna grozīšanu saskaņā ar otrajā daļā minēto pārskatīto samazinājuma koeficientu. Pārskatīto samazinājuma koeficientu nosaka īstenošanas aktā, ar kuru atbilstīgi 107. panta 8. punktam apstiprina KLP stratēģiskā plāna grozīšanu.

4. Saistībā ar eļļas augiem, uz kuriem attiecas 1. panta pirmajā daļā minētais Saprašanās memorands, dalībvalstis 121. pantā minētajā gada veikuma ziņojumā informē Komisiju par atbalstu faktiski saņēmušo hektāru kopskaitu.

2. APAKŠIEDAĻA

KULTŪRATKARĪGAIS MAKSĀJUMS PAR KOKVILNU

34. pants Darbības joma

Īsteniem lauksaimniekiem, kuri audzē kokvilnu ar KN kodu 5201 00, dalībvalstis ar šīs apakšiedaļas nosacījumiem piešķir kultūratkarīgu maksājumu par kokvilnu.

35. pants Vispārīgi noteikumi

1. Kultūratkarīgo maksājumu par kokvilnu piešķir par atbalsttiesīgas kokvilnas platības hektāru. Platība ir atbalsttiesīga tikai tad, ja tā atrodas lauksaimniecības zemē, ko dalībvalsts atļāvusi izmantot kokvilnas audzēšanai; tai jābūt apsētai ar dalībvalsts atļautām šķirnēm un faktiski novāktai normālos audzēšanas apstākļos.
2. Kultūratkarīgo maksājumu par kokvilnu piešķir par labas, stabilas un tirdzniecības prasībām atbilstīgas kvalitātes kokvilnu.
3. Dalībvalstis 1. punktā minēto zemes un šķirņu izmantošanu atļauj saskaņā ar noteikumiem un nosacījumiem, kas jāpieņem, ievērojot 4. punktu.
4. Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt šo regulu papildinošus deleģētos aktus, ar kuriem paredz noteikumus un nosacījumus par konkrētas zemes un šķirņu izmantošanas atļaušanu saistībā ar kultūratkarīgo maksājumu par kokvilnu.

5. Komisija pieņem īstenošanas aktus, kuros izklāstīts, kādā kārtībā piešķirama ar kultūratkarīgo kokvilnas maksājumu saistītā konkrētas zemes un šķirņu izmantošanas atļauja un kādi ir ar šo atļauju saistītie paziņojumi ražotājiem. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 139. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

36. pants

Bāzes platības, fiksētā ražība un atsaucē summas

1. Tiek noteiktas šādas nacionālās bāzes platības:
 - Bulgārija: 3342 ha;
 - Grieķija: 250 000 ha;
 - Spānija: 48 000 ha;
 - Portugāle: 360 ha.
2. Tiek noteikta šāda fiksētā ražība atsaucē laikposmā:
 - Bulgārija: 1,2 t/ha;
 - Grieķija: 3,2 t/ha;
 - Spānija: 3,5 t/ha;
 - Portugāle: 2,2 t/ha.
3. Kultūratkarīgā maksājuma summu par atbalsttiesīgās platības hektāru aprēķina, 2. punktā noteikto ražību reizinot ar šādām atsaucē summām:
 - Bulgārija: 624,11 EUR;
 - Grieķija: 225,04 EUR;
 - Spānija: 348,03 EUR;
 - Portugāle: 219,09 EUR.
4. Ja kādā gadā kādā dalībvalstī atbalsttiesīgā kokvilnas platība pārsniedz 1. punktā noteikto bāzes platību, 3. punktā minēto summu šai dalībvalstij samazina proporcionāli bāzes platības pārsniegumam.
5. Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt šo regulu papildinošus deleģētos aktus, ar kuriem paredz nosacījumus, ar kādiem piešķirams kultūratkarīgais maksājums par kokvilnu, un noteikumus par atbalsttiesīguma prasībām un agronomisko praksi.
6. Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, kuros izklāstīts, kā aprēķināms 4. punktā paredzētais samazinājums. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 139. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

37. pants

Apstiprinātas starpnozaru organizācijas

1. Šajā apakšiedaļā “apstiprināta starpnozaru organizācija” ir juridiska persona, ko veido kokvilnas audzētāji un vismaz viens kokvilnas attīrītājs un kas, piemēram:
 - (a) palīdz labāk koordinēt kokvilnas laišanu tirgū, jo īpaši veicot pētniecisko darbu un tirgus izpēti;
 - (b) izstrādā Savienības noteikumiem atbilstošus standartlīgumus;

- (c) orientē ražošanu uz tādiem produktiem, kas ir labāk piemēroti tirgus vajadzībām un patērētāju pieprasījumam, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un patērētāju tiesību aizsardzību;
 - (d) modernizē produkta kvalitātes uzlabošanas metodes un līdzekļus;
 - (e) izstrādā tirdzniecības stratēģijas, kuru mērķis ir veicināt kokvilnas noietu, izmantojot kvalitātes sertifikācijas shēmas.
2. Starpnozaru organizācijām, kas atbilst saskaņā ar 3. punktu nosakāmajiem kritērijiem, apstiprinājumu dod dalībvalsts, kurā uzņēmējdarbību veic kokvilnas attīrītāji.
 3. Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt šo regulu papildinošus deleģētos aktus, ar kuriem paredz noteikumus par:
 - (a) starpnozaru organizāciju apstiprināšanas kritērijiem;
 - (b) audzētāju pienākumiem;
 - (c) situācijām, kad apstiprinātā starpnozaru organizācija neatbilst a) apakšpunkta kritērijiem.

38. pants

Maksājuma piešķiršana

1. Kultūratkarīgo maksājumu par kokvilnu lauksaimniekiem piešķir par atbalsttiesīgu hektāru, kā noteikts saskaņā ar 36. pantu.
2. To lauksaimnieku gadījumā, kas ir apstiprinātas starpnozaru organizācijas dalībnieki, 36. panta 1. punktā noteiktās bāzes platības robežās piešķirto kultūratkarīgo maksājumu par kokvilnu par atbalsttiesīgu hektāru palielina par EUR 2.

III NODAĻA NOZARISKĀS INTERVENCES

1. IEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

39. pants

Darbības joma

Šajā nodaļā izklāstīti noteikumi par intervenču veidiem šādās nozarēs:

- (a) augļi un dārzeņi, kā minēts Regulas (ES) Nr. 1308/2013 1. panta 2. punkta i) apakšpunktā;
- (b) biškopības produkti, kā minēts Regulas (ES) Nr. 1308/2013 1. panta 2. punkta v) apakšpunktā;
- (c) vīns, kā minēts Regulas (ES) Nr. 1308/2013 1. panta 2. punkta l) apakšpunktā;
- (d) apiņi, kā minēts Regulas (ES) Nr. 1308/2013 1. panta 2. punkta f) apakšpunktā;
- (e) olīveļļa un galda olīvas, kā minēts Regulas (ES) Nr. 1308/2013 1. panta 2. punkta g) apakšpunktā;

- (f) citi produkti, kā minēts Regulas (ES) Nr. 1308/2013 1. panta 2. punkta a)–h), k), m), o)–t) un w) apakšpunktā.

40. pants

Obligātās un fakultatīvās nozariskās intervences

1. Visām dalībvalstīm obligātas ir nozariskās intervences 39. panta a) punktā minētajā augļu un dārzeņu nozarē un 39. panta b) punktā minētajā biškopības produktu nozarē.
2. Nozariskās intervences 39. panta c) punktā minētajā vīna nozarē obligātas ir V pielikumā uzskaitītajām dalībvalstīm.
3. Dalībvalstis savā KLP stratēģiskajā plānā var izvēlēties, vai īstenot nozariskās intervences 39. panta d), e) un f) punktā minētajās nozarēs.
4. 82. panta 3. punktā minētā dalībvalsts ar 39. panta f) punktu saistīto nozarisko intervenci attiecībā uz apiņu nozari drīkst īstenot tikai tad, ja šī dalībvalsts savā KLP stratēģiskajā plānā ir izvēlējusies neīstenot nozarisko intervenci 39. panta d) punktā minētajā nozarē.
5. 82. panta 4. punktā minētās dalībvalstis ar 39. panta f) punktu saistīto nozarisko intervenci attiecībā uz olīveļļas un galda olīvu nozari drīkst īstenot tikai tad, ja šīs dalībvalstis katra savā KLP stratēģiskajā plānā ir izvēlējušās neīstenot nozarisko intervenci 39. panta e) punktā minētajā nozarē.

41. pants

Deleģētās pilnvaras attiecībā uz papildu prasību noteikšanu nozarisko intervenču jomā

Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt šo regulu papildinošus deleģētos aktus, ar kuriem attiecībā uz šo nodaļu nosaka papildu prasības par:

- (a) pareizu šajā nodaļā paredzēto veidu intervenču darbību;
- (b) šajā nodaļā minētās Savienības finansiālās palīdzības aprēķināšanu, arī par atsaucēs laikposmiem un to, kā aprēķināma tirgū laistās produkcijas vērtība;
- (c) Savienības finansiālās palīdzības maksimālo līmeni attiecībā uz 46. panta 4. punkta a) apakšpunktā minēto izņemšanu no tirgus un attiecībā uz 52. panta 3. punktā minētajām intervencēm;
- (d) noteikumiem, ar kuriem saskaņā nosakāms izdevumu maksimālais apjoms attiecībā uz vīnadārzu atkārtoto apstādīšanu, kas minēta 52. panta 1. punkta a) apakšpunktā;
- (e) noteikumiem, ar kuriem saskaņā ražotājiem jāizņem no tirgus vīndarības blakusprodukti, noteikumiem par izņēmumiem no minētā pienākuma, kurus nosaka, lai neradītu papildu administratīvo slogu, un noteikumiem par destilētāju brīvprātīgu sertificēšanos.

2. IEDAĻA

AUGĻI UN DĀRZEŅI

42. pants

Augļu un dārzeņu nozares mērķi

Augļu un dārzeņu nozarē ir nosprausti šādi mērķi:

- (a) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a), b), c) un i) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem plānot ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši kvalitātes un daudzumu ziņā, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla un stabilizēt ražotāju noteiktās cenas;
- (b) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem koncentrēt augļu un dārzeņu nozares produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tostarp izmantojot tiešo pārdošanu;
- (c) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a), c) un i) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem veikt pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā, tostarp par kultūru noturību pret kaitēkļiem un inovatīvu praksi, kas palielina ekonomisko konkurētspēju un veicina tirgus attīstību;
- (d) saskaņā ar 6. panta 1. punkta e) un f) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem izstrādāt, ieviest vai veicināt vidi saudzējošas ražošanas metodes, videi nekaitīgus audzēšanas un ražošanas paņēmienus, dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un jo īpaši ūdens, augsnes, gaisa, bioloģiskās daudzveidības un citu dabas resursu aizsardzību;
- (e) saskaņā ar 6. panta 1. punkta d) apakšpunktā nosaukto konkrēto mērķi dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un pielāgoties tām;
- (f) saskaņā ar 6. panta 1. punkta b) apakšpunktā nosaukto konkrēto mērķi paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar valstiskām kvalitātes shēmām;
- (g) saskaņā ar 6. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem veicināt svaigas un pārstrādātas augļu un dārzeņu produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību;
- (h) saskaņā ar 6. panta 1. punkta i) apakšpunktā nosaukto konkrēto mērķi palielināt svaigas un pārstrādātas augļu un dārzeņu produkcijas patēriņu;
- (i) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem likt lietā krīžu novēršanas un riska pārvaldības instrumentus, lai novērstu un risinātu augļu un dārzeņu tirgu krīzes.

43. pants

Augļu un dārzeņu nozariskās intervences veidi

1. Attiecībā uz 42. panta a)–h) punktā nospraustajiem mērķiem dalībvalstis savā KLP stratēģiskajā plānā izvēlas vienu vai vairākus no šādiem intervences veidiem:
 - (a) investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, īpaši vērstas uz ūdens un enerģijas ekonomiju, ekoiepakojumu un atkritumu daudzuma samazināšanu;
 - (b) pētniecība un eksperimentālā ražošana, īpaši vērsta uz ūdens un enerģijas ekonomiju, ekoiepakojumu, atkritumu daudzuma samazināšanu, kultūru noturību pret kaitēkļiem, pesticīdu lietošanas risku un ietekmes mazināšanu, nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanu un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu augļu un dārzeņu šķirņu audzēšanas paplašināšanu;
 - (c) bioloģiskā ražošana;

- (d) integrētā ražošana;
- (e) augsni saglabājoša un augsnes oglekļa krājumus vairojoša rīcība;
- (f) bioloģiskajai daudzveidībai labvēlīgas dzīvotnes veidojoša vai uzturoša rīcība vai ainavu, tostarp ainavas vēsturisko vērtību saglabājoša rīcība;
- (g) energotaupīga, energoefektivitāti un atjaunojamās enerģijas izmantošanu palielinoša rīcība;
- (h) kultūru noturību pret kaitēkļiem uzlabojoša rīcība;
- (i) ūdens resursu izmantošanu un apsaimniekošanu, tostarp ūdens ekonomiju un nosusināšanu uzlabojoša rīcība;
- (j) atkritumu rašanos samazinoša un atkritumu apsaimniekošanu uzlabojoša rīcība un pasākumi;
- (k) augļu un dārzeņu produkcijas transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība;
- (l) klimata pārmaiņas mazinoša un pielāgošanos veicinoša un atjaunojamās enerģijas izmantošanu palielinoša rīcība;
- (m) Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana;
- (n) noieta veicināšana un saziņa, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru mērķis ir dažādot un saliedēt augļu un dārzeņu tirgus un informēt par augļu un dārzeņu veselīgumu;
- (o) konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu apkarošanas metodēm, pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu un pielāgošanos klimata pārmaiņām un to seku mazināšanu.
- (p) apmācība un apmaiņa ar labāko praksi, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu apkarošanas metodēm, pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu un pielāgošanos klimata pārmaiņām un to seku mazināšanu.

2. Attiecībā uz 42. panta i) punktā nosprausto mērķi dalībvalstis savā KLP stratēģiskajā plānā izvēlas vienu vai vairākus no šādiem intervences veidiem:

- (a) kopfondu izveide un/vai papildināšana, ko veic saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013 atzītas ražotāju organizācijas vai ražotāju organizāciju apvienības;
- (b) tirgū laisto apjomu pārvaldības efektivitāti uzlabojošas investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos;
- (c) vajadzības gadījumā augļu dārzu vēlreizēja apstādīšana pēc tam, kad tie pēc dalībvalsts kompetentās iestādes rīkojuma obligātā kārtā tikuši izarti veselības vai fitosanitāru apsvērumu dēļ;
- (d) produktu izņemšana no tirgus, lai tos izplatītu bez maksas vai citiem mērķiem;
- (e) priekšlaicīga ražas novākšana, proti, tādu negatavu, netirgojamu produktu ražas pilnīga novākšana noteiktā zonā, kuri pirms priekšlaicīgās novākšanas nav bijuši bojāti ne klimatisku apstākļu dēļ, ne slimības dēļ, ne kaut kā citādi;
- (f) augļu un dārzeņu ražas nenovākšana, proti, kārtējā ražošanas cikla izbeigšana attiecīgajā zonā, kad produkts ir labi attīstījies un ir labā, tirdzniecībai atbilstīgā kvalitātē, izņemot tad, ja produkciju iznīcina klimatiskie apstākļi vai slimība;

- (g) ražas apdrošināšana, kas palīdz aizsargāt ražotāju ienākumus gadījumos, kad tie cieš zaudējumus sakarā ar dabas katastrofām, nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem, slimībām vai kaitēkļu invāziju, un vienlaikus gādāšana par to, lai saņēmēji veiktu vajadzīgos riska novēršanas pasākumus;
 - (h) padomdošana citām saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013 atzītām ražotāju organizācijām un ražotāju organizāciju apvienībām vai individuāliem ražotājiem;
 - (i) trešo valstu fitosanitāro protokolu ieviešana un pārvaldība Savienības teritorijā, lai atvieglotu piekļuvi trešo valstu tirgiem;
 - (j) Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana;
 - (k) konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu apkarošanas metodēm un pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu.
3. Dalībvalstis savos KLP stratēģiskajos plānos paredz no 1. un 2. punkta piedāvājuma izvēlētajiem intervences veidiem atbilstošas intervences.

44. pants

Darbības programmas

1. Šīs regulas 42. pantā nospraustos mērķus un augļu un dārzeņu nozariskās intervences, ko dalībvalstis noteikušas savos KLP stratēģiskajos plānos, īsteno ar apstiprinātu darbības programmu palīdzību un saskaņā ar šā panta nosacījumiem; minēto programmu izstrādātājas ir saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013 atzītas ražotāju organizācijas un/vai ražotāju organizāciju apvienības.
2. Darbības programmas aptver vismaz trīs, bet ne vairāk kā septiņus gadus ilgu laikposmu. Ar tām tiecas sasniegt 42. panta d) un e) punkta mērķus un vēl vismaz divus citus minētā panta mērķus.
3. Attiecībā uz katru izraudzīto mērķi darbības programmās apraksta atlasītas intervences no tām, ko dalībvalstis noteikušas savos KLP stratēģiskajos plānos.
4. Darbības programmas tiek iesniegtas dalībvalstīm apstiprināšanai, un iesniedzējas ir saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013 atzītas ražotāju organizācijas un/vai ražotāju organizāciju apvienības.
5. Darbības programmas īsteno drīkst tikai tādas ražotāju organizācijas vai ražotāju organizāciju apvienības, kuras ir atzītas saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013.
6. Ražotāju organizāciju apvienības darbības programmā iekļauj tādas intervences, kuras nav paredzētas dalībniekorganizāciju darbības programmās. Ražotāju organizāciju apvienības darbības programmu dalībvalstis izskata kopā ar dalībniekorganizāciju darbības programmām.

Tāpēc dalībvalstis nodrošina, lai:

- (a) ražotāju organizāciju apvienības darbības programmas intervences tiktu pilnībā finansētas no dalībniekorganizāciju iemaksām un šādu finansējumu iegūtu no minēto dalībniekorganizāciju darbības fondiem;
 - (b) intervences un tām atbilstošā finansējuma daļa tiktu norādītas katras dalībniekorganizācijas darbības programmā.
7. Dalībvalstis nodrošina, lai:

- (a) vismaz 20 % no darbības programmu izdevumiem būtu par intervencēm, kuras ir saistītas ar 42. panta d) un e) punktā nospraustajiem mērķiem;
- (b) vismaz 5 % no darbības programmu izdevumiem būtu par intervencēm, kuras ir saistītas ar 42. panta c) punktā nosprausto mērķi;
- (c) ar 43. panta 2. punkta d), e) un f) apakšpunktā minēto veidu intervenci saistītie izdevumi nepārsniedz vienu trešdaļu no darbības programmās paredzētajiem kopējiem izdevumiem.

45. pants Darbības fondi

1. Augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas un/vai to apvienības var izveidot darbības fondu. Šo fondu finansē ar:
 - (a) finansiālām iemaksām, ko veikuši:
 - i) ražotāju organizācijas biedri un/vai pati ražotāju organizācija vai
 - ii) ražotāju organizāciju apvienības ar minēto apvienību dalībniekorganizāciju starpniecību;
 - (b) Savienības finansiālo palīdzību, ko var piešķirt ražotāju organizācijām vai to apvienībām, ja šīs apvienības iesniedz darbības programmu.
2. Darbības fondus izmanto vienīgi tādu darbības programmu finansēšanai, kuras ir saņēmušas dalībvalstu apstiprinājumu.

46. pants Savienības finansiālā palīdzība augļu un dārzeņu nozarei

1. Savienības finansiālās palīdzības apjoms ir tikpat liels kā 45. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētās finansiālās iemaksas, kuras ir faktiski izdarītas, un nepārsniedz 50 % no faktiskajiem izdevumiem.
2. Savienības finansiālā palīdzība nepārsniedz:
 - (a) 4,1 % no katras ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtības;
 - (b) 4,5 % no katras ražotāju organizāciju apvienības tirgū laistās produkcijas vērtības;
 - (c) 5 % no katras transnacionālas ražotāju organizācijas vai transnacionālas ražotāju organizāciju apvienības tirgū laistās produkcijas vērtības.

Atkāpjoties no pirmās daļas, Savienības finansiālo palīdzību var palielināt šādi:

- (a) ražotāju organizācijas gadījumā minēto procentuālo daļu var palielināt līdz 4,6 % no tirgū laistās produkcijas vērtības ar nosacījumu, ka summu, kas pārsniedz 4,1 % no tirgū laistās produkcijas vērtības, izmanto vienīgi ar 42. panta c), d), e), g), h) un i) punktā nospraustajiem mērķiem saistītām intervencēm;
- (b) ražotāju organizāciju apvienības gadījumā minēto procentuālo daļu var palielināt līdz 5 % no tirgū laistās produkcijas vērtības ar nosacījumu, ka summu, kas pārsniedz 4,5 % no tirgū laistās produkcijas vērtības, izmanto vienīgi ar 42. panta c), d), e), g), h) un i) punktā nospraustajiem mērķiem

saistītām intervencēm, kuras ražotāju organizāciju apvienība īsteno savu biedru vārdā;

- (c) transnacionālas ražotāju organizācijas vai transnacionālas ražotāju organizāciju apvienības gadījumā minēto procentuālo daļu var palielināt līdz 5,5 % no tirgū laistās produkcijas vērtības ar nosacījumu, ka summu, kas pārsniedz 5 % no tirgū laistās produkcijas vērtības, izmanto vienīgi ar 42. panta c), d), e), g), h) un i) punktā nospraustajiem mērķiem saistītām intervencēm, kuras transnacionāla ražotāju organizācija vai transnacionāla ražotāju organizāciju apvienība īsteno savu biedru vārdā.
3. Pēc ražotāju organizācijas lūguma 1. punktā noteikto 50 % atbalsta ierobežojumu darbības programmai vai darbības programmas daļai palielina līdz 60 %, ja minētā programma vai tās daļa atbilst vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:
- (a) dažādās dalībvalstīs darbojošās ražotāju organizācijas transnacionāli īsteno intervences, kuras ir saistītas ar 42. panta b) un e) punktā nospraustajiem mērķiem;
 - (b) ražotāju organizācija vai organizācijas ir iesaistītas starpnozarisiskās intervencēs;
 - (c) darbības programma ir vienīgi par īpašu atbalstu tādu bioloģisko produktu ražošanai, uz kuriem attiecas Padomes Regula (EK) Nr. 834/2007³⁵;
 - (d) saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013 atzīta ražotāju organizāciju apvienība pirmo reizi īsteno darbības programmu;
 - (e) ražotāju organizācija nodrošina mazāk nekā 20 % no dalībvalsts augļu un dārzeņu produkcijas;
 - (f) ražotāju organizācija darbojas kādā no LESD 349. pantā minētajiem tālākajiem reģioniem;
 - (g) darbības programma ir par intervencēm, kuras ir saistītas ar 42. panta c), d), e), h) un i) punktā nospraustajiem mērķiem.
4. Šā panta 1. punktā noteikto 50 % ierobežojumu palielina līdz 100 % šādos gadījumos:
- (a) kad no tirgus tiek izņemti augļi un dārzeņi, kuru daudzums nepārsniedz 5 % katras ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas apjoma un kuras realizē:
 - i) bez maksas izplatot labdarības organizācijām un fondiem, ko dalībvalstis apstiprinājušas palīdzības sniegšanai personām, kuru tiesības uz valsts palīdzību ir noteiktas attiecīgās valsts tiesību aktos galvenokārt tāpēc, ka tām trūkst vajadzīgo iztikas līdzekļu;
 - ii) bez maksas izplatot brīvības atņemšanas iestādēm, skolām un valsts izglītības iestādēm, Regulas (ES) Nr. 1308/2013 22. pantā minētajām iestādēm un bērnu atpūtas nometnēm, kā arī slimnīcām un veco ļaužu pansionātiem, ko izraudzījušās dalībvalstis un kas veic visus vajadzīgos

³⁵ Padomes 2007. gada 28. jūnija Regula (EK) Nr. 834/2007 par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un par Regulas (EEK) Nr. 2092/91 atcelšanu (OV L 189, 20.7.2007., 1. lpp.).

pasākumus, lai nodrošinātu, ka šādi izplatītie produktu daudzumi papildina daudzumus, kurus parasti iepērk šīs iestādes;

- (b) kad notiek padomdošana citām saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013 atzītām ražotāju organizācijām, ja tās ir no šīs regulas 47. panta 2. punktā minētajiem dalībvalstu reģioniem, vai padomdošana individuāliem ražotājiem.

47. pants

Valsts finansiālā palīdzība

1. Dalībvalstu reģionos, kur augļu un dārzeņu audzētāju pašorganizācijas pakāpe ir ievērojami zemāka par Savienības vidējo rādītāju, dalībvalstis ražotāju organizācijām, kas ir atzītas saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013, var piešķirt valsts finansiālo palīdzību, kuras apjoms nepārsniedz 80 % no 45. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajām finansiālajām iemaksām un 10 % no jebkuras šādas ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtības. Valsts finansiālā palīdzība papildina, nevis aizstāj darbības fondu.
2. Uzskata, ka ražotāju pašorganizācijas pakāpe kādā dalībvalsts reģionā par Savienības vidējo rādītāju ievērojami zemāka ir tad, ja vidējā pašorganizācijas pakāpe trijos secīgos gados pirms darbības programmas īstenošanas ir bijusi zemāka par 20 %. Pašorganizācijas pakāpi aprēķina, tās augļu un dārzeņu produkcijas vērtību, kuru attiecīgajā reģionā ieguvušas un tirgū laidušas saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013 atzītas ražotāju organizācijas un ražotāju organizāciju apvienības, dalot ar minētajā reģionā iegūtās augļu un dārzeņu produkcijas kopējo vērtību.

Dalībvalstis, kas saskaņā ar šā panta 1. punktu piešķir valsts finansiālo palīdzību, informē Komisiju par reģioniem, kuri atbilst šā panta 2. punkta kritērijiem, un par valsts finansiālo palīdzību, kas piešķirta ražotāju organizācijām minētajos reģionos.

3. IEDAĻA

BIŠKOPĪBAS PRODUKTI

48. pants

Biškopības produktu nozares mērķi

Biškopības produktu nozarē dalībvalstis cenšas īstenot vismaz vienu no 6. panta 1. punktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem.

49. pants

Biškopības produktu nozariskās intervences veidi un Savienības finansiālā palīdzība

1. Attiecībā uz katru 6. panta 1. punktā nosaukto konkrēto mērķi dalībvalstis savā KLP stratēģiskajā plānā izvēlas vienu vai vairākus no šādiem biškopības produktu nozariskās intervences veidiem:
 - (a) tehniskais atbalsts biškopjiem un biškopju organizācijām;
 - (b) bišu parazitus un slimības, jo īpaši varrozi apkarojoša rīcība;
 - (c) rīcība, kas racionalizē veidu, kādā notiek bišu saimju vešana ganībās;
 - (d) biškopības produktus analizējošo laboratoriju atbalstoša rīcība;
 - (e) bišu skaita atjaunināšana stropos Savienībā;

- (f) sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētnieciskās programmas biškopības un biškopības produktu jomā;
 - (g) tirgu uzraugoša rīcība;
 - (h) produkta kvalitāti uzlabojoša rīcība.
2. Dalībvalstis savos KLP stratēģiskajos plānos pamato, kāpēc tās izvēlējušās konkrētus mērķus un intervences veidus. Katram izvēlētajam intervences veidam dalībvalstis nosaka atbilstošās intervences.
 3. Dalībvalstis savā KLP stratēģiskajā plānā norāda, kādu finansējumu tās piešķir par minētajā plānā ietvertajiem intervences veidiem.
 4. Savienības finansiālā palīdzība par 2. punktā minētajām intervencēm nepārsniedz 50 % no attiecīgajiem izdevumiem. Atlikušo izdevumu daļu sedz dalībvalstis.
 5. Kad dalībvalstis gatavo savu KLP stratēģisko plānu, tās konsultējas ar biškopības organizāciju pārstāvjiem.
 6. Dalībvalstis katru gadu paziņo Komisijai, kāds ir bišu saimju skaits to teritorijā.

50. pants
Deleģētās pilnvaras

Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt šo regulu papildinošus deleģētos aktus, ar kuriem attiecībā uz šo iedaļu nosaka papildu prasības:

- (a) par 49. panta 6. punktā noteikto pienākumu dalībvalstīm katru gadu paziņot Komisijai, kāds ir bišu saimju skaits to teritorijā;
- (b) par to, kāda ir bišu saimes definīcija un kā aprēķināms bišu saimju skaits;
- (c) par minimālo Savienības iemaksu, kas piešķirama, lai segtu 49. pantā minēto veidu intervenču īstenošanas izdevumus.

4. IEDAĻA
VĪNS

51. pants
Vīna nozares mērķi

Vīna nozarē dalībvalstis cenšas īstenot vienu vai vairākus no šādiem mērķiem:

- (a) saskaņā ar 6. panta 1. punkta b)–f) un h) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem uzlabot Savienības vīna ražotāju konkurētspēju, tostarp palīdzēt uzlabot ražošanas sistēmu ilgtspēju un samazināt Savienības vīna nozares ietekmi uz vidi;
- (b) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a)–e), g) un h) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem uzlabot Savienības vīna uzņēmumu veikspēju un spēju pielāgoties tirgus prasībām, kā arī palielināt to konkurētspēju vīnkopības produktu ražošanas un tirdzniecības jomā, tostarp attiecībā uz energotaupību, vispārējo energoefektivitāti un procesu ilgtspējīgumu;
- (c) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā nosaukto konkrēto mērķi palīdzēt atjaunot piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvaru Savienības vīna tirgū, lai šādi novērstu tirgus krīzes;

- (d) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā nosaukto konkrēto mērķi palīdzēt saglabāt Savienības vīna ražotāju ienākumus, kuru zaudēšanu izraisa dabas katastrofas, nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieki, slimības vai kaitēkļu invāzija;
- (e) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a), b), c), e) un i) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem palielināt Savienības vīnkopības produktu tirgspēju un konkurētspēju, jo īpaši izstrādājot inovatīvus produktus, procesus un tehnoloģijas un palielinot pievienoto vērtību piegādes ķēdes posmos, tostarp zināšanu pārneses ceļā;
- (f) saskaņā ar 6. panta 1. punkta d) un e) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem vīndarīšanas blakusproduktus izmantot rūpnieciskām un enerģētiskām vajadzībām, tādējādi nodrošinot Savienības vīna kvalitāti un vienlaikus aizsargājot vidi;
- (g) saskaņā ar 6. panta 1. punkta b) un i) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem veicināt patērētāju informētību par to, cik svarīgi ir vīnu lietot atbildīgi, un par Savienības kvalitātes shēmām attiecībā uz vīnu;
- (h) saskaņā ar 6. panta 1. punkta b) un h) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem uzlabot Savienības vīnkopības produktu konkurētspēju trešās valstīs;
- (i) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā nosaukto konkrēto mērķi palīdzēt palielināt ražotāju izturētspēju pret tirgus svārstībām.

52. pants

Vīna nozariskās intervences veidi

1. Attiecībā uz katru no 51. panta piedāvājuma izraudzīto mērķi dalībvalstis saviem KLP stratēģiskajiem plāniem atlasa vienu vai vairākus no šādiem intervences veidiem:
 - (a) vīnadārzu pārstrukturēšana un pārveidošana, arī vīnadārzu vēlreizēja apstādīšana vajadzības gadījumā, kad tie pēc dalībvalsts kompetentās iestādes rīkojuma obligātā kārtā tikuši izarti veselības vai fitosanitāru apsvērumu dēļ, bet ne parastā vīnadārzu atjaunošana, kad, beidzoties vīnogulāju dabīgajam dzīves ciklam, to pašu zemesgabalu no jauna apstāda ar tās pašas vīna vīnogu šķirnes vīnogulājiem saskaņā ar to pašu audzēšanas sistēmu;
 - (b) materiālas un nemateriālas investīcijas pārstrādes iekārtās un vīndarītavas infrastruktūrā, kā arī tirgvedības struktūrās un rīkos;
 - (c) priekšlaicīga ražas novākšana, ar to saprotot nenogatavojušos vīnogu ķekaru pilnīgu iznīcināšanu vai nolasīšanu, tādējādi attiecīgās platības ražu samazinot līdz nullei, bet ne ražas nenovākšanu, kas izpaužas kā tirgojamu vīnogu nenolasīšana parastā audzēšanas cikla beigās;
 - (d) ražas apdrošināšana pret ienākumu zaudēšanu sakarā ar nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem, ko var pielīdzināt dabas katastrofai, ar [citiem] nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem vai ar dzīvnieku, augu slimību vai kaitēkļu invāzijas nodarītiem postījumiem;
 - (e) materiālas un nemateriālas investīcijas inovācijā, proti, inovatīvu vīndarības produktu un blakusproduktu, procesu un tehnoloģiju izstrāde, un citas investīcijas, kas palielina pievienoto vērtību kādā no piegādes ķēdes posmiem, tostarp zināšanu apmaiņas ceļā;

- (f) vīndarības blakusproduktu destilēšana, ko veic, ievērojot Regulas (ES) Nr. 1308/2013 VIII pielikuma II daļas D iedaļā noteiktos ierobežojumus;
 - (g) dalībvalstīs veikta, par Savienības vīniem informējoša rīcība, ar kuru aicina vīnu lietot atbildīgi vai popularizē Savienības kvalitātes shēmas, kas attiecas uz cilmes vietas nosaukumiem un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm;
 - (h) noieta veicināšana trešās valstīs, ietverot vienu vai vairākus no šādiem elementiem:
 - i) sabiedrisko attiecību, noieta veicināšanas vai reklāmas pasākumi, kas izceļ Savienības produktu augstos standartus, īpaši kvalitātes, pārtikas nekaitīguma vai vides ziņā;
 - ii) dalība starptautiski nozīmīgos pasākumos, gadatirgos vai izstādēs;
 - iii) informatīvi pasākumi, īpaši par Savienības kvalitātes shēmām attiecībā uz cilmes vietas nosaukumiem, ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm un bioloģisko ražošanu;
 - iv) jaunu tirgu izpēti, kas vajadzīga jaunu noieta tirgu apgūšanai;
 - v) pētījumi, kurus veic, lai izvērtētu informācijas un noieta veicināšanas pasākumu rezultātus;
 - vi) tehniskās dokumentācijas, tostarp laboratorisko analīžu un novērtējumu sagatavošana par vīndarības metodēm, fitosanitārajiem un higiēnas noteikumiem, kā arī citām trešo valstu prasībām attiecībā uz vīna nozares produktu importēšanu; dokumentācijas gatavošanas nolūks ir atvieglot piekļuvi trešo valstu tirgiem;
 - (i) ar kopfondu izveidi saistītās administratīvās izmaksas sedzoša pagaidu palīdzība, kuras apmērs ar laiku samazinās.
2. Dalībvalstis savā KLP stratēģiskajā plānā pamato, kāpēc tās izvēlējušās konkrētos mērķus un intervences veidus. Katram izvēlētajam intervences veidam dalībvalstis nosaka atbilstošās intervences.
 3. Papildus V sadaļas prasībām dalībvalstis savā KLP stratēģiskajā plānā iekļauj arī izvēlēto intervences veidu īstenošanas grafiku, norāda konkrētās intervences un iekļauj vispārēju finansiālu tabulu, kurā uzrāda izmantojamos resursus un to, kāds saskaņā ar V pielikumā noteiktajiem finanšu piešķirumiem ir paredzētais resursu iedalījums pa minētajiem intervences veidiem un konkrētajām intervencēm.

53. pants

Savienības finansiālā palīdzība vīna nozarei

1. Savienības finansiālā palīdzība par 52. panta 1. punkta a) apakšpunktā minēto vīnadārzu pārstrukturēšanu un pārveidošanu nepārsniedz 50 % no vīnadārzu pārstrukturēšanas un pārveidošanas faktiskajām izmaksām vai 75 % no vīnadārzu pārstrukturēšanas un pārveidošanas faktiskajām izmaksām mazāk attīstītajos reģionos.
 Šo palīdzību drīkst piešķirt tikai kā kompensāciju ražotājiem par ienākumu zaudējumu, kas radies sakarā ar konkrētās intervences īstenošanu, un kā ieguldījumu pārstrukturēšanas un pārveidošanas izmaksās. Kompensācija, ko ražotājiem piešķir par ienākumu zaudējumu, kas radies sakarā ar konkrētās intervences īstenošanu, var segt līdz 100 % no attiecīgā zaudējuma.

2. Savienības finansiālā palīdzība par 52. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētajām investīcijām nepārsniedz:
- (a) 50 % no attiecināmajām investīciju izmaksām mazāk attīstītajos reģionos;
 - (b) 40 % no attiecināmajām investīciju izmaksām visos reģionos, izņemot mazāk attīstītos reģionus;
 - (c) 75 % no attiecināmajām investīciju izmaksām LESD 349. pantā minētajos tālākajos reģionos;
 - (d) 65 % no attiecināmajām investīciju izmaksām Regulas (ES) Nr. 229/2013 1. panta 2. punktā definētajās nelielajās Egejas jūras salās.

Savienības finansiālo palīdzību tās maksimālajā apmērā, kas minēts pirmajā daļā, piešķir tikai mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem tādā nozīmē, kādā tie definēti Komisijas Ieteikumā 2003/361/EK³⁶; tomēr to var piešķirt jebkuram uzņēmumam LESD 349. pantā minētajos tālākajos reģionos un Regulas (ES) Nr. 229/2013 1. panta 2. punktā definētajās nelielajās Egejas jūras salās.

Attiecībā uz uzņēmumiem, uz kuriem neattiecas Ieteikuma 2003/361/EK pielikuma I sadaļas 2. panta 1. punkts un kuros ir mazāk nekā 750 darbinieku vai kuru apgrozījums ir mazāks par 200 miljoniem EUR, šā panta pirmajā daļā noteikto maksimālo apmēru samazina uz pusi.

Savienības finansiālo palīdzību nepiešķir grūtībās nonākušiem uzņēmumiem tādā nozīmē, kādā tie definēti Savienības pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai³⁷.

3. Savienības finansiālā palīdzība par 52. panta 1. punkta c) apakšpunktā minēto priekšlaicīgo ražas novākšanu nepārsniedz 50 % no kopsummas, kuru veido vīnogu ķekaru iznīcināšanas vai nolasīšanas tiešās izmaksas un ar šādu iznīcināšanu vai nolasīšanu saistītais ienākumu zaudējums.
4. Savienības finansiālā palīdzība par 52. panta 1. punkta d) apakšpunktā minēto ražas apdrošināšanu nepārsniedz:
- (a) 80 % no apdrošināšanas prēmiju izmaksām, ko ražotāji maksājuši par apdrošināšanu pret zaudējumiem, kurus radījuši nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, ko var pielīdzināt dabas katastrofai;
 - (b) 50 % no apdrošināšanas prēmiju izmaksām, ko ražotāji maksājuši par apdrošināšanu pret:
 - i) a) apakšpunktā minētajiem zaudējumiem un zaudējumiem, ko radījuši nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi,
 - ii) zaudējumiem, ko izraisījuši dzīvnieki, augu slimības vai kaitēkļu invāzija.

³⁶ Komisijas 2003. gada 6. maija Ieteikums par mikrouzņēmumu, mazo uzņēmumu un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

³⁷ Komisijas paziņojums "Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai", 21.7.2014. (2014/C 249/01).

Savienības finansiālo palīdzību par ražas apdrošināšanu var piešķirt tad, ja – ņemot vērā jebkuru kompensāciju, ko ražotāji varētu būt saņēmuši no citām atbalsta shēmām, kas saistītas ar apdrošināto risku, – attiecīgie apdrošinātāju maksājumi ražotājiem nekompensē vairāk par 100 % no ienākumu zaudējuma. Apdrošināšanas līgumos tiek prasīts, lai saņēmēji veiktu vajadzīgos riska novēršanas pasākumus.

5. Savienības finansiālā palīdzība par 52. panta 1. punkta e) apakšpunktā minētajām inovācijām nepārsniedz:

- (a) 50 % no attiecināmajām investīciju izmaksām mazāk attīstītajos reģionos;
- (b) 40 % no attiecināmajām investīciju izmaksām visos reģionos, izņemot mazāk attīstītos reģionus;
- (c) 75 % no attiecināmajām investīciju izmaksām LESD 349. pantā minētajos tālākajos reģionos;
- (d) 65 % no attiecināmajām investīciju izmaksām Regulas (ES) Nr. 229/2013 1. panta 2. punktā definētajās nelielajās Egejas jūras salās.

Savienības finansiālo palīdzību tās maksimālajā apmērā, kas minēts pirmajā daļā, piemēro tikai mikrouzņēmumiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem tādā nozīmē, kādā tie definēti Ieteikumā 2003/361/EK; tomēr to var piemērot jebkuram uzņēmumam LESD 349. pantā minētajos tālākajos reģionos un Regulas (ES) Nr. 229/2013 1. panta 2. punktā definētajās nelielajās Egejas jūras salās.

Attiecībā uz uzņēmumiem, uz kuriem neattiecas Ieteikuma 2003/361/EK pielikuma I sadaļas 2. panta 1. punkts un kuros ir mazāk nekā 750 darbinieku vai kuru apgrozījums ir mazāks par 200 miljoniem EUR, šā panta pirmajā daļā noteikto maksimālo apmēru samazina uz pusi.

6. Savienības finansiālā palīdzība par 52. panta 1. punkta g) un h) apakšpunktā minēto informējošo rīcību un noieta veicināšanu nepārsniedz 50 % no attiecināmajiem izdevumiem.
7. To, cik liela ir Savienības finansiālā palīdzība par 52. panta 1. punkta f) apakšpunktā minēto vīndarības blakusproduktu destilēšanu, nosaka Komisija, kura to dara saskaņā ar 54. panta 3. punkta īpašajiem noteikumiem un tālab izmanto īstenošanas aktus, kas pieņemti saskaņā ar 139. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

54. pants

Īpaši noteikumi par Savienības finansiālo palīdzību vīna nozarei

- 1. Attiecīgās dalībvalstis nodrošina, lai Savienības finansiālā palīdzība par ražas apdrošināšanu neizkropļotu konkurenci apdrošināšanas tirgū.
- 2. Attiecīgās dalībvalstis nosaka sistēmu, kuras pamatā ir objektīvi kritēriji, kuru mērķis ir nodrošināt, lai individuāliem vīna ražotājiem izmaksātā kompensācija par priekšlaicīgu ražas novākšanu nepārsniegtu 53. panta 3. punktā noteikto ierobežojumu.
- 3. Savienības palīdzības apjomu vīndarības blakusproduktu destilācijas gadījumā nosaka par tilpumkoncentrācijas procentu un par hektolitru saražotā spirta. Savienības finansiālā palīdzība nepienākas par tādu spirta tilpumkoncentrāciju destilējamās blakusproduktos, kas pārsniedz 10 % no spirta tilpumkoncentrācijas saražotajā vīnā.

Attiecīgās dalībvalstis nodrošina, lai Savienības finansiālo palīdzību par vīndarības blakusproduktu destilāciju saņemtu destilētāji, kuri pārstrādā destilācijai jēlspirtā piegādātus vīndarības blakusproduktus ar spirta tilpumkoncentrāciju vismaz 92 %.

Savienības finansiālā palīdzība ietver fiksētu summu, ar kuru kompensē vīndarības blakusproduktu savākšanas izmaksas. Minēto summu destilētājs pārskaita ražotājam; pārskaitīšanas izmaksas sedz ražotājs.

Attiecīgās dalībvalstis nodrošina, lai 52. panta 1. punkta f) apakšpunktā minētajā vīndarības blakusproduktu destilēšanā iegūtais spirts, par kuru ir piešķirta Savienības finansiālā palīdzība, tiktu izmantots vienīgi rūpnieciskām vai enerģētiskām vajadzībām, kuras nekropļo konkurenci.

4. Attiecīgās dalībvalstis savā KLP stratēģiskajā plānā nosaka, kādu procentuālo minimumu tās sedz no izdevumiem par rīcību, kuras mērķis ir vides aizsardzība, pielāgošanās klimata pārmaiņām, ražošanas sistēmu un procesu ilgtspējas uzlabošana, Savienības vīna nozares vidiskās ietekmes samazināšana, enerģijas ietaupīšana un vispārējās energoefektivitātes uzlabošana vīna nozarē.

5. IEDAĻA

APIŅI

55. pants

Apiņu nozares mērķi un nozariskās intervences veidi

1. Šīs regulas 82. panta 3. punktā minētā dalībvalsts apiņu nozarē cenšas īstenot vienu vai vairākus no šādiem mērķiem:
 - (a) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem plānot ražošanu un salāgot to ar pieprasījumu, jo īpaši kvalitātes un daudzumu ziņā;
 - (b) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem koncentrēt apiņu nozares produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tostarp izmantojot tiešo pārdošanu;
 - (c) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem optimizēt ar vidisko standartu izpildi saistītās ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla un stabilizēt ražotāju noteiktās cenas;
 - (d) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a), c) un i) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem veikt pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā, tostarp par kultūru noturību pret kaitēkļiem un inovatīvu praksi, kas palielina ekonomisko konkurētspēju un veicina tirgus attīstību;
 - (e) saskaņā ar 6. panta 1. punkta e) un f) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem veicināt, izstrādāt vai ieviest vidi saudzējošas ražošanas metodes, videi nekaitīgus audzēšanas un ražošanas paņēmienus, dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un jo īpaši ūdens, augsnes un citu dabas resursu aizsardzību;
 - (f) saskaņā ar 6. panta 1. punkta d) apakšpunktā nosaukto konkrēto mērķi dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un pielāgoties tām.
2. Šīs regulas 82. panta 3. punktā minētā dalībvalsts savā KLP stratēģiskajā plānā nosaka, kuru vai kurus no 60. pantā nosauktajiem intervences veidiem tā izmantos,

lai sasniegtu mērķus, kurus tā izraudzījusies no 1. punkta piedāvājuma. Katram izvēlētajam intervences veidam dalībvalsts nosaka atbilstošās intervences. Šīs regulas 82. panta 3. punktā minētā dalībvalsts savā KLP stratēģiskajā plānā pamato, kāpēc tā izvēlējusies konkrētos mērķus, intervences veidus un minēto mērķu sasniegšanai vajadzīgās intervences.

6. IEDAĻA

OLĪVEĻĻA UN GALDA OLĪVAS

56. pants

Olīveļļas un galda olīvu nozares mērķi

Šīs regulas 82. panta 4. punktā minētās dalībvalstis olīveļļas un galda olīvu nozarē cenšas īstenot vienu vai vairākus no šādiem mērķiem:

- (a) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem nostiprināt olīveļļas un galda olīvu ražošanas organizāciju un pārvaldību;
- (b) saskaņā ar 6. panta 1. punkta c) apakšpunktā nosaukto konkrēto mērķi modernizācijas ceļā uzlabot olīveļļas un galda olīvu nozares vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju;
- (c) saskaņā ar 6. panta 1. punkta d) un e) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem samazināt olīvu audzēšanas ietekmi uz vidi un ar olīvu audzēšanas palīdzību strādāt klimata darbus;
- (d) saskaņā ar 6. panta 1. punkta f) apakšpunktā nosaukto konkrēto mērķi uzlabot olīveļļas un galda olīvu kvalitāti;
- (e) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a), c) un i) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem veikt pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā, tostarp par kultūru noturību pret kaitēkļiem un inovatīvu praksi, kas palielina ekonomisko konkurētspēju un veicina tirgus attīstību;
- (f) saskaņā ar 6. panta 1. punkta h) apakšpunktā nosaukto konkrēto mērķi likt lietā krīžu novēršanas un pārvaldības instrumentus, lai uzlabotu pretkaitēkļu noturību un novērstu un risinātu olīveļļas un galda olīvu tirgu krīzes.

57. pants

Olīveļļas un galda olīvu nozariskās intervences veidi un īstenošana

- 1. Šīs regulas 82. panta 4. punktā minētās dalībvalstis savos KLP stratēģiskajos plānos nosaka, kuru vai kurus no 60. pantā nosauktajiem intervences veidiem tās izmantos, lai lūkotu sasniegt 56. panta mērķus. Katram izvēlētajam intervences veidam dalībvalstis nosaka atbilstošās intervences.
- 2. Intervences, ko noteikušas 82. panta 4. punktā minētās dalībvalstis, īsteno ar tādu apstiprinātu darbības programmu palīdzību, kuras izstrādājušas saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013 atzītas ražotāju organizācijas un/vai ražotāju organizāciju apvienības. Tālāb piemēro šīs regulas 61. un 62. pantu.

58. pants

Savienības finansiālā palīdzība

- 1. Savienības finansiālā palīdzība saistībā ar attiecināmajām izmaksām nepārsniedz:

- (a) 75 % no faktiskajiem izdevumiem par intervencēm, kas saistītas ar 56. panta a), b), c) un e) punkta mērķiem;
 - (b) 75 % no faktiskajām izmaksām par investīcijām pamatlīdzekļos un 50 % par citām intervencēm, kas saistītas ar 56. panta d) punkta mērķi;
 - (c) 50 % no faktiskajiem izdevumiem par intervencēm, kas saistītas ar 56. panta f) punkta mērķi;
 - (d) 75 % no faktiskajām izmaksām par 60. panta 1. punkta f) un h) apakšpunktā minētā veida intervenci, ja darbības programmu īsteno vismaz trijās trešās valstīs vai neražotājdalībvalstīs un ja to dara ražotāju organizācijas no vismaz divām ražotājdalībvalstīm; 50 % no faktiskajām izmaksām, ja šis nosacījums minētā veida intervencē nav izpildīts.
2. Savienības finansiālā palīdzība nepārsniedz 5 % no katras ražotāju organizācijas vai ražotāju organizāciju apvienības tirgū laistās produkcijas vērtības.
3. Dalībvalstis nodrošina papildu finansējumu, kura apjoms ir līdz 50 % no izmaksām, kuras netiek segtas ar Savienības finansiālo palīdzību.

7. IEDAĻA

CITI PRODUKTI

59. pants

Citu produktu nozaru mērķi

Šīs regulas 39. panta f) punktā minēto citu produktu nozarēs dalībvalstis cenšas īstenot vienu vai vairākus no šādiem mērķiem:

- (a) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a), b), c) un i) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem plānot ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši kvalitātes un daudzumu ziņā, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla un stabilizēt ražotāju noteiktās cenas;
- (b) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem koncentrēt attiecīgās produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū;
- (c) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a), c) un i) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem veikt pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā, tostarp par kultūru noturību pret kaitēkļiem, inovatīvu praksi un ražošanas paņēmieniem, kas palielina ekonomisko konkurētspēju un veicina tirgus attīstību;
- (d) saskaņā ar 6. panta 1. punkta e) un f) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem veicināt, izstrādāt vai ieviest vidi saudzējošas un dzīvnieku labturības standartiem atbilstošas ražošanas metodes, noturību pret kaitēkļiem nodrošinot un videi nekaitīgus audzēšanas un ražošanas paņēmienus un metodes, blakusproduktu un atkritumu izmantošanu un pārvaldīšanu videi nekaitīgā veidā, dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un jo īpaši ūdens, augsnes un citu dabas resursu aizsardzību;
- (e) saskaņā ar 6. panta 1. punkta d) apakšpunktā nosaukto konkrēto mērķi dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un pielāgoties tām;
- (f) saskaņā ar 6. panta 1. punkta b) apakšpunktā nosaukto konkrēto mērķi paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas

nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar valstiskām kvalitātes shēmām;

- (g) saskaņā ar 6. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem veicināt 40. panta f) punktā minēto citu produktu nozares vai nozaru produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību;
- (h) saskaņā ar 6. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem likt lietā krīžu novēršanas un riska pārvaldības instrumentus, lai novērstu un risinātu 39. panta f) punktā minēto citu produktu nozares vai nozaru tirgus krīzes.

60. pants
Intervences veidi

1. Attiecībā uz 59. panta a)–g) punktā nospraustajiem mērķiem dalībvalstis savā KLP stratēģiskajā plānā izvēlas vienu vai vairākus no šādiem intervences veidiem:
 - (a) investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos; pētniecība un eksperimentālā ražošana un cita veida rīcība, tostarp šādās jomās:
 - i) augsnes saglabāšana, tostarp augsnes oglekļa krājumu vairošana,
 - ii) ūdens resursu izmantošanas un apsaimniekošanas, tostarp ūdens ekonomijas un nosusināšanas uzlabošana,
 - iii) nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršana un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu šķirņu un apsaimniekošanas praksi izmantošanas veicināšana,
 - iv) energotaupības un energoefektivitātes palielināšana,
 - v) ekoiepakojums,
 - vi) dzīvnieku veselība un labturība,
 - vii) atkritumu daudzuma samazināšana un labāka blakusproduktu un atkritumu izmantošana un pārvaldīšana,
 - viii) kultūru pretkaitēkļu noturības uzlabošana,
 - ix) pesticīdu lietošanas radīto risku un ietekmējuma samazināšana,
 - xi) bioloģiskajai daudzveidībai labvēlīgu dzīvotņu veidošana un uzturēšana;
 - (b) konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām un to seku mazināšanu;
 - (c) apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa;
 - (d) bioloģiskā ražošana;
 - (e) šīs regulas 40. panta f) punktā minēto citu produktu nozares vai nozaru produkcijas transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība;
 - (f) noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot tirgus;
 - (g) Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana;

- (h) izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību.
2. Attiecībā uz 59. panta h) punkta mērķi dalībvalstis savā KLP stratēģiskajā plānā izvēlas vienu vai vairākus no šādiem intervences veidiem:
- (a) kopfondu izveide un/vai papildināšana, ko veic saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013 atzītas ražotāju organizācijas;
 - (b) tirgū laisto apjomu pārvaldības efektivitāti uzlabojošas investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos;
 - (c) ražotāju organizācijas vai tās biedru saražotās produkcijas kopīga uzglabāšana;
 - (d) vajadzības gadījumā augļu dārzu vēltreizēja apstādīšana pēc tam, kad tie pēc dalībvalsts kompetentās iestādes rīkojuma obligātā kārtā tikuši izarti veselības vai fitosanitāru apsvērumu dēļ, vai tālab, lai pielāgotos klimata pārmaiņām;
 - (e) produktu izņemšana no tirgus, lai tos izplatītu bez maksas vai citiem mērķiem;
 - (f) priekšlaicīga ražas novākšana, proti, tādu negatavu, netirgojamu produktu ražas pilnīga novākšana noteiktā zonā, kuri pirms priekšlaicīgās novākšanas nav bijuši bojāti ne klimatisku apstākļu dēļ, ne slimības dēļ, ne kaut kā citādi;
 - (g) ražas nenovākšana, proti, kārtējā ražošanas cikla izbeigšana attiecīgajā zonā, kad produkts ir labi attīstījies un ir labā, tirdzniecībai atbilstīgā kvalitātē, izņemot tad, ja produkciju iznīcina klimatiskie apstākļi vai slimība;
 - (h) ražas un ražošanas apdrošināšana, kas palīdz aizsargāt ražotāju ienākumus gadījumos, kad tie cieš zaudējumus sakarā ar dabas katastrofām, nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem, slimībām vai kaitēkļu invāziju, un vienlaikus gādāšana par to, lai saņēmēji veiktu vajadzīgos riska novēršanas pasākumus.
3. Dalībvalstis savos KLP stratēģiskajos plānos izvēlas, kurās nozarēs īstenot šajā pantā noteikto veidu intervenci. Attiecībā uz katru nozari tās izraugās vienu vai vairākus no 59. pantā nospraustajiem mērķiem un no šā panta 1. un 2. punkta piedāvājuma izvēlas vienu vai vairākus intervences veidus. Katram intervences veidam dalībvalstis nosaka atbilstošas intervences. Dalībvalstis pamato, kāpēc tās izvēlējušās konkrētas nozares, mērķus, intervences veidus un intervences.

61. pants *Darbības programmas*

1. Mērķus un intervences, ko dalībvalstis noteikušas savos KLP stratēģiskajos plānos, katrā attiecīgajā nozarē īsteno ar apstiprinātu darbības programmu palīdzību un saskaņā ar šā panta nosacījumiem; minēto programmu izstrādātājas ir saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013 atzītas ražotāju organizācijas un/vai ražotāju organizāciju apvienības.
2. Šīs regulas 39. panta f) punktā minēto citu produktu nozaru darbības programmas aptver vismaz trīs, bet ne vairāk kā septiņus gadus ilgu laikposmu.
3. Darbības programmās iekļauj intervences, kas atlasītas no dalībvalstu KLP stratēģiskajos plānos paredzētajām intervencēm.
4. Darbības programmas tiek iesniegtas dalībvalstīm apstiprināšanai, un iesniedzējas ir saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013 atzītas ražotāju organizācijas un/vai ražotāju organizāciju apvienības.

5. Darbības programmas īstenot drīkst tikai tādas ražotāju organizācijas vai ražotāju organizāciju apvienības, kuras ir atzītas saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013.
6. Ražotāju organizāciju apvienības darbības programmā iekļauj tādas intervences, kuras nav paredzētas dalībniekorganizāciju darbības programmās. Ražotāju organizāciju apvienības darbības programmu dalībvalstis izskata kopā ar dalībniekorganizāciju darbības programmām.

Tāpēc dalībvalstis nodrošina, lai:

 - (a) ražotāju organizāciju apvienības darbības programmas intervences tiktu pilnībā finansētas no dalībniekorganizāciju iemaksām un šādu finansējumu iegūtu no minēto dalībniekorganizāciju darbības fondiem;
 - (b) intervences un tām atbilstošā finansējuma daļa tiktu norādītas katras dalībniekorganizācijas darbības programmā, un
 - (c) nebūtu finansējuma dublēšanās.
7. Dalībvalstis nodrošina, lai ar 59. panta h) punktā minēto mērķi saistīto intervenču izmaksas nepārsniegtu vienu trešdaļu no ražotāju organizāciju vai ražotāju organizāciju apvienību darbības programmu kopējiem izdevumiem.

*62. pants
Darbības fondi*

1. Šīs regulas 39. panta f) punktā minēto citu produktu ražotāju organizācijas un/vai šo organizāciju apvienības var izveidot darbības fondu. Šo fondu finansē ar:
 - (a) finansiālām iemaksām, ko veikuši:
 - i) ražotāju organizācijas biedri un/vai pati ražotāju organizācija vai
 - ii) ražotāju organizāciju apvienības ar minēto apvienību dalībniekorganizāciju starpniecību;
 - (b) Savienības finansiālo palīdzību, ko var piešķirt ražotāju organizācijām vai to apvienībām, ja šīs apvienības iesniedz darbības programmu.
2. Darbības fondus izmanto vienīgi tādu darbības programmu finansēšanai, kuras ir saņēmušas dalībvalstu apstiprinājumu.

*63. pants
Savienības finansiālā palīdzība*

1. Savienības finansiālās palīdzības apjoms ir tikpat liels kā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētās finansiālās iemaksas, kuras ir faktiski izdarītas, un nepārsniedz 50 % no faktiskajiem izdevumiem.
2. Savienības finansiālā palīdzība nepārsniedz 5 % no katras ražotāju organizācijas vai ražotāju organizāciju apvienības tirgū laistās produkcijas vērtības.

IV NODAĻA LAUKU ATTĪSTĪBAS INTERVENCES

1. IEDAĻA INTERVENČU VEIDI

64. pants

Lauku attīstības intervences

Šajā nodaļā paredzētās intervences aptver šādas jomas:

- (a) vidiskās, klimatiskās un citas pārvaldības saistības;
- (b) dabiskie vai citi platībatkarīgie ierobežojumi;
- (c) platībatkarīgie traucēkļi, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām;
- (d) investīcijas;
- (e) gados jaunu lauksaimnieku un lauku jaunuzņēmumu darbībumdarbības uzsākšana;
- (f) riska pārvaldības instrumenti;
- (g) sadarbība;
- (h) zināšanu apmaiņa un informēšana.

65. pants

Vidiskās, klimatiskās un citas pārvaldības saistības

1. Dalībvalstis var piešķirt vidisku, klimatisku un citu pārvaldības saistību maksājumus, un to dara saskaņā ar šā panta nosacījumiem un tā, kā dalībvalstis sīkāk precizējušas savā KLP stratēģiskajā plānā.
2. KLP stratēģiskajos plānos dalībvalstis iekļauj agrovides un klimata saistības.
3. Atkarībā no tā, kādas ir īpašās vajadzības valsts, reģionālā vai vietējā mērogā, ar šā veida intervencēm saistīto atbalstu dalībvalstis var darīt pieejamu visā to teritorijā.
4. Maksājumus dalībvalstis piešķir tikai tiem lauksaimniekiem un citiem saņēmējiem, kuri brīvprātīgi uzņemas pildīt pārvaldības saistības, kas tiek uzskatītas par labvēlīgām 6. panta 1. punktā nosaukto konkrēto mērķu sasniegšanai.
5. Šā veida intervencēs dalībvalstis maksā tikai tiem saņēmējiem, kuri apņēmušies:
 - (a) pārsniegt attiecīgās tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un laba lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa standartus, kas noteikti saskaņā ar šīs sadaļas I nodaļas 2. iedaļu;
 - (b) pārsniegt prasību minimumu, kas noteikts attiecībā uz mēslošanas līdzekļu un augu aizsardzības līdzekļu izmantošanu un dzīvnieku labturību, kā arī citas obligātās prasības, kas noteiktas ar valsts un Savienības tiesību aktiem;
 - (c) pārsniegt nosacījumus, kas saskaņā ar 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu paredzēti attiecībā uz lauksaimniecības platības uzturēšanu noteiktā stāvoklī;
 - (d) pildīt saistības, par kurām netiek piešķirti maksājumi saskaņā ar 28. pantu.

6. Dalībvalstis saņēmējiem kompensē minēto saistību pildīšanas rezultātā radušās izmaksas un negūtos ienākumus. Vajadzības gadījumā tās var segt arī darījuma izmaksas. Pienācīgi pamatotos gadījumos dalībvalstis atbalstu var piešķirt kā vienotas likmes maksājumu vai kā vienreizēju maksājumu par vienību. Maksājumus piešķir reizi gadā.
7. Lai stimulētu lauksaimniekus ievērojami uzlabot vides kvalitāti lielākā mērogā un izmērāmā veidā, dalībvalstis var veicināt un atbalstīt kolektīvas shēmas un rezultātnoteiktu maksājumu shēmas.
8. Saistības uzņemas uz piecu līdz septiņu gadu ilgu laikposmu. Tomēr, ja tas nepieciešams noteiktu vēlamu vidisko ieguvumu sasniegšanai vai saglabāšanai, dalībvalstis attiecībā uz konkrētiem saistību veidiem savos KLP stratēģiskajos plānos var noteikt ilgāku laikposmu, tostarp paredzot ikgadējas saistību pagarināšanas iespēju pēc sākotnējā laikposma beigām. Pienācīgi pamatotos izņēmuma gadījumos un attiecībā uz jaunām saistībām, kuras uzņemas tūlīt pēc sākotnējā laikposma saistību izpildes, dalībvalstis savā KLP stratēģiskajā plānā var noteikt īsāku laikposmu.
9. Ja ar šā veida intervencēm atbalstu piešķir par agrovides un klimata saistībām, par apņemšanos pāriet uz Regulā (EK) Nr. 834/2007 noteiktu bioloģiskās lauksaimniecības praksi un metodēm vai turpināt to izmantošanu un par meža vidiskajiem un klimatiskajiem pakalpojumiem, atbalsta summu dalībvalstis nosaka par hektāru.
10. Dalībvalstis nodrošina, lai personām, kuras darbojas ar šā veida intervencēm, būtu pieejamas šādu darbību īstenošanai vajadzīgās zināšanas un informācija.
11. Dalībvalstis nodrošina, lai šā panta intervences būtu saskaņā ar 28. panta intervencēm.

66. pants

Dabiskie vai citi platībatkarīgie ierobežojumi

1. Lai palīdzētu sasniegt 6. panta 1. punktā nosauktos konkrētos mērķus, dalībvalstis var piešķirt dabisku un citu platībatkarīgu ierobežojumu maksājumus, un to dara saskaņā ar šā panta nosacījumiem un tā, kā dalībvalstis sīkāk precizējušas savā KLP stratēģiskajā plānā.
2. Šos maksājumus īsteniem lauksaimniekiem piešķir par apgabaliem [platībām], kuri noteikti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1305/2013 32. pantu.
3. Šā veida intervencē dalībvalstis maksājumus drīkst piešķirt tikai tādēļ, lai saņēmējiem pilnībā vai daļēji kompensētu papildu izmaksas un negūtos ienākumus saistībā ar attiecīgās platības dabiskajiem vai citiem platībatkarīgajiem ierobežojumiem.
4. Šā panta 3. punktā minētās papildu izmaksas un negūtos ienākumus attiecībā uz dabiskiem vai citiem platībatkarīgajiem ierobežojumiem aprēķina, salīdzinot ar platībām, kurās dabisku vai citu platībatkarīgu ierobežojumu nav.
5. Maksājumus piešķir reizi gadā par hektāru.

67. pants

Platībatkarīgie traucēkļi, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām

1. Lai palīdzētu sasniegt 6. panta 1. punktā nosauktos konkrētos mērķus, dalībvalstis var piešķirt maksājumus par platībatkarīgiem traucēkļiem, kuri ir Direktīvu 92/43/EEK un 2009/147/EK vai Direktīvas 2000/60/EK īstenošanas rezultāts, un to dara saskaņā ar šā panta nosacījumiem un tā, kā dalībvalstis sīkāk precizējušas savā KLP stratēģiskajā plānā.
2. Šos maksājumus var piešķirt lauksaimniekiem, meža tiesiskajiem valdītājiem un citiem zemes apsaimniekotājiem attiecībā uz platībām, kurās ir 1. punktā minētie platībatkarīgie traucēkļi.
3. Kad dalībvalstis nosaka, kurās platībās ir traucēkļi, tās drīkst ietvert šādas platības:
 - (a) *Natura 2000* lauksaimnieciskās un meža teritorijas, kas noteiktas saskaņā ar Direktīvu 92/43/EEK un Direktīvu 2009/147/EK;
 - (b) citas norobežotas dabas aizsardzības teritorijas, kuru vidiskie ierobežojumi, kas palīdz īstenot Direktīvas 92/43/EEK 10. pantu, attiecas uz lauksaimniecību vai uz mežiem, bet ar noteikumu, ka šādas platības neaizņem vairāk kā 5 % no *Natura 2000* teritorijām, kuras ietilpst katra KLP stratēģiskā plāna teritoriālajā darbības jomā;
 - (c) lauksaimniecības platības, kas iekļautas saskaņā ar Direktīvu 2000/60/EK izstrādātajos upes baseinu apsaimniekošanas plānos.
4. Šā veida intervencē dalībvalstis maksājumus drīkst piešķirt tikai tādēļ, lai saņēmējiem pilnībā vai daļēji kompensētu papildu izmaksas un negūtos ienākumus saistībā ar attiecīgās platības platībatkarīgajiem traucēkļiem.
5. Šā panta 4. punktā minētās papildu izmaksas un negūtos ienākumus aprēķina:
 - (a) (attiecībā uz ierobežojumiem, kuri izriet no Direktīvas 92/43/EEK un Direktīvas 2009/147/EK) samērīgi ar traucēkļiem, kas ir to prasību rezultāts, kuras pārsniedz attiecīgos laba lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa standartus, kas noteikti saskaņā ar šīs sadaļas I nodaļas 2. iedaļu, un to nosacījumu rezultāts, kuri liek lauksaimniecības platību uzturēt noteiktā stāvoklī saskaņā ar šīs regulas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu;
 - (b) (attiecībā uz ierobežojumiem, kuri izriet no Direktīvas 2000/60/EK) samērīgi ar traucēkļiem, kas ir to prasību rezultāts, kuras pārsniedz attiecīgās tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības, izņemot III pielikumā minēto *SMR2*, un laba lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa standartus, kas noteikti saskaņā ar šīs sadaļas I nodaļas 2. iedaļu, un to nosacījumu rezultāts, kuri liek lauksaimniecības platību uzturēt noteiktā stāvoklī saskaņā ar šīs regulas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu.
6. Maksājumus piešķir reizi gadā par hektāru.

68. pants

Investīcijas

1. Dalībvalstis var finansiāli atbalstīt investīcijas, un to dara saskaņā ar šā panta nosacījumiem un tā, kā dalībvalstis sīkāk precizējušas savā KLP stratēģiskajā plānā.
2. Šā veida intervencē dalībvalstis maksājumus drīkst piešķirt tikai par materiālām un/vai nemateriālām investīcijām, kuras palīdz sasniegt 6. pantā nosauktos konkrētos

mērķus. Mežsaimniecības nozarē atbalstu piešķir, pamatojoties uz meža apsaimniekošanas plānu vai līdzvērtīgu instrumentu.

3. Dalībvalstis izveido to investīciju un izdevumu kategoriju sarakstu, kuras ir neattiecināmas; sarakstā iekļauj vismaz šādus elementus:

- (a) lauksaimnieciskās ražošanas tiesību iegāde;
- (b) maksājumtiesību iegāde;
- (c) zemesgabalu iegāde, izņemot zemes pirkšanu vides saglabāšanas vajadzībām vai zemes pirkšanu, ko gados jauni lauksaimnieki veic ar finanšu instrumentu starpniecību;
- (d) dzīvnieku iegāde, viengadīgu augu iegāde un stādīšana, kas nav saistīta ar lauksaimnieciskā vai mežsaimnieciskā potenciāla atjaunošanu pēc dabas katastrofām un katastrofāliem notikumiem;
- (e) parāda procenti, izņemot attiecībā uz dotācijām, kas piešķirtas kā procentu likmes subsīdijas vai garantijas maksas subsīdijas;
- (f) investīcijas apūdeņošanā, kas nav saistītas ar laba ūdensobjektu stāvokļa sasniegšanu atbilstīgi Direktīvas 2000/60/EK 4. panta 1. punktam, tostarp apūdeņošanas paplašināšana, kas ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis attiecīgajā upes baseina apsaimniekošanas plānā noteikts par mazāk nekā labu;
- (g) investīcijas lielās infrastruktūrās, kas nav daļa no vietējās attīstības stratēģijas;
- (h) investīcijas apmežošanā, kas nav saistītas ar klimatisko un vidisko mērķu sasniegšanu saskaņā ar ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas principiem, kuri izstrādāti Eiropas mēroga Pamatnostādnēs par apmežošanu un meža atjaunošanu.

Ja atbalstu sniedz ar finanšu instrumentu starpniecību, pirmās daļas a), b), d) un g) punktu nepiemēro.

4. Dalībvalstu atbalsta maksimālā likme nepārsniedz 75 % no attiecināmajām izmaksām.

Maksimālo atbalsta likmi drīkst palielināt attiecībā uz šādām investīcijām:

- a) ar 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem vidiskajiem un klimatiskajiem mērķiem saistītā apmežošana un neienesīgās investīcijas;
- b) lauku apvidos veiktas investīcijas pamatpakalpojumos;
- c) investīcijas lauksaimnieciskā vai mežsaimnieciskā potenciāla atjaunošanā pēc dabas katastrofām un katastrofāliem notikumiem un investīcijas piemērotā preventīvā rīcībā saistībā ar meža un lauku vidi.

69. pants

Gados jaunu lauksaimnieku un lauku jaunuzņēmumu darījumdarbības uzsākšana

- 1. Lai palīdzētu sasniegt 6. pantā nosauktos konkrētos mērķus, dalībvalstis var piešķirt maksājumus par gados jaunu lauksaimnieku un lauku jaunuzņēmumu darījumdarbības uzsākšanu, un to dara saskaņā ar šā panta nosacījumiem un tā, kā dalībvalstis sīkāk precizējušas savā KLP stratēģiskajā plānā.
- 2. Šā veida intervencē dalībvalstis maksājumus drīkst piešķirt tikai tālab, lai palīdzētu:

- (a) šīs regulas 4. panta 1. punkta e) apakšpunkta definīcijas nosacījumiem atbilstošiem gados jauniem lauksaimniekiem uzsākt darījumdarbību;
 - (b) ar lauksaimniecību un mežsaimniecību vai lauku saimniecības ienākumu dažādošanu saistītiem lauku jaunuzņēmumiem uzsākt darījumdarbību;
 - (c) jaunuzņēmumiem uzsākt vietējā attīstības stratēģijā ietilpstošu neluksaimniecisku darījumdarbību lauku apvidos.
3. Dalībvalstis nosaka darījumdarbības plāna saturiskos elementus un iesniegšanas nosacījumus.
4. Atbalstu dalībvalstis piešķir fiksētas summas veidā. Atbalsta maksimālā summa nepārsniedz 100 000 EUR, un to drīkst apvienot ar finanšu instrumentiem.

70. pants

Riska pārvaldības instrumenti

1. Dalībvalstis piešķir atbalstu par riska pārvaldības instrumentiem, un to dara saskaņā ar šā panta nosacījumiem un tā, kā dalībvalstis sīkāk precizējušas savā KLP stratēģiskajā plānā.
2. Ar šā veida intervenci dalībvalstis atbalsta tādu riska pārvaldības instrumentu izmantošanu, kuri īstēniem lauksaimniekiem palīdz pārvaldīt ar konkrēto lauksaimniecisko darbību saistītos ražošanas un ienākumu riskus, kas ir ārpus lauksaimnieka kontroles, un kuri palīdz sasniegt 6. pantā nosauktos konkrētos mērķus.
3. Dalībvalstis var piešķirt konkrēti šādu atbalstu:
- (a) finansiālas iemaksas par apdrošināšanas shēmu prēmijām;
 - (b) finansiālas iemaksas kopfondos, tostarp lai segtu administratīvās izmaksas par to izveidošanu.
4. Dalībvalstis precizē šādus atbalsttiesīguma nosacījumus:
- (a) atbalsttiesīgo apdrošināšanas shēmu un kopfondu veidi un darbības joma;
 - (b) zaudējumu aprēķināšanas metodika un kompensācijas mehānismu iedarbinošie faktori;
 - (c) kopfondu izveides un pārvaldīšanas noteikumi.
5. Dalībvalstis nodrošina, lai ar atbalstu segtu vienīgi tādus zaudējumus, kuri ir vismaz 20 % no lauksaimnieka gada vidējās produkcijas vai ienākumiem iepriekšējo triju gadu laikposmā vai no trīs gadu vidējās vērtības iepriekšējo piecu gadu laikposmā, no kura izslēgti augstākā un zemākā rādītāja gadi.
6. Dalībvalstu atbalsta maksimālā likme nepārsniedz 70 % no attiecināmajām izmaksām.
7. Dalībvalstis nodrošina, lai netiktu pieļauta pārmērīga kompensēšana, kas rodas, ja šā panta intervenci apvieno ar citām publiskām vai privātām riska pārvaldības shēmām.

71. pants

Sadarbība

1. Dalībvalstis var piešķirt atbalstu par sadarbību, kuras gaitā sagatavo un īsteno darbības grupu projektus, ko paredz 114. pantā minētā Eiropas inovācijas partnerība

“Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja” un *LEADER*, kas Regulas (ES) [CPR] 25. pantā saukta par sabiedrības virzītu vietējo attīstību, un lai veicinātu dalību kvalitātes shēmās, ražotāju organizācijās vai ražotāju grupās vai veicinātu citas sadarbības formas; atbalstu piešķir saskaņā ar šā panta nosacījumiem un tā, kā dalībvalstis sīkāk precizējušas savā KLP stratēģiskajā plānā.

2. Šā veida intervencē dalībvalstis maksājumus drīkst piešķirt tikai tālab, lai veicinātu tādas sadarbības formas, kura ietver vismaz divus subjektus un palīdz sasniegt 6. pantā nosauktos konkrētos mērķus.
3. Šā veida intervencē dalībvalstis var segt ar jebkādiem sadarbības aspektiem saistītās izmaksas.
4. Atbalstu dalībvalstis drīkst piešķirt vai nu kā kopēju summu, kas sedz sadarbības izmaksas un īstenoto projektu un darbību izmaksas, vai segt tikai sadarbības izmaksas un projektu īstenošanai piesaistīt līdzekļus no cita veida intervencēm un valsts vai Savienības atbalsta instrumentiem.
5. Ja atbalstu izmaksā kā kopēju summu, dalībvalstis nodrošina, lai tiktu ievēroti Savienības noteikumi un prasības par līdzīga veida rīcību, kuru aptver cita veida intervences. Šo punktu nepiemēro attiecībā uz *LEADER*, kas Regulas (ES) [CPR] 25. pantā saukta par sabiedrības virzītu vietējo attīstību.
6. Šā veida intervencē dalībvalstis neatbalsta tādu sadarbību, kurā visi partneri ir pētnieciskas struktūras.
7. Ja sadarbība norisinās lauku saimniecības pārņemšanas kontekstā, atbalstu dalībvalstis drīkst piešķirt tikai tiem lauksaimniekiem, kuri ir sasnieguši valsts tiesību aktos noteikto pensionēšanās vecumu.
8. Dalībvalstu atbalsta ilgums nepārsniedz septiņus gadus, izņemot – pienācīgi pamatotos gadījumos – kolektīvus vidiskos un klimata darbus, kuri palīdz sasniegt 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā nosauktos konkrētos vidiskos un klimatiskos mērķus.

72. pants

Zināšanu apmaiņa un informēšana

1. Dalībvalstis var piešķirt atbalstu par lauksaimniecisku, mežsaimniecisku un lauku darījumdarbības zināšanu apmaiņu un informēšanu, un to dara saskaņā ar šā panta nosacījumiem un tā, kā dalībvalstis sīkāk precizējušas savā KLP stratēģiskajā plānā.
2. Šā veida intervencē dalībvalstis drīkst segt izmaksas par jebkādu attiecīgu rīcību, kas veicina inovāciju, piekļuvi apmācībai un konsultācijām, kā arī zināšanu un informācijas apmaiņu un izplatīšanu un kas palīdz sasniegt 6. pantā nosauktos konkrētos mērķus.
3. Dalībvalstu atbalsta maksimālā likme nepārsniedz 75 % no attiecināmajām izmaksām.

Atkāpjoties no pirmās daļas, lauksaimniecisko konsultāciju pakalpojumu uzsākšanas gadījumā dalībvalstis atbalstu drīkst piešķirt fiksētas summas veidā, un šīs summas maksimālais apjoms ir 200 000 EUR.
4. Atkāpjoties no 3. punkta, tālākajos reģionos un citos pienācīgi pamatotos gadījumos, lai sasniegtu 6. punktā nosauktos konkrētos mērķus, dalībvalstis drīkst piemērot lielāku atbalsta likmi vai lielāku summu, nekā noteikts minētajā punktā.

5. Ja atbalstu izmaksā par lauksaimniecisko konsultāciju pakalpojumu uzsākšanu, dalībvalsts nodrošina, lai šis atbalsts būtu ierobežots laikā.
6. Dalībvalstis nodrošina, lai ar šā veida intervenci atbalstītā rīcība būtu pamatota ar *AKIS* aprakstu, kurš saskaņā ar 102. panta a) punkta i) apakšpunktu sniegts KLP stratēģiskajā plānā, un būtu ar to saskanīga.

2. IEDAĻA

VAIRĀKU VEIDU INTERVENCĒM KOPIĢI ELEMENTI

73. pants

Darbību atlasīšana

1. KLP stratēģiskā plāna vadošā iestāde vai cita izraudzīta starpniekstruktūra pēc apspriešanās ar 111. pantā minēto uzraudzības komiteju nosaka intervenču atlases kritērijus attiecībā uz šādu veidu intervencēm: investīcijas, gados jaunu lauksaimnieku un lauku jaunuzņēmumu darbībai uzsākšana, sadarbība un zināšanu apmaiņa un informēšana. Atlases kritēriju mērķis ir nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret pieteikuma iesniedzējiem, finanšu resursu labāku izmantošanu un atbalsta orientēšanu uz intervences mērķi.

Dalībvalstis var nolemt atlases kritērijus nepiemērot investīciju intervencēm, kuras ir nepārprotami orientētas uz vidiskiem mērķiem vai tiek īstenotas saistībā ar atjaunošanas darbībām.
2. Vadošās iestādes pienākums, kas noteikts 1. punktā, neskar Regulas (ES) [CPR] 27. pantā noteiktos vietējo rīcības grupu uzdevumus.
3. Šā panta 1. punktu nepiemēro, ja atbalstu sniedz finanšu instrumentu veidā.
4. Atlases kritērijus drīkst nenoteikt attiecībā uz darbībām, kas ir saņemušas programmas “Apvārsnis 2020” vai “Apvārsnis Eiropa” izcilības zīmogu vai ir atlasītas programmā “*LIFE+*”, ar nosacījumu, ka šādas darbības ir saskanīgas ar KLP stratēģisko plānu.
5. Darbības, kuras ir fiziski pabeigtas vai pilnībā īstenotas, pirms vadošajai iestādei iesniedz pieteikumu par finansējuma saņemšanu saskaņā ar KLP stratēģisko plānu, neatkarīgi no tā, vai visi saistītie maksājumi jau ir izdarīti, atbalstam atlasītas netiek.

74. pants

Vispārīgi noteikumi par finanšu instrumentiem

1. Ja atbalstu šajā nodaļā paredzēto veidu intervencēm atbilstīgi Regulas (ES) [CPR] 52. pantam piešķir finanšu instrumentu veidā, piemēro “finanšu instrumenta”, “finanšu produkta”, “galasaņēmēja”, “līdzdalības fonda”, “īpašā fonda”, “sviras efekta”, “multiplikatora koeficienta”, “pārvaldības izmaksu” un “pārvaldības maksu” definīciju, kas noteikta Regulas (ES) [CPR] 2. pantā, un minētās regulas V sadaļas II nodaļas 2. iedaļas noteikumus.

Papildus piemēro 2.–5. punkta noteikumus.
2. Ja atbalstu šajā nodaļā paredzēto veidu intervencēm atbilstīgi Regulas (ES) [CPR] 52. pantam piešķir finanšu instrumentu veidā, dalībvalstis ievēro turpmākajos punktos noteiktās prasības.

3. Ievērojot Regulas (ES) [CPR] 52. panta 2. punktu un atkāpjoties no šīs regulas 62. panta 2. punkta, apgrozāmais kapitāls pats par sevi vai kā darbības daļa var tikt uzskatīts par attiecināmiem izdevumiem.

LESD 42. panta darbības jomā ietilpstošām aktivitātēm apgrozāmais kapitāls var būt attiecināmie izdevumi, kur dotācijas bruto ekvivalents ir līdz 200 000 EUR jebkurā trīs fiskālo gadu laikposmā, neskarot nekādas šajā regulā noteiktās atbalsta likmes.

4. Ja darbības atbalstu veido gan finanšu instrumenti, gan dotācijas, kombinētajam darbības atbalstam piemēro maksimālo piemērojamo atbalsta likmi, un dalībvalsts deklarētie kombinētie attiecināmie izdevumi nepārsniedz 100 % no attiecināmajām darbības izmaksām.
5. Finanšu instrumenta attiecināmie izdevumi ir KLP stratēģiskā plāna ieguldījuma kopsumma, kas ar finanšu instrumenta starpniecību attiecināmības perioda laikā izmaksāta vai – garantiju gadījumā – saskaņā ar garantijas līgumu rezervēta attiecībā uz:

- (a) maksājumiem galasaņēmējiem vai maksājumiem galasaņēmēju labā aizdevumu, pašu kapitāla vai kvazikapitāla investīciju gadījumā;
- (b) resursiem, kas saskaņā ar garantijas līgumiem neatkarīgi no tā, vai tie ir vēl nesamaksāti vai jau ir iestāties to samaksas termiņš, rezervēti, lai apmaksātu iespējamus garantijas prasījumus par zaudējumiem, un kas, izmantojot multiplikatora koeficientu, aprēķināti, aptverot bez atlikuma dalāmu summu, ko veido pamatā esošie jaunie izmaksātie aizdevumi vai līdzdalība galasaņēmēju kapitālā;
- (c) maksājumiem galasaņēmējiem vai maksājumiem galasaņēmēju labā, ja finanšu instrumentus un jebkādu citu Savienības ieguldījumu apvieno vienā finanšu instrumenta darbībā saskaņā ar Regulas (ES) [CPR] 52. panta 5. punktu;
- (d) to pārvaldības maksu maksājumiem un to pārvaldības izmaksu atlīdzināšanai, kuras radušās finanšu instrumentu īstenojošajām struktūrām.

Šā punkta b) apakšpunkta vajadzībām multiplikatora koeficientu nosaka piesardzīgā *ex ante* [provizoriskā] riska novērtējumā un saskaņo attiecīgajā finansēšanas nolīgumā. Ja tirgus apstākļu izmaiņas to prasa, multiplikatora koeficientu var pārskatīt. Šādai pārskatīšanai nav atpakaļejoša spēka.

Šā punkta d) apakšpunkta vajadzībām pārvaldības maksas tiek noteiktas, pamatojoties uz paveikto. Ja līdzdalības fondu un/vai īpašos fondus īstenojošās struktūras atbilstoši Regulas (ES) [CPR] 53. panta 3. punktam tiek izraudzītas līguma tiešas piešķiršanas kārtībā, šo struktūru pārvaldības izmaksu un tām maksāto pārvaldības maksu summas, kuras var deklarēt par attiecināmiem izdevumiem, nepārsniedz noteiktu sliekšni, proti, drīkst būt [līdz 5 %] no KLP stratēģisko plānu iemaksu kopsummas, kas galasaņēmējiem izmaksāta aizdevumos, pašu kapitāla vai kvazikapitāla investīcijās vai rezervēta saskaņā ar garantijas līgumiem.

Šo sliekšni nepiemēro, ja finanšu instrumentus īstenojošās struktūras tiek izraudzītas piedāvājumu konkursa kārtībā saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem un piedāvājumu konkursā ir paredzēts, ka sagaidāmās pārvaldības izmaksas un maksas varētu būt lielākas.

Ja galasaņēmējiem prasa segt administrēšanas maksu vai tās daļu, to neuzrāda kā attiecināmos izdevumus.

75. pants

ELFLA izmantošana ar InvestEU starpniecību vai ar InvestEU un citu instrumentu apvienojuma starpniecību

1. Saskaņā ar Regulas (ES) [CPR] 10. pantu un šā panta prasībām dalībvalstis KLP stratēģiskajā plānā var iedalīt konkrētu summu, kas apgūstama ar investīciju instrumenta *InvestEU* starpniecību. Izņemot pienācīgi pamatotus gadījumus, ar *InvestEU* starpniecību apgūstamās summas daļa ELFLA kopējā piešķirumā nepārsniedz 5 %. KLP stratēģiskajā plānā iekļauj *InvestEU* budžeta garantiju izmantošanas pamatojumu.

Papildus pirmajā daļā minētajai iedalīšanai dalībvalstis investīciju instrumentam *InvestEU* un konkrētāk [*InvestEU* regulas] [9]. pantā minētajā iemaksu nolīgumā paredzētās aktivitātes apkalpojošajam atbilstošajam “*InvestEU* atbalsta” elementam drīkst iedalīt daļu no 112. pantā paredzētās tehniskās palīdzības.

2. Saistībā ar KLP stratēģiskā plāna grozīšanas prasījumiem, kas minēti 107. pantā, drīkst norādīt tikai turpmāko gadu resursus.

2026. un 2027. gada resursus saskaņā ar 1. punktu notiekošajā iedalīšanā neizmanto.

3. Summu, kas minēta 1. punkta pirmajā daļā, izmanto, lai nodrošinātu ES garantijas daļu dalībvalsts nodalījumā.
4. Ja [*InvestEU* regulas] [9]. pantā minētais iemaksu nolīgums par 1. punktā minēto summu nav noslēgts līdz 2021. gada 31. decembrim, dalībvalsts, lai varētu izmantot atbilstošo summu, iesniedz KLP stratēģiskā plāna grozīšanas prasījumu saskaņā ar 107. pantu.

Iemaksu nolīgumu par 1. punktā minēto un KLP stratēģiskā plāna grozīšanas prasījumā iedalīto summu noslēdz vienlaikus ar KLP plānu grozošā lēmuma pieņemšanu.

5. Ja [*InvestEU* regulas] [9]. pantā minētais garantijas nolīgums nav noslēgts [9] mēnešu laikā pēc iemaksu nolīguma apstiprināšanas, kopējā uzkrājumu fondā iemaksātās attiecīgās uzkrājuma summas pārvieto atpakaļ uz KLP stratēģisko plānu un dalībvalsts iesniedz attiecīgu KLP stratēģiskā plāna grozīšanas prasījumu.
6. Ja [*InvestEU* regulas] [9]. pantā minētais garantijas nolīgums nav ticis pilnībā īstenots [četros gados] no garantijas nolīguma parakstīšanas, dalībvalsts var lūgt, lai garantiju nolīguma summas, kas ir iekļautas saistībās, bet neaptver pamatā esošos aizdevumus vai citus riska instrumentus, tiktu apstrādātas saskaņā ar 5. punktu.
7. Resursus, kuri radīti no vai attiecināmi uz instrumentam *InvestEU* nodotajām summām, kas apgūtas ar budžeta garantiju starpniecību, dara pieejamus attiecīgajai dalībvalstij un izmanto atmaksājamu veidu atbalstam saskaņā ar KLP stratēģisko plānu.

76. pants

Maksājumu aprēķināšanas atbilstība un pareizība

Ja atbalstu piešķir, saskaņā ar 65., 66. un 67. pantu pamatojoties uz papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem, dalībvalstis nodrošina to, lai attiecīgie aprēķini būtu atbilstīgi, pareizi un iepriekš noteikti pēc taisnīgas, objektīvas un verificējamās aprēķina metodes. Tālab aprēķinus veic vai aprēķinu atbilstību un pareizību apstiprina struktūra, kas ir funkcionāli

neatkarīga no iestādēm, kuras atbild par KLP stratēģiskā plāna īstenošanu un kurām ir atbilstīga kompetence.

77. pants

Vienkāršoti izmaksu risinājumi

1. Neskarot 65., 66., 67. un 69. pantu, atbalsts, kuru piešķir saskaņā ar šo nodaļu, var izpausties jebkurā no šādiem veidiem:
 - (a) saņēmējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana;
 - (b) vienības izmaksas;
 - (c) fiksētas summas;
 - (d) vienotas likmes finansējums.
2. Šā panta 1. punkta b), c) un d) apakšpunktā minēto veidu dotāciju summas nosaka ar vienu no šādiem paņēmieniem:
 - (a) saskaņā ar taisnīgu, godīgu un verificējamu aprēķina metodi, kuras pamatā ir:
 - i) statistikas dati, cita objektīva informācija vai eksperta atzinums, vai
 - ii) verificēti individuālu saņēmēju vēsturiskie dati, vai
 - iii) individuālu saņēmēju parastā izmaksu uzskaites prakse;
 - (b) saskaņā ar budžeta projektu;
 - (c) saskaņā ar noteikumiem par to, kā atbilstošas vienības izmaksas, fiksētas summas un vienotas likmes finansējums Savienības rīcībpolitikās piemērojams līdzīga veida darbībai;
 - (d) saskaņā ar noteikumiem par to, kā atbilstošas vienības izmaksas, fiksētas summas un vienotas likmes finansējums saskaņā ar dotāciju shēmām, kuras pilnībā finansē dalībvalsts, piemērojams līdzīga veida darbībai.

78. pants

Deleģētās pilnvaras attiecībā uz papildu prasību noteikšanu lauku attīstības intervencu jomā

Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt šo regulu papildinošus deleģētos aktus, ar kuriem šīs nodaļas sakarībā nosaka papildu prasības par nosacījumiem, ar kādiem piešķir atbalstu par šādu veidu lauku attīstības intervencēm:

- (a) 65. pantā minētās pārvaldības saistības;
- (b) 68. pantā minētās investīcijas;
- (c) 71. pantā minētā sadarbība.

IV SADAĻA FINANŠU NOTEIKUMI

79. pants

ELGF un ELFLA izdevumi

1. No ELGF finansē tādu veidu intervences, kas ir saistītas ar:
 - (a) 14. panta tiešajiem maksājumiem;
 - (b) III sadaļas III nodaļas nozariskajām intervencēm.
2. No ELFLA finansē III sadaļas IV nodaļā minēto veidu intervences.

80. pants

Izdevumu attiecināmība

1. Izdevumi uz ELGF un ELFLA iemaksām attiecināmi kļūst no nākamā gada 1. janvāra pēc tam, kad Komisija ir apstiprinājusi KLP stratēģisko plānu.
2. Izdevumi, kuri par attiecināmiem kļūst KLP stratēģiskā plāna grozīšanas rezultātā, uz ELFLA iemaksām attiecināmi ir no dienas, kurā grozīšanas prasījums iesniegts Komisijai.

Atkāpjoties no 73. panta 5. punkta un no šā punkta pirmās daļas, ārkārtas pasākumu gadījumā, kurus iedarbina dabas katastrofas, katastrofāli notikumi vai nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi vai arī tas, ka ir būtiski un pēkšņi mainījušies dalībvalsts vai reģiona sociālekonomiskie apstākļi, KLP stratēģiskajā plānā var paredzēt, ka ELFLA finansēto un ar plāna grozījumiem saistīto izdevumu attiecināmība var sākt darboties no notikuma dienas.

3. Izdevumi uz ELFLA iemaksām attiecināmi ir tad, ja tie radušies saņēmējam un samaksāti līdz [2029]. gada 31. decembrim. Turklāt, lai izdevumi būtu attiecināmi uz ELFLA iemaksām, maksājumu aģentūrai attiecīgo atbalstu jābūt faktiski izmaksājušai līdz [2029]. gada 31. decembrim.

81. pants

Finanšu piešķirumi par tiešo maksājumu intervencēm

1. Neskarot Regulas (ES) [HzR] 15. pantu, tiešo maksājumu intervenču kopsumma, kuru dalībvalstī par kalendāro gadu drīkst piešķirt saskaņā ar šīs regulas III sadaļas II nodaļu, nepārsniedz IV pielikumā noteikto minētās dalībvalsts finanšu piešķirumu.

Neskarot Regulas (ES) [HzR] 15. pantu, maksimālā summa, kuru dalībvalstī kalendārajā gadā drīkst piešķirt saskaņā ar šīs regulas III sadaļas II nodaļas 2. iedaļas 2. apakšiedaļu un pirms tiek piemērots šīs regulas 15. pants, nepārsniedz VI pielikumā noteikto minētās dalībvalsts finanšu piešķirumu.

Pirmajā daļā minētais dalībvalstu finanšu piešķirums pēc VI pielikumā noteikto summu atskaitīšanas un pirms summu pārvietošanas, ko veic saskaņā ar 15. pantu, šīs regulas 86. panta 5. punkta piemērošanas labad ir noteikts VII pielikumā.

2. Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt deleģētos aktus, ar kuriem dalībvalstu piešķirumus, kas noteikti IV un VII pielikumā, groza, lai ņemtu vērā to, kā – tostarp 15. un 90. pantā minēto pārvietojumu, 82. panta 5. punktā minēto

finanšu piešķirumu pārvietojumu un 82. panta 6. punktā minēto citu produktu nozarisko intervenču finansēšanai vajadzīgo atskaitījumu ietekmē – ir mainījusies tiešo maksājumu maksimālā kopsumma, kuru ir iespējams piešķirt.

Atkāpjoties no pirmās daļas, VII pielikumu koriģē, neņemot vērā pārvietojumus, kas izdarīti saskaņā ar 15. pantu.

3. Katrai interencei paredzēto, 88. pantā minēto indikatīvo finanšu piešķirumu summa, kas par 14. pantā noteiktajiem tiešo maksājumu intervenču veidiem dalībvalstī piešķirama attiecībā uz kādu kalendāro gadu, IV pielikumā noteikto minētās dalībvalsts piešķirumu pārsniegt drīkst par tik lielu apjomu, cik liela ir maksājumu samazinājumam atbilstošā aplēstā summa, kas KLP stratēģiskajā plānā uzņemta, kā norādīts 100. panta 2. punkta d) apakšpunkta otrajā daļā.

82. pants

Finanšu piešķirumi par noteiktām nozariskajām intervencēm

1. Savienības finansiālā palīdzība, kuru dalībvalstīm iedala par vīna nozariskajām intervencēm, ir norādīta V pielikumā.
2. Savienības finansiālā palīdzība, kuru dalībvalstīm iedala par biškopības produktu nozariskajām intervencēm, ir norādīta VIII pielikumā.
3. Savienības finansiālā palīdzība, kuru par apiņu nozariskajām intervencēm iedala Vācijai, ir 2 188 000 EUR gadā.
4. Savienības finansiālā palīdzība par olīveļļas un galda olīvu nozariskajām intervencēm tiek iedalīta šādi:
 - (a) Grieķijai 10 666 000 EUR gadā;
 - (b) Francijai 554 000 EUR gadā un
 - (c) Itālijai 34 590 000 EUR gadā.
5. Attiecīgās dalībvalstis KLP stratēģiskajā plānā var nolemt sava 3. un 4. punktā minētā finanšu piešķiruma kopsummu pārvietot uz saviem piešķirumiem, kas paredzēti tiešajiem maksājumiem. Šo lēmumu nevar pārskatīt.

Dalībvalstu finanšu piešķiruma summas, kas pārvietotas uz tiešajiem maksājumiem paredzētajiem piešķirumiem, vairs nav pieejamas 3. un 4. punktā minēto veidu interencei.
6. Dalībvalstis savā KLP stratēģiskajā plānā var nolemt līdz 3 % no dalībvalstu piešķirumiem, kas paredzēti tiešajiem maksājumiem un noteikti IV pielikumā, un no kuriem atskaitītas kokvilnai pieejamās summas, kas noteiktas VI pielikumā, izmantot III sadaļas III nodaļas 7. iedaļas aptverto citu produktu nozariskajām intervencēm.
7. 2023. gadā, izmantojot 107. pantā minēto KLP stratēģiskā plāna grozīšanas iespēju, dalībvalstis savu 6. punktā minēto lēmumu var pārskatīt.
8. Apstiprinātajā KLP stratēģiskajā plānā norādītās summas, kuras izriet no 6. un 7. punkta piemērošanas, attiecīgajām dalībvalstīm ir saistošas.

83. pants
Finanšu piešķirumi par lauku attīstības intervencēm

1. Saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam³⁸ kopējais Savienības atbalsta apjoms šīs regulas paredzētajām lauku attīstības intervencēm laikposmam no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim ir 78 811 miljoni EUR faktiskajās cenās.
2. No 1. punktā minētajiem resursiem 0,25 % atvēl, lai saskaņā ar Regulas (ES) [HzR] 7. pantu pēc Komisijas ierosmes finansētu tehniskās palīdzības aktivitātes, tostarp šīs regulas 113. panta 2. punktā minēto kopējās lauksaimniecības politikas Eiropas tīklu un šīs regulas 114. pantā minēto Eiropas inovācijas partnerību “Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja”. Šīs aktivitātes var attiekties kā uz iepriekšējiem, tā uz turpmākajiem KLP stratēģiskā plāna laikposmiem.
3. Šā panta 1. punktā minētās summas sadalījums pa gadiem katrai dalībvalstij pēc tam, kad ir atskaitīta 2. punktā minētā summa, ir noteikts IX pielikumā.
4. Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt deleģētos aktus, ar kuriem IX pielikumu groza, lai pārskatītu minēto sadalījumu pa gadiem katrai dalībvalstij un ņemtu vērā attiecīgās izmaiņas – tostarp 15. un 90. pantā minētos pārvietojumus –, veiktu tehniskus pielāgojumus, nemainot piešķirumu kopainu, vai ņemtu vērā citas izmaiņas, kuras ar tiesību aktu paredzētas pēc šīs regulas pieņemšanas.

84. pants
ELFLA iemaksas

Kad Komisija ar īstenošanas aktu apstiprina KLP stratēģisko plānu, kā paredzēts 106. panta 6. punktā, minētajā aktā nosaka arī to, cik lielas ir ELFLA maksimālās iemaksas konkrētajā plānā. ELFLA iemaksu apjomu aprēķina, pamatojoties uz attiecināmo publisko izdevumu summu.

85. pants
ELFLA iemaksu likmes

1. KLP stratēģiskajos plānos nosaka visām intervencēm vienu ELFLA iemaksu likmi.
2. ELFLA iemaksu maksimālā likme ir:
 - (a) 70 % no attiecināmajiem publiskajiem izdevumiem tālākajos reģionos un Egejas jūras nelielajās salās Regulas (ES) Nr. 229/2013 nozīmē;
 - (b) 70 % no attiecināmajiem publiskajiem izdevumiem mazāk attīstītajos reģionos;
 - (c) 65 % no attiecināmajiem izdevumiem par maksājumiem, kurus veic saskaņā ar 66. pantu;
 - (d) 43 % no attiecināmajiem publiskajiem izdevumiem pārējos reģionos.ELFLA iemaksas minimālā likme ir 20 %.

³⁸ Priekšlikums – Padomes regula, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam – Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai – COM(2018)322 final.

3. Atkāpjoties no 2. punkta, ELFLA iemaksu maksimālā likme ir:
- (a) 80 % par šīs regulas 65. pantā minētajām pārvaldības saistībām; par maksājumiem, kurus veic saskaņā ar šīs regulas 67. pantu; par šīs regulas 68. pantā minētajām neienesīgajām investīcijām; par atbalstu Eiropas inovācijas partnerībai, ko piešķir saskaņā ar šīs regulas 71. pantu; par *LEADER*, kas Regulas (ES) [CPR] 25. pantā saukta par sabiedrības virzītu vietējo attīstību;
 - (b) 100 % par darbībām, kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar šīs regulas 15. un 90. pantu.

86. pants

Minimālie un maksimālie finanšu piešķirumi

1. Vismaz 5 % no IX pielikumā norādītās kopējās ELFLA iemaksas KLP stratēģiskajā plānā tiek rezervēti *LEADER*, kas Regulas (ES) [CPR] 25. pantā saukta par sabiedrības virzītu vietējo attīstību.
2. Vismaz 30 % no IX pielikumā norādītās kopējās ELFLA iemaksas KLP stratēģiskajā plānā tiek rezervēti intervencēm, kuras ir par 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem vidiskajiem un klimatiskajiem mērķiem; izņēmums ir ar 66. pantu pamatotās intervences.

Pirmo daļu nepiemēro tālākajiem reģioniem.

3. Ne vairāk kā 4 % no IX pielikumā norādītās kopējās ELFLA iemaksas KLP stratēģiskajā plānā var tikt izmantoti, lai finansētu ar to tehnisko palīdzību saistītu rīcību, kuru, kā minēts 112. pantā, īsteno pēc dalībvalsts ierosmes.

Ja Savienības lauku attīstības atbalsta kopapjoms nepārsniedz 90 miljonus EUR, ELFLA iemaksas proporciju KLP stratēģiskajā plānā drīkst palielināt līdz 6 %.

Tehnisko palīdzību atlīdzina ar vienotas likmes finansējumu atbilstīgi Regulas (ES, Euratom) .../... [jaunā Finanšu regula] 125. panta 1. punkta e) apakšpunktam un saskaņā ar starpmaksājumu sistēmu, kas izklāstīta Regulas (ES) [HzR] 30. pantā. Minētā vienotā likme atbilst kopējo deklarēto izdevumu procentuālajai daļai, kas KLP stratēģiskajā plānā noteikta attiecībā uz tehnisko palīdzību.

4. Šīs regulas X pielikumā attiecībā uz katru dalībvalsti norādītā minimālā summa tiek rezervēta 6. panta 1. punkta g) apakšpunktā nosauktajam konkrētajam mērķim – piesaistīt gados jaunus lauksaimniekus un veicināt darījumdarbību. Pamatojoties uz stāvokļa analīzi stipro un vājo pušu, iespēju un draudu izteiksmē (SVID analīze) un uz apzinātajām vajadzībām, minēto summu izmanto šādu veidu intervencei:

- (a) 27. pantā paredzētais ienākumu papildatbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem;

- (b) 69. pantā minētā gados jaunu lauksaimnieku darījumdarbības uzsākšana.

5. Šīs regulas III sadaļas II nodaļas 2. iedaļas 1. apakšiedaļā minētajām saistītā ienākumu atbalsta intervencēm atbilstošie indikatīvie finanšu piešķirumi nepārsniedz 10 % no VII pielikumā norādītajām summām.

Atkāpjoties no pirmās daļas, dalībvalstis, kuras saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1307/2013 53. panta 4. punktu brīvprātīgā saistītā atbalsta vajadzībām ir izmantojušas vairāk nekā 13 % no minētās regulas II pielikumā noteiktā valsts gada maksimālā apjoma, drīkst saistītā ienākumu atbalsta vajadzībām izmantot vairāk

nekā 10 % no VII pielikumā noteiktās summas. Izmantotais procentuālais daudzums nedrīkst pārsniegt to, kuru Komisija attiecībā uz brīvprātīgo saistīto atbalstu ir apstiprinājusi par 2018. pieprasījumu gadu.

Pirmajā daļā minēto procentuālo daudzumu var palielināt ne vairāk kā par 2 % ar noteikumu, ka minēto 10 % pārsniegumam atbilstošo summu iedala III sadaļas II nodaļas 2. iedaļas 1. apakšiedaļā paredzētajam atbalstam par proteīnaugiem.

Apstiprinātajā KLP stratēģiskajā plānā iekļautās summas, kuras izriet no pirmās un otrās daļas piemērošanas, ir saistošas.

6. Neskarot Regulas (ES) [HzR] 15. pantu, maksimālā summa, kuru dalībvalstī kalendārā gadā drīkst piešķirt saskaņā ar šīs regulas III sadaļas II nodaļas 2. iedaļas 1. apakšiedaļu un pirms tiek piemērots šīs regulas 15. pants, nepārsniedz summas, kas KLP stratēģiskajā plānā noteiktas saskaņā ar 6. punktu.
7. Dalībvalstis var nolemt zināmu ELFLA piešķiruma daļu savos KLP stratēģiskajos plānos izmantot, lai ar šo atbalstu kā ar sviru plašāk izvērstu stratēģiskos dabas projektus, kas definēti [*LIFE* regulā], un lai saskaņā ar [*Erasmus* regulu] finansētu rīcību, ar ko veicina lauksaimniecības un lauku attīstības jomas cilvēku un jo īpaši gados jauno lauksaimnieku transnacionālo mācībmobilitāti.

87. pants

Klimata izdevumu līdzsekošana

1. Pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju un izmantojot vienkāršu un kopēju metodiku, Komisija izvērtē politikas ieguldījumu ar klimata pārmaiņām saistīto mērķu īstenošanā.
2. Šādu ieguldījumu, kas dots izdevumu mērķrādītāja sasniegšanā, aplēš, piemērojot konkrētus svērumus, kurus diferencē atkarībā no tā, kādu ieguldījumu – ievērojamu vai mērenu – atbalsts ir devis ar klimata pārmaiņām saistīto mērķu sakarībā. Minētie svērumi ir šādi:
 - (a) 40 % attiecībā uz izdevumiem par ilgtspēju sekmējošo ienākumu pamatatbalstu un ienākumu papildatbalstu, kas minēts III sadaļas II nodaļas II iedaļas attiecīgi 2. un 3. apakšiedaļā;
 - (b) 100 % attiecībā uz izdevumiem par klimatiskajām un vidiskajām shēmām, kas minētas III sadaļas II nodaļas II iedaļas 4. apakšiedaļā;
 - (c) 100 % attiecībā uz izdevumiem par 86. panta 2. punkta pirmajā daļā minētajām intervencēm;
 - (d) 40 % attiecībā uz izdevumiem par 66. pantā minētajiem dabiskajiem vai citiem platībatkarīgajiem ierobežojumiem.

88. pants

Indikatīvie finanšu piešķirumi

1. Dalībvalstis savos KLP stratēģiskajos plānos katrai atsevišķai intervencei nosaka indikatīvu finanšu piešķirumu. Katrai intervencei šis indikatīvais finanšu piešķirums ir plānotās izlaides reizinājums ar plānoto summu par vienu vienību, kam nepiemēro 89. pantā minēto procentuālo variāciju.
2. Ja vienā intervencē ir plānotas atšķirīgas summas par vienu vienību, 1. punktā minēto indikatīvo finanšu piešķirumu aprēķina, attiecīgās plānotās izlaides reizinot ar

plānoto summu par vienu vienību, kam nepiemēro 89. pantā minēto procentuālo variāciju, un summējot visus šādi iegūtos reizinājumus.

89. pants

Vienībai atbilstošās summas variācija

1. Neskarot 15. panta piemērošanu, dalībvalstis nosaka maksimālo atbalsta summu par vienu vienību vai procentuālo variāciju katrai atsevišķai intervencei, kas ir piederīga šādiem intervences veidiem:
 - (a) atsaistītie tiešie maksājumi un saistītais ienākumu atbalsts, kas minēts III sadaļas II nodaļā;
 - (b) maksājumi par pārvaldības saistībām, kas minēti 65. pantā;
 - (c) maksājumi par dabiskajiem ierobežojumiem vai citiem platībatkarīgajiem traucēkļiem, kas minēti 66. un 67. pantā.

Procentuālā variācija ir procentuālais daudzums, par kādu realizētā vidējā vai vienotā summa par vienu vienību drīkst pārsniegt KLP stratēģiskajā plānā minēto plānoto vidējo vai vienoto summu par vienu vienību.

Katrai atsevišķai tiešo maksājumu intervencei realizētā vidējā vai vienotā summa par vienu vienību nekad nav mazāka par plānoto summu par vienu vienību; izņēmums ir situācija, kad realizētā izlaide pārsniedz plānoto izlaidi tā, kā tas noteikts KLP stratēģiskajā plānā.

Ja vienā intervencē ir noteiktas atšķirīgas summas par vienu vienību, šo punktu piemēro ikvienai vienotajai vai vidējai summai par vienu vienību, kas noteikta minētajā intervencē.

2. Realizēto vidējo vai vienoto summu par vienu vienību šā panta vajadzībām aprēķina, samaksātos gada izdevumus dalot ar katrā intervencē realizēto atbilstošo izlaidi.

90. pants

Tiešo maksājumu piešķirumu un ELFLA piešķirumu savstarpējā elastība

1. Saistībā ar sava KLP stratēģiskā plāna priekšlikumu, kas minēts 106. panta 1. punktā, dalībvalstis var pieņemt lēmumu:
 - (a) līdz 15 % no dalībvalsts piešķirumiem, kas paredzēti tiešajiem maksājumiem un noteikti IV pielikumā, un no kuriem atskaitīti 2021.–2026. kalendārā gada piešķirumi par kokvilnu, kas noteikti VI pielikumā, pārvietot uz dalībvalsts ELFLA piešķirumiem par 2022.–2027. finanšu gadu vai
 - (b) līdz 15 % no dalībvalsts ELFLA piešķirumiem par 2022.–2027. finanšu gadu pārvietot uz dalībvalsts piešķirumiem par 2021.–2026. kalendāro gadu, kas paredzēti tiešajiem maksājumiem un noteikti IV pielikumā.

Pirmajā daļā minēto pārvietošanu, ko veic no tiešajiem maksājumiem paredzētajiem dalībvalsts piešķirumiem uz tās pašas dalībvalsts ELFLA piešķirumiem, procentuālā izteiksmē drīkst palielināt:

- (a) nepārsniedzot 15 procentpunktus, ar noteikumu, ka atbilstošo palielinājumu dalībvalstis izmanto no ELFLA finansētām intervencēm, kuras ir par 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā nosauktajiem konkrētajiem vidiskajiem un klimatiskajiem mērķiem;

- (b) nepārsniedzot 2 procentpunktus, ar noteikumu, ka atbilstošo palielinājumu dalībvalstis izmanto saskaņā ar 86. panta 4. punkta b) apakšpunktu.
- 2. Šā panta 1. punktā minētajos lēmumos nosaka 1. punktā aprakstīto procentuālo daudzumu, kurš katrā kalendārajā gadā var būt atšķirīgs.
- 3. 2023. gadā, izmantojot 107. pantā minēto KLP stratēģiskā plāna grozīšanas iespēju, dalībvalstis savu 1. punktā minēto lēmumu var pārskatīt.

V SADAĻA KLP STRATĒGISKAIS PLĀNS

I NODAĻA VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

91. pants

KLP stratēģiskie plāni

Lai, īstenojot no ELGF un ELFLA finansētu Savienības atbalstu, sasniegtu 6. pantā nosauktos konkrētos mērķus, dalībvalstis saskaņā ar šo regulu izveido KLP stratēģiskos plānus.

Pamatojoties uz 103. panta 2. punktā minēto SVID analīzi un 96. pantā minēto vajadzību novērtējumu, dalībvalstis KLP stratēģiskajos plānos iestrādā saskaņā ar 97. pantu izveidotu intervences stratēģiju, kurā, lai sasniegtu 6. pantā nosauktos konkrētos mērķus, nosaka skaitliskus (arī starpposma) mērķrādītājus. Mērķrādītājus nosaka, izmantojot kopējus rezultātu rādītājus, kas norādīti I pielikumā.

Lai minētos mērķrādītājus sasniegtu, dalībvalstis, pamatodamās uz III sadaļā paredzētajiem intervenču veidiem, nosaka konkrētas intervences.

Katrs KLP stratēģiskais plāns aptver laikposmu no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim.

92. pants

Vērienīgāki vidiskie un klimatiskie mērķi

1. Ar KLP stratēģiskajiem plāniem un jo īpaši ar 97. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajiem intervences stratēģijas elementiem dalībvalstis cenšas dod tādu kopējo ieguldījumu 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā nosaukto konkrēto vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanā, kas ir lielāks par 2014.–2020. gada laikposmā doto kopējo ieguldījumu Regulas (ES) Nr. 1306/2013 110. panta 2. punkta pirmās daļas b) punkta mērķa sasniegšanā ar ELGF un ELFLA atbalsta palīdzību.
2. Pamatojoties uz pieejamo informāciju, KLP stratēģiskajos plānos dalībvalstis izskaidro, kādā veidā tās gatavojas sasniegt 1. punktā minēto lielāko kopējo ieguldījumu. Skaidrojuma pamatā ir attiecīga informācija, piemēram, 95. panta 1. punkta a)–f) apakšpunktā un 95. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētie elementi.

93. pants

KLP stratēģiskā plāna struktūra

Katra dalībvalsts izveido vienu KLP stratēģisko plānu visai tās teritorijai.

Ja dažus KLP stratēģiskā plāna elementus veido reģionālā līmenī, dalībvalsts nodrošina šo elementu saskaņotību un konsekveni ar valsts līmenī izveidotajiem KLP stratēģiskā plāna elementiem.

94. pants
Procedūras noteikumi

1. Dalībvalstis savu KLP stratēģisko plānu izstrādā, pamatodamās uz pārredzamām procedūrām un saskaņā ar savu institucionālo un tiesisko regulējumu.
 2. Par KLP stratēģiskā plāna izstrādi atbildīgā dalībvalsts struktūra nodrošina, lai plāna vidiskās un klimatiskās daļas sagatavošanā faktiski iesaistītos vides un klimata jomā kompetentās iestādes.
 3. Katra dalībvalsts veido partnerību ar kompetentajām reģionālajām un vietējām iestādēm. Partnerībā iesaista vismaz šādus partnerus:
 - (a) attiecīgas valsts iestādes;
 - (b) nevalstiskās organizācijas;
 - (c) attiecīgās struktūras, kas pārstāv pilsonisko sabiedrību un – vajadzības gadījumā – struktūras, kas ir atbildīgas par sociālās iekļautības veicināšanu, pamattiesību ievērošanu, dzimumu līdztiesības veicināšanu un diskriminācijas novēršanu.
- Dalībvalstis iesaista šos partnerus KLP stratēģiskā plāna sagatavošanā.
4. Dalībvalstis un Komisija sadarbojas, lai efektīvi koordinētu KLP stratēģisko plānu īstenošanu, ņemot vērā proporcionālitates un dalītās pārvaldības principu.

II NODAĻA

KLP STRATĒĢISKĀ PLĀNA SATURS

95. pants
KLP stratēģiskā plāna saturs

1. KLP stratēģiskā plāna daļas ir šādas:
 - (a) vajadzību novērtējums;
 - (b) intervences stratēģija;
 - (c) vairāku veidu intervencēm kopīgo elementu apraksts;
 - (d) stratēģijā paredzēto tiešo maksājumu intervencu, nozarisko intervencu un lauku attīstības intervencu apraksts;
 - (e) mērķrādītāju un finanšu plāni;
 - (f) pārvaldības un koordinācijas sistēmas apraksts;
 - (g) KLP modernizāciju nodrošinošo elementu apraksts;
 - (h) ar vienkāršošanu un galasaņēmēju administratīvā sloga mazināšanu saistīto elementu apraksts.
2. KLP stratēģiskā plāna pielikumi ir šādi:
 - (a) I pielikums – provizorisks izvērtējums un stratēģiskais vidiskais novērtējums (*SEA*);
 - (b) II pielikums – SVID (stipru un vājo pušu, iespēju un draudu) analīze;
 - (c) III pielikums – apspriešanās ar partneriem;
 - (d) IV pielikums – kultūratkarīgais maksājums par kokvilnu;

- (e) V pielikums – papildu finansējums, ko valsts piešķir KLP stratēģiskā plāna satvarā.
3. Ar 1. un 2. punktā minētajām KLP stratēģiskā plāna daļām un pielikumiem saistītie noteikumi sīkāk izklāstīti 96.–103. pantā.

96. pants
Vajadzību novērtējums

Iepriekš 95. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajā vajadzību novērtējumā:

- (a) iekļauj SVID analīzes kopsavilkumu, kā minēts 103. panta 2. punktā;
- (b) identificē vajadzības attiecībā uz katru 6. pantā noteikto konkrēto mērķi, pamatojoties uz pierādījumiem no SVID analīzes. Visas vajadzības tiek aprakstītas neatkarīgi no tā, vai tās tiks iekļautas KLP stratēģiskajā plānā;
- (c) attiecībā uz 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā nosaukto konkrēto mērķi balstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju – iekļauj vajadzību novērtējumu saistībā ar riska pārvaldību;
- (d) attiecīgā gadījumā iekļauj analīzi par konkrētām vajadzībām jutīgajos ģeogrāfiskajos apgabalos, piemēram, tālākajos reģionos;
- (e) nosaka un attiecīgā secībā sarindo prioritātes, tai skaitā ar argumentiem pamato izdarītās izvēles un vajadzības gadījumā paskaidro, kāpēc dažas identificētās vajadzības nav iekļautas vai tikai daļēji iekļautas KLP stratēģiskajā plānā.

Attiecībā uz 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā minētajiem vidiskajiem un klimatiskajiem mērķiem novērtējumā ņem vērā valsts vidiskos un klimatiskos plānus, kas sagatavoti saskaņā ar XI pielikumā minētajiem likumdošanas instrumentiem.

Novērtējumam dalībvalstis izmanto jaunākos un uzticamākos datus.

97. pants
Intervences stratēģija

1. Iepriekš 95. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētajā intervences stratēģijā par katru konkrēto mērķi, kas nosaukts 6. panta 1. punktā un iekļauts KLP stratēģiskajā plānā, norāda:
- (a) mērķrādītājus par katru attiecīgo (kopīgo un vajadzības gadījumā KLP stratēģiskajā plānā noteikto) konkrēto rezultāta rādītāju un saistīto starpposma mērķrādītāju. Šo mērķrādītāju vērtību pamato, ņemot vērā 96. pantā minēto vajadzību novērtējumu. Mērķrādītāji, kuri attiecas uz 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā nosauktajiem mērķiem, izriet no šā panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā sniegtajiem skaidrojumiem;
 - (b) III sadaļā uzskaitītajiem intervenču veidiem atbilstošās intervences, izņemot minētās sadaļas II nodaļas 3. iedaļas 2. apakšiedaļā paredzēto kultūratkarīgo maksājumu par kokvilnu, kuras, pamatojoties uz skaidru intervences loģiku, tiek izstrādātas tā, lai attiecīgajā apgabalā risinātu konkrēto situāciju; intervences tiek pamatotas ar 125. pantā minēto *ex ante* novērtējumu, 103. panta 2. punktā minēto SVID analīzi un 96. pantā minēto vajadzību novērtējumu;

- (c) elementus, kas parāda to, kā ar intervencēm var sasniegt mērķrādītājus un kādā mērā tās ir savstarpēji saskaņotas un saderīgas;
 - (d) elementus, kas pierāda, ka finanšu līdzekļu piešķirums KLP stratēģiskajā plānā iekļautajām intervencēm ir pamatots un piemērots, lai sasniegtu attiecīgos mērķrādītājus, kā arī atbilst finanšu plānam, kā minēts 100. pantā.
2. Intervences stratēģijā iekļauj arī turpmāk minētos elementus, kas liecina par stratēģijas konsekveni un par to, ka 6. panta 1. punktā nosaukto konkrēto mērķu sasniegšanā intervences ir savstarpēji papildinošas:
- (a) KLP stratēģiskā plāna vidiskās un klimatiskās struktūras kopaina, kurā apraksta komplementaritāti un pamatnosacījumus attiecībā uz nosacījumu sistēmu un dažādām intervencēm, ar kurām cenšas sasniegt 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā nosauktos konkrētos vidiskos un klimatiskos mērķus, kā arī apraksts par to, kādā veidā var panākt 92. pantā minēto lielāko kopējo ieguldījumu;
 - (b) paskaidrojums, kā ar KLP stratēģiskā plāna vidisko un klimatisko struktūru ir domāts veicināt jau noteiktos ilgtermiņā darbojošos valsts mērķrādītājus, kas paredzēti XI pielikumā minētajos likumdošanas instrumentos vai izstrādāti saskaņā ar tiem;
 - (c) attiecībā uz 6. panta 1. punkta g) apakšpunktā minēto konkrēto mērķi “piesaistīt gados jaunus lauksaimniekus un veicināt darījumdarbību” – kopaina par attiecīgajām KLP stratēģiskajā plānā iekļautajām intervencēm un konkrētajiem nosacījumiem, kas minēti 22. panta 4. punktā, 27., 69. pantā un 71. panta 7. punktā. Sniedzot finanšu plānu attiecībā uz 27. un 68. punktā minētajiem intervenču veidiem, dalībvalstis jo īpaši atsaucas uz 83. panta 5. punktu. Kopainā arī ir jāpaskaidro mijiedarbība ar valsts instrumentiem, kuras mērķis ir uzlabot saskaņotību starp Savienības rīcību un dalībvalstu rīcību šajā jomā;
 - (d) nozarisko intervenču, tai skaitā III sadaļas II nodaļas 3. iedaļas 1. apakšiedaļā minētā saistītā ienākumu atbalsta un III sadaļas III nodaļā minēto nozarisko intervenču, kopaina, kurā sniegts pamatojums, kāpēc pasākums vērsts tieši uz attiecīgajām nozarēm, intervenču saraksts pa nozarēm, intervenču komplementaritāte, kā arī konkrētie papildu mērķrādītāji (ja tādi ir), kuri attiecas uz intervencēm, kas atbilst III sadaļas III nodaļā uzskaitītajām nozariskajām intervencēm;
 - (e) skaidrojums par to, kuras intervences palīdzēs riska pārvaldībā nodrošināt saskaņotu un integrētu pieeju;
 - (f) valsts un reģionālo intervenču mijiedarbības apraksts, tai skaitā finanšu piešķirumu sadalījums pa intervencēm un pa fondiem.

98. pants

Vairāku veidu intervencēm kopīgie elementi

Iepriekš 95. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētajā vairāku veidu intervencēm kopīgo elementu aprakstā iekļauj:

- (a) definīcijas, ko dalībvalstis paziņojušas saskaņā ar 4. panta 1. punktu, kā arī minimālās prasības atsaistīto tiešo maksājumu intervencēm saskaņā 16. pantu;

- (b) nosacījumu sistēmas aprakstu, kurā ietver:
 - i) par katru III pielikumā minēto LLVA standartu – aprakstu, kurā izklāstīts, kādā veidā Savienības standarts tiek ieviests, un kurā iekļauti šādi elementi: kopsavilkums par saimniecību praksi, teritoriālo piemērošanas jomu, attiecīgo lauksaimnieku veidu un pamatojums par ieguldījumu attiecīgās prakses galvenā mērķa sasniegšanā;
 - ii) aprakstu par kopējo ieguldījumu 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā nosaukto konkrēto vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanā;
- (c) aprakstu par to, kā tiek izmantota “tehniskā palīdzība”, kā minēts 83. panta 2. punktā, 86. panta 3. punktā un 112. pantā, un KLP tīkli, kā minēts 113. pantā;
- (d) citu informāciju par īstenošanu, jo īpaši:
 - i) īsu aprakstu par to, kā noteikta maksājumtiesību vērtība un kā darbojas rezerve (attiecīgā gadījumā);
 - ii) aprakstu par to, ka izmantota 15. pantā minētā tiešo maksājumu samazināšanas rezultātā iegūtā aplēstā summa;
 - iii) pārskatu par ELFLA un citu lauku apvidos darbojošos Savienības fondu koordinēšanu, nošķirumu un komplementaritāti.

99. pants Intervences

Aprakstā par katru intervenci, kas minēta 95. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētajā stratēģijā, sniedz šādu informāciju:

- (a) intervences veids, uz kuru tā attiecas;
- (b) teritoriālo piemērošanas joma;
- (c) minētās intervences koncepcija vai prasības, kas nodrošina efektīvu ieguldījumu 6. panta nosauktā(-o) mērķa(-u) sasniegšanā. Attiecībā uz vidiskajām un klimatiskajām intervencēm – informācija par atbilstību nosacījumu sistēmas prasībām, lai pierādītu to, ka prakses nepārkāpjās;
- (d) atbalsttiesīguma nosacījumi;
- (e) par katru šīs regulas II pielikumā uzskaitītajiem intervences veidiem atbilstošo intervenci – apraksts par to, kā tiek ievēroti attiecīgie PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumi (kā noteikts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā), un par katru intervenci, kas neatbilst šīs regulas II pielikumā uzskaitītajiem intervences veidiem, – informācija par to, vai un (ja tā) kā tiek ievēroti attiecīgie PTO nolīguma par lauksaimniecību 6.5. panta vai 2. pielikuma noteikumi;
- (f) gada plānotā intervences izlaide un attiecīgā gadījumā sadalījums pa vidējām vai vienotajām summām, kas izmaksājamas par vienību;
- (g) gada plānotā par vienību izmaksājamā atbalsta summa, tās pamatojums un minētās par vienību izmaksājamās summas pamatotais izmaiņu maksimums, kā minēts 89. pantā. Vajadzības gadījumā sniedz arī šādu informāciju:
 - i) atbalsta veids un likme;
 - ii) par vienību izmaksājamās atbalsta summas aprēķins un tās apstiprinājums, kā minēts 76. pantā;

- iii) dažādas par vienību izmaksājamās vienotās atbalsta summas attiecīgās intervences ietvaros, it sevišķi attiecībā uz 18. panta 2. punktā minēto teritoriju grupām;
 - iv) informācija par to, vai saskaņā ar 18. panta 2. punktu dalībvalsts attiecībā uz katru teritoriju grupu ir vai nav pieņēmusi lēmumu diferencēt par hektāru izmaksājamā ienākumu pamatatbalsta summu;
- (h) attiecīgais gada piešķirums intervencei, ka minēts 88. pantā. Vajadzības gadījumā sniedz sadalījumu pa summām, kas plānotas dotācijām, un pa summām, kas plānotas finanšu instrumentiem;
- (i) norāde par to, vai uz intervenci neattiecas LESD 42. panta piemērošanas joma un vai uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums.

100. pants

Mērķrādītāju un finanšu plāni

1. Iepriekš 95. panta 1. panta e) apakšpunktā minētā mērķrādītāju plānā ietver kopsavilkuma tabulu, kurā norādīti 97. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētie mērķrādītāji un izklāstīts gada starpposma mērķrādītāju sadalījums.
2. Iepriekš 95. panta 1. punkta e) apakšpunktā minētajā finanšu plānā sniedz tabulas, kuras atbilst 99. panta f) un h) apakšpunktam un kurās iekļauj:
 - (a) dalībvalsts piešķirumus tiešo maksājumu intervencēm, kā minēts 81. panta 1. punktā, vīna nozariskajām intervencēm, kā minēts 82. panta 1. punktā, un biškopības produktu nozariskajām intervencēm, kā minēts 82. panta 2. punktā, un lauku attīstības intervencēm, kā minēts 83. panta 3. punktā;
 - (b) summu pārvedumus starp tiešo maksājumu intervenču veidiem un lauku attīstības intervenču veidiem saskaņā ar 90. pantu un visus atskaitījumus no dalībvalstu piešķirumiem, kas paredzēti tiešo maksājumu intervenču veidiem, lai, piemērojot 82. panta 7. punktu, attiecīgās summas darītu pieejamas intervenču veidiem citās nozarēs, kā minēts III sadaļas III nodaļas VII iedaļā;
 - (c) dalībvalstu piešķirumus olīveļļas nozariskajām intervencēm, kas minētas 82. panta 4. punktā, un apiņu nozariskajām intervencēm, kas minētas 82. panta 3. punktā, un ja šo veidu intervences nav tikušas īstenotas, ietver lēmumu par attiecīgo piešķirumu iekļaušanu dalībvalsts tiešo maksājumu piešķirumā saskaņā ar 82. panta 5. punktu;
 - (d) tiešo maksājumu intervencēm paredzēto dalībvalstu piešķirumu sadalījumu (kas izdarīts pēc b) un c) apakšpunktā noteiktajiem pārvietojumiem), pamatojoties uz indikatīviem finanšu piešķirumiem katram intervences viedam un katrai intervencei un norādot plānotās izlaides, par vienību izmaksājamo vidējo vai vienoto summu un 89. pantā minētās maksimālās izmaiņas. Attiecīgā gadījumā sadalījumā iekļauj maksājumtiesību rezerves summu.

Norāda maksājumu samazināšanas rezultātā iegūto kopējo aplēsto summu.

Ņemot vērā maksājumu samazināšanas rezultātā iegūtās summas izmantojumu, kā minēts 15. pantā un 81. panta 3. punktā, indikatīvos finanšu piešķirumus, attiecīgo plānoto izlaidi un attiecīgās izmaksājamās vidējās vai vienotās summas tiek noteiktas pirms maksājumu samazināšanas;

- (e) III sadaļas III nodaļas VII iedaļā minētajam nozariskajām intervencēm paredzēto piešķirumu sadalījumu pa intervencēm, noradot plānoto izlaidi un par vienību izmaksājamo vidējo summu;
- (f) lauku attīstībai paredzēto dalībvalstu piešķirumu sadalījumu (kas izdarīts pēc b) apakšpunktā noteiktajiem pārvietojumiem uz tiešajiem maksājumiem un no tiem) pa intervences veidiem un intervencēm (ar kopsummām par periodu), norādot arī piemērojamo ELFLA iemaksu likmi; attiecīgā gadījumā – piešķirumu sadalījumu pa intervencēm un reģionu veidiem. Ja līdzekļi pārvietoti no tiešajiem maksājumiem, norāda ar attiecīgo pārvietojumu finansēto(-ās) intervenci(-es) vai intervences daļu. Šajā tabulā norāda arī plānoto izlaidi par katru intervenci, kā arī par vienību izmaksājamās vidējās vai vienotās summas, turklāt attiecīgā gadījumā norāda dotācijām plānoto summu sadalījumu un finanšu instrumentiem plānoto summu sadalījumu. Norāda arī tehniskajai palīdzībai paredzētās summas;
- (g) ziņas par intervencēm, kas veicina 86. pantā noteikto minimālo izlietojuma prasību ievērošanu.

Šajā pantā minētos elementus nosaka katram gadam.

101. pants

Pārvaldības un koordinācijas sistēmas

Iepriekš 95. panta 1. punkta f) apakšpunktā minēto pārvaldības un koordinācijas sistēmu aprakstā:

- (a) norāda visas Regulas (ES) [HzR] II sadaļas II nodaļā minētās pārvaldības struktūras;
- (b) norāda tādas deleģētās struktūras un starpniekstruktūras un to funkcijas, kas nav minētas Regulā (ES) [HzR];
- (c) ietver informāciju par Regulas (ES) [HzR] IV sadaļā minētajām kontroles sistēmām un sodiem, tai skaitā informāciju par:
 - i) Regulas (ES) [HzR] IV sadaļas II nodaļā minēto integrēto administrācijas un kontroles sistēmu;
 - ii) Regulas (ES) [HzR] IV sadaļas IV nodaļā minēto kontroles un sodu sistēmu saistībā ar nosacījumu sistēmu;
 - iii) kompetentajām kontroles struktūrām, kuras atbildīgas par pārbaudēm;
- (d) uzraudzības un ziņošanas struktūras aprakstu.

102. pants
Modernizācija

Aprakstot elementus, kas nodrošina 95. panta 1. punkta g) apakšpunktā minēto KLP modernizēšanos, jo īpaši izceļ KLP stratēģiskajā plānā iekļautos lauksaimniecības nozares un KLP modernizēšanos atbalstošos elementus; aprakstā jo īpaši ietver:

- (a) pārskatu par to, kā KLP stratēģiskais plāns palīdzēs sasniegt 5. panta otrajā daļā nosaukto vispārīgo horizontālo mērķi attiecībā uz zināšanu, inovācijas un digitalizēšanas apgūšanu un kopīgošanu un to tālākās nodošanas sekmēšanu; minētajā pārskatā iekļauj:
 - i) aprakstu par to, kāda organizatoriskā struktūra ir izvēlēta attiecībā uz *AKIS*, kas aptver organizatoriskos aspektus un zināšanu plūsmu starp cilvēkiem, organizācijām un iestādēm, kuras izmanto un rada zināšanas lauksaimniecībai un savstarpēji saistītām jomām;
 - ii) aprakstu par to, kā 13. pantā minētie konsultēšanas pakalpojumi, pētniecība un KLP tīkli sadarbosies *AKIS* ietvaros un kā tiek sniegti konsultācijas un inovācijas atbalsta pakalpojumi;
- (b) aprakstu, kurā izklāstīta stratēģija gan digitālo tehnoloģiju attīstībai lauksaimniecībā un lauku apvidos, gan arī šo tehnoloģiju izmantošanai, lai uzlabotu KLP stratēģiskajā plānā iekļauto intervenču lietderību un efektivitāti.

103. pants
Pielikumi

1. Iepriekš 95. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētā KLP stratēģiskā plāna I pielikumā ietver 125. pantā minētā *ex ante* novērtējuma galveno rezultātu kopsavilkumu un stratēģisko vides novērtējumu (SVN), kā minētas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2001/42/EK³⁹, un to, kā tie tikuši ņemti vērā, vai pamatojumu, kāpēc tie nav tikuši ņemti vērā, un saiti uz pilnīgu *ex ante* novērtējuma ziņojumu un stratēģiskā vides novērtējuma ziņojumu.
2. Iepriekš 95. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētā KLP stratēģiskā plāna II pielikumā ietver SVID analīzi par patreizējo situāciju apgabalā, uz kuru attiecas KLP stratēģiskais plāns.

SVID analīze pamatojas uz patreizējo situāciju apgabalā, uz kuru attiecas KLP stratēģiskais plāns, un par katru 6. panta 1. punktā nosaukto konkrēto mērķi šajā analīzē, balstoties uz konteksta rādītājiem un citu jaunāko kvantitatīvu un kvalitatīvu informāciju, tādu kā pētījumi, iepriekšēji novērtējuma ziņojumi, nozariskā analīze un līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas, ietver visaptverošu, vispārīgu aprakstu par patreizējo situāciju apgabalā, uz kuru attiecas KLP stratēģiskais plāns.

Turklāt attiecībā uz katru 5. pantā un 6. panta 1. punktā nosaukto vispārējo un konkrēto mērķi minētajā aprakstā norāda:

- (a) stiprās puses apgabalā, uz kuru attiecas KLP stratēģiskais plāns;

³⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīva 2001/42/EK par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 197, 21.7.2001., 30. lpp.).

- (b) vājās puses apgabalā, uz kuru attiecas KLP stratēģiskais plāns;
- (c) iespējas apgabalā, uz kuru attiecas KLP stratēģiskais plāns;
- (d) draudus apgabalā, uz kuru attiecas KLP stratēģiskais plāns;
- (e) vajadzības gadījumā – iekļauj teritoriālo aspektu analīzi, norādot teritorijas, uz kurām konkrēti attiecas intervences;
- (f) vajadzības gadījumā – iekļauj nozarisko aspektu analīzi, jo īpaši saistībā ar tādām nozarēm, uz kurām attiecas konkrētas intervences un/vai nozariskās programmas.

Attiecībā uz 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā nosauktajiem mērķiem SVID analīzē ir atsauce uz valsts plāniem, kas sagatavoti saskaņā ar XI pielikumā minētajiem likumdošanas instrumentiem.

Attiecībā uz 6. panta 1. punkta g) apakšpunktā nosaukto mērķi piesaistīt gados jaunus lauksaimniekus SVID analīzē iekļauj īsu analīzi attiecībā uz zemes pieejamību, zemes mobilitāti, zemes pārstrukturēšanu, iespēju saņemt finansējumu un kredītus un iespēju iegūt attiecīgās zināšanas un saņemt padomus.

Attiecībā uz 5. panta otrajā daļā nosaukto vispārīgo horizontālo mērķi, kas attiecas uz zināšanu, inovācijas un digitalizēšanas apgušanu un kopīgošanu un to tālākās nodošanas sekmēšanu, SVID analīzē sniedz arī attiecīgo informāciju par AKIS un saistītām struktūrām.

3. Iepriekš 95. panta 2. punkta c) apakšpunktā minētā KLP stratēģiskā plāna III pielikumā norāda ar partneriem veiktās apspriešanās iznākumu un iekļauj īsu aprakstu par to, kā notika apspriešanās.
4. Iepriekš 95. panta 2. punkta d) apakšpunktā minētā KLP stratēģiskā plāna IV pielikumā īsi apraksta kultūratkarīgo maksājumu par kokvilnu un tā komplementaritāti ar citām KLP stratēģiskā plāna intervencēm.
5. Iepriekš 95. panta 2. punkta e) apakšpunktā minētā KLP stratēģiskā plāna V pielikumā iekļauj:
 - (a) īsu aprakstu par valsts papildfinansējumu, kas sniegts KLP stratēģiskā plāna piemērošanas jomas ietvaros, norādot summas par katru pasākumu un informāciju par atbilstību šīs regulas prasībām;
 - (b) skaidrojumu par komplementaritāti ar citām KLP stratēģiskajā plānā iekļautajām intervencēm, kā arī
 - (c) norādi par to, vai uz valsts papildfinansējumu neattiecas LESD 42. panta piemērošanas joma un vai uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums.

104. pants

Deleģētās pilnvaras attiecībā uz KLP stratēģiskā plāna saturu

Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt deleģētos aktus, ar kuriem šo nodaļu groza attiecībā uz KLP stratēģiskā plāna un tā pielikumu saturu.

105. pants

Īstenošanas pilnvaras attiecībā uz KLP stratēģiskā plāna saturu

Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem paredz 96.–103. pantā izklāstīto KLP stratēģiskā plāna elementu sniegšanas noteikumus. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 139. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

III NODAĻA

KLP STRATĒĢISKĀ PLĀNA APSTIPRINĀŠANA UN GROZĪŠANA

106. pants

KLP stratēģiskā plāna apstiprināšana

1. Katra dalībvalsts ne vēlāk kā 2020. gada 1. janvārī Komisijai iesniedz KLP stratēģiskā plāna priekšlikumu, kurā ietverta 95. pantā minētā informācija.
2. Komisija novērtē ierosinātos KLP stratēģiskos plānus, pamatojoties uz plānu pilnīgumu, konsekveni un saskaņotību ar Savienības tiesību aktu vispārējiem principiem, šo regulu un noteikumiem, kas pieņemti saskaņā ar šo regulu un horizontālo regulu, plānu faktisko ieguldījumu konkrēto mērķu sasniegšanā, ietekmi uz iekšējā tirgus pareizu darbību un konkurences kropļojumu, administratīvo slogu atbalsta saņēmējiem un pārvaldes iestādēm. Novērtējumā galvenokārt izskata KLP stratēģiskā plāna stratēģijas pietiekamību, attiecīgos konkrētos mērķus, mērķrādītājus, intervences un budžeta līdzekļus, kas vajadzīgi KLP stratēģiskā plāna konkrētajiem mērķiem, kuru izpildes nodrošināšana paredzēta ar ierosināto intervenču komplektu, pamatojoties uz SVID analīzi un *ex ante* izvērtējumu.
3. Atkarībā no 2. punktā minētā novērtējuma rezultātiem Komisija trīs mēnešu laikā no dienas, kad KLP stratēģiskais plāns ir iesniegts, var dalībvalstij izteikt piezīmes.
Dalībvalsts iesniedz Komisijai visu vajadzīgo papildinformāciju un vajadzības gadījumā pārskata ierosināto plānu.
4. Komisija apstiprina ierosināto KLP stratēģisko plānu, ja tikusi iesniegta visa vajadzīgā informācija un ja Komisija ir pārliecinājusies, ka plāns ir saderīgs ar Savienības tiesību vispārīgajiem principiem, šajā regulā noteiktajām prasībām un noteikumiem, kas pieņemti saskaņā ar šo regulu un Regulu (ES) [HzR].
5. Katru KLP stratēģisko plānu apstiprina ne vēlāk kā astoņus mēnešus pēc tam, kad to iesniegusi attiecīgā dalībvalsts.

Apstiprinājums neattiecas uz informāciju, kas minēta 101. panta c) apakšpunktā un KLP stratēģiskā plāna I–IV pielikumos, par kuriem ir runa 95. panta 2. punkta a)–d) apakšpunktā.

Pienācīgi pamatotos gadījumos dalībvalsts drīkst Komisijai lūgt apstiprināt KLP stratēģisko plānu, kurā nav ietverti visi vajadzīgie elementi. Šādā gadījumā attiecīgā dalībvalsts norāda, kādas KLP stratēģiskā plāna daļas trūkst, un, lai pierādītu kopējo plāna konsekveni un saskaņotību, attiecībā uz visu KLP stratēģisko plānu sniedz indikatīvus mērķrādītājus un finanšu plānus, kā minēts 100. pantā. KLP stratēģiskā plāna trūkstoši elementi Komisijai tiek iesniegti kā plāna grozījumi saskaņā ar 107. pantu.

6. Katru KLP stratēģisko plānu apstiprina ar Komisijas īstenošanas lēmumu, nepiemērojot 139. pantā minēto komitejas procedūru.
7. KLP stratēģisko plānu juridiskas sekas stājas spēkā tikai pēc tam, kad tos apstiprinājusi Komisija.

107. pants

KLP stratēģiskā plāna grozīšana

1. Dalībvalstis drīkst iesniegt Komisijai pieprasījumus grozīt savus KLP stratēģiskos plānus.
2. KLP stratēģisko plānu grozījuma pieprasījumus pienācīgi pamato un tajos jo īpaši izklāsta plāna izmaiņu paredzamo ietekmi uz 6. panta 1. punktā minēto konkrēto mērķu sasniegšanu. Pieprasījumiem pievieno grozītos plānus un attiecīgos atjauninātos pielikumus.
3. Komisija novērtē grozījuma saskaņību šo regulu, noteikumiem, kas pieņemti saskaņā ar šo regulu, un Regulu (ES) [HzR], turklāt Komisija novērtē grozījuma faktisko ieguldījumu konkrēto mērķu sasniegšanā.
4. Komisija apstiprina pieprasīto KLP stratēģiskā plāna grozījumu ar nosacījumu, ka tikusi iesniegta visa vajadzīgā informācija un ka Komisija ir pārliecinājusies, ka grozītais plāns ir saderīgs ar Savienības tiesību vispārīgajiem principiem, šajā regulā noteiktajām prasībām, saskaņā ar šo regulu pieņemtajiem noteikumiem un Regulu (ES) [HzR].
5. Komisija var paust apsvērumus 30 darba dienu laikā no KLP stratēģiskā plāna grozījuma pieprasījuma iesniegšanas. Dalībvalsts sniedz Komisijai visu vajadzīgo papildinformāciju.
6. KLP stratēģiskā plāna grozījuma pieprasījumu apstiprina ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc tam, kad to iesniegusi dalībvalsts, ar nosacījumu, ka visi Komisijas paustie apsvērumi tikuši pienācīgi ņemti vērā.
7. KLP stratēģiskā plāna grozījuma pieprasījumu drīkst iesniegt ne biežāk kā reizi kalendārajā gadā, ja vien Komisija saskaņā ar 109. pantu nav noteikusi izņēmumus.
8. Katru KLP stratēģiskā plāna grozījumu apstiprina ar Komisijas īstenošanas lēmumu, nepiemērojot 139. pantā minēto komitejas procedūru.
9. Neskarot 80. pantu, KLP stratēģisko plānu grozījumu juridiskas sekas stājas spēkā tikai pēc tam, kad tos apstiprinājusi Komisija.
10. Pareizrakstības vai redakcionāli labojumi vai acīmredzamu kļūdu labojumi, kuri neietekmē rīcībpolitikas un intervenču īstenošanu, nav uzskatāmi par grozījumiem, kam nepieciešamas grozījuma pieprasījums. Par šādiem labojumiem dalībvalstis informē Komisiju.

108. pants

Laiks, no kura skaita Komisijas rīcībai paredzēto termiņu

Šīs nodaļas nolūkos Komisijas rīcībai paredzētais termiņš sākas tad, kad ir iesniegta visa vajadzīgā informācija, kura atbilst šajā regulā noteiktajām prasībām un noteikumiem, kas pieņemti saskaņā ar šo regulu.

Minētajā termiņā nav ietverts laikposms, kas sākas nākamajā dienā pēc dienas, kad Komisija nosūta savus apsvērumus vai pieprasījumu, kurā dalībvalstij lūgts iesniegt pārskatītus dokumentus, un ilgst līdz dienai, kad dalībvalsts sniedz Komisijai attiecīgo atbildi.

*109. pants
Deleģētās pilnvaras*

Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt deleģētos aktus, ar kuriem šo nodaļu groza:

- (a) attiecībā uz KLP stratēģisko plānu apstiprināšanas procedūrām un termiņiem;
- (b) attiecībā uz KLP stratēģisko plānu grozījumu pieprasījumu iesniegšanas un apstiprināšanas procedūrām un termiņiem;
- (c) attiecībā uz to, cik bieži plānošanas periodā KLP stratēģiskie plāni ir jāiesniedz, tostarp attiecībā uz tādu ārkārtas gadījumu noteikšanu, kuros 107. panta 7. punktā minētajam maksimālajam grozījumu skaitam nav nozīmes.

VI SADAĻA KOORDINĒŠANA UN PĀRVALDĪBA

110. pants Vadošā iestāde

1. Dalībvalstis KLP stratēģiskajiem plāniem izraugās vadošo iestādi.

Dalībvalstis nodrošina, lai attiecīgās pārvaldības un kontroles sistēmas izveidē panāktu skaidru funkciju sadali un nošķirumu starp vadošo iestādi un citām struktūrām. Dalībvalstis ir atbildīgas par to, lai sistēma darbotos efektīvi visā KLP stratēģiskā plāna darbības laikā.

2. Vadošā iestāde ir atbildīga par KLP stratēģiskā plāna lietderīgu, efektīvu un pareizu pārvaldību. Tā jo īpaši gādā par to,

- (a) lai tiktu nodrošināta piemērota droša elektroniskā sistēma, ar kuru reģistrē, saglabā, pārvalda un paziņo uzraudzībai un novērtēšanai vajadzīgo statistiku par plānu un tā īstenošanu, un jo īpaši informāciju, kas vajadzīga, lai uzraudzītu virzību uz noteiktajiem mērķu un mērķrādītāju izpildi;
- (b) lai intervenču īstenošanā iesaistītie atbalsta saņēmēji un citas struktūras:
 - i) tiktu informētas par saviem pienākumiem, ko uzliek piešķirtais atbalsts, un uztur vai nu atsevišķu grāmatvedības uzskaites sistēmu, vai norāda piemērotu grāmatvedības kodu visiem darījumiem, kas saistīti ar attiecīgo darbību;
 - ii) apzinās prasības, kas saistītas ar datu sniegšanu vadošajai iestādei un izlaides un rezultātu reģistrēšanu;
- (c) lai attiecīgajiem atbalsta saņēmējiem tiktu nodrošināts (attiecīgā gadījumā izmantojot elektroniskus līdzekļus) saraksts, kurā izklāstītas tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un laba lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa minimālie standarti, kas noteikti saskaņā ar III sadaļas I nodaļas 2. iedaļu un kas jāpiemēro saimniecības līmenī, kā arī skaidra un precīza informāciju par šīm prasībām un standartiem;
- (d) lai *ex ante* izvērtējums, kas minēts 125. pantā, atbilstu izvērtēšanas un uzraudzības sistēmai un tiktu akceptēts un iesniegts Komisijai;
- (e) lai tiktu izstrādāts 126. pantā minētais izvērtēšanas plāns un lai minētajā pantā norādītā *ex post* izvērtēšana tiktu veikta šajā regulā noteiktajos termiņos, nodrošinot to, lai šādi novērtējumi atbilstu uzraudzības un izvērtēšanas sistēmai un tiktu iesniegti 111. pantā minētajai uzraudzības komitejai un Komisijai;
- (f) lai uzraudzības komiteja tiktu nodrošināta ar informāciju un dokumentiem, kas vajadzīgi, lai uzraudzītu KLP stratēģiskā plāna īstenošanu, ņemot vērā tā konkrētos mērķus un prioritātes;
- (g) lai gada veikuma ziņojums, tai skaitā apkopotās uzraudzības tabulas, tiktu sagatavotas un pēc apspriešanās ar uzraudzības komiteju nosūtītas Komisijai;
- (h) lai, ņemot vērā Komisijas apsvērumus par gada veikuma ziņojumu, tiktu veikti attiecīgie pēcpasākumi;

- (i) lai maksājumu aģentūra pirms maksājumu apstiprināšanas saņemtu visu vajadzīgo informāciju, jo īpaši par procedūrām un kontrolēm, kas veiktas attiecībā uz finansēšanai izraudzītajām intervencēm;
 - (j) lai saņēmēji, kuriem atbalsts sniegts saskaņā ar tādām ELGLA finansētajām intervencēm, kas nav platībībāzētās un dzīvniekbāzētās intervences, norādītu, ka saņēmuši finansiālo atbalstu, tai skaitā pareizā veidā izmantojot Savienības emblēmu saskaņā ar noteikumiem, ko Komisija paredzējusi atbilstīgi 5. punktam;
 - (k) lai KLP stratēģiskajam plānam tiktu nodrošināta publicitāte (arī ar KLP valsts tīkla palīdzību), informējot iespējamajos atbalsta saņēmējus, profesionālās organizācijas, ekonomiskos un sociālos partnerus, struktūras, kas iesaistītas vīriešu un sieviešu vienlīdzības veicināšanā, un attiecīgās nevalstiskās organizācijas, tostarp vides organizācijas, par iespējām, ko sniedz KLP stratēģiskais plāns, un noteikumiem par piekļuvi KLP stratēģiskā plāna finansējumam, kā arī informējot atbalsta saņēmējus un plašu sabiedrību par to, ka Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai tiek sniegts KLP stratēģiskā plāna ietvaros.
3. Lai pārvaldītu un īstenotu KLP stratēģiskā plāna intervences, dalībvalsts vai vadošā iestāde var izraudzīties vienu vai vairākas starpniekstruktūras, tostarp vietējās iestādes, reģionālās attīstības struktūras vai nevalstiskās organizācijas.
 4. Kad daļa uzdevumu ir deleģēta citai struktūrai, vadošā iestāde uzņemas visu atbildību par attiecīgo uzdevumu pārvaldības un īstenošanas efektivitāti un pareizību. Vadošā iestāde nodrošina attiecīgu noteikumu ieviešanu, lai cita struktūra varētu iegūt visus minēto uzdevumu izpildei vajadzīgos datus un informāciju.
 5. Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt šo regulu papildinošus deleģētos aktus, ar kuriem 2. punkta j) un k) apakšpunktā minēto informācijas, publicitātes un atpazīstamības prasību īstenošanai paredz sīki izstrādātus noteikumus.
- Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 139. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

111. pants *Uzraudzības komiteja*

1. Lai uzraudzītu KLP stratēģiskā plāna īstenošanu, dalībvalsts pirms KLP stratēģiskā plāna iesniegšanas izveido komiteju (turpmāk “uzraudzības komiteja”).
Uzraudzības komiteja pieņem savu reglamentu.
Uzraudzības komiteja sanāk vismaz reizi gadā un izskata visus jautājumus, kas ietekmē KLP stratēģiskā plāna progresu tā mērķrādītāju sasniegšanā.
Dalībvalsts publicē uzraudzības komitejas reglamentu, kā arī visus datus un informāciju, kuras apmaiņa notikusi ar uzraudzības komiteju tiešsaistē.
2. Dalībvalsts lemj par uzraudzības komitejas sastāvu un nodrošina 94. panta 3. punktā minēto attiecīgo valsts iestāžu un starpniekstruktūru, kā arī partneru pārstāvju līdzsvarotu pārstāvību.
Katram uzraudzības komitejas loceklim ir balsstiesības.
Dalībvalsts tiešsaistē publicē uzraudzības komitejas locekļu sarakstu.

Komisijas pārstāvji piedalās uzraudzības komitejas darbā kā konsultanti.

3. Uzraudzības komiteja jo īpaši pārbauda:
 - (a) progresu KLP stratēģiskā plāna īstenošanā un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju izpildē;
 - (b) visas problēmas, kas ietekmē KLP stratēģiskā plāna veikumu, un šo problēmu risināšanai veikto rīcību;
 - (c) elementus, kas sniegti Regulas (ES) [CPR] 52. panta 3. punktā minētajā *ex ante* novērtējumā un Regulas (ES) [CPR] 53. panta 1. punktā minētajā stratēģijas dokumentā;
 - (d) izvērtējumus veikšanā panākto progresu, pārbaudot arī izvērtējumu kopsavilkumus un pēcpasākumus, kas veikti saistībā attiecīgajiem konstatējumiem;
 - (e) komunikācijas un atpazīstamības veicinošas rīcības īstenošanu;
 - (f) attiecīgā gadījumā – valsts iestāžu un atbalsta saņēmēju administratīvo spēju attīstību.
4. Uzraudzības komiteja sniedz atzinumu par:
 - (a) KLP stratēģiskā plāna projektu;
 - (b) metodoloģiju un kritērijiem, kas izmantoti darbību atlasē;
 - (c) gada veikuma ziņojumiem;
 - (d) izvērtēšanas plānu un visiem tā grozījumiem;
 - (e) ikvienu vadošās iestādes priekšlikumu par KLP stratēģiskā plāna grozījumiem.

112. pants

Tehniskā palīdzība pēc dalībvalstu iniciatīvas

1. Pēc dalībvalsts iniciatīvas ar ELFLA līdzekļiem drīkst atbalstīt rīcības, kas saistībā ar KLP stratēģisko plānu ir vajadzīgas efektīvai atbalsta administrēšanai un īstenošanai, tai skaitā 113. panta 1. punktā minēto KLP valsts tīklu izveidei un darbībai. Šajā punktā minētā rīcība var attiekties uz iepriekšējiem un turpmākiem KLP stratēģiskā plāna laikposmiem.
2. Drīkst atbalstīt arī galvenā fonda iestādes rīcību saskaņā ar Regulas (ES) [CPR] 25. panta 4., 5. un 6. punktu.
3. Tehniskā palīdzība pēc dalībvalstu iniciatīvas nefinansē sertifikācijas struktūras Regulas (ES) [HzR] 11. panta nozīmē.

113. pants

Kopējās lauksaimniecības politikas Eiropas un valsts tīkli

1. Katra dalībvalsts vēlākais 12 mēnešus pēc tam, kad Komisija apstiprinājusi tās KLP stratēģisko plānu, izveido kopējās lauksaimniecības politikas valsts tīklu (KLP valsts tīklu), lai valsts līmenī nodrošinātu tīklošanu starp lauksaimniecības un lauku attīstības jomā strādājošajām organizācijām, iestādēm, konsultantiem, pētniekiem un novatoriem.

2. Kopējās lauksaimniecības politikas Eiropas tīklu (KLP Eiropas tīklu) izveido, lai Savienības līmenī nodrošinātu tīklošanu starp valstu tīkliem, lauksaimniecības un lauku attīstības jomā strādājošajām organizācijām un iestādēm.
3. Tīklošanai KLP tīklos ir šādi mērķi:
 - (a) palielināt visu ieinteresēto personu iesaistīšanos KLP stratēģisko plānu koncepcijā un īstenošanā;
 - (b) palīdzēt dalībvalstu iestādēm KLP stratēģiskā plāna īstenošanā un pāriešanā uz tādu īstenošanas modeli, kas pamatojas uz veikumu;
 - (c) veicināt savstarpēju mācīšanos un mijiedarbību starp visām ieinteresētajām personām, kas strādā lauksaimniecībā un dzīvo lauku apvidos;
 - (d) veicināt inovāciju un atbalstīt visu ieinteresēto personu iekļaušanu zināšanu apmaiņas un uzkrāšanas procesā;
 - (e) atbalstīt visu ieinteresēto personu uzraudzības un izvērtēšanas spējas;
 - (f) sekmēt KLP stratēģisko plānu rezultātu izplatīšanu.
4. Lai sasniegtu 3. punktā uzskaitītos mērķus, KLP tīklu uzdevumi ir šādi:
 - (a) vākt, analizēt un izplatīt informāciju par KLP stratēģisko plānu atbalstīto rīcību;
 - (b) sekmēt dalībvalstu iestāžu un citu KLP stratēģisko plānu īstenošanas dalībnieku spēju attīstību, tai skaitā uzraudzības un novērtēšanas procesos;
 - (c) apkopot un izplatīt paraugprakses piemērus;
 - (d) vākt informāciju, tai skaitā statistiku un administratīvo informāciju un analīzes par tādām norisēm lauksaimniecībā un lauku apvidos, kuras attiecas uz 6. panta 1. punktā nosauktajiem konkrētajiem mērķiem;
 - (e) radīt platformas, forumus un pasākumus, lai veicinātu gan pieredzes apmaiņu starp ieinteresētajām personām, gan arī savstarpēju mācīšanos, tostarp attiecīgā gadījumā izveidojot apmaiņu ar trešo valstu tīkliem;
 - (f) vākt informāciju un vienkāršot tīklošanu starp tādām finansētām struktūrām un projektiem kā Regulas (ES) [CPR] 27. pantā minētās vietējās rīcības grupas, 114. panta 4. punktā minētās Eiropas inovācijas partnerības “Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja” darbības grupas un līdzvērtīgas struktūras un projekti;
 - (g) atbalstīt sadarbības projektus, tostarp starpvalstu sadarbību starp vietējām rīcības grupām vai līdzīgām vietējām attīstības struktūrām;
 - (h) izveidot saites uz citām Savienības finansētām stratēģijām vai tīkliem;
 - (i) dot ieguldījumu KLP turpmākajā attīstībā un KLP stratēģiskā plāna sagatavošanā nākamajam laikposmam;
 - (j) KLP valsts tīklu gadījumā – iesaistīties KLP Eiropas tīkla darbā un sekmēt šā tīkla aktivitātes.

114. pants

Eiropas inovācijas partnerība “Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja”

1. Komisija izveido Eiropas inovācijas partnerību “Lauksaimniecības ražīgums un ilgtspēja” (EIP).

2. EIP mērķis ir rosināt inovāciju un uzlabot apmaiņu ar zināšanām.
3. EIP palīdz sasniegt 6. panta 1. punktā nosauktos konkrētos mērķus.
4. Lai paātrinātu inovāciju, EIP atbalsta 13. panta 2. punktā minēto lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmu, radot saikni starp rīcībpolitikām un instrumentiem. EIP jo īpaši:
 - (a) rada pievienoto vērtību, nodrošinot labāku pētniecības sasaisti ar lauksaimniecības praksi un veicinot pieejamo inovācijas pasākumu plašāku izmantojumu;
 - (b) savieno novatorus un projektus;
 - (c) veicina novatorisku risinājumu ātrāku un plašāku ieviešanu praksē, kā arī
 - (d) informē zinātnieku aprindas par attiecīgajai lauksaimniecības praksei vajadzīgo pētniecības darbu.

EIP darbības grupas ir EIP daļa. Tās izstrādā plānu novatoriskajiem projektiem, kas jāattīsta, jāpārbauda, jāpielāgo vai jāīsteno, pamatojoties uz interaktīvu inovācijas modeli, kuram ir šādi galvenie principi:

- (a) izstrādāt inovatīvus risinājumus, īpašu uzmanību pievēršot lauksaimnieku vai mežsaimnieku vajadzībām un vienlaikus arī risinot mijiedarbību visā piegādes ķēdē, ja tas ir lietderīgi;
- (b) apvienot partnerus, kuriem ir papildu zināšanas, piemēram, lauksaimniekus, konsultantus, pētniekus, uzņēmumus vai nevalstiskas organizācijas, savienojot tos tādās kombinācijās, kas palīdz sasniegt projekta mērķus, kā arī
- (c) visā projekta laikā kopīgi pieņemt lēmumus un kopīgi radīt.

Iecerēto inovāciju var pamatot ne tikai ar jauno, bet arī ar tradicionālo praksi, kura integrēta jaunajā ģeogrāfiskajā vai vidiskajā kontekstā.

Darbības grupas izplata savu projektu plānus un rezultātus, jo īpaši izmantojot KLP tīklus.

VII SADAĻA UZRAUDZĪBA, ZIŅOŠANA UN IZVĒRTĒŠANA

I NODAĻA VEIKUMA SATVARS

115. pants

Veikuma satvara izveide

1. Dalībvalstis izveido tādu veikuma satvaru, kas KLP stratēģiskā plāna īstenošanas laikā ļauj sniegt ziņojumus par minētā plāna veikumu, kā arī to uzraudzīt un izvērtēt.
2. Veikuma satvars ietver šādus elementus:
 - (a) kopējo konteksta, rezultātu, izlaides un ietekmes rādītāju komplekts, tai skaita 7. pantā minētie rādītāji, kurus kā pamatu izmantos uzraudzībā, izvērtēšanā un gada veikuma ziņojumu sagatavošanā;
 - (b) mērķrādītāji un starpposma mērķrādītāji, kuri noteikti attiecīgajam konkrētajam mērķim, kas atbilst rezultātu rādītājiem;
 - (c) datu vākšana, glabāšana un pārsūtīšana;
 - (d) regulāra ziņošana par veikumu, kā arī uzraudzības un novērtēšanas aktivitātes;
 - (e) atlīdzības mehānismi, ja veikuma rādītāji ir augsti, un risinājumu mehānismi, ja veikuma rādītāji ir zemi;
 - (f) *ex ante*, starpposma un *ex post* izvērtēšana un visas citas izvērtēšanas aktivitātes, kas saistītas ar KLP stratēģisko plānu.
3. Veikuma satvars attiecas uz:
 - (a) KLP stratēģisko plānu saturu;
 - (b) Regulā (ES) Nr. 1308/2013 paredzētajiem tirgus pasākumiem un citām intervencēm.

116. pants

Veikuma satvara mērķi

Veikuma satvars ir paredzēts,

- (a) lai novērtētu KLP iedarbību, lietderīgumu, efektivitāti, nozīmīgumu, saskanību un pievienoto vērtību;
- (b) lai 6. panta nosauktajiem mērķiem nospraustu starpposma mērķrādītājus un mērķrādītājus;
- (c) lai uzraudzītu progresu KLP stratēģisko plānu mērķrādītāju izpildē;
- (d) lai novērtētu KLP stratēģiskajos plānos iekļauto intervenču iedarbību, lietderīgumu, efektivitāti, nozīmīgumu un saskanību;
- (e) lai atbalstītu kopīgas mācīšanās procesu saistībā ar uzraudzību un izvērtēšanu.

117. pants
Elektroniskā informācijas sistēma

Dalībvalstis izveido elektronisku informācijas sistēmu, kurā tās reģistrē un saglabā KLP stratēģisko plānu galveno īstenošanas informāciju, kas vajadzīga uzraudzībai un izvērtēšanai un kas, konkrētāk, attiecas uz katru finansēšanai izraudzīto intervenci, kā arī uz pabeigtajām intervencēm, tai skaitā informāciju par katru saņēmēju un darbību.

118. pants
Informācijas sniegšana

Dalībvalstis nodrošina, lai KLP stratēģiskā plāna intervenču atbalsta saņēmēji un vietējās rīcības grupas apņemtos sniegt vadošajai iestādei vai citām struktūrām, kam deleģēts veikt funkcijas tās vārdā, visu informāciju, kas vajadzīga, lai uzraudzītu un izvērtētu KLP stratēģisko plānu.

Dalībvalstis nodrošina visaptverošus, pilnīgus, savlaicīgus un ticamus datu avotus, lai, balstoties uz izlaides, rezultātu un ietekmes rādītājiem, iedarbīgi pārraudzītu rīcībpolitikas panākumus mērķu sasniegšanā.

119. pants
Uzraudzības procedūras

Pamatojoties uz izlaides un rezultātu rādītājiem, vadošā iestāde un uzraudzības komiteja uzrauga KLP stratēģiskā plāna īstenošanu un progresu, kas panākts KLP stratēģiskā plāna mērķrādītāju izpildē.

120. pants
Īstenošanas pilnvaras attiecībā uz veikuma satvaru

Komisija pieņem īstenošanas aktus par veikuma satvara saturu. Šajos aktos ietver sarakstu, kurā uzskaitīti konteksta un citi rādītāji, kas vajadzīgi atbilstīgai rīcībpolitikas uzraudzīšanai un izvērtēšanai, rādītāju aprēķināšanas metode un noteikumi, lai garantētu dalībvalstu ievāktu datu precizitāti un ticamību. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 139. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

II NODAĻA

GADA VEIKUMA ZIŅOJUMI

121. pants
Gada veikuma ziņojumi

1. Dalībvalsts līdz 2023. gada 15. februārim un līdz katra turpmākā gada 15. februārim (2030. gadu ieskaitot) iesniedz Komisijai gada veikuma ziņojumu par KLP stratēģiskā plāna īstenošanu iepriekšējā finanšu gadā. 2023. gadā iesniegtais ziņojums attiecas uz 2021. un 2022. finanšu gadu. Ziņojums par tiešajiem maksājumiem, kas minēti III sadaļas II nodaļā, attiecas tikai uz 2022. finanšu gadu.
2. Pēdējā gada veikuma ziņojumā, kas iesniedzams līdz 2030. gada 15. februārim, ietver īstenošanas laikposmā veikto izvērtējumu kopsavilkumu.
3. Lai gada veikuma ziņojums būtu pieņemams, tajā iekļauj visu 4., 5. un 6. punktā prasīto informāciju. Komisija 15 darbdienās no gada veikuma ziņojuma saņemšanas

informē dalībvalsti, ja tas nav pieņemams; pretējā gadījumā to uzskata par pieņemamu.

4. Gada veikuma ziņojumos saskaņā ar 118. panta otro daļu izklāsta galveno kvalitatīvo un kvantitatīvo informāciju par KLP stratēģiskā plāna īstenošanu, atsaucoties uz finanšu datiem, izlaides un rezultāta rādītājiem. Tajos iekļauj arī informāciju par faktisko izlaidi, faktiskajiem izdevumiem, faktiskajiem rezultātiem un laiku, kas vajadzīgs, lai sasniegtu attiecīgos mērķrādītājus.

Ja attiecībā uz intervenču veidiem, uz kuriem neattiecas šīs regulas 89. pants, faktiskās izlaides un faktisko izdevumu attiecība no gada plānotās izlaides un izdevumu attiecības atšķiras par 50 %, dalībvalsts iesniedz Komisijai attiecīgās novirzes pamatojumu.

5. Nosūtītie dati attiecas uz daļēji un pilnīgi īstenotajās intervencēs sasniegtajām rādītāju vērtībām. Datus sniedz arī kopsavilkumu par KLP stratēģiskā plāna īstenošanas stāvokli iepriekšējā finanšu gadā, kā arī par visām problēmām, kas ietekmē KLP stratēģiskā plāna veikumu, jo īpaši attiecībā uz novirzēm no starpposma mērķrādītājiem, minot attiecīgos iemeslus un vajadzības gadījumā aprakstot veiktos pasākumus.

6. Attiecībā uz finanšu instrumentiem – papildus datiem, kas jāsniedz saskaņā ar 4. punktu, sniedz arī informāciju par:

- (a) attiecināmajiem izdevumiem par katru finanšu produkta veidu;
- (b) pārvaldības izmaksu un maksu summu, kas deklarēta kā attiecināmie izdevumi;
- (c) papildus ELFLA līdzekļiem izmantoto privātā un publiskā sektora līdzekļu summu par katru finanšu produkta veidu;
- (d) procentiem un citiem ieņēmumiem, kas radīti no ELFLA iemaksu atbalsta, kas paredzēts finanšu instrumentiem, kā minēts Regulas (ES) [CPR] 54. pantā, un atpakaļ iemaksātajiem līdzekļiem, kas attiecināmi uz atbalstu no ELFLA, kā minēts šīs regulas 56. pantā;

7. Pamatojoties uz gada veikuma ziņojumos sniegto informāciju, Komisija veikuma ikgadēju izskatīšanu un veikuma ikgadēju noskaidrošanu, kas minēta Regulas (ES) [HzR] [52]. pantā.

8. Veikuma iekgadējā izskatīšanā Komisija par gada veikuma ziņojumiem var sniegt apsvērumus mēneša laikā pēc to iesniegšanas. Ja Komisija minētajā termiņā nekādas apsvērumus nesniedz, ziņojumus uzskata par pieņemtiem.

Mutatis mutandis piemēro 108. pantu par laiku, no kura skaita Komisijas rīcībai paredzēto termiņu.

9. Ja atklāj, ka viena vai vairāku rezultātu rādītāju deklarētā vērtība par vairāk nekā 25 % atšķiras no attiecīgā starpposma mērķrādītāja, kas noteikts attiecīgajam pārskata gadam, Komisija var prasīt dalībvalstij saskaņā ar Regulas (ES) [HzR] 39. panta 1. punktu iesniegt rīcības plānu, kurā izklāstītas iecerētās korektīvās darbības un paredzamais termiņš.

10. Gada veikuma ziņojumus, kā arī to saturu kopsavilkumus, kas paredzēti iedzīvotājiem, dara publiski pieejamus.

11. Komisija pieņem īstenošanas aktus, kuros paredz gada veikuma ziņojuma satura sagatavošanas noteikumus. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 139. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

122. pants

Ikgadējas izskatīšanas sanāksmes

1. Katru gadu dalībvalstis organizē ikgadēju izskatīšanas sanāksmi ar Komisiju, kas notiek ne agrāk kā divus mēnešus pēc gada veikuma ziņojuma iesniegšanas; minētā sanāksme tiek vadīta kopīgi vai arī to vada Komisija.
2. Gada izskatīšanas sanāksmes mērķis ir apskatīt katra plāna veikumu, tai skaitā panākto progresu izvirzīto mērķu sasniegšanā, visas veikumu ietekmējošās problēmas un šo problēmu risināšanai agrāk veikto un turpmāk veicamo rīcību.

III NODAĻA

STIMULU SISTĒMA LABAM VIDISKAJAM UN KLIMATISKAJAM VEIKUMAM

123. pants

Veikuma bonuss

1. Lai atalgotu apmierinošu vidisko un klimatisko mērķrādītāju izpildi, dalībvalstīm 2026. gadā var piešķirt veikuma bonusu, ja vien katra attiecīgā dalībvalsts ir izpildījusi 124. panta 1. punktā paredzēto nosacījumu.
2. Veikuma bonuss ir 5 % no summas, kas 2027. finanšu gadam katrai dalībvalstij ir norādīta IX pielikumā.

Veikuma bonusa aprēķinā neiekļauj tādus līdzekļu pārvietojumus starp ELGF un ELFLA, kas minēti 15. un 90. pantā.

124. pants

Veikuma bonusa piešķiršana

1. Pamatojoties uz 2026. gada veikuma izskatīšanu, veikuma bonusu, kas ieturēts no dalībvalsts piešķiruma atbilstīgi 123. panta otrajai daļai, attiecīgajai dalībvalstij piešķir, ja tās KLP stratēģiskā plāna rezultātu rādītāji, kas piemēroti 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā nosauktajiem vidiskajiem un klimatiskajiem mērķiem, ir sasnieguši vismaz 90 % no dalībvalstu mērķrādītāja vērtības, kas noteikta 2025. gadam.
2. Komisija divos mēnešos pēc tam, kad 2026. gadā saņemts gada veikuma ziņojums, nepiemērojot 139. pantā minēto komiteju procedūru, pieņem īstenošanas aktu, lai par katru dalībvalsti lemtu, vai attiecīgie KLP stratēģiskie plāni ir sasnieguši atbilstību šā panta 1. punktā minētajai mērķrādītāja vērtībai.
3. Ja atbilstība 1. punktā minētajai mērķrādītāja vērtībai ir sasniegta, Komisija attiecīgajām dalībvalstīm piešķir veikuma bonusa summu, kas tiek uzskatīta par galīgi piešķirtu 2027. finanšu gadam, pamatojoties uz 2. punktā minēto lēmumu.
4. Ja atbilstība 1. punktā minētajai mērķrādītāja vērtībai nav sasniegta, Komisija neizpilda 2027. gadam paredzētās saistības attiecībā uz veikuma bonusa summu, kas rezervēta attiecīgajām dalībvalstīm.

5. Lai piešķirtu veikuma bonusu, Komisija var ņemt vērā nepārvaramas varas un nopietnu sociālekonomisku krīžu gadījumus, kas kavē attiecīgo starpposma mērķrādītāju izpildi.
6. Komisija pieņem īstenošanas aktus, ar kuriem paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai dalībvalstīm plānotajai veikuma bonusa piešķiršanai nodrošinātu konsekventu pieeju. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 139. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

IV NODAĻA

KLP STRATĒGISKĀ PLĀNA IZVERTĒŠANA

125. pants

Ex-ante izvērtējumi

1. Dalībvalstis veic *ex ante* izvērtēšanu, lai uzlabotu savu KLP stratēģisko plānu koncepcijas kvalitāti.
2. *Ex ante* izvērtēšanu veic tās iestādes pārziņā, kura ir atbildīga par KLP stratēģiskā plāna sagatavošanu.
3. *Ex ante* izvērtēšanā pārbauda:
 - (a) KLP stratēģiskā plāna ieguldījumu KLP konkrēto mērķu sasniegšanā, ņemot vērā valsts un reģionālās vajadzības un attīstības potenciālu, kā arī pieredzi, kas KLP īstenošanā gūta iepriekšējos plānošanas periodos;
 - (b) ierosinātā KLP stratēģiskā plāna iekšējo saskaņotību un tā saistību ar citiem attiecīgajiem instrumentiem;
 - (c) budžeta līdzekļu piešķiruma saskaņotību ar KLP stratēģiskā plāna konkrētajiem mērķiem;
 - (d) to, kā paredzamā izlaide veicinās rezultātu sasniegšanu;
 - (e) to, vai rezultātiem noteiktie skaitliski izteiktās mērķrādītāju vērtības ir reālistiskas, ņemot vērā plānoto atbalstu no ELGF un ELFLA;
 - (f) cilvēkresursu un administratīvās spējas atbilstību KLP stratēģiskā plāna pārvaldībai;
 - (g) to, cik piemērotas ir procedūras, kuras attiecas uz KLP stratēģiskā plāna uzraudzību un tādu datu vākšanu, kas vajadzīgas izvērtējumu sagatavošanai;
 - (h) veikuma satvaram izraudzīto starpposma mērķrādītāju piemērotību;
 - (i) saņēmējiem radītā administratīvā sloga samazināšanai plānotos pasākumus;
 - (j) pamatojumu ELFLA finansēto finanšu instrumentu izmantojumam.
4. *Ex ante* izvērtējumā, ņemot vērā klimata pārmaiņu mazināšanas vajadzības, iekļauj prasības, kas stratēģiskajam vidiskajam novērtējumam noteiktas Direktīvā 2001/42/EK.

126. pants

KLP stratēģisko plānu izvērtēšana īstenošanas laikā un ex post kārtā

1. Dalībvalstis veic KLP stratēģisko plānu izvērtēšanu, lai uzlabotu plānu koncepcijas kvalitāti un īstenošanu, kā arī lai novērtētu to lietderīgumu, efektivitāti, nozīmīgumu,

saskanību, Savienības pievienoto vērtību un ietekmi attiecībā uz to ieguldījumu 5. pantā un 6. panta 1. punktā nosaukto KLP vispārējo un konkrēto mērķu sasniegšanā.

2. Dalībvalstis uztic izvērtēšanu funkcionāli neatkarīgiem ekspertiem.
3. Lai sagatavotu un vāktu izvērtēšanai vajadzīgos datus, dalībvalstis nodrošina attiecīgo procedūru ieviešanu.
4. Dalībvalstis ir atbildīgas par to, lai izvērtētu KLP stratēģiskajos plānos iekļauto intervenču pietiekamību 6. panta 1. punktā nosaukto konkrēto mērķu sasniegšanai.
5. Dalībvalstis izstrādā izvērtēšanas plānu, kurā sniegtas norādes par izvērtēšanas aktivitātēm, kas plānotas īstenošanas laikā.
6. Ne vēlāk kā gadu pēc KLP stratēģiskā plāna pieņemšanas dalībvalstis iesniedz izvērtēšanas plānu uzraudzības komitejai.
7. Vadošā iestāde ir atbildīga par to, lai KLP stratēģiskā plāna visaptverošu izvērtējumu pabeigtu līdz 2031. gada 31. decembrim.
8. Dalībvalstis visus izvērtējumus dara publiski pieejamus.

V NODAĻA

VEIKUMA NOVĒRTĒJUMS, KO IZDARA KOMISIJA

127. pants

Veikuma novērtēšana un izvērtēšana

1. Komisija izveido KLP daudzgadu izvērtēšanas plānu, kas tiek izpildīts tās atbildībā.
2. Komisija veic starpposma izvērtēšanu, lai līdz trešā gada beigām pēc KLP stratēģisko plānu īstenošanas sākuma, ņemot vērā I pielikumā noteiktos rādītājus, izskatītu ELGF un ELFLA lietderīgumu, efektivitāti, nozīmīgumu, saskanību, un Savienības pievienoto vērtību. Komisija var izmantot visu noderīgu informāciju, kas jau ir pieejama saskaņā ar [jaunās finanšu regulas] [128]. pantu.
3. Komisija veic *ex post* izvērtēšanu, lai izskatītu ELGF un ELFLA lietderīgumu, efektivitāti, nozīmīgumu, saskanību, un Savienības pievienoto vērtību.
4. Pamatojoties uz faktiem, kas sniegti KLP izvērtējumos, tai skaitā KLP stratēģisko plānu izvērtējumos, kā arī citos attiecīgajos informācijas avotos, Komisija pēc starpposma izvērtējuma pabeigšanas iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei sākotnējo ziņojumu par šā panta īstenošanu, ietverot tajā KLP veikuma pirmos rezultātus. Otro ziņojumu, kurā ietverts KLP veikuma novērtējums, iesniedz līdz 2031. gada 31. decembrim.

128. pants

Ziņošana, pamatojoties uz rādītāju pamatkopumu

Komisija atbilstīgi tās ziņojumu sniegšanas prasībām, kas noteiktas saskaņā ar [jaunās finanšu regulas] [38. panta 3. punkta e) apakšpunkta i) punktu], iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei minētajā pantā noteikto veikuma informāciju, kas novērtēta, izmantojot XII pielikumā noteikto rādītāju pamatkopumu.

129. pants
Vispārīgi noteikumi

1. Dalībvalstis iesniedz Komisijai visu informāciju, kas vajadzīga, lai varētu veikt KLP uzraudzību un izvērtēšanu.
2. Konteksta un ietekmes rādītājiem vajadzīgos datus iegūst galvenokārt no tādiem vispāratzītiem datu avotiem kā lauku saimniecību grāmatvedības datu tīkls un *Eurostat*. Ja dati par šiem rādītājiem nav pieejami vai nav pilnīgi, trūkstošos datus cenšas iegūt, izmantojot Eiropas Statistikas programmu, kas izveidota saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 223/2009⁴⁰, tiesisko regulējumu, kas reglamentē Lauku saimniecību grāmatvedības datu tīklu, vai oficiālus nolīgumus ar citiem datu sniedzējiem, tādiem kā Kopīgais pētniecības centrs un Eiropas Vides aģentūra.
3. Esošos administratīvos reģistrus, piemēram, IAKS, ZGIS, dzīvnieku un vīna dārzu reģistrus, saglabā. Lai labāk pielāgotos statistikas lietotāju vajadzībām, turpina pilnveidot IAKS un ZGIS. Statistikas nolūkos iespējami vairāk izmanto administratīvo reģistru datus, sadarbojoties ar dalībvalstu statistikas iestādēm un *Eurostat*.
4. Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, ar ko, ņemot vērā nepieciešamību neradīt lieko administratīvo slogu, paredz noteikumus par informāciju, kuras nosūtīšana jāveic dalībvalstīm, kā arī par vajadzīgajiem datiem un sinerģiju starp potenciālajiem datu avotiem. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 139. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

VIII SADAĻA

KONKURENCES NOTEIKUMI

130. pants
Noteikumi, ko piemēro uzņēmumiem

Ja saskaņā ar šīs regulas III sadaļu paredzētais atbalsts attiecas uz tādas sadarbības veidiem, kura noris starp uzņēmumiem, šo atbalstu var piešķirt tikai par tādiem sadarbības veidiem, kas atbilst konkurences noteikumiem, ko piemēro, pamatojoties uz Regulas (ES) Nr. 1308/2013 206.–209. pantu.

131. pants
Valsts atbalsts

1. Ja vien šajā sadaļā nav paredzēts citādi, atbalstam, kuru sniedz saskaņā ar šo regulu, piemēro LESD 107., 108. un 109. pantu.

⁴⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 11. marta Regula (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 1101/2008 par tādas statistikas informācijas nosūtīšanu Eiropas Kopienas Statistikas birojam, uz kuru attiecas konfidencialitāte, Padomes Regulu (EK) Nr. 322/97 par Kopienas statistiku un Padomes Lēmumu 89/382/EEK, Euratom, ar ko nodibina Eiropas Kopienas Statistikas programmu komiteju (OV L 87, 31.3.2009., 164. lpp.).

2. LESD 107., 108. un 109. pantu nepiemēro maksājumiem, ko dalībvalstis veic saskaņā ar šo regulu, vai šīs regulas 132. pantā minētajam valsts papildfinansējumam, uz ko attiecas LESD 42. panta piemērošanas joma.
3. Atkāpjoties no 2. punkta, LESD 107., 108. un 109. pantu piemēro atbalstam, ko sniedz darbībai, uz kuru attiecas vai neattiecas LESD 42. panta piemērošanas joma, izņemot gadījumu, kad apgrozāmā kapitāla atbalsts tiek sniegts ar finanšu instrumenta starpniecību.

132. pants

Valsts papildfinansējums

Dalībvalstu maksājumus, kas saistīti ar darbībām, uz kurām attiecas LESD 42. panta piemērošanas joma, un kas paredzēti, lai nodrošinātu papildfinansējumu intervencēm, kurām Savienības atbalsts ir piešķirts jebkurā KLP stratēģiskā plāna īstenošanas posmā, drīkst veikt tikai tad, ja šie maksājumi atbilst šai regulai, ir norādīti KLP stratēģisko plānu V pielikumā, kā paredzēts 103. panta 5. punktā, un saņēmuši Komisijas apstiprinājumu.

133. pants

Valsts fiskālie pasākumi

LESD 107., 108. un 109. pantu nepiemēro valsts fiskālajiem pasākumiem, ar kuriem dalībvalstis nolemj atkāpties no vispārējiem nodokļu noteikumiem, atļaujot ienākuma nodokļa bāzi, ko piemēro lauksaimniekiem, aprēķināt uz daudzgadu laikposma pamata.

IX SADAĻA

VISPĀRĪGI UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

134. pants

Pasākumi īpašu problēmu risināšanai

1. Lai risinātu īpašas problēmas, Komisija pieņem īstenošanas aktus, kas ir vajadzīgi un pamatoti ārkārtas gadījumos. Šādos īstenošanas aktos drīkst izdarīt atkāpes no šīs regulas noteikumiem tādā apjomā un tādām laikposmam, kādām tas strikti nepieciešams. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 139. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.
2. Pienācīgi pamatotu, nenovēršamu un steidzamu iemeslu dēļ un lai risinātu īpašas problēmas, kā minēts 1. punktā, Komisija, ārkārtēju apstākļu gadījumā nodrošinot tiešo maksājumu sistēmas nepārtrauktību, pieņem tūlītēji piemērojamus īstenošanas aktus saskaņā ar 139. panta 3. punktā minēto procedūru.
3. Pasākumi, kas pieņemti saskaņā ar 1. vai 2. punktu, paliek spēkā ne ilgāk kā divpadsmit mēnešus. Ja pēc šā laikposma minētajos punktos minētās īpašās problēmas joprojām nav novērstas, Komisija, lai rastu pastāvīgu risinājumu, var iesniegt atbilstīgu tiesību akta priekšlikumu.
4. Par visiem pasākumiem, kas pieņemti saskaņā ar 1. vai 2. punktu, Komisija divu darbadienu laikā pēc to pieņemšanas informē Eiropas Parlamentu un Padomi.

135. pants

Piemērošana tālākajiem reģioniem un Egejas jūras nelielajām salām

1. Tiešajiem maksājumiem, kas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 228/2013 IV nodaļu piešķirti Savienības tālākajiem reģioniem, piemēro tikai šīs regulas 3. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu, 4. panta 1. punkta a), b) un d) apakšpunktu, III sadaļas I nodaļas 2. iedaļu, 16. pantu un IX sadaļu. Regulas 4. panta 1. punkta a), b) un d) apakšpunktu, III sadaļas I nodaļas 2. iedaļu, 16. pantu un IX sadaļu piemēro, neradot pienākumus saistībā ar KLP stratēģisko plānu.
2. Tiešajiem maksājumiem, kas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 229/2013 IV nodaļu piešķirti Egejas jūras nelielajām salām, piemēro tikai šīs regulas 3. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu, 4. pantu, III sadaļas I nodaļas 2. iedaļu, III sadaļas II nodaļas 1. un 2. iedaļu un IX sadaļu. Regulas 4. pantu, III sadaļas I nodaļas 2. iedaļu, III sadaļas II nodaļas 1. un 2. iedaļu un IX sadaļu piemēro, neradot pienākumus saistībā ar KLP stratēģisko plānu.

II NODAĻA

INFORMĀCIJAS SISTĒMA UN PERSONAS DATU AIZSARDZĪBA

136. pants

Informācijas un dokumentu apmaiņa

1. Komisija, sadarbojoties ar dalībvalstīm, izveido informācijas sistēmu, lai nodrošinātu vispārējas nozīmes datu drošu apmaiņu starp Komisiju un katru dalībvalsti.
2. Komisija nodrošina piemērotas drošas elektroniskās sistēmas izveidi, lai reģistrētu, uzturētu un pārvaldītu galveno informāciju un ziņotu par uzraudzību un izvērtēšanu.
3. Komisija pieņem īstenošanas aktus, kuros paredz noteikumus par 1. punktā minēto sistēmas darbību. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 139. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.

137. pants

Personas datu apstrāde un aizsardzība

1. Neskarot Regulas (ES) [HzR] [96., 97. un 98.] pantu, dalībvalstis un Komisija vāc personas datus ar nolūku veikt savus attiecīgos pārvaldības, kontroles, uzraudzības un izvērtēšanas pienākumus saskaņā ar šo regulu un konkrēti tos, kas paredzēti VI un VII sadaļā, un neapstrādā minētos datus veidā, kas nav saderīgs ar šo nolūku.
2. Kad personas dati tiek apstrādāti uzraudzības un novērtēšanas nolūkos saskaņā ar VII sadaļu, izmantojot 136. pantā minēto drošo elektronisko sistēmu, šos datus padara anonīmus un apstrādā tikai apkopotā veidā.
3. Personas datus apstrādā atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 45/2001 un (ES) Nr. 2016/679 noteikumiem. Konkrētāk, šādus datus neglabā veidā, kas ļauj identificēt datu subjektus, un ilgāku laiku nekā tas ir vajadzīgs mērķiem, kādiem tie ir vākti vai kādiem tie tiek turpmāk apstrādāti, ņemot vērā minimālos uzglabāšanas laikposmus, kas noteikti piemērojamos valsts un Savienības tiesību aktos.
4. Dalībvalstis informē datu subjektus, ka to personas datus var apstrādāt valsts un Savienības struktūrās atbilstīgi 1. punktam un ka šajā ziņā datu subjektiem ir tiesības uz datu aizsardzību, kas izklāstītas Regulā (EK) Nr. 45/2001 un (ES) Nr. 2016/679.

III NODAĻA

PILNVARU DELEĢĒJUMS UN ĪSTENOŠANAS NOTEIKUMI

138. pants

Deleģējuma īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 4., 7., 12., 15., 23., 28., 32., 35., 36., 37., 41., 50., 78., 81., 104. un 141. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz septiņu gadu laikposmu no šīs regulas spēkā stāšanās dienas. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģējumu vēlākais deviņus mēnešus pirms septiņu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģējums tiek automātiski pagarināts uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja

vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 4., 7., 12., 15., 23., 28., 32., 35., 36., 37., 41., 50., 78., 81., 104. un 141. pantā minēto pilnvaru deleģējumu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģējumu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar ekspertiem, kurus katra dalībvalsts iecēlusi saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Deleģētais akts, kas pieņemts saskaņā ar 4., 7., 12., 15., 23., 28., 32., 35., 36., 37., 41., 50., 78., 81., 104. un 141. pantu, stājas spēkā tikai tad, ja divu mēnešu laikā pēc Eiropas Parlamenta un Padomes informēšanas par šo aktu no Eiropas Parlamenta vai Padomes nav saņemti iebildumi vai ja līdz minētā termiņa beigām Komisija ir saņēmusi informāciju gan no Eiropas Parlamenta, gan no Padomes par to, ka iebildumi netiks celti. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

139. pants *Komiteju procedūra*

1. Komisijai palīdz komiteja, ko sauc par “kopējās lauksaimniecības politikas komiteju”. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.
3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 8. pantu saistībā ar tās 5. pantu.

IV NODAĻA **NOBEIGUMA NOTEIKUMI**

140. pants *Atcelšana*

1. Regulu (ES) Nr. 1305/2013 atceļ no 2021. gada 1. janvāra.
Tomēr to turpina piemērot darbībām, kas īstenotas saskaņā ar lauku attīstības programmām, kuras Komisija saskaņā ar minēto regulu apstiprinājusi pirms 2021. gada 1. janvāra.
Regulas (ES) Nr. 1305/2013 32. pantu un III pielikumu turpina piemērot tādu apgabalu noteikšanai, kuros ir dabas vai citi specifiski ierobežojumi. Atsauces uz lauku attīstības programmām, ir uzskatāmas par atsaucēm uz KLP stratēģiskajiem plāniem.
2. Regulu (ES) Nr. 1307/2013 atceļ no 2021. gada 1. janvāra.
Tomēr to turpina piemērot atbalsta pieteikumiem, kuri attiecas uz pieprasījumu gadiem, kas sākas pirms 2021. gada 1. janvāra.

Regulas (ES) Nr. 1307/2013 17. un 19. pantu, kā arī minētās regulas I pielikumu vajadzības gadījumā turpina piemērot attiecībā uz Horvātiju līdz 2021. gada 31. decembrim.

141. pants
Pārejas pasākumi

Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 138. pantu pieņemt deleģētos aktus, kas šo regulu papildina ar pasākumiem, lai jebkādas saņēmēju iegūtās tiesības un tiesisko paļāvību aizsargātu tiktāl, ciktāl tas vajadzīgs pārejai no kārtības, kas noteikta Regulā (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013, uz šajā regulā noteikto kārtību. Minētajos pārejas noteikumos jo īpaši paredz nosacījumus, saskaņā ar kuriem atbalstu, ko Komisija apstiprinājusi atbilstīgi Regulai (ES) Nr. 1305/2013, var iekļaut atbalstā, ko sniedz saskaņā ar šo regulu, tai skaitā attiecībā uz tehnisko palīdzību un *ex post* izvērtējumiem.

142. pants
Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

- 1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums
- 1.2. Attiecīgā(-ās) rīcībpolitikas joma(-as) *ABM/ABB* struktūrā
- 1.3. Priekšlikuma/iniciatīvas būtība
- 1.4. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums
- 1.5. Ilgums un finansiālā ietekme
- 1.6. Paredzētie pārvaldības veidi

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

- 2.1. Uzraudzības un ziņošanas noteikumi
- 2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma
- 2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS PAREDZAMĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

- 3.1. Attiecīgā(-ās) daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija(-as) un budžeta izdevumu pozīcija(-as)
- 3.2. Paredzamā ietekme uz izdevumiem
 - 3.2.1. *Kopsavilkums par paredzamo ietekmi uz izdevumiem*
 - 3.2.2. *Paredzamā ietekme uz administratīvajām apropriācijām*
 - 3.2.3. *Trešo personu iemaksas*
- 3.3. Paredzamā ietekme uz ieņēmumiem

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma nosaukums

- a) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1306/2013;
- b) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1307/2013;
- c) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju, Regulu (ES) Nr. 1151/2012 par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu kvalitātes shēmām, Regulu (ES) Nr. 251/2014 par aromatizētu vīna produktu definīciju, aprakstu, noformējumu, marķējumu un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību, Regulu (ES) Nr. 228/2013, ar ko ievieš īpašus pasākumus lauksaimniecības jomā attālākajiem Eiropas Savienības reģioniem, un Regulu (ES) Nr. 229/2013, ar ko nosaka īpašus pasākumus lauksaimniecībā par labu Egejas jūras nelielajām salām.

1.2. Attiecīgā(-ās) rīcībpolitikas joma(-as) (*programmu kopums*)

8. programmu kopums – Lauksaimniecības politika un jūrlietu politika, ietilpst 2021.–2027. gadam izveidotās daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 3. izdevumu kategorijā “Dabas resursi un vide”

1.3. Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz:

- ☐ jaunu darbību, kas balstās uz iepriekš veiktu izmēģinājuma projektu/sagatavošanas darbību⁴¹
- ☒ spēkā esošas darbības turpināšanu
- ☐ vienas vai vairāku darbību apvienošanu vai pārorientēšanu uz citu /jaunu darbību

1.4. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.4.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, tostarp sīki izstrādāts iniciatīvas izvērtēšanas grafiks

- Līguma par Eiropas Savienības darbību 39. pantā izklāstītie kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) mērķi ir:
- a) celt lauksaimniecības ražīgumu (cita starpā ar tehnikas attīstību un ražošanas faktoru optimālu izmantojumu);
- b) šādi panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem (cita starpā palielinot ienākumus);
- c) stabilizēt tirgus;
- d) nodrošināt piedāvāto produktu pieejamību tirgū un

⁴¹

Kā paredzēts Finanšu regulas 58. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā.

e) panākt, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām.

Šie mērķi ir pielāgoti un formulēti atbilstoši 1.4.2. iedaļā minētajām problēmām, lai liktu uzsvāru uz Komisijas 10 prioritātēm 2015.–2019. gadam un ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem, un, lai sasniegtu iepriekšminēto, priekšlikumos ir noteikts tiesiskais regulējums 2021.–2027. gada kopējai lauksaimniecības politikai – vienkāršākai, viedākai, modernai un ilgtspējīgākai KLP.

- 1.4.2. *Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai papildināmība). Šā punkta izpratnē “Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība” ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.*

Tā kā galvenās problēmas, ar ko saskaras ES lauksaimniecība un lauku apvidi, ir globālas pārrobežu problēmas, ir jāīsteno kopēja politika ES mērogā. KLP minētās problēmas risina:

- izmantojot ienākumu drošības tīklu – atbalsta sistēmu, kas balsta uzturdrošību un ļauj izvairīties no iespējamiem konkurences kropļojumiem, – un tādējādi nodrošinot vienotu tirgu un vienlīdzīgus konkurences apstākļus;
- veicinot ES lauksaimniecības sektora noturību, kas vajadzīga, lai izmantotu globalizācijas dotās iespējas, un
- ar KLP vidisko arhitektūru pievēršoties svarīgiem ilgtspējas nodrošināšanas problēmu aspektiem, piemēram, klimata pārmaiņām, ūdens izmantojumam, gaisa kvalitātei un bioloģiskajai daudzveidībai.

Citās jomās spēcīga ES dimensija ir jāapvieno ar lielāku subsidiaritāti. Pie šīm jomām pieder pārtikas nekaitīgums (piemēram, standartu saskaņošana), lauku apvidu problēmas (dalībvalstīs ir ļoti atšķirīgs lauku iedzīvotāju bezdarba līmenis), vāji attīstīta lauku infrastruktūra un pakalpojumi, pētniecības un inovācijas nepilnības, kā arī problēmas, kas saistītas ar pārtikas kvalitāti, sabiedrības veselību un uzturu. Atbilstoša ES līmeņa reakcija uz šīm problēmām noved pie lietderīgākas un efektīvākas rīcības tad, ja to papildina lielāka elastība dalībvalstu līmenī.

- 1.4.3. *Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas*

Pamatojoties uz pašreizējā politiskā regulējuma izvērtējumu, plašu apspriešanos ar ieinteresētajām personām, kā arī nākotnes problēmu un vajadzību analīzi, tika veikts visaptverošs ietekmes novērtējums. Sīkākas ziņas atrodamas ietekmes novērtējumā un paskaidrojuma rakstā, kas pievienoti tiesību aktu priekšlikumiem.

- 1.4.4. *Saderība un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem*

Lielākoties attiecībā uz KLP būtiska sinerģija un vienkāršošana tiks panākta, ELGF un ELFLA finansētu intervenču īstenošanu iekļaujot vienā stratēģiskā satvarā – KLP stratēģiskajā plānā. Tiks saglabātas dalībvalstīs jau izveidotās struktūras, bet pārvaldības un kontroles noteikumi tiks vienkāršoti un pielāgoti konkrētām intervencēm, ko īsteno dalībvalstīs.

KLP saglabā spēcīgu sinerģiju ar klimata un vides rīcībpolitikām, ar pārtikas nekaitīgumu un veselību saistītiem jautājumiem, digitalizācijas programmu lauku apvidos un bioekonomiku, zināšanām un inovāciju, paplašināšanās un kaimiņattiecību politiku, tirdzniecības un attīstības politiku, programmu *Erasmus+*.

KLP darbosies sinerģijā ar citām ES rīcībpolitikām un fondiem, piemēram, rīcībām, ko īsteno Eiropas strukturālo un investīciju fondu, fonda *InvestEU*, devītās pētniecības pamatprogrammas, kā arī ar vidi un klimatu saistītu rīcībpolitiku satvarā un papildinās minētās rīcībpolitikas un fondus. Vajadzības gadījumā tiks ieviesti kopīgi noteikumi ar mērķi palielināt fondu saskaņotību un savstarpējo papildināšanos, vienlaikus nodrošinot, ka tiek ņemta vērā minēto rīcībpolitiku specifika.

Sinerģija ar pētniecības pamatprogrammu (PP) tiks nodrošināta 9.PP programmu kopumā “Pārtika un dabas resursi”, kura mērķis ir lauksaimniecības un pārtikas sistēmas padarīt pilnīgi drošas, ilgtspējīgas, noturīgas, cirkulāras, daudzveidīgas un novatoriskas. KLP veidos vēl ciešākas saiknes ar ES pētniecības un inovācijas politiku, jo par vienu no KLP prioritātēm kļūs bioekonomika. Programmu kopumā “Pārtika un dabas resursi” uzsvars tiek likts arī uz digitālās revolūcijas sniegto labumu izmantošanu, tāpēc pētniecības un inovācijas darbības veicinās lauksaimniecības un lauku apvidu digitalizāciju.

Tiesību aktu priekšlikumi, uz kuriem attiecas šis finanšu pārskats, būtu jāskata plašākā kontekstā ar priekšlikumu par Kopīgo noteikumu regulu, ar ko izveido vienotu satvaru ar kopīgiem noteikumiem par tādiem fondiem kā ELFLA, Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Eiropas Sociālais fonds, Kohēzijas fonds, Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds un citi. Minētā satvara regula būtiski palīdzēs mazināt administratīvo slogu, lietderīgi izlietot ES līdzekļus un vienkāršošanu ieviest praksē.

1.5. Ilgums un finansiālā ietekme

☒ ierobežots ilgums

- ☒ spēkā no 01.01.2021. līdz 31.12.2027.
- ☒ finansiālā ietekme uz saistību apropriācijām – no 2021. līdz 2027. gadam, uz maksājumu apropriācijām – no 2021. līdz 2027. gadam un pēc tam.

☒ **beztermiņa** – priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju, Regulu (ES) Nr. 1151/2012 par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu kvalitātes shēmām, Regulu (ES) Nr. 251/2014 par aromatizētu vīna produktu definīciju, aprakstu, noformējumu, marķējumu un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību, Regulu (ES) Nr. 228/2013, ar ko ievieš īpašus pasākumus lauksaimniecības jomā attālākajiem Eiropas Savienības reģioniem, un Regulu (ES) Nr. 229/2013, ar ko nosaka īpašus pasākumus lauksaimniecībā par labu Egejas jūras nelielajām salām.

- Īstenošana no 2021. budžeta gada.

1.6. Plānotie pārvaldības veidi⁴²

☒ Komisijas īstenota tieša pārvaldība:

- ☒ ko veic tās struktūrvienības, tostarp personāls Savienības delegācijās;

⁴²

Skaidrojumus par pārvaldības veidiem un atsauces uz Finanšu regulu skatīt *BudgWeb* tīmekļvietnē: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

- ☒ ko veic izpildaģentūras.

☒ **Dalīta pārvaldība** kopā ar dalībvalstīm

☐ **Netieša pārvaldība**, kurā budžeta īstenošanas uzdevumi uzticēti:

- ☐ trešām valstīm vai to izraudzītām struktūrām;
 - ☐ starptautiskām organizācijām un to aģentūrām (precizēt);
 - ☐ EIB un Eiropas Investīciju fondam;
 - ☐ Finanšu regulas 70. un 71. pantā minētajām struktūrām;
 - ☐ publisko tiesību subjektiem;
 - ☐ privāttiesību subjektiem, kas veic valsts pārvaldes uzdevumus, ja tie sniedz pienācīgas finanšu garantijas;
 - ☐ struktūrām, kuru darbību reglamentē dalībvalsts privāttiesības, kurām ir uzticēta publiskā un privātā sektora partnerības īstenošana un kuras sniedz pienācīgas finanšu garantijas;
 - ☐ personām, kurām ir uzticēts veikt īpašas darbības KĀDP jomā, kāda tā paredzēta Līguma par Eiropas Savienību V sadaļā, un kuras ir noteiktas attiecīgā pamataktā.
- *Ja norādīti vairāki pārvaldības veidi, iedaļā "Piezīmes" sniedziet papildu informāciju.*

Piezīmes

Nav paredzētas būtiskas izmaiņas salīdzinājumā ar pašreizējo situāciju, t. i., lielāko daļu izdevumu, uz kuriem attiecas KLP tiesību aktu priekšlikumi, pārvaldīs kopā ar dalībvalstīm. Tomēr ļoti neliela daļa arī turpmāk paliks Komisijas īstenotā tiešā pārvaldībā.

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Uzraudzības un ziņošanas noteikumi

Norādīt periodiskumu un nosacījumus.

Tiks izveidots veikuma, uzraudzības un izvērtēšanas satvars, kura mērķis ir:

- a) novērtēt KLP ietekmi, lietderību, efektivitāti, nozīmību, saskanību un ES pievienoto vērtību;
- b) noteikt starpposma mērķrādītājus un mērķrādītājus KLP stratēģisko plānu konkrētajiem mērķiem;
- c) uzraudzīt progresu, kas panākts KLP stratēģisko plānu mērķrādītāju sasniegšanā;
- d) novērtēt KLP stratēģiskajos plānos ietvertu intervenču ietekmi, lietderību, efektivitāti, nozīmību un saskanību;
- e) atbalstīt kopīgas mācīšanās procesu, kas saistīts ar uzraudzību un izvērtēšanu.

Vadošā iestāde un uzraudzības komiteja uzraudzīs KLP stratēģisko plānu īstenošanu un progresu, kas panākts KLP stratēģisko plānu mērķrādītāju sasniegšanā.

Gada veikuma ziņojumi

Līdz 2023. gada 15. februārim un katra nākamā gada 15. februārim līdz 2030. gadam (ieskaitot) dalībvalstis iesniedz Komisijai gada veikuma ziņojumus par KLP stratēģiskā plāna īstenošanu iepriekšējā finanšu gadā. Šajos ziņojumos, atsaucoties uz finanšu datiem, izlaidi un rezultātu rādītājiem, izklāsta svarīgāko kvalitatīvo un kvantitatīvo informāciju par KLP stratēģiskā plāna īstenošanu. Tajos iekļauj arī informāciju par faktisko izlaidi, faktiskajiem izdevumiem, faktiskajiem rezultātiem un attālumu līdz attiecīgajiem mērķrādītājiem.

Nosūtītie dati attiecas uz rādītāju vērtībām, kas sasniegtas daļēji un pilnīgi īstenotās intervencēs. Ziņojumos sniedz arī kopsavilkumu par KLP stratēģiskā plāna īstenošanu iepriekšējā finanšu gadā, par problēmām, kas ietekmē KLP stratēģiskā plāna veikumu, jo īpaši rada novirzes no starpposma mērķrādītājiem, par to iemesliem un, attiecīgā gadījumā, veiktajiem pasākumiem.

Komisija, pamatojoties uz gada veikuma ziņojumos sniegto informāciju, veic ikgadējo veikuma izskatīšanu un ikgadējo veikuma noskaidrošanu.

KLP stratēģiskā plāna izvērtēšana

Lai noteiktu vajadzības, kas jāapmierina ar KLP stratēģisko plānu, dalībvalstis veic *ex ante* izvērtējumus, tostarp analizē attiecīgā KLP stratēģiskā plāna stiprās un vājās puses, iespējas un draudus.

KLP stratēģisko plānu izvērtējumus dalībvalstis veic, lai uzlabotu plānu struktūras kvalitāti un īstenošanu, kā arī lai novērtētu to lietderību, efektivitāti, nozīmību, saskanību, ES pievienoto vērtību un ietekmi attiecībā uz to ieguldījumu KLP vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanā.

Veikuma novērtējums, ko sagatavo Komisija

Komisija izveido KLP daudzgadu izvērtēšanas plānu, par kura izpildi ir atbildīga Komisija.

Komisija sagatavo vidusposma izvērtējumu, kurā, ņemot vērā VII pielikumā noteiktos rādītājus, izskata fondu lietderību, efektivitāti, nozīmību, saskanību un ES pievienoto vērtību. Komisija var izmantot visu relevanto informāciju, kas jau ir pieejama saskaņā ar Finanšu regulas 128. pantu.

Komisija veic retrospektīvu izvērtēšanu, kurā izskata fondu lietderību, efektivitāti, nozīmību, saskanību un ES pievienoto vērtību.

Pamatojoties uz pierādījumiem, kas sniegti KLP izvērtējumos, tostarp KLP stratēģisko plānu izvērtējumos, kā arī uz citiem relevantiem informācijas avotiem, Komisija līdz 2025. gada 31. decembrim iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei sākotnējo ziņojumu par šā panta īstenošanu, tostarp par KLP snieguma pirmajiem rezultātiem. Otro ziņojumu, kurā iekļauts KLP veikuma novērtējums, iesniedz līdz 2031. gada 31. decembrim.

Uz rādītāju pamatkopumu balstīta ziņošana

Balstoties uz dalībvalstu sniegto informāciju, Komisija ziņo par progresu, kas panākts konkrēto mērķu sasniegšanā visā plānošanas periodā, un šim nolūkam izmanto rādītāju pamatkopumu.

Komisija saskaņā ar ziņošanas prasību, kas tai noteikta Finanšu regulas 38. panta 3. punkta e) apakšpunkta i) punktā, iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei minētajā pantā norādīto informāciju par veikumu, ko mēra, izmantojot rādītāju pamatkopumu.

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma

2.2.1. *Ierosinātā(-o) pārvaldības veida(-u), finansējuma apgūšanas mehānisma, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums*

KLP galvenokārt īsteno dalītā pārvaldībā ar dalībvalstīm. Dalībvalstīs jau izveidotās pārvaldības struktūras, proti, maksājumu aģentūras un sertifikācijas struktūras, ir pierādījušas savas spējas rezultatīvi aizsargāt ES budžetu un nodrošināt pareizu finanšu pārvaldību. Tas, ka pēdējos gados KLP kļūdu īpatsvars ir saglabājies zems, liecina, ka dalībvalstu izveidotās pārvaldības un kontroles sistēmas darbojas pienācīgi un nodrošina pamatotu pārliecību.

Jaunajā KLP īstenošanas modelī tas ir atzīts, piešķirot dalībvalstīm lielāku subsidiaritāti pieņemt lēmumus par kontroles sistēmām un pārvaldīt jau izveidotās kontroles sistēmas un Savienības līmenī nosakot vispārīgāku noteikumu kopumu. Turklāt saskaņā ar budžeta plānošanas stratēģiju, kuras centrā ir rezultāti un uz veikumu balstīti maksājumi, KLP maksājumu attiecināmību sasaistīs ar faktisko īstenošanu praksē. Tāpēc tiesību aktu priekšlikumos par KLP laikposmam pēc 2020. gada iekļautā finanšu pārvaldības un garantijas modeļa centrā ir veikums.

Jaunā perioda kontroles stratēģija būs pilnībā saskaņota ar vienotas revīzijas pieeju, un tas nodrošinās to, ka akreditētas maksājumu aģentūras un sertifikācijas struktūras nodrošinās nepieciešamo pārliecību. Komisija pievērsīs īpašu uzmanību izveidoto pārvaldības sistēmu darbības rezultativitātei un veikuma ziņojumu uzticamībai. Tāpat kā patlaban, perioda sākumā tiks sagatavota revīzijas stratēģija un būs arī daudzgadu darba programma.

Īsāk sakot, Komisija pārliecināsies, ka dalībvalstīs izveidotās pārvaldības sistēmas darbojas rezultatīvi, atlīdzinās maksājumus, ko veikušas akreditētās maksājumu

aģentūras, un veiks ikgadējo veikuma noskaidrošanu, kurā novērtēs izlaidi, kādu ziņojumā uzrādījušas dalībvalstis.

2.2.2. *Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto(-ajām) iekšējās kontroles sistēmu(-ām)*

KLP ir vairāk nekā septiņi miljoni saņēmēju, kas saņem atbalstu no daudzām dažādām atbalsta shēmām. Kļūdu īpatsvara samazināšanās tendence KLP jomā liecina par stabilām un uzticamām pārvaldības un kontroles sistēmām maksājumu aģentūrās.

Līdz šim KLP tika īstenota saskaņā ar sīki izstrādātiem attiecināmības noteikumiem, kurus piemēroja saņēmējiem, un tā rezultātā palielinājās sarežģītība, administratīvais slogs un kļūdu risks. Pārvaldības un kontroles sistēmas izmaksas, kas rodas saistībā ar šā riska mazināšanu, tiek uzskatītas par savā ziņā nesamērīgām.

KLP tiesību aktu paketē laikposmam pēc 2020. gada atbilstības elements ir ievērojami samazināts, bet veikumam pievērstā uzmanība – palielināta. No ES noteikumiem izrietošie pienākumi ir jāizpilda dalībvalstīm, kam savukārt būtu jāievieš pienācīga pārvaldības un kontroles sistēma. Dalībvalstīm būs lielāka rīcības brīvība izstrādāt shēmas un pasākumus, kas labāk pielāgoti reālajai situācijai valstī. Tāpēc KLP finansējuma piešķiršanas nosacījums būs stratēģiska politikas īstenošana ceļā uz kopīgajiem mērķiem, kas noteikti ES līmenī. KLP plāns būs dalībvalstu un Komisijas vienošanās, kurā tiks noteikta un apstiprināta 7 gadu stratēģija, mērķrādītāji, intervences un plānotie izdevumi.

Priekšlikumā regulai par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību līdzšinējā kārtība ir pielāgota šim jaunajam īstenošanas modelim, tajā pašā laikā saglabājot labi funkcionējošās pārvaldības struktūras (maksājumu aģentūras un sertifikācijas struktūras). Tāpat kā patlaban, arī turpmāk katras maksājumu aģentūras vadītājam katru gadu būs jāiesniedz pārvaldības deklarācija, kas attiecas uz pārskatu pilnīgumu, pareizumu un patiesumu, pārvaldības sistēmu pienācīgu darbību, tostarp ES pamatprasību izpildi, un veikuma ziņojumu uzticamību. Neatkarīgai revīzijas struktūrai (sertifikācijas struktūra) ir jāsniedz atzinums par šiem elementiem.

Ja dalībvalsts izlaide neatbilst norunātajiem standartiem, izdevumi tiks samazināti. Joprojām tiks veiktas atbilstības revīzijas ar mērķi izvērtēt pārvaldības sistēmu darbību. Komisija turpinās revidēt lauksaimniecības izdevumus, izmantojot uz risku balstītu pieeju, lai nodrošinātu, ka tās revīzijas tiek veiktas jomās, kurās risks ir visaugstākais, saskaņā ar vienotas revīzijas principu. Turklāt pastāv skaidri mehānismi, ar kuriem maksājumus uz laiku aptur gadījumos, kad konstatēti nopietni trūkumi pārvaldības sistēmās vai būtiskas veikuma nepietiekamības tendences.

Galvenais jaunajā periodā paredzamais risks ir šāds: tā kā konkrēti sīki izstrādāti noteikumi par to, kā dalībvalstīs maksājumu aģentūru līmenī būtu jāizveido pārvaldības un kontroles sistēma, tiks atviegloti, gadījumos, kad dalībvalstu noteiktie attiecināmības noteikumi netiks ievēroti, var ciest Komisijas reputācija. Jāuzsver, ka Komisija pārliecināsies, ka pārvaldības sistēmas ir ieviestas un izlaide un rezultāti tiek sasniegti. Atbilstoši uz rezultātiem vērstai budžeta plānošanai Komisija galveno uzmanību pievērsīs politikas devumam.

2.2.3. *Pārbaužu izmaksas un to lietderības pamatojums (attiecība “kontroles izmaksas ÷ attiecīgo pārvaldīto fondu vērtība”), un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas un programmas slēgšanas brīdī)*

Sagaidāms, ka jaunais KLP īstenošanas modelis būtiski samazinās kontroļu izmaksas gan dalībvalstīm, gan saņēmējiem.

ES līmeņa prasības ir būtiski samazinātas un noteiktas dalībvalstu līmenī, kurām šī iespēja būtu jāizmanto, lai pielāgotu saņēmēju izpildāmos pienākumus konkrētajiem valsts vai reģionālajiem apstākļiem.

Dalībvalstis noteiks pārvaldības un kontroles sistēmu vienkāršotā ES satvarā, kas noteikts tiesību aktu priekšlikumos. Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS), kas attiecas uz aptuveni 88 % KLP maksājumu, tiks saglabāta, taču konkrēti elementi, kas līdz šim bija noteikti ES līmenī, tiks atstāti dalībvalstu ziņā. Tāpēc kontroļu intensitāte un tvērums, kas ir galvenais izmaksu veicinātājs, vairs netiek noteikti ES līmenī.

Lai koncentrētos uz veikumu, ir vajadzīga stabila un uzticama ziņošanas sistēma, kam, kā minēts iepriekšējās iedaļās, tiks veiktas neatkarīgas revīzijas. Taču nav sagaidāms, ka tas būtiski ietekmēs dalībvalstu administratīvo slogu, jo vairums izlaides rādītāju jau tagad ir pieejami akreditētajās maksājumu aģentūrās.

Dalībvalstīm būs iespējas vienkāršot un samazināt administratīvo slogu, kas saistīts ar KLP pārvaldību un kontroli, jo tās varēs pielāgot saņēmējiem piemērojamās attiecināmības noteikumus un izlemt, kāds būtu vispiemērotāko kontroles veidu (nav universāla veida). Kā norādīts KLP tiesību aktu priekšlikumiem pievienotā ietekmes novērtējuma nodaļā par vienkāršošanu, nav gaidāms, ka jaunās KLP īstenošanas izmaksas būs augstākas (patlaban 3,6 %), pat ņemot vērā pastiprināto uzmanību uz ziņošanu par veikumu.

Runājot par gaidāmo kļūdu līmeni, jānorāda, ka saskaņā ar jauno īstenošanas modeli izdevumu attiecināmība tiek novērtēta pēc sasniegtās izlaides. Tāpēc kļūdas netiks aprēķinātas attiecībā uz atsevišķu darījumu likumību un pareizību, bet gan attiecībā uz sasniegto izlaides līmeni salīdzinājumā ar atlīdzināmajiem izdevumiem. Lai turpinātu aizsargāt ES budžetu, izdevumi, kuriem nav atbilstošas izlaides, ikgadējā veikuma noskaidrošanā tiks samazināti.

2.3. **Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi**

Norādīt esošos vai paredzētos novēršanas pasākumus un citus pretpasākumus, piemēram, krāpšanas apkarošanas stratēģijā iekļautos pasākumus.

Tiesību aktu paketē ir paredzēts, ka dalībvalstis, novēršot, konstatējot un labojot pārkāpumus un krāpšanu, nodrošina rezultatīvu aizsardzību pret krāpšanu, jo īpaši jomās, kurās risks ir augstāks. Dalībvalstīm ir jāuzliek iedarbīgi, atturoši un samērīgi sodi, kas noteikti Savienības vai valsts tiesību aktos, un jāatgūst nelikumīgi izmaksātās summas ar procentiem.

Šīs ES pamatprasības ir daļa no pārvaldības sistēmām, ko revidēs sertifikācijas struktūras un atbilstoši uz risku balstītai pieejai arī Komisija, ievērojot vienotas revīzijas principu.

Atbilstoša sīkāka informācija tiks sniegta pārskatītajā AGRI ĢD krāpšanas apkarošanas stratēģijā. Tomēr nav sagaidāms, ka krāpšanas un citu smagu pārkāpumu tipoloģija nākotnē ievērojami atšķirsies no pašreizējās.

Paredzams, ka pašreizējā pieeja, saskaņā ar kuru dalībvalstīm tiek nodrošināta mērķorientēta apmācība par krāpšanas un citu smagu pārkāpumu novēršanu, konstatēšanu un labošanu, visticamāk, tiks izmantota arī nākamajā KLP. Tas pats attiecas arī uz dalībvalstīm adresētiem tematiskiem norādījumiem par konkrētām augsta riska jomām.

3. PRIEKŠLIKUMA PAREDZAMĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

Šajā finanšu pārskatā norādītās summas ir izteiktas pašreizējās cenās.

Papildus pārmaiņām, kas izriet no tiesību aktu priekšlikumiem un uzskaitītas turpmākajās tabulās, tiesību aktu priekšlikumi radīs arī citas pārmaiņas, kam nav finansiālas ietekmes.

Attiecībā uz izdevumiem, kas ir saistīti ar tirgu, jāuzsver, ka summas, kas ņemtas vērā ar tirgu saistīto izdevumu noteikšanā, ir balstītas uz pieņēmumu, ka nenotiek iepirkšana valsts intervencē un netiek īstenoti citi pasākumi, kas saistīti ar krīzes situāciju kādā nozarē.

ELGF tiks izveidota jauna lauksaimniecības rezerve, kuras mērķis būs lauksaimniecības nozarei sniegt papildu atbalstu drošības tīkla pasākumiem, ko veic tirgus pārvaldības vai stabilizācijas kontekstā un/vai tādas krīzes gadījumos, kas skar lauksaimniecisko ražošanu vai produkcijas izplatīšanu. Rezerves summa katra finanšu gada sākumā būs vismaz 400 miljoni EUR. Lauksaimniecības krīzes rezerves summas, kas 2020. finanšu gadā netiks izmantotas, tiks pārnestas uz 2021. finanšu gadu un iekļautas rezervē; 2021.–2027. gada periodā neizmantotās summas ik gadu tiks pārnestas uz nākamo. Ja rezerve tiks izsmelta, tā tiks papildināta ar budžetā jau pieejamajiem līdzekļiem vai ar jaunām apropriācijām. Ja 2021.–2027. gada DFS noteiktais konkrētais ELGF maksimālais apakšapjoms tiks pārsniegts, tiks piemērota finanšu disciplīna, lai apmierinātu visas vajadzības, kas pārsniedz maksimālo apakšapjomu, tostarp vajadzību papildināt rezervi. Tāpēc 2021.–2027. gada periodā nav paredzēts atkārtoti piemērot finanšu disciplīnu, lai izveidotu rezervi. Finanšu disciplīnas mehānisms arī turpmāk tiks izmantots, lai nodrošinātu ELGF maksimālā apakšapjoma ievērošanu.

Kas attiecas uz tiešo maksājumu intervencēm, neto maksimālie apjomi 2021. finanšu gadam (2020. kalendārajam gadam), kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1307/2013, ir lielāki nekā pievienotajās tabulās norādītās summas, kas atvēlētās tiešo maksājumu intervencēm, tāpēc tās saskaņā ar galīgo vienošanos par KLP finansējumu būs jāpielāgo termiņā, kas ir pietiekams savlaicīgai īstenošanai dalībvalstīs.

Priekšlikumā ir paredzēts turpināt tiešo maksājumu ārējās konverģences procesu: dalībvalstīs, kurās vidējais atbalsta līmenis ir zemāks nekā 90 % no ES vidējā, 6 pakāpeniskos posmos, sākot no 2022. gada, par 50 % samazinās starpību, kas tās šķir no 90 % no ES vidējā. Ieguldījumu šīs konverģences finansēšanā dos visas dalībvalstis. Tas ir atspoguļots KLP stratēģisko plānu regulas IV pielikumā norādītajos dalībvalstu piešķirumos tiešajiem maksājumiem.

Lauksaimniekiem paredzētā tiešā atbalsta maksājumu samazināšana neietekmē budžeta piešķirumus tiešajiem maksājumiem, jo maksājumu samazināšanas rezultātā iegūtos līdzekļus izmantos, lai finansētu pārdalošo maksājumu tajā pašā dalībvalstī. Ja maksājumu samazināšanas rezultātā iegūtos līdzekļus nevarēs pilnībā izmantot tiešo maksājumu intervencu finansēšanai, to pārvietos uz attiecīgās dalībvalsts ELFLA piešķirumu. Šādas iespējami pārvietojamās summas patlaban nevar kvantitatīvi noteikt.

Kas attiecas uz ELGF piešķirtajiem ieņēmumiem, aplēsēs ir atspoguļota ietekme, ko atļautie atliktie maksājumi un pa daļām maksājamās summas rada uz iepriekšējiem noskaidrošanas lēmumiem, – šīs summas tiks iekasētas pēc 2020. gada –, un aplēstie

piešķirtie ieņēmumi, kas iekasējami noskaidrošanas un pārkāpumu rezultātā. Sagaidāms, ka minētie piešķirtie ieņēmumi pēc jaunā īstenošanas modeļa ieviešanas samazināsies salīdzinājumā ar pašreizējo līmeni.

Attiecībā uz ELFLA, līdzīgi kā attiecībā uz pārējiem Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, priekšlikumā ir paredzēts samazināt ES līdzfinansējuma likmes. Tas kopā ar piešķirumu ELFLA intervencēm dos iespēju publisko atbalstu Eiropas lauku apvidiem saglabāt gandrīz tādā pašā apmērā kā līdz šim. Finansējuma sadalījums starp dalībvalstīm pamatosies uz objektīviem kritērijiem un līdzšinējo veikumu.

Reformas priekšlikumos ir ietverti noteikumi, ar kuriem dalībvalstīm tiek piešķirta zināma rīcības brīvība attiecībā uz piešķirtuma sadalījumu tiešo maksājumu intervencēm un lauku attīstības intervencēm, kā arī uz piešķirtuma sadalījumu tiešo maksājumu intervencēm un dažām nozariskām intervencēm. Ja dalībvalstis nolems izmantot minēto rīcības brīvību, tas uz konkrētām summām atstās finansiālas sekas, kuras šobrīd nav iespējams kvantificēt.

3.1. Daudzgaļu finanšu shēmas izdevumu kategorija un jaunas(-u) ierosinātas(-u) budžeta izdevumu pozīcijas(-u) provizorisks saraksts⁴³

Daudzgaļu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	3. izdevumu kategorija: Dabas resursi un vide	Dif./nedif. ⁴⁴	no EBTA valstīm ⁴⁵	no kandidātvalstīm ⁴⁶	no trešām valstīm	Finanšu regulas [21. panta 2. punkta b) apakšpunkta] nozīmē
3	[08.01.YY] ELGF – neoperacionālā tehniskā palīdzība	Nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ
3	[08.01.YY] ELFLA – neoperacionālā tehniskā palīdzība	Nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ
3	[08.01.YY] Izpildaģentūras	Nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ
3	[08.02.YY] Lauksaimniecības rezerve	Nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ
3	[08.02.YY] Nozariskās intervences, kas ietvertas KLP plānā	Nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ
3	[08.02.YY] Ar tirgu saistīti izdevumi, kas nav ietverti KLP plānā	Dif. un nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ

⁴³ Ir jāsaglabā vairākas pastāvošās budžeta pozīcijas, un numerācija ir jāpielāgo jaunajai budžeta nomenklatūrai (piemēram, pašreizējā 05 07. un 05 08. nodaļa). Pēc KLP priekšlikuma izstrādes nomenklatūru varētu pielāgot.

⁴⁴ Dif. – diferencētās apropriācijas, nedif. – nediferencētās apropriācijas.

⁴⁵ EBTA – Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija.

⁴⁶ Kandidātvalstis un attiecīgā gadījumā potenciālās kandidātvalstis no Rietumbalkāniem.

Daudzgbadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	3. izdevumu kategorija: Dabas resursi un vide	Dif./nedif. 44	no EBTA valstīm ⁴⁵	no kandidātvalstīm ⁴⁶	no trešām valstīm	Finanšu regulas [21. panta 2. punkta b) apakšpunkta] nozīmē
3	[08.02.YY] Tiešo maksājumu intervences, kas ietvertas KLP plānā	Nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ
3	[08.02.YY] Tiešie maksājumi, kas nav ietverti KLP plānā	Nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ
3	[08.02.YY] ELGF – operacionālā tehniskā palīdzība	Dif. un nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ
3	[08.03.YY] 2021.–2027. gada lauku attīstības intervences, kas ietvertas KLP plānā	Dif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ
3	[08.03.YY] ELFLA – operacionālā tehniskā palīdzība	Dif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ
7	[08.01.YY] Izdevumi, kas saistīti ar politikas jomā “Lauksaimniecība un lauku attīstība” nodarbinātajiem ierēdņiem un pagaidu darbiniekiem	Nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ
7	[08.01.YY] Ārštata darbinieki un citi pārvaldības izdevumi politikas jomas “Lauksaimniecība un lauku attīstība” atbalstam	Nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ
7	[08.01.YY] Izdevumi, kas saistīti ar politikas jomas “Lauksaimniecība un lauku attīstība” informācijas un sakaru tehnoloģijas aprīkojumu un pakalpojumiem	Nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ

Iepriekšējā tabulā iekļautais budžeta pozīciju uzskaitījums ir provizorisks, un pēc tā nevar spriest par konkrēto budžeta nomenklatūru, ko Komisija ierosinās ikgadējās budžeta procedūras kontekstā.

3.2. Paredzamā ietekme uz izdevumiem

3.2.1. Kopsavilkums par paredzamo ietekmi uz izdevumiem

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Daudz gadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	3	Dabas resursi un vide
--	----------	-----------------------

			2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Pēc 2027. gada	KOPĀ
08 02 YY – Lauksaimniecības rezerve	Saistības = Maksājumi	(1)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		p.m.
08 02 YY – Nozariskās intervences, kas ietvertas KLP plānā ⁴⁷	Saistības = Maksājumi	(2)	2044,116	2066,584	2091,060	2115,010	2139,737	2165,443	2192,347		14 814,294
08 02 YY – Ar tirgu saistīti izdevumi, kas nav ietverti KLP plānā	Saistības	(3)	638,309	638,309	638,309	638,309	638,309	638,309	638,309		4468,163
	Maksājumi	(4)	605,136	611,601	623,808	627,643	629,770	630,334	630,314	109,558	4468,164
08 02 YY – Tiešo maksājumu intervences	Saistības = Maksājumi	(5)	37 392,689	37 547,129	37 686,679	37 802,859	37 919,038	38 035,217	38 151,396		264 535,007
08 02 YY – Tiešie maksājumi, kas nav ietverti KLP plānā	Saistības = Maksājumi	(6)	421,321	421,321	421,321	421,321	421,321	421,321	421,321		2949,249
08 02 YY – ELGF – operacionālā	Saistības = Maksājumi ⁴⁹	(7)	71,000	71,000	71,000	71,000	71,000	71,000	71,000		497,000

⁴⁷ Palielinājums nozariskajām intervencēm, kas ietvertas KLP plānā, ir izskaidrojams ar 60 miljonu EUR lielo piešķirumu, kas ierosināts biškopības sektora atbalstam, kā arī ar augļu un dārzeņu sektoram atvēlēto izdevumu dinamiku, kas, ņemot vērā līdzšinējo konstatēto izpildes līmeni, neaprobežojas tikai ar ES līmeņa finansējumu.

tehniskā palīdzība ⁴⁸											
08 01 YY – Administratīvās apropriācijas, ko finansē no ELGF ⁵⁰	Saistības = Mak sājumi	(8)	13,000	13,000	13,000	13,000	13,000	13,000	13,000		91,000
67 01 un 67 02 – ELGF piešķirtie ieņēmumi	Saistības = Mak sājumi	(9)	280,000	230,000	130,000	130,000	130,000	130,000	130,000		1160,000
STARPSUMMA – ELGF	Saistības	(10)=(1 +2+3+5 +6+7+8 -9)	40 300,435	40 527,343	40 791,369	40 931,499	41 072,405	41 214,290	41 357,373		286 194,715
	Maksājumi	(11)=(1 +2+4+5 +6+7+8 -9)	40 267,262	40 500,635	40 776,868	40 920,833	41 063,866	41 206,315	41 349,378	109,558	286 194,715

08 03 YY – Lauku attīstības intervences	Saistības	(12)	11 230,561	11 230,561	11 230,561	11 230,561	11 230,561	11 230,561	11 230,561		78 613,927
	Maksājumi	(13)	786,139	3703,699	6314,312	7860,977	9356,414	10 331,700	11 025,236	29 235,450	78 613,927
08 03 YY – ELFLA – operacionālā tehniskā palīdzība ES	Saistības = Mak sājumi ⁵¹	(14)	22,147	22,147	22,147	22,147	22,147	22,147	22,147		155,029
08 01 YY – Administratīvās apropriācijas, ko finansē no ELFLA	Saistības = Mak sājumi	(15)	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000		42,000
STARPSUMMA – ELFLA	Saistības	(16)=(1 2+14+1)	11 258,708	11 258,708	11 258,708	11 258,708	11 258,708	11 258,708	11 258,708		78 810,955

⁴⁹ Vienkāršības labad ELGF apropriācijas tehniskajai palīdzībai šeit uzskata par nediferencētām apropriācijām. Neizpildīto saistību summa parasti ir neliela salīdzinājumā ar kopsummām, kas iekļautas šajā finanšu pārskatā.

⁴⁸ Arī summas, ko pašlaik finansē no 05 07. nodaļas (Lauksaimniecības izdevumu revīzija) un 05 08. nodaļas (Politikas jomas “Lauksaimniecība un lauku attīstība” politikas stratēģija un koordinācija).

⁵⁰ Arī summas, ko patlaban finansē no 05 01 04 01. pozīcijas “Atbalsta izdevumi, kas saistīti ar Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF) – Neoperacionālā tehniskā palīdzība” un 05 01 06 01. pozīcijas “Patērētāju, veselības, lauksaimniecības un pārtikas izpildaģentūra – Iemaksa no Lauksaimniecības veicināšanas programmas”.

⁵¹ Vienkāršības labad ELFLA apropriācijas tehniskajai palīdzībai šeit tiek uzskatītas par nediferencētām apropriācijām. Neizpildīto saistību summa parasti ir neliela salīdzinājumā ar kopsummām, kas iekļautas šajā finanšu pārskatā.

		5)									
	Maksājumi	(17)=(1 3+14+1 5)	814,286	3731,846	6342,459	7889,124	9384,561	10 359,847	11 053,383	29 235,450	78 810,955
KOPĀ KLP apropriācijas	Saistības	=10+16	51 559,143	51 786,051	52 050,077	52 190,207	52 331,113	52 472,998	52 616,081		365 005,670
	Maksājumi	=11+17	41 081,548	44 232,481	47 119,327	48 809,957	50 448,427	51 566,162	52 402,761	29 345,008	365 005,670

Kopsummas nesakrīt noapaļošanas dēļ.

Daudzgažu finanšu shēmas izdevumu kategorija	7	“Administratīvie izdevumi”
---	----------	----------------------------

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	<i>Pēc 2027. ga da</i>	KOPĀ
Cilvēkresursi		125,678	125,678	125,678	125,678	125,678	125,678	125,678		879,746
Citi administratīvie izdevumi		6,008	6,008	6,008	6,008	6,008	6,008	6,008		42,056
KOPĀ daudzgažu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas	Saistības = Mak sājumi	131,686	131,686	131,686	131,686	131,686	131,686	131,686		921,802

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	<i>Pēc 2027. ga da</i>	KOPĀ
KOPĀ daudzgažu finanšu shēmas visu IZDEVUMU KATEGORIJU apropriācijas	Saistības	51 690,829	51 917,737	52 181,763	52 321,893	52 462,799	52 604,684	52 747,767		365 927,472
	Maksājumi	41 213,234	44 364,167	47 251,013	48 941,643	50 580,113	51 697,848	52 534,447	29 345,008	365 927,472

Kopsummas nesakrīt noapaļošanas dēļ.

3.2.2. Paredzamā ietekme uz administratīvajām apropriācijām

- ☐ Priekšlikums/iniciatīva neparedz izmantot administratīvās apropriācijas
- ☒ Priekšlikums/iniciatīva paredz izmantot administratīvās apropriācijas šādā veidā:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Gads	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	KOPĀ
------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	------

Daudz gadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA								
Cilvēkresursi	125,678	125,678	125,678	125,678	125,678	125,678	125,678	879,746
Citi administratīvie izdevumi	6,008	6,008	6,008	6,008	6,008	6,008	6,008	42,056
Starpsumma – daudz gadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA	131,686	131,686	131,686	131,686	131,686	131,686	131,686	921,802

Ārpus daudz gadu finanšu shēmas ⁵² 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS								
Cilvēkresursi	1,850	1,850	1,850	1,850	1,850	1,850	1,850	12,950
Citi administratīvie izdevumi	17,150	17,150	17,150	17,150	17,150	17,150	17,150	120,050
Starpsumma – ārpus daudz gadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	19,000	19,000	19,000	19,000	19,000	19,000	19,000	133,000

Kopsummas nesakrīt noapaļošanas dēļ.

KOPĀ	150,686	150,686	150,686	150,686	150,686	150,686	150,686	1054,802
-------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	-----------------

Vajadzīgās cilvēkresursu un citu administratīvu izdevumu apropriācijas tiks nodrošinātas no ĢD apropriācijām, kas jau ir piešķirtas darbības pārvaldībai un/vai ir pārdalītas attiecīgajā ģenerāldirektorātā, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtus papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

⁵² Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās „BA” pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

3.2.2.1. Paredzamās vajadzības pēc cilvēkresursiem

- ☐ Priekšlikums/iniciatīva neparedz cilvēkresursu izmantošanu.
- ☒ Priekšlikums/iniciatīva paredz cilvēkresursu izmantošanu šādā veidā:

Aplēse izsakāma ar pilnslodzes ekvivalentu

Gads	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
•Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)							
Galvenā mītne un Komisijas pārstāvniecības	845	845	845	845	845	845	845
Delegācijas	3	3	3	3	3	3	3
Pētniecība							
•Ārštata darbinieki (izsakot ar pilnslodzes ekvivalentu – FTE): AC, AL, END, INT un JED⁵³							
7. izdevumu kategorija							
Finansēts no daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	– galvenajā mītnē	57,75	57,75	57,75	57,75	57,75	57,75
	– delegācijās	1	1	1	1	1	1
Finansēts no programmas piešķiruma ⁵⁴	– galvenajā mītnē	29	29	29	29	29	29
	– delegācijās						
Pētniecība							
Cits (konkretizēt)							
KOPĀ		935,75	935,75	935,75	935,75	935,75	935,75

Vajadzības pēc cilvēkresursiem tiks nodrošinātas, izmantojot attiecīgā ĢD darbiniekus, kuri jau ir iesaistīti konkrētās darbības pārvaldībā un/vai ir pārgrupēti attiecīgajā ģenerāldirektorātā, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtus papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

⁵³ AC – līgumdarbinieki, AL – vietējie darbinieki, END – valstu norīkotie eksperti, INT – aģentūras darbinieki, JED – jaunākie eksperti delegācijās.

⁵⁴ Ārštata darbiniekiem paredzētā maksimālā summa, ko finansē no darbības apropriācijām (kādreizējām “BA” pozīcijām).

3.2.3. Trešo personu iemaksas

Priekšlikums/iniciatīva:

- ☒ neparedz trešo personu līdzfinansējumu
- ☐ paredz trešo personu sniegtu līdzfinansējumu:

Apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Gads	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	KOPĀ
Norādīt līdzfinansētāju struktūru								
KOPĀ līdzfinansētās apropriācijas								

3.3. Paredzamā ietekme uz ieņēmumiem

- ☐ Priekšlikums/iniciatīva ieņēmumus finansiāli neietekmē.
- ☒ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli ietekmē:
 - ☐ pašu resursus
 - ☒ citus ieņēmumus

Norādiet, ja ieņēmumi ir piešķirti izdevumu pozīcijām ☒

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Budžeta pozīcija: ieņēmumu	Priekšlikuma ietekme						
	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
67 01 un 67 02	280	230	130	130	130	130	130

Attiecībā uz piešķirtajiem ieņēmumiem norādīt attiecīgo(-ās) budžeta izdevumu pozīciju(-as).

08 02 YY – Nozariskās intervences

08 02 YY – Tiešo maksājumu intervences

Citas piezīmes (piem., metode/formula, ko izmanto, lai aprēķinātu ietekmi uz ieņēmumiem, vai jebkura cita informācija).

Sk. piezīmes 3. punktā.